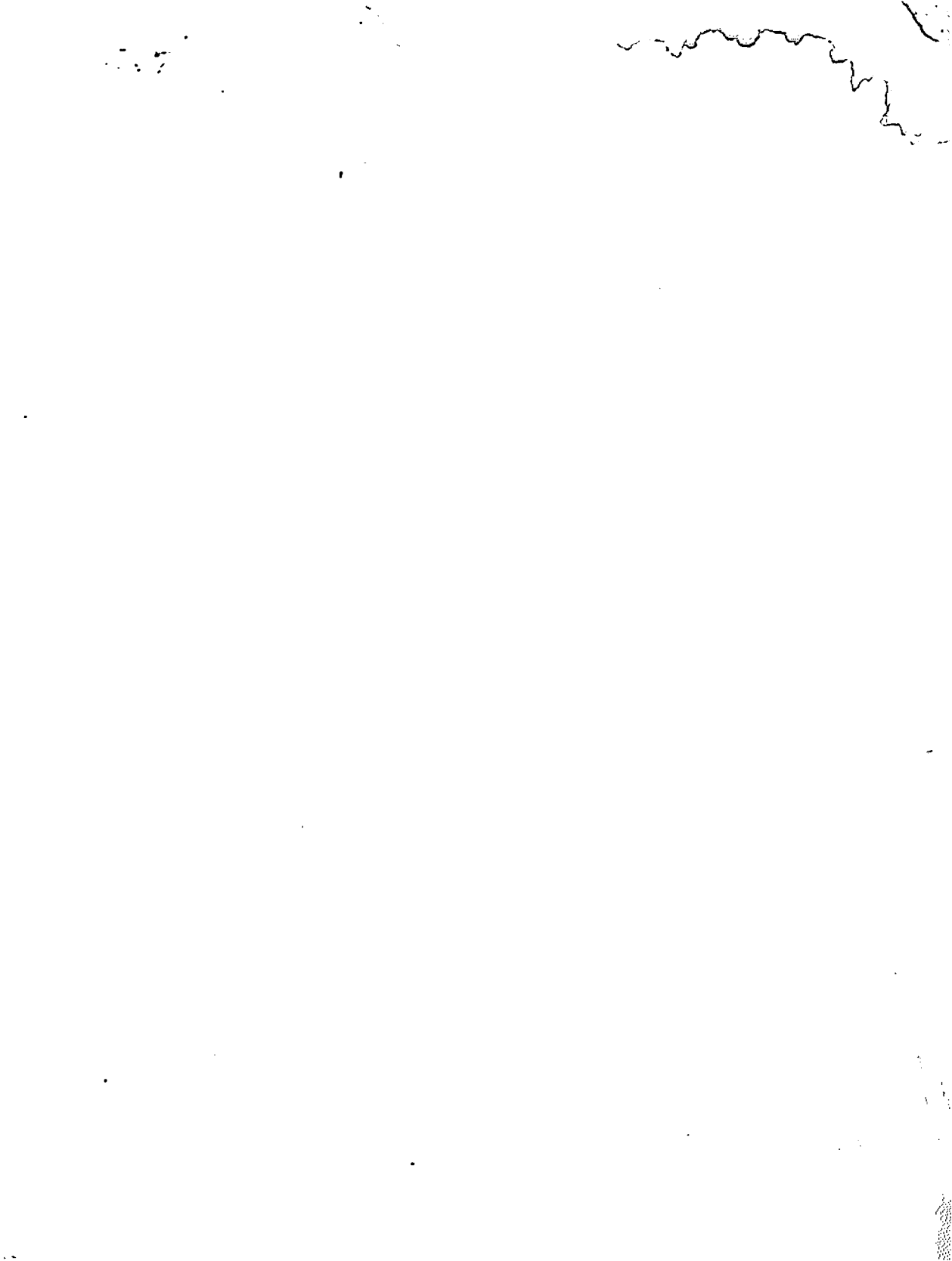

တရားရေးဂျာနယ်

အတွဲ (၂)၊ အမှတ် (၇)၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး
တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး
အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး

ဒို့အရေး
ဒို့အရေး
ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- * ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- * နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- * နိုင်ငံတော်၏ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- * ပြည်တွင်းပြည်ပအဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- * နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး။
- * အမျိုးသားပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး။
- * ခိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- * ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး။

စီးပွားရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- * စိုက်ပျိုးရေးကိုအခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- * ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- * ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- * နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး။

လူမှုရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- * တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး။
- * အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး။
- * မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး။
- * တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး။

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး
စာကြည့်တိုက်

တရားရေးဂျာနယ်

တရားရေးဂျာနယ်

အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၇)၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ်
မာတိကာ

တရားရုံးချုပ်သတင်းလွှာ

- ၁။ တရားဌာန အမှုထမ်း၊ အရာထမ်းများ၏သားသမီးများအား
ပညာရည်ချွန်ဆုပေးပွဲအခမ်းအနားကျင်းပခြင်း ၅

တရားရုံးချုပ်စီရင်ချက်များ

- ၂။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအထူးအယူခံမှုအမှတ်၊ ၁/၂၀၀၇ ၉
(တရားရုံးချုပ်၊ မန္တလေးရုံးထိုင်)
- ၃။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအထူးအယူခံမှုအမှတ်၊ ၁၈/၂၀၀၆ ၁၄
(တရားရုံးချုပ်၊ နေပြည်တော်)
- ၄။ တရားမ ပထမအယူခံမှုအမှတ်၊ ၉၉/၂၀၀၇ ၂၂
(တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်)
- ၅။ တရားမ ပထမအယူခံမှုအမှတ်၊ ၁၅၆/၂၀၀၇ ၂၈
(တရားရုံးချုပ်၊ မန္တလေး)
- ၆။ တရားမ ပထမအယူခံမှုအမှတ်၊ ၂၂၈/၂၀၀၇ ၃၆
(တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်)
- ၇။ တရားမ ပထမအယူခံမှုအမှတ်၊ ၂၇၃၊ ၂၇၄၊ ၂၇၅/၂၀၀၇ ၄၁
(တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်)

ဟရာ ရုံးချုပ် ကြည့်တိုက်

တရားရေးဌာန

ဆောင်းပါး

၈။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာပြင်ဆင်မှုနှင့် စီရင်ပိုင်ခွင့်ပြဿနာများ	တင်ဟုန်(တရားရေး)	၄၈
၉။ Operative Order များနှင့် ကျွန်တော်	ပန်း၊ ရှေ့ ဆီမီး	၅၆
၁၀။ မဆုံးမီ ပြီးဆုံးသွားတတ်သောအမှုများ	မောင်အေးမောင်	၆၁
၁၁။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့် စစ်ဆေးခံပိုင်ခွင့် ရှိ/မရှိ	မောင်ဉာဏ်စိန်	၆၆
၁၂။ ပြည့်စုံ သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ပြ	လှအေး(တရားရေး)	၇၁
၁၃။ စွဲချက်ပုဒ်မမှ အပြစ်ပေးပုဒ်မပြောင်းလဲခြင်း	ဦးသန်းအောင်(မြိတ်)	၇၅
၁၄။ ကလေးသူငယ်အုပ်ထိန်းခွင့်	တင်ဟုန်(တရားရေး)	၇၉
၁၅။ အယူခံ/ပြင်ဆင်မှုများတွင် အယူခံမဝင်/ပြင်ဆင်မှုမလျှောက်သည့် ပူးတွဲတရားခံများအတွက် သက်သာခွင့် ပေးနိုင်၊ မပေးနိုင်	မောင်ဉာဏ်စိန်	၈၄
၁၆။ အမှားမှ အမှန်	လှအေး(တရားရေး)	၈၇
၁၇။ အပြစ်ရှိသောစိတ်နှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ	ဦးအောင်ဝင်း(တရားရေး)	၉၀
၁၈။ အမှုတွဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးသားခြင်း	လှအေး(တရားရေး)	၁၀၃

English Section

၁၉။ Effective Legal Mechanism to Combat Trafficking in Person	Thaw Dar Sein	2
၂၀။ Civil Regular Suit No. 58 of 1961		10

တမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် ၅၃၀၀၆၅၀၇၀၈
 မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် ၅၃၀၀၅၇၀၇၀၈
 ပုံနှိပ်သူ ဝင်းဝင်းကျော် (မြီ ၀၇၃၄၅)
 ထုတ်ဝေသူ ဦးစိုးညွန့်
 ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် တရားရုံးချုပ်

တရားရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ် ၉၇၂ အရ တစ်ကြိမ်ငှားရမ်းလျှင် ရက်သတ္တပတ်(၃)ပတ်ထက်မပိုစေရ။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်
တရားရုံးချုပ်(နေပြည်တော်)

၁။ ဦးအောင်တိုး	B.A.; B.L.	တရားသူကြီးချုပ်
၂။ ဦးထွန်းထွန်းဦး (၃၀-၃-၂၀၀၇ ရက်နေ့မှစ၍)	B.A.(Law); LL.B.;	ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်

တရားရုံးချုပ်(ရန်ကုန်)

၁။ ဦးသိန်းစိုး	B.Sc.; R.L.; (Advocate)	ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်
၂။ ဦးခင်မြင့်	Master Mariner (F.G); H.G.P.; R.L.; LL.B.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၃။ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး	B.Sc.; B.L.; LL.M.; LL.D	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၄။ ဦးမြင့်သိန်း	B.Sc.; B.L.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၅။ ဦးချစ်လွင်	B.Sc.; B.L.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၆။ ဦးတင်အေး	B.A.; H.G.P.; R.L	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၇။ ဦးဟန်ရှိန်	B.A.(Law); LL.B.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး

တရားရုံးချုပ်(မန္တလေး)

၁။ ဦးခင်မောင်လတ်	B.A.; B.L.; (Advocate)	ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်
၂။ ဦးစန်းတင့်စို	B.A.(Law); LL.B.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၃။ ဦးမြင့်အောင်	B.A.(Law); LL.B.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၄။ ဦးစိန်လွိုင်	B.A.(Law); LL.B.; LL.M.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၅။ ဦးသက်ထွန်း	B.A.; B.L.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး
၆။ ဦးကျော်ဝင်း	B.A.; (Hons.); H.G.P.; R.L	တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး

တရားရေးကျာနယ် စာတည်းအဖွဲ့

၁။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်	တရားစီရင်ရေးရာ ၊ တရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	ဥက္ကဋ္ဌ
၂။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်	စီမံရေးရာ ၊ တရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အဖွဲ့ဝင်
၃။ ရုံးအဖွဲ့မှူး	တရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အဖွဲ့ဝင်
၄။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	စီမံနှင့် ဝန်ထမ်းရေးရာဌာန တရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အဖွဲ့ဝင်
၅။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	သုတေသနဌာန ၊ တရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အဖွဲ့ဝင်
၆။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	စစ်ဆေးရေးဌာန ၊ တရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အဖွဲ့ဝင်
၇။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	ထောက်ပံ့နှင့်ငွေစာရင်းဌာန ၊ တရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အဖွဲ့ဝင်
၈။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	လေ့ကျင့်ဌာန ၊ တရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အဖွဲ့ဝင်
၉။ ညွှန်ကြားရေးမှူး	ဥပဒေနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဌာနတရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အဖွဲ့ဝင်
၁၀။ တွဲဖက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	ပြစ်မှုတရားစီရင်ရေးဌာနတရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အဖွဲ့ဝင်
၁၁။ တွဲဖက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	တရားမတရားစီရင်ရေးဌာနတရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အဖွဲ့ဝင်
၁၂။ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး	(ဥပဒေနှင့်စီရင်ထုံးပုံနိဒါးထုတ်ဝေရေးဌာနစု) ဥပဒေနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဌာနတရားရုံးချုပ် (နေပြည်တော်)	အတွင်းရေးမှူး

တရားရုံးချုပ်သတင်းလွှာ

**တရားဌာန အမှုထမ်း၊
အရာထမ်းများ၏ သားသမီးများအား
ပညာရည်ချွန်ဆုပေးပွဲ
အခမ်းအနားကျင်းပခြင်း**

တရားရုံးချုပ်နှင့် တရားရုံးအဆင့်ဆင့်တွင် တာဝန် ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသော တရားရေးအရာရှိများနှင့် တရား ရုံးဝန်ထမ်းများ၏ ပညာရည်ထူးချွန်သောသားသမီးများအား ပညာရည်ချွန်ဆုချီးမြှင့်ပွဲနှင့် ၂၀၀၇-၂၀၀၈ ခုနှစ် ပညာသင် နှစ်အတွက် ပညာသင်ထောက်ပံ့ငွေပေးအပ်ပွဲအခမ်းအနား ကို (၂၀-၁၂-၂၀၀၇)ရက်နေ့ ၊ နံနက် (၀၉:၀၀)နာရီအချိန် တွင် နေပြည်တော်ရှိ တရားရုံးချုပ် အစည်းအဝေးခန်းမ၌ ကျင်းပပြုလုပ်ပါသည်။

အဆိုပါအခမ်းအနားသို့ နိုင်ငံတော်တရားသူကြီး ချုပ် ဦးအောင်တိုး၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များဖြစ်ကြ သော ဦးသိန်းစိုးနှင့် ဦးထွန်းထွန်းဦး၊ တရားရုံးချုပ်တရား သူကြီးများဖြစ်ကြသော ဒေါက်တာတင်အောင်အေးနှင့် ဦးတင်အေး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ ရုံးအဖွဲ့မှ၊ ညွှန်ကြား ရေးမှူးများ၊ တွဲဖက်ညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် ဖိတ်ကြား ထားသူများ၊ ပညာရည်ချွန်ဆုရရှိကြသည့် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများနှင့် ၎င်းတို့၏မိဘများ တက်ရောက်ကြ

တရားရေးအရာရှိများနှင့် တရားရုံးဝန်ထမ်းများ၏ပညာရည်ထူးချွန်သောသားသမီးများအား
ပညာရည်ချွန်ဆုချီးမြှင့်ပွဲနှင့် ၂၀၀၇ - ၂၀၀၈ ခုနှစ် ပညာသင်နှစ်အတွက်
ပညာသင်ထောက်ပံ့ငွေပေးအပ်ပွဲအခမ်းအနားတွင်
တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးချုပ်ဦးအောင်တိုးက ဂုဏ်ပြုအမှာစကားပြောကြားစဉ်

ပါသည်။

အခမ်းအနားအစီအစဉ်အရ နိုင်ငံတော်တရား
သူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးက ဂုဏ်ပြုအမှာစကားပြောကြားပြီး
နောက် ၂၀၀၆-၂၀၀၇ ခု ပညာသင်နှစ်တွင်
တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ၌ ဘာသာစုံဂုဏ်ထူးရရှိသူ (၄)ဦး
ကို တရားသူကြီးချုပ်က ပညာရည်ချွန်ဆုများ ချီးမြှင့်ပါ
သည်။ ထို့နောက် (၅)ဘာသာဂုဏ်ထူးရရှိသူ (၅)ဦးကို

ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသိန်းစိုးကလည်းကောင်း၊ (၄)
ဘာသာဂုဏ်ထူးရရှိသူ (၇)ဦးကို ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်
ဦးထွန်းထွန်းဦးကလည်းကောင်း၊ (၃)ဘာသာဂုဏ်ထူး
ရရှိသူ (၆)ဦးကို တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး ဒေါက်တာ
တင်အောင်အေးကလည်းကောင်း၊ ၂၀၀၆- ၂၀၀၇ ခု
ပညာသင်နှစ်တွင် တရားရုံးချုပ်(နေပြည်တော်)၊ တရားရုံး
ချုပ်(ရန်ကုန်)နှင့် ရန်ကုန်တိုင်းအတွင်းရှိ တရားရုံးများမှ

ပညာရည်ချွန်ဆုချီးမြှင့်ပွဲနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ငွေပေးအပ်ပွဲသို့ တက်ရောက်ကြသော
တရားရုံးချုပ် ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များ၊ တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးများ၊
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊
ဆုရကျောင်းသားကျောင်းသူများနှင့် မိဘများ

တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ၌ (၂)ဘာသာဂုဏ်ထူး၊ (၁)ဘာသာ
ဂုဏ်ထူးရရှိသူများကို တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး
ဦးတင်အေးကလည်းကောင်း၊ တန်းစဉ်အလိုက် ပထမ
နှင့် ဒုတိယဆုရရှိသူများကို တရားရုံးချုပ်(နေပြည်တော်)၊
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (တရားရေးရာ) ဦးစိုးညွန့်က
လည်းကောင်း ပညာရည်ချွန်ဆုများ အသီးသီးချီးမြှင့်
ပေးအပ်ပါသည်။

ထို့နောက် ၂၀၀၇-၂၀၀၈ ခု ပညာသင်နှစ်
အတွက် တရားရုံးချုပ်(နေပြည်တော်)နှင့် တရားရုံးချုပ်
(ရန်ကုန်)မှ ဝန်ထမ်းများ၏သားသမီး (၁၇၃)ဦးအတွက်
ပညာသင်ထောက်ပံ့ငွေ ၆၁၀၀၀၀/-ကို တရားရုံးချုပ်
(နေပြည်တော်)၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်(စီမံရေးရာ)
ဦးမြသိန်းက စီမံနှင့် ဝန်ထမ်းရေးရာဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး
ဦးအုန်းကျော်သို့ ပေးအပ်ပါသည်။

၂၀၀၆ - ၂၀၀၇ ခုနှစ် ပညာသင်နှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ၌ ထူးချွန်စွာအောင်မြင်သဖြင့် ပညာရည်ချွန်ဆုရရှိသူကျောင်းသားကျောင်းသူများ

အစီအစဉ်အရ ၂၀၀၆-၂၀၀၇ ခု ပညာသင်နှစ် တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲတွင် ဂုဏ်ထူးရရှိသူများကိုယ်စား ဘာသာစုံဂုဏ်ထူးရရှိသူ မောင်ဖုန်းပြည့်က ကျေးဇူးတင်စကားပြန်လည်ပြောကြားပြီးနောက် အခမ်းအနားအစီအစဉ်ကို ရုပ်သိမ်းပါသည်။

၂၀၀၆-၂၀၀၇ ခု ပညာသင်နှစ် တက္ကသိုလ်ဝင်

စာမေးပွဲတွင် တရားရုံးချုပ်နှင့် တရားရုံးအဆင့်ဆင့်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသော အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများ၏သားသမီးများမှ (၆)ဘာသာဂုဏ်ထူး(ဘာသာစုံဂုဏ်ထူး)ရှင် (၄)ဦး၊ (၅)ဘာသာဂုဏ်ထူးရှင် (၅)ဦး၊ (၄)ဘာသာဂုဏ်ထူးရှင် (၇)ဦး၊ (၃)ဘာသာဂုဏ်ထူးရှင် (၆)ဦး၊ စုစုပေါင်း (၃)ဘာသာနှင့်အထက် ဂုဏ်ထူးရရှိသူ (၂၂)ဦးရှိကြောင်း သတင်းရရှိပါသည်။

တရားရုံးချုပ် စီရင်ချက်များ(၁)

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထူးအယူခံမှုအမှတ်(၁/၂၀၀၇)

(တရားရုံးချုပ်၊ မန္တလေးရုံးထိုင်)

ကြည့်မြင်တိုင်မြို့နယ် တရားရုံး၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုကြီးအမှတ်၊ ၇၁၁/၂၀၀၄ တွင် တရားခံ မောင်အေးစိုးအား မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရ အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ် (၅)နှစ်၊ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၆(ဂ)အရ အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ်(၇)နှစ်တို့ကို သီးခြားစီကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။

ယင်းအမိန့်ကို တရားခံ မောင်အေးစိုးက ရန်ကုန်

အောက်ပိုင်းခရိုင်တရားရုံးသို့ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အယူခံမှုအမှတ်၊ ၉၈/၂၀၀၅ အရ အယူခံရာ မအောင်မြင်သဖြင့် ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာပြင်ဆင်မှုအမှတ်၊ ၉၀၇/၂၀၀၅ အရ လျှောက်ထားရာ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရ ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်သည့်အမိန့်ကို အတည်ပြု၍ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၆(ဂ)အရ ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိခြင်းကို အတည်ပြုသော်လည်း ထောင်ဒဏ်(၇)နှစ်ချမှတ်သည့်

ပြစ်ဒဏ်အစား အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ်(၅)နှစ်ကျခံစေရန် ပြင်ဆင်အမိန့်ချမှတ်သည်။

တိုင်းတရားရုံး၏အမိန့်ကို တရားခံ မောင်အေးစိုးက တရားရုံးချုပ်သို့ ပြစ်မှုဆိုင်ရာပြင်ဆင်မှုအမှတ်၊ ၇၅(ခ)/၂၀၀၆ အရ ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းရာ ပလပ်ခံရသဖြင့် တရားရုံးချုပ်၏အမိန့်အပေါ် အထူးအယူခံခံရုံဖြင့် ပြန်လည်ကြားနာခွင့်ရရှိရန် ဤပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှုအမှတ်၊ ၂၄၄/၂၀၀၆ ဖြင့် မောင်အေးစိုးက လျှောက်ထားခဲ့ရာ အောက်ပါပြဿနာကို ကြားနာရန် အတွက် အထူးအယူခံခွင့်ပြုခဲ့သည် -

- “ ၁။ တရားခံထံမှ သိမ်းဆည်းရမိသည့် ပလတ်စတစ်ဘူးခွံတွင် ကပ်ငြိနေသော အလေးချိန်ဖော်ပြခြင်း မပြုနိုင်သည့် မူးယစ်ဆေးဝါးအမှုန့်များမှာ “မူးယစ်ဆေးဝါးအာနိသင်”ဟူသော စကားရပ်တွင် အကျုံးဝင်သက်ဆိုင်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ။
- ၂။ အလေးချိန်ဖော်ပြနိုင်သော ဟယ်ရိုအင်းဟိုက်ဒရိုကလိုရိုဒ်အမှုန့်များကပ်နေသည့် ပလတ်စတစ်ဘူးခွံကို လက်ဝယ်ထားခြင်းမှာ မူးယစ်ဆေးဝါးလက်ဝယ်ထားရာ ရောက်သည်ဟု သုံးသပ်၍ တရားခံကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ။”

အမှုမှာ (၂၆-၉-၂၀၀၄)နေ့ (၂:၀၀)အချိန်တွင်

မိမိနှင့် တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၊ သက်သေများသည် မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ်သုံးစွဲနေကြောင်း သတင်းအရ ကြည့်မြင်တိုင် ဖြန့်နယ်၊ သီတာရပ်ကွက်၊ သိန္ဒိလမ်း၊ အမှတ်(၃)နေအိမ်ရှေ့ လမ်းပေါ်တွင် ရပ်ထားသော ကက/၄၇၀၃ အမှတ်ယာဉ်အား ပိတ်ဆို့ရှာဖွေရာ ခေါင်းခန်းအတွင်းထိုင်နေသည့် ယာဉ်မောင်း မောင်အေးစိုး၏လက်တွင် ကိုင်ဆောင်ထားသော ယောက်ျားကိုင်ပိုက်ဆံအိတ်အတွင်းမှ ဘီနန်းဖြူ ဟုထင်ရသော အဖြူမှုန့်များကပ်နေသည့် ပလတ်စတစ်ဘူးသေးတစ်ဘူး၊ ဂွမ်းစအပိုင်းအစတစ်ခု၊ လကြေးပြားတစ်ဖက်ပါ စက္ကူပိုင်းတစ်ခုနှင့် ငွေ ၁၉၂၇၅/- အပါအဝင် ပစ္စည်းများသိမ်းဆည်းရမိသဖြင့် အရေးယူပေးရန် ဒုရဲအုပ်နေမျိုးက ကြည့်မြင်တိုင်ရဲစခန်းသို့ သတင်းပေးတိုင်တန်းခဲ့သောအမှု ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလို၏ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေက လျှောက်လဲသည်မှာ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ၊ ၁၅ အရ ထောင်ဒဏ်(၅)နှစ်ချမှတ်ပြီး အလေးချိန်မရှိသည့် မူးယစ်ဂုဏ်သတ္တိပါ ပလတ်စတစ်ဘူးခွံ၊ လကြေးပြားနှင့် ဝါဂွမ်းစသည်တို့ကို အခြေပြု၍ ပုဒ်မ ၁၆(ဂ)အရ သီးခြား ပြစ်ဒဏ်(၅)နှစ်ချမှတ်ထားခြင်းတို့မှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ၊ ၇၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိကြောင်း ထို့ပြင် သက်နိုင်(ခ) သိုက်စိုး နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအမှု^(၁)ပါ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရ ပြစ်ဒဏ်

၁။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ - ၁၄၉

စီရင်ပြီးပါက အာနိသင်ပါသည့် ပင်နီစလင်ပုလင်းခွဲနှစ်လုံး ပါ မူးယစ်ဝတ်သတ္တိပေါ် အခြေပြု၍ လက်ဝယ်ထားရှိမှု အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်မည်ဆိုပါက ထင်ကြေးဖြင့် အပြစ် ပေးရာရောက်ကြောင်း၊ စီရင်ချက်လမ်းညွှန်မှုတို့ကို ဆန့်ကျင်ရာရောက်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို မောင်အေးစိုးအား အမှုမှ အပြီးအပြတ် လွှတ်သင့်ကြောင်း လျှောက်လဲသည်။

နိုင်ငံတော်ဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ရေနေချုပ်ရုံးခွဲ(မန္တလေး)မှ လျှောက်လဲ သည်မှာ ဓာတုဗေဒဝန်၏ သက်သေခံ(c)ဖြင့် စစ်ဆေး ပြန်ကြားချက်အရ အဖြူမှုန့်များသည် ဟယ်ရီအင်း ဟိုက်ဒရိုကလိုရိဒ်ဖြစ်သည့် ဟယ်ရီအင်းစမ်းသပ်တွေ့ရှိ သည်ဟု ပြန်ကြားကြောင်း၊ အာနိသင်စမ်းသပ်တွေ့ရှိသည် ဟု ပြန်ကြားမထားကြောင်း တရားရုံးချုပ်(မန္တလေး)၏ ပြစ်မှု ဆိုင်ရာအယူခံမှုအမှတ်၊ ၉၁၊ ၉၆/၂၀၀၅ တို့တွင် တရားခံထံမှဖမ်းဆီးရမိသော ဘိန်းဖြူသည် ခြပ်မရှိသော ပစ္စည်းဟုသတ်မှတ်၍ လွှတ်ခဲ့ခြင်းမှာ မှားယွင်းသဖြင့် အောက်ရုံး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍ တရားခံများအပေါ် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခဲ့ရကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မူလတရားရုံးက မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲ စေသောဆေးဝါးများ ဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၆(ဂ)အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခဲ့ခြင်း အပေါ် အထက်တရားရုံးအဆင့်ဆင့်တို့က အတည်ပြုခဲ့ခြင်း မှာ ဥပဒေအရ မှန်ကန်မှုရှိပါကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အယူခံ တရားလို၏ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထူးအယူခံမှုကို ပယ်ပစ်သင့် ပါကြောင်း လျှောက်လဲသည်။

ပထမပြဿနာကို စိစစ်ရမည်ဆိုလျှင် -

ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလို မောင်အေးစိုးထံမှ ဖမ်းဆီးရမိသည့် သက်သေခံပစ္စည်းဖြစ်သော ချိန်တွယ်၍ မရသော အဖြူမှုန့်များသည် ဟယ်ရီအင်း ဟိုက်ဒရို ကလိုရိဒ်ဖြစ်ကြောင်း ဓာတုဗေဒဝန်၏ပြန်ကြားချက်အပေါ် သုံးသပ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

တရားခံထံမှ သိမ်းဆည်းရမိသောပစ္စည်းများတွင် ပလတ်စတစ်ဘူးခွဲပါ အဖြူမှုန့်သည် ဟယ်ရီအင်းစမ်းသပ် တွေ့ရှိသည်ဟု ဓာတုဗေဒဝန်က သက်သေခံ(c)ဖြင့် စစ်ဆေးထင်မြင်ချက်ပေးထားသည်။

ယင်းထင်မြင်ချက်ကို သုံးသပ်လျှင်ဝှမ်းအပိုင်းအစ နှင့် စက္ကူအပိုင်းအစ၌ ဟယ်ရီအင်းအာနိသင်ရှိကြောင်း ထင်မြင်ချက်ပေးခြင်းဖြစ်ပြီး ပလတ်စတစ်ဘူးခွဲပါအမှုန့်နှင့် ပတ်သက်၍ “အာနိသင်”အဖြစ် ဖော်ပြခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဘူးခွဲပါ အဖြူမှုန့်များကို ရုပ်ဝတ္ထုအဖြစ် လက်ခံဖော်ပြထား သည့်သဘော သက်ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

“မူးယစ်ဆေးဝါး”ဆိုသည်မှာ အောက်ပါတစ်ခုခု ကိုဆိုလိုကြောင်း ၁၉၉၃-ခုနှစ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကို ပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂(က) တွင် ဖော်ပြထားသည် -

- (၁) ဘိန်းပင်၊ ကိုကားပင်၊ ဆေးခြောက်ပင်နှင့် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနက အမိန့် ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်၍ မူးယစ်ဆေးဝါး ဖြစ်သည်ဟု ကြေညာထားသည့် အပင် တစ်မျိုး၊ ယင်းအပင်တစ်မျိုးမျိုးမှ ထွက်ရှိ သော၊ သို့မဟုတ် ထုတ်လုပ်သော အရာဝတ္ထုများ၊ ဆေးဝါးများ

(၂) ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်၍ မူးယစ်ဆေးဝါးဖြစ်သည်ဟု ကြေညာထားသည့်ဆေးဝါးများ၊ ယင်းဆေးဝါးတစ်မျိုးမျိုးပါဝင်သော အရာဝတ္ထုများ။

“စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ”ဆိုသည်မှာ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်၍ စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါး ဖြစ်သည်ဟု ကြေညာထားသည့် ဆေးဝါးများကိုဆိုကြောင်း၊ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၂(ခ)တွင် ဖော်ပြထားသည်။

အထက်တွင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ မူးယစ်ဆေးဝါးဆိုသည်မှာ မူးယစ်ဆေးဝါးတစ်မျိုးမျိုးပါဝင်သည့် အရာဝတ္ထုနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဖြစ်သည်။ ယင်းအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် “အာနိသင်”ဆိုသော စကားရပ်မပါရှိပေ။ အာနိသင်သည် ရုပ်ဝတ္ထုသော်လည်းကောင်း၊ အလေးချိန်သော်လည်းကောင်း ရှိသောပစ္စည်းမဟုတ်ပေ။

တရားခံမောင်အေးစိုးထံမှ သိမ်းဆည်းရမိသော ပစ္စည်းများဖြစ်သည့် ပလတ်စတစ်ဘူးခွဲပါ အဖြူမှုန့်သည် ဟယ်ရိုအင်းဟိုက်ဒရိုကလိုရိုဒ်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဂွမ်းအပိုင်းအစနှင့် စက္ကူအပိုင်းအစတို့တွင် ဟယ်ရိုအင်းစမ်းသပ်တွေ့ရှိရကြောင်း ဖော်ပြထားသော်လည်း အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် မူးယစ်ဆေးဝါးတွင် အကျုံးဝင်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ စိစစ်ရန်ဖြစ်သည်။ အမှုတွဲပေါ်ပေါက်ချက်များအပေါ် ခြုံငုံသုံးသပ်ပါက တရားလိုဦးစီးသည့် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် တရားခံအား

မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းဝယ်သုံးစွဲကြောင်း သတင်းကွင်းဆက်အရ စောင့်ဆိုင်းဖမ်းဆီးခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဖမ်းဆီးရှာဖွေရာတွင် တရားခံထံမှ မူးယစ်ဆေးဝါး ဟယ်ရိုအင်းပါဝင်သည့် သက်သေခံ(ခ)ပါ ပလတ်စတစ်ဘူးခွဲနှင့် ဟယ်ရိုအင်းအာနိသင်ပါသည့် ဂွမ်းစနှင့် စက္ကူအပိုင်းအစတို့ကို (သက်သေခံ-ခ)ရှာဖွေပုံစံတွင် အပ်ပေးသူအဖြစ် တရားခံမောင်အေးစိုးကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးအပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အဆိုပါ သိမ်းဆည်းရမိသည့် သက်သေခံအဖြူမှုန့်များသည် ဟယ်ရိုအင်းဟိုက်ဒရိုကလိုရိုဒ်(HEROIN HYDROCHLORIDE)ဖြစ်ကြောင်း၊ သက်သေခံ ဂွမ်းအပိုင်းအစနှင့် စက္ကူအပိုင်းအစတို့တွင် ဟယ်ရိုအင်း(HEROIN)စမ်းသပ်တွေ့ရှိကြောင်း ဓာတုဗေဒဝန်ရုံး၏ ပြန်ကြားစာ(သက်သေခံ-c)အရ ပေါ်ပေါက်သည်။

ထွက်ဆိုချက်အရ တွေ့ရှိသော ပလတ်စတစ်ဘူးခွဲများတွင် အဖြူမှုန့်များကပ်လျက် တွေ့ရှိရသည်ဟု ထွက်ဆိုထားသဖြင့် သက်သေခံအမှုန့်များကို သာမန်ကိရိယာဖြင့် ချိန်တွယ်၍မရနိုင်သည့်တိုင် ရုပ်ခြပ်ရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ရုပ်ခြပ်ရှိသောပစ္စည်းဖြစ်သဖြင့် အလေးချိန်လည်းရှိမည် ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံနည်းကျ အသေးစိတ် ချိန်တွယ်ခြင်းမပြုသောကြောင့်သာ အလေးချိန်ကိုမဖော်ပြနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် သာမန်ချိန်တွယ်သော ကိရိယာများဖြင့် ချိန်တွယ်၍မရသောကြောင့်သာ အလေးချိန်ကို မဖော်ပြနိုင်ခြင်းသာ ဖြစ်မည်ဟု ယူဆသည်။

ယခု အလေးချိန်မဖော်ပြနိုင်သည့် အဖြူမှုန့်များသည် ကိုင်တွယ်၍ရသည့်ပြင် မျက်စိဖြင့်မြင်နိုင်သောအရာ

ဖြစ်သဖြင့် ရုပ်ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ အာနိသင်ဆိုသည်မှာ ရုပ်
ဝတ္ထုသော်လည်းကောင်း၊ အလေးချိန်သော်လည်းကောင်း
မရှိမှ အာနိသင်ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဖော်ပြပါအဖြူ
မှုန့်များကို အာနိသင်တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆ၍
မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့ပြင် အယူခံတရားလို ရှေ့နေတင်ပြသော
သက်နိုင်(ခ)သိုက်စိုး နှင့် နိုင်ငံတော်အမှု^(၁)စီရင်ထုံး
သည် ယခုအမှုဖြစ်ရပ်၏ အဖြေမဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် တရားခံမောင်အေးစိုးထံမှ သိမ်းဆည်း
ရမိသည့် ပလတ်စတစ်ဘူးခွံတွင် ကပ်ငြိနေသော အလေး
ချိန်ဖော်ပြခြင်းမပြုနိုင်သည့် မူးယစ်ဆေးဝါးအမှုန့်များမှာ
မူးယစ်ဆေးဝါးအာနိသင်ဟူသော စကားရပ်တွင် အကျုံး
ဝင်သက်ဆိုင်မှုမရှိကြောင်း ဖြေဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယပြဿနာကို စိစစ်ရမည်ဆိုလျှင် မူးယစ်
ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေတတ်သော ဆေးဝါးများ
ဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ ၁၂(က)တွင် သက်သေခံပစ္စည်းကို
အလေးချိန် ချိန်တွယ်ရမည်ဟု ပါရှိကြောင်း အမှုတွဲ၏
ပေါ်ပေါက်ချက်အရ ပလတ်စတစ်ဘူးခွံတွင် ကပ်ငြိနေ
သော အဖြူမှုန့်များသည် ချိန်တွယ်နိုင်သော ပမာဏာ
မဟုတ်၍ မချိန်တွယ်ခဲ့ကြောင်း ပေါ်ပေါက်နေသည်။

စမ်းသပ်တွေ့ရှိသော (ဟယ်ရီအင်း)မှာ အာနိသင်
သက်သက်မျှသာမဟုတ်ဘဲ အမှုန့်ရုပ်ဝတ္ထုဖြစ်သဖြင့် မြင်
သာသောရုပ်ဝတ္ထု ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံနည်းကျချိန်တွယ်ပါက
အလေးချိန်ပေါ်ထွက်လာမည် ဖြစ်သည်။ မူးယစ်ဆေးဝါး

ဆိုသောစကားရပ်တွင် အကျုံးဝင်ရန်အတွက် အလေးချိန်
မည်မျှရှိရမည်ဟု ကန့်သတ်မထားပေ။ မူးယစ်ဆေးဝါး
လက်ဝယ်ထားရှိမှုမြောက်ရန်အတွက် လက်ဝယ်ထားရှိမှု
အတိုင်းအတာ အလေးချိန် မည်မျှ ရှိရမည်ဟုလည်း
ကန့်သတ်ချက်မရှိပေ။ မူးယစ်ဆေးဝါးတစ်မျိုးမျိုး လက်ဝယ်
တွေ့ရှိရပါက ပြစ်မှုမြောက်မည် ဖြစ်သည်။

ဖမ်းဆီးသူ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့်
ရှာဖွေပုံစံပါ ဖော်ပြချက်အရ တရားခံထံမှ သိမ်းဆည်းရမိ
သောပစ္စည်းများတွင် ပလတ်စတစ်ဘူးခွံပါ အဖြူမှုန့်သည်
ဟယ်ရီအင်းဟိုက်ဒရိုကာလိုရိုဒ် ဖြစ်သည်။ ဂွမ်းအပိုင်းအစ
နှင့် စက္ကူတွင် ဟယ်ရီအင်းစမ်းသပ်တွေ့ရှိရသည်ဟုဆို
သဖြင့် အာနိသင်သက်သက်မျှသာမဟုတ်ဘဲရုပ်ဝတ္ထုအဖြစ်
ဖြင့် တွေ့ရှိခြင်းဖြစ်သည်မှာ မြင်သာသည်။ တရားခံ မောင်
အေးစိုး၏ ပိုက်ဆံအိတ်အတွင်းမှတွေ့ရှိသော သက်သေခံ
ပစ္စည်းများသည် မူးယစ်ဆေးဝါးဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်။

သို့ဖြစ်၍ အလေးချိန်မဖော်ပြနိုင်သော ဟယ်ရီ
အင်းဟိုက်ဒရိုကာလိုရိုဒ် အမှုန့်များကပ်နေသည့် ပလတ်
စတစ်ဘူးခွံကို လက်ဝယ်ထားခြင်းမှာ မူးယစ်ဆေးဝါး
လက်ဝယ်ထားရာရောက်သည်ဟု သုံးသပ်၍ တရားခံကို
ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်ခြင်းရှိကြောင်း
ဖြေကြားလိုက်သည်။

ထို့ကြောင့် ဤအထူးအယူခံမှုကို ပလပ်လိုက်
သည်။

၁။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ - ၁၄၉

တရားရုံးချုပ် စီရင်ချက်များ(၂)

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ

အထူးအယူခံမှုအမှတ်(၁၈/၂၀၀၆)

(တရားရုံးချုပ်၊ နေပြည်တော်)

ရှမ်းပြည်နယ်(မြောက်ပိုင်း)တရားရုံး၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုကြီးအမှတ်၊ ၁၉/၉၇တွင်တရားခံဝမ်းချောင်နှင့် လောက ကျန်းတို့အပေါ် ၁၉၉၃-ခုနှစ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်စိတ်ကို ပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/ ၂၁ အရ အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ်(၁၀)နှစ်၊ ယင်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၂(ခ)/၂၁ အရ အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ်(၂၅)နှစ် စီ၊ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရ အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ် (၃)နှစ်စီကို သီးခြားစီကျခံစေရန်၊ တရားခံ အိုက်ကျူး၊ လောကရှုံး(ခ)လှမောင်တို့အပေါ် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/ ၂၁ အရ အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ်(၁၀)နှစ်စီ၊ ယင်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၂(ခ)/၂၁ အရ အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ်(၂၅)နှစ် စီ ပြစ်ဒဏ်များကို သီးခြားစီကျခံစေရန်၊ တရားခံကျောက် ကွယ်ယု(ခ)ကျွမ်းကွမ်းယုအပေါ် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က) အရ အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ်(၁၀)နှစ်၊ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၂၂(ခ)/၂၁ အရ အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ် (၂၅)နှစ်ကျခံ

စေရန် ၅-၆-၉၈ နေ့က အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဖြစ်စဉ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူးယစ်ဆေးဝါးသယ်ဆောင်ကြရာ တွင် လက်နက်ကိုင်တွယ်ခဲ့ခြင်းအတွက် တရားခံဝမ်းချောင် ပါ(၅)ဦးအပေါ် ၁၉၅၁-ခုနှစ် (လက်နက်ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)အရ ရှမ်းပြည်နယ်(မြောက်ပိုင်း) တရားရုံး၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုကြီးအမှတ်၊ ၂၀/၉၇ ဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ တရားခံ(၅)ဦးအား အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ် (၇)နှစ်စီကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၃-ခုနှစ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ ဆိုင်ရာဥပဒေအရ ချမှတ်သည့်အမိန့်များအပေါ် တရားခံ များက တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)သို့ အယူခံခဲ့ကြသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ ဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၂(ခ)/၂၁ အရ မူလတရားရုံးက စွဲချက်တင်၍ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို မှန်၊ မမှန် စိစစ် ရန် တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)ကလည်း မူလရုံးအမိန့်

အပေါ်ပြင်ဆင်မှု ၁(က)/၉၉ ဖွင့်၍ တရားခံများတင်သွင်း လာသော အယူခံမှုနှင့်အတူ တစ်ပေါင်းတည်းကြားနာခဲ့ သည်။ ထို့နောက် တရားခံ(၅)ဦးအပေါ် မူလရုံးကချမှတ် သည့်အမိန့်နှင့် စွဲချက်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်ပြီး တရားခံ ဝမ်းချောင်း၊ လောက်ကျန်းတို့အပေါ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ် ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ နှင့် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရ လည်းကောင်း၊ တရားခံအိုက်ကျုံး၊ လောက်ရှုံးနှင့် ကျောက် ကွယ်ယုတို့အပေါ် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ အရလည်းကောင်း စွဲချက်တင်၍အမှုကိုဆက်လက်စစ်ဆေး သွားရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ဝမ်းချောင်း၊ အိုက်ကျုံး၊ လောက် ကျန်း၊ လောက်ရှုံးနှင့် ကျောက်ကွယ်ယုတို့တင်သွင်းသည့် အယူခံမှုကို ပယ်ပစ်ခဲ့သည်။ ယင်းအမိန့်ကို လောက်ကျန်းက မကျေနပ်သဖြင့် အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ရရှိရန် တရားရုံးချုပ် (မန္တလေးရုံးထိုင်)သို့ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအထွေထွေလျှောက်လွှာ (အထူး)ကို ဆက်လက်တင်သွင်းလာရာ အောက်ဖော်ပြပါ ပြဿနာများကို အထူးအယူခံခံရခြင်းဖြင့် ဖြေကြားရန်ခွင့်ပြု ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် -

- (၁) တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)က တရားခံ (၅)ဦးအပေါ် မူလပြည်နယ်တရားရုံးက ချမှတ်သည့်အမိန့်နှင့်စွဲချက်ကို ပယ်ဖျက် ပြီး တရားခံဝမ်းချောင်း၊ လောက်ကျန်း တို့အပေါ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကို ပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ နှင့် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရလည်းကောင်း၊

တရားခံ အိုက်ကျုံး၊ လောက်ရှုံးနှင့် ကျောက်ကွယ်ယုတို့အပေါ် ယင်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ တို့အရလည်း ကောင်း စွဲချက်တင်၍ အမှုကိုဆက်လက် စစ်ဆေးသွားရန် ညွှန်ကြားခြင်းသည် မှန်ကန်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ။

- (၂) လျှောက်ထားသူ လောက်ကျန်းအပေါ် ရှမ်းပြည်နယ်(မြောက်ပိုင်း)တရားရုံးက ချမှတ်ထားသော ပြစ်ဒဏ်မှာ မှန်ကန် ခြင်း ရှိ၊ မရှိ။

အမှုမှာ ၃၀-၄-၁၉၉၇ နေ့ (၀၃:၀၀)နာရီအချိန် ခန့်တွင် အမှတ်(၂)စစ်ဗျူဟာဗိုလ်မှူးကြီးသန်းမောင်ဦးစီး သော တပ်ဖွဲ့ဝင်များ အမှတ်(၉)ထောက်လှမ်းရေးတပ်မှ ဗိုလ်ကြီးဆန်းထွန်းဦးစီးသော တပ်ဖွဲ့ဝင်များနှင့် အမှတ်(၆၉) ခြေလျင်တပ်ရင်း စစ်ကြောင်း(၁/၂)မှ ခွဲ(၄)နှင့် ခွဲ(၂)တို့ မှ ပူးပေါင်းစစ်ကြောင်းနှင့် လားရှိုးမှူးယစ်(အထူး)အဖွဲ့မှ ရဲအုပ်ခင်မောင်စန်းဦးစီးသော ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် သတင်း အရ သိရှိမြို့နယ်နှင့် ကွတ်ခိုင်မြို့နယ်အတွင်း နယ်မြေ ရှင်းလင်းစဉ် ခန့်မှန်း(၀-၀၄၂၀၅၅)သို့အရောက် မသင်္ကာ ဖွယ်ရာ ဝီလီဂျစ်အမှတ်၊ ၁/၅၆၂၂ အား တွေ့ရှိ၍ ရပ်တန့် စစ်ဆေးရာ ယာဉ်ပေါ်တွင်ပါလာသူ ဝမ်းချောင်း၊ အိုက်ကျုံး၊ လောက်ကျန်း၊ လောက်ရှုံးနှင့် ကျောက်ကွယ်ယုတို့နှင့် အတူ ဘိန်းစိမ်း(၁၁၅)ထုပ်၊ အလေးချိန်(၃၂၀)ကီလို၊ ငွေ ၄၂၀၀/-၊ ပျံနှင့် ၃၀ ကာဘိုင်သေနတ်တစ်လက်၊ ကျည်(၅)တောင့်၊ ကျည်ကပ်တစ်ခုတို့ကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ သက်သေခံပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းခဲ့ပြီး တရားခံ(၅)ဦး

အပေါ် ၁၉၉၃-ခုနှစ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲ စေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေအရ အရေးယူပေးရန် ဒုရဲအုပ်စခန်းမှူးမင်းဒင်က တရားလိုပြုလုပ်၍ လားရှိုးမြို့ အမှတ်(၁)ရဲစခန်းတွင် တိုင်တန်းခဲ့သောအမှု ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလို လောက်ကျန်း၏ ရှေ့နေက လျှောက်လဲရာတွင် မူလပြည်နယ်တရားရုံးက တရားခံများ အပေါ် ၁၉၉၃-ခုနှစ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲ စေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က) အရ လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၂၂(ခ) အရလည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၅ အရလည်းကောင်း စွဲချက်အသီးသီးတင်ခဲ့ရာတွင် ချမှတ်သည့်စွဲချက်၌ ပုဒ်မ ၁၉(က) မပါသည်ကို အကြောင်းပြ၍ တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)က မူလ ပြည်နယ်တရားရုံးက တင်ထားသည့်စွဲချက်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး တရားခံများအပေါ် စွဲချက်ပြန်လည်တင်စေရန် ညွှန်ကြားခဲ့ ကြောင်း၊ မူလရမ်းပြည်နယ်(မြောက်ပိုင်း)တရားရုံးက စွဲချက်(၃)ရပ်တင်ရာ၌ ပထမစွဲချက်တွင် ပုဒ်မ ၁၉(က) ပါရှိပြီး ဒုတိယစွဲချက်တွင် ပုဒ်မ ၁၉(က)မပါရှိဘဲ ပုဒ်မ ၂၂(ခ)/၂၁ ဟူ၍ ဖော်ပြထားခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း၊ အဓိက တရားခံတစ်ဦးဖြစ်သူ ကျောက်ကွယ်ယုကလည်း ပုဒ်မ ၁၉(က)ပါပြစ်မှုကို ဝန်ခံထားပြီးဖြစ်ပါကြောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၉(က)အရ တင်သည့်စွဲချက်၌ “ကွတ်နိုင်နှင့် သိန္နီမြို့ နယ်ကြား လမ်းပေါ်တွင် ဝီလီဂျစ်အမှတ်၊ ၁/၅၆၂၂ ဖြင့် သယ်ဆောင်လာသော မိုင်းကိုင်စက္ကူနှင့်ထုပ်ထားသော ဘိန်းစိမ်း(၁၁၅)ထုပ်(အလေးချိန် ၃၂၀-ကီလို)ကို ပူးတွဲ တရားခံများနှင့်အတူ ရောင်းချရန် လက်ဝယ်ထားရှိသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၂၂(ခ)/၂၁ အရတင်သည့်

စွဲချက်၌ အဆိုပါ ဘိန်းစိမ်းထုပ်များသယ်ဆောင်ရာ၌ ကာဘိုင်သေနတ်တစ်လက်၊ ကျည်(၅)တောင့် ကိုင်ဆောင် အသုံးပြုသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဖော်ပြထားကြောင်း၊ တရားခံများအနေနှင့်လည်း ၎င်းတို့အပေါ်စွဲချက်တင်ရာ၌ မည်သည့်ပုဒ်မများနှင့် စွဲချက်တင်သည်ကို သိရှိပြီးဖြစ် သဖြင့် အသီးသီးထုချေခဲ့ကြပြီးလည်းဖြစ်ကြောင်း၊ တရားခံ ဝမ်းချောင်း၊ လောက်ကျန်းတို့အပေါ် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ နှင့် ပုဒ်မ ၁၅ အရလည်းကောင်း၊ တရားခံလောက်ကျုံး၊ အိုက်ကျုံး၊ ကျောက်ကွယ်ယုတို့ အပေါ် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ အရ လည်းကောင်း၊ စွဲချက်တင်၍ အမှုကို ဆက်လက်စစ်ဆေး သွားရန် ညွှန်ကြားခြင်းသည် မှန်ကန်ခြင်း မရှိပါကြောင်း လျှောက်လဲသည်။

ထို့နောက် ဒုတိယပြဿနာအတွက် ဆက်လက် လျှောက်လဲရာတွင် မူလရုံးတရားခံများသည် တစ်နေရာ တည်းက တစ်စုတစ်ဝေးတည်း အတူတကွထွက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ကောက်ယူနိုင်သော သက်သေခံချက်မရှိ ကြောင်း၊ (၃)တရားခံ လောက်ကျန်းနှင့် တရားခံ လောက်ကျုံးတို့သည် နမ့်စလပ်ကျေးရွာမှ ခရီးကြိုလိုက် လာခဲ့ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့သည် ကားပေါ်တွင် ဆာလာအိတ်နှစ်အိတ်ပါလာသည်ကို သတိမပြုမိခဲ့ကြောင်း၊ သက်သေခံဘိန်းစိမ်းထုပ်များသယ်ဆောင်ရာတွင် အယူခံ တရားလိုက ပူးပေါင်းကြစည်ခြင်း၊ အားပေးကူညီခြင်း ပြုသည်ဟု မည်သည့်သက်သေတစ်ဦးတစ်ယောက်ကမျှ ထွက်ဆိုနိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ ပူးတွဲတရားခံ ကျောက်ကွယ် ယုကလည်း သက်သေခံဘိန်းစိမ်းထုပ်များမှာ ၎င်း၏ပစ္စည်း

များဖြစ်သည်ဟု ဝန်ခံထားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ အယူခံတရား လိုလောက်ကျန်းမှာ သက်သေခံဘိန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အားပေးကူညီခြင်း၊ ပူးပေါင်းကြံစည်ခြင်းပြုကြောင်း သက်သေခံအထောက်အထား တစ်စုံတစ်ရာမရှိပါသဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများ ဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၁ အရ အလုပ်နှင့် ထောင် ဒဏ်(၁၀)နှစ်၊ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၂၂(ခ)/၂၁ အရ ထောင် ဒဏ်(၂၅)နှစ်ချမှတ်ထားခြင်းမှာ မှားယွင်းကြောင်း၊ အဆိုပါ အမိန့်များကို ပယ်ဖျက်ပြီး အယူခံတရားလိုလောက်ကျန်း အား အမှုမှ အပြီးအပြတ်လွှတ်သင့်ကြောင်း လျှောက်လဲ သည်။

နိုင်ငံတော်အတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ရှေ့နေချုပ်ရုံး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးကံ လျှောက်လဲရာတွင် တရားခံ ဝမ်ချောင်၊ ဒိုက်ကျူ၊ လောက်ကျန်း၊ လောက်ရုံး၊ ကျောက်ကွယ်ယုတို့ကို အချင်းဖြစ်ကားပေါ်၌ ဘိန်းစိမ်း (၁၁၅)ထုပ်၊ အလေးချိန်(၃၂၀)ကီလိုဂရမ် ၄၂၀၀/- ပျံ့ ၃၀ ကာဘိုင်သေနတ်တစ်လက်၊ ကျည်(၅)တောင့်၊ ကျည် ကပ်တစ်ခုနှင့် အတူ တွေ့ရှိခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားကြောင်း၊ ဒေါက်တာဆွေဆွေဝင်း(လိုပြ-ဂ)ထွက် ချက် အရ တရားခံ ဝမ်ချောင် အား စစ်ဆေးသောအခါ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲ သည့်လက္ခဏာတွေ့ခဲ့ကြောင်း၊ တရားခံလောက်ကျန်းတွင် လည်း မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသည့် လက္ခဏာတွေ့ရှိပြီး မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိခဲ့ကြောင်း၊ ယင်းတရားခံနှစ်ဦး၏ ဆီးတွင် မော်ဖိန်းတွေ့သည်ဟု ဓာတုဗေဒဝန်ရုံးမှ သက်သေခံ(၈-၃)ဖြင့် ပြန်ကြားထားကြောင်း၊ အင်စိန်

မှခင်းတပ်ဖွဲ့၏ပြန်ကြားစာ သက်သေခံ(င)အရ သက်သေခံ ပစ္စည်းမှာ ဘိန်းဖြစ်သည်ဟု ပေါ်ပေါက်ကြောင်း၊ မူလရုံး က တရားခံကျောက်ကွယ်ယု၊ လောက်ရုံးနှင့် ဒိုက်ကျူ တို့အပေါ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၁ အရလည်းကောင်း၊ ၂၂(ခ)/၂၁ အရလည်းကောင်း၊ စွဲချက်တင်ပြီး တရားခံလောက်ကျန်းနှင့် ဝမ်ချောင်တို့အပေါ် ယင်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၁၊ ၂၂(ခ)/၂၁ နှင့် ပုဒ်မ ၁၅ အရ စွဲချက်တင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ တရားခံကျောက်ကွယ်ယုက ဘိန်းစိမ်းထုပ်(၁၁၅)ထုပ်ကိုသယ်ဆောင်ခဲ့သည်မှာမှန်သည် ဟု ဝန်ခံခဲ့ကြောင်း၊ အချင်းဖြစ်မော်တော်ကားပေါ်တွင် ဘိန်းနှင့် သေနတ်ပါလာသည်ကို မသိခဲ့ရပါဟု အယူခံသူ လောက်ကျန်းက ထုချေထားကြောင်း၊ အချင်းဖြစ်ကားပေါ် တွင် တရားခံများ နီးကပ်စွာထိုင်ပြီးလာခဲ့ခြင်း၊ ဘိန်းစိမ်း အနံ့များရရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ဘိန်းနှင့် သေနတ်ပါလာသည် ကို တရားခံအသီးသီး သိရှိခဲ့မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အချင်းဖြစ် မော်တော်ကားမှာလည်း သာမန်သွားလာနေကျလမ်းကို အသုံးမပြုဘဲ အခြားလမ်းကို သုံးစွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ လောက်ကျန်းအပေါ် လက်ရှိချမှတ်ထားသည့် ပြစ်မှု ပြစ်ဒဏ်များမှာ သက်သေခံချက်များနှင့် ညီညွတ်မှန်ကန် ကြောင်း လျှောက်လဲသည်။

ဒုတိယပြဿနာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆက်လက် လျှောက်လဲရာတွင် တရားခံလောက်ကျန်းအပေါ် မူးယစ် ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ အရလည်းကောင်း၊ ယင်း ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရလည်းကောင်း၊ စွဲချက်တင်ပြီး ပြစ်မှု

ထင်ရှားစီရင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မူလရှမ်းပြည်နယ်(မြောက်ပိုင်း)တရားရုံးအနေဖြင့် ပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ တို့ဖြင့် ထည့်သွင်းစွဲချက်တင်ထားပါကြောင်း၊ တရားခံများ၏ထုချေရှင်းလင်းတင်ပြချက်များအရလည်း ၎င်းတို့အပေါ်တင်ထားသည့် စွဲချက်များအပေါ် နားလည်သဘောပေါက်သည်ဟု ကောက်ယူနိုင်ကြောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၉(က)နှင့် ၂၂(ခ)တို့ ပူးတွဲစွဲချက်တင်ပြီး ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်မည်ဆိုပါက ပုဒ်မ ၂၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ပုဒ်မ ၁၉(က)တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အများဆုံး ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရမည်ဖြစ်၍ နှစ်အကန့်အသတ်မရှိ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ပါ၍ တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)က တရားခံဝမ်ချောင်နှင့် လောက်ကျန်းတို့အပေါ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကို ပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ နှင့် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရလည်းကောင်း၊ တရားခံအိုက်ကျုံး၊ လောက်ရှုံးနှင့် ကျောက်ကွယ်ယုတို့အပေါ် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ တို့အရ စွဲချက်တင်၍ အမှုကို ဆက်လက်စစ်ဆေးသွားရန်ညွှန်ကြားခြင်းသည် မှားယွင်းသည်ဟုမဆိုသာကြောင်း၊ အယူခံတရားလိုလောက်ကျန်းအပေါ် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အတည်ပြုပြီး ပြစ်ဒဏ်နှင့်ပတ်သက်၍ ဥပဒေနှင့်အညီ သင့်မြတ်သောအမိန့်ချမှတ်သင့်ကြောင်း လျှောက်လဲသည်။

အမှုတွဲအား လေ့လာရတွင် ၃၀-၄-၉၇ နေ့ (၃:၀၀)နာရီအချိန်တွင် အမှတ်(၂)စစ်ဗျူဟာမှူးဦးစီးသော တပ်မတော်သားများ အမှတ်(၉)ထောက်လှမ်းရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များ အမှတ်(၆၉)ခြေလျင်တပ်ရင်း ပူးပေါင်းစစ်ကြောင်းနှင့် မူးယစ်(အထူး)အဖွဲ့မှ တပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် အချင်းဖြစ်

လျစ်ကားအား ရပ်တန့်ရှာဖွေကြသည်။ ထိုစဉ်က ရဲအုပ်ခင်မောင်စန်း(လိုပြ-၁)၊ ဒုရဲအုပ်မြင့်သိန်း(လိုပြ-၃)၊ ဗိုလ်မှူးဝင်းတင်(လိုပြ-၇) တို့ရှိနေပြီး တရားခံများနှင့်အတူ သက်သေခံပစ္စည်း ဘိန်းထုပ်များ၊ သေနတ်တစ်လက်၊ ကျည်(၅)တောင့်၊ ကျည်ကပ်၊ ငွေ ၄၂၀၀/- တွေ့ရှိကြောင်း ထွက်ဆိုထားကြသည်။ သက်သေခံပစ္စည်းများအား သက်သေခံ(က)ရှာဖွေပုံစံဖြင့် သိမ်းဆည်းစဉ်က သက်သေလူကြီးများအဖြစ် ဦးချစ်မြိုင်(လိုပြ-၅)နှင့် ဦးလှမြင့်(လိုပြ-၆)တို့က ပါဝင်ခဲ့ကြပြီး တရားခံ(၅)ဦးက အပ်ပေးသူများအဖြစ် ရှာဖွေပုံစံတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ တရားခံဝမ်ချောင်နှင့် လောက်ကျန်းတို့သည် မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူများဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကျန်တရားခံ(၃)ဦးသည် မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲခြင်း မရှိကြောင်းဖြင့် ဒေါက်တာဆွေဆွေဝင်း(လိုပြ-၈)က ထွက်ဆိုထားသည်။

တရားခံကျောက်ကွယ်ယုက ဘိန်းများမှာ ၎င်း၏ ပစ္စည်းများဖြစ်သည်ဟု ဝန်ခံထားသည်။ တရားခံလောက်ကျန်း၊ လောက်ရှုံးတို့က ကားကြုံလိုက်သူများဖြစ်ကြောင်း တရားခံဝမ်ချောင်နှင့် အိုက်ကျုံးက ကောဘီအေတပ်ဖွဲ့မှ ဖြစ်ပြီး ယူနီဖောင်းထုတ်ရန် ဌာနချုပ်ရှိရာ ကောင်းခါးကျေးရွာသို့သွားခဲ့ကြောင်း၊ အိုက်ကျုံးတွင် ကာဘိုင်သေနတ်တစ်လက်ပါကြောင်း ထုချေထားကြသည်။ ဤသက်သေခံချက်များအပေါ် အခြေပြု၍ မူလပြည်နယ်တရားရုံးက တရားခံများသည် ညအချိန်သွားလာခြင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့နှင့်အတူ ဘိန်းစိမ်းများ၊ သေနတ် စသည်တို့တွေ့ရှိကြောင်း စသည်ဖြင့် သုံးသပ်ပြီး တရားခံ(၅)ဦးစလုံးအပေါ် ပြစ်ဒဏ်အသီးသီး ချမှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

တရားခံ(၅)ဦးက ၎င်းတို့အပေါ် မူလရုံးက ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်သည့်အမိန့်ကို တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်) သို့ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအယူခံမှု ၂၀၇/၉၈ အရ တင်သွင်းခဲ့ သကဲ့သို့အယူခံတရားလိုများအပေါ်မူလရုံးပြည်နယ် (မြောက်ပိုင်း)တရားရုံးက ၁၉၉၃-ခုနှစ်၊ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၂(ခ)/၂၁ အရစွဲချက်တင်၍ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း မှန်၊ မမှန် စိစစ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာပြင်ဆင်မှုအမှတ်၊ ၁(က)/၉၉ ကိုလည်း တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)က ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ယင်းအမှုကို တရားခံများတင်သွင်းသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာအယူခံမှုအမှတ်၊ ၂၀၇/၉၈ နှင့် တစ်ပေါင်း တည်းကြားနာပြီး “တရားခံဝမ်းချောင်နှင့် လောက်ကျန်း တို့အပေါ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ နှင့် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရလည်းကောင်း၊ တရားခံ အိုက်ကချုံ၊ လောက်ရှုံးနှင့် ကျောက်ကွယ်ယုတို့အပေါ် ယင်း ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ အရလည်းကောင်း စွဲချက်အသစ်များတင်၍ အမှုကို ဆက်လက်စစ်ဆေးသွား ရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ဝမ်းချောင်၊ အိုက်ကချုံ၊ လောက် ကျန်း၊ လောက်ရှုံးနှင့် ကျောက်ကွယ်ယုတို့တင်သွင်းသည့် အယူခံကို ပလုပ်ခဲ့သည်။” မူလပြည်နယ်တရားရုံးက အမှုတွဲ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည့်အခါ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေးရုံးထိုင်)၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း မရှိပေ။

မူလပြည်နယ်တရားရုံးက တရားခံများအပေါ် ၁၉၉၃-ခုနှစ်၊ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော

ဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)အရလည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၂၂(ခ)/၂၁ အရလည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၅ အရ လည်းကောင်း စွဲချက်အသစ်တင်ခဲ့ရာတွင် ပုဒ်မ ၂၂(ခ)/ ၂၁ အရတင်သည့် စွဲချက်၌ ပုဒ်မ ၁၉(က)မပါသည်ကို အကြောင်းပြု၍ တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)က မူလ ပြည်နယ်တရားရုံးကတင်ထားသည့် စွဲချက်ကို ပယ်ဖျက် ပြီး တရားခံများအပေါ် စွဲချက်ပြန်လည်တင်စေရန် ညွှန်ကြားသည့်အမိန့်ချမှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

မူလရုံးအမှုတွဲကို စိစစ်ကြည့်ရှုရာတွင် မူလရုံးက စွဲချက်(၃)ရပ်တင်ရာ၌ ပထမစွဲချက်တွင် ပုဒ်မ ၁၉(က) ပါရှိပြီး ဒုတိယစွဲချက်တွင်သာ ပုဒ်မ ၁၉(က)မပါပဲ ပုဒ်မ ၂၂(ခ)/၂၁ ဟူ၍ ဖော်ပြထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ အဓိက တရားခံတစ်ဦးဖြစ်သူ ကျောက်ကွယ်ယုတို့ကလည်း ပုဒ်မ ၁၉(က)ကို ဝန်ခံထားပြီးဖြစ်၍ တရားခံများက ၎င်းတို့ အပေါ်တင်သည့် စွဲချက်များကို သဘောပေါက်ပြီးဖြစ်သည် ဟု ယူဆသည်။

ထို့ပြင် မူလရုံးက တရားခံများအပေါ်၌ စွဲချက် အသစ်တင်ရာတွင် ပုဒ်မ ၁၉(က)အရ တင်သည့်စွဲချက် ၌ “ကွတ်ခိုင်နှင့် သိန္နီမြို့နယ်ကြား လမ်းမပေါ်တွင် ဝီလီ ဂျစ်အမှတ်၊ ၁/၅၆၂၂ ဖြင့်သယ်ဆောင်လာသော မိုင်းကိုင် စက္ကူနှင့်ထုပ်ထားသည့် ဘိန်းစိမ်း(၁၁၅)ထုပ်(အလေးချိန် ၃၂၀-ကီလို)ကို ပူးတွဲတရားခံများနှင့်အတူ ရောင်းချရန် လက်ဝယ်ထားရှိသည်”ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၂၂(ခ)/ ၂၁ အရတင်သည့်စွဲချက်၌ “ထို့ပြင် အဆိုပါဘိန်းစိမ်း ထုပ်များသယ်ဆောင်ရာ၌ ကာဘိုင်သေနတ်တစ်လက်၊ ကျည်(၅)တောင် ကိုင်ဆောင်အသုံးပြုသည်” ဟူ၍

လည်းကောင်း စာဖြင့် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် မူလတရားရုံးက တရားခံများအပေါ် စွဲချက်တင်ရာ၌ တရားခံများက ၎င်းတို့အပေါ် မည်သည့်ပုဒ်မများနှင့် စွဲချက်တင်သည်ကို သိရှိနိုင်အောင် ဖော်ပြရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၂၂(၁) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ မူလတရားရုံးက လိုက်နာဆောင်ရွက်ထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ထိုအခြေအနေတွင် တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)က တရားခံလောက်ကျန်းအပါအဝင် တရားခံ(၅)ဦးအပေါ် မူလရုံးကချမှတ်ထားသောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး ၎င်းတို့အပေါ် စွဲချက်အသီးသီး ထပ်မံတင်၍ အမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရေညွှန်ကြားရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်တော့ဟု ယူဆသည်။ လက်ရှိအတိုင်း ဖော်ပြထားသော စွဲချက်များအကြောင်းကို တရားခံများက နားလည်ပြီးဖြစ်သည့်ပြင် တရားခံတို့၏ ခုခံချေပခွင့်လည်း ထိခိုက်မှုမရှိဟု ဆိုရမည်။

အယူခံသူ လောက်ကျန်းအပါအဝင် မူလမူမှ တရားခံအားလုံးအပေါ် ၁၉၉၃-ခုနှစ်၊ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က) အရ ပြစ်ဒဏ်တစ်ခု၊ ပုဒ်မ ၂၂ အရ ပြစ်ဒဏ်တစ်ခုတို့ကို သီးခြားစီချမှတ်ထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ဥပဒေက ဆိုလိုသည့်သဘောမှာ မူးယစ်ဆေးဝါးကို ရောင်းချရန်အလို့ငှာ သယ်ဆောင်ရာတွင် လက်နက်ပါဝင်သုံးစွဲခြင်းမရှိက၊ သို့မဟုတ် အုပ်စုဖွဲ့ကျူးလွန်ခြင်းမဟုတ်ပါက ပုဒ်မ ၁၉(က)ပါသင့်ရာ ပြစ်ဒဏ်ကို ချမှတ်နိုင်သည်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် လက်နက်ပါဝင်ပါက၊ အုပ်စုဖွဲ့

ကျူးလွန်ပါက ပုဒ်မ ၂၂ အရ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ပြစ်ဒဏ်နှစ်မျိုးပေးရန် မလိုဟု ယူဆသည်။

သို့ဖြစ်ရာ တရားခံများသည် မူးယစ်ဆေးဝါးအများအပြားကို ရောင်းချရန်အလို့ငှာ သယ်ဆောင်ခြင်းအပြင် ယင်းသို့သယ်ဆောင်ရာ၌ လက်နက်ကိုင်စွဲဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းနှင့် အချို့သောတရားခံများအနေဖြင့် အဆိုပါလုပ်ဆောင်မှုကို အားပေးကူညီခဲ့ကြောင်း ပေါ်လွင်သဖြင့် တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)က ပြစ်မှုဆိုင်ရာပြင်ဆင်မှု ၁(က)/၉၉ နှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အယူခံမှုအမှတ်၊ ၂၀၇/၉၈ တို့တွင် တရားခံအသီးသီးအပေါ် စွဲချက်များကို ၎င်းတို့လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်အညီ ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ပြီး အမှုကို ဆက်လက်စစ်ဆေးစေရန် ချမှတ်သည့်အမိန့်မှာ ဥပဒေနှင့်အညီသာ ဖြစ်သည်။

တစ်ဖက်တွင်လည်း ယခုရည်ညွှန်းသောစွဲချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားခံ(၅)ဦးစလုံးက မူးယစ်ဆေးဝါးများကို ရောင်းချရန်သယ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း၊ အဆိုပါ မူးယစ်ဆေးဝါးများသယ်ဆောင်ရာ၌ လက်နက်ကိုင်စွဲမှုမရှိကြောင်း၊ လက်နက်ပါသည်ကို မသိကြောင်း၊ အဆိုပါ လုပ်ရပ်များကို အားပေးကူညီမှုလည်း မရှိခဲ့ကြောင်း၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ခုခံထွက်ဆိုချေပထားကြပြီးဖြစ်ကြောင်း မူလရုံးအမှုတွဲ၌ တွေ့ရသည်။ ယင်းသို့သောအခြေအနေတွင် စွဲချက်လွှာ၌ ဥပဒေပုဒ်မနံပါတ်များကို အပြည့်အစုံဖော်ပြရန် လိုအပ်ချက်တစ်ခုတည်းကြောင့် အမှုအား စွဲချက်အဆင့်မှ ပြည်လည်စစ်ဆေးရန် အမှန်တကယ်လိုအပ်ခြင်းရှိ၊ မရှိကို စိစစ်ရန် လိုအပ်ပေမည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၃၇(က)အရ

သာမ္မန်စား၊ ဝရမ်း၊ စွဲချက်၊ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်၊ အမိန့်နှင့် စီရင်ချက်တို့တွင် တစ်စုံတစ်ရာ မှားယွင်းပျက်ကွက်မှုသည်၊ သို့မဟုတ် နည်းလမ်းမကျမှုသည် တရားမမျှတမှုမဖြစ်ပေါ်စေပါက ထိုအမိန့်ကို အယူခံမှု၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မှုဆုံးဖြတ်ချက် ပြင်ဆင်ရန်မလိုကြောင်း အတိအလင်းပြဌာန်းချက် ရှိသည်။ ယခုအမှုတွင် အထက်တွင် ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ၎င်းတို့နှင့်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို ပြည့်ပြည့်ဝဝထုချေခွင့်ရသကဲ့သို့ ထုချေခဲ့ကြပြီးလည်း ဖြစ်သဖြင့် တရားခံများအပေါ် တရားမျှတမှုဆုံးစေခဲ့ခြင်း မရှိကြောင်း မြင်သာသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် တရားမျှတမှုဆိတ်သုဉ်းခြင်းမရှိဘဲ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၃၇ အရ ကုစားနိုင်ပေသည်။

တစ်ဆက်တည်းမှာပင် တရားခံများ ထုချေခွင့်ရပြီးဖြစ်၍ ထုချေခဲ့သောအချက်များအရ မူးယစ်ဆေးဝါးအများအပြားကို ရောင်းချရန်အလို့ငှာ လက်ဝယ်ထားရှိသယ်ဆောင်ရာ၌ လက်နက်ကိုင်စွဲကြခြင်း၊ အားပေးကူညီကြခြင်းကြောင့် ၁၉၉၃-ခုနှစ်၊ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ အရ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရမည် ဖြစ်သည်။ တရားခံအသီးသီးတို့အပေါ် မူလပြည်နယ်တရားရုံးကချမှတ်ခဲ့သော ထောင်ဒဏ်ကာလများကို ဥပဒေနှင့်အညီဖြစ်စေရန် ပြုပြင်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း အဆိုပါကိစ္စ

အတွက် တရားခံအသီးသီးအား ဥပဒေနှင့်အညီ ခုခံချေပခွင့်ပေးသင့်သောအချက်ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။

သို့အတွက် တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)က တရားခံ(၅)ဦးအပေါ် မူလပြည်နယ်တရားရုံးကချမှတ်သည့် အမိန့်နှင့် စွဲချက်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး တရားခံ ဝမ်ချောင်း၊ လောကကျန်းတို့အပေါ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ နှင့် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရလည်းကောင်း၊ တရားခံအိုက်ကျုံး၊ လောကရှုံးနှင့် ကျောက်ကွယ်ယုတို့အပေါ် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၂(ခ)/၂၁ တို့အရလည်းကောင်း စွဲချက်တင်၍ အမှုကို ဆက်လက်စစ်ဆေးသွားရန် ညွှန်ကြားခြင်းသည် မှန်ကန်ကြောင်းနှင့် အယူခံတရားလိုလောက်ကျန်း အပါအဝင် မူလမူမှ တရားခံအသီးသီးအပေါ် ရှမ်းပြည်နယ်(မြောက်ပိုင်း)တရားရုံးက ချမှတ်ထားသောပြစ်ဒဏ်များ မှန်ကန်ခြင်း ရှိ၊ မရှိကို တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)က ပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ်ပြီး ဥပဒေနှင့်အညီ နှစ်ဖက်အမှုသည်တို့အား လျှောက်လဲခွင့်ပေး၍ အမှုမဟုတ်ဘဲ စီရင်ဆုံးဖြတ်မှုပြုစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အယူခံမှုအမှတ်၊ ၂၀၇/၉၈အား ပလပ်ခဲ့သော တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)၏အမိန့်ကို အတည်ပြုသည်။

တရားရုံးချုပ် စီရင်ချက်များ(၃)

တရားမ

ပထမအယူခံမှုအမှတ်(၉၉/၂၀၀၇)

(တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်)

ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး၊ ၂၀၀၄-ခုနှစ် တရားမကြီးမှုအမှတ်၊ ၃၉၁၁ တွင် အယူခံတရားပြိုင် ဒေါ်ဖြူဖြူအောင်က အယူခံတရားလို ဒေါ်အေးအေးသန်းအပေါ် အယူခံတရားလိုသည် ကွယ်လွန်သူ ဦးဇော်မျိုးလင်း၏ အသက်အာမခံငွေအား အကျိုးခံစားခွင့်မရှိကြောင်း မြွက်ဟကြေညာပေးရန် အယူခံတရားပြိုင်ကသာ အသက်အာမခံငွေအား အကျိုးခံစားခွင့်ရှိကြောင်း မြွက်ဟကြေညာပေးရန် နှင့် အယူခံတရားလိုထုတ်ယူသွားသည့် အသက်အာမခံငွေ သိန်း(၅၀)ကျပ်ကို ပေးအပ်စေရန်အတွက် ဒီကရီချမှတ်ပေးရန် တရားစွဲဆိုရာ တိုင်းတရားရုံးက အယူခံတရားပြိုင်သည် ကွယ်လွန်သူဦးဇော်မျိုးလင်း၏ အသက်အာမခံကို အမွေ ဆက်ခံခွင့်ရှိသူဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟကြေညာပြီး အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားပြိုင်သို့ အသက်အာမခံငွေ သိန်း(၅၀)ကျပ်ကို ပေးစေရန် ဒီကရီ

ချမှတ်သည်။ တိုင်းတရားရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို မကျေနပ်၍ အယူခံတရားလိုက ဤတရားမအယူခံမှုကို တင်သွင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

အဆိုလွှာတွင် အယူခံတရားပြိုင် ဒေါ်ဖြူဖြူအောင်က အယူခံတရားပြိုင်နှင့် ဦးဇော်မျိုးလင်းတို့သည် ၇-၁၁-၂၀၀၃ နေ့တွင် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခဲ့ကြောင်း၊ ဦးဇော်မျိုးလင်းသည် ၂၄-၆-၂၀၀၄ နေ့တွင် အင်္ဂါအင်္ဂါလင်းသင်္ဘောကုမ္ပဏီမှ သင်္ဘောတွင်လိုက်ပါပြီး အလုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ အသည်းကင်ဆာရောဂါခံစားရသဖြင့် ရန်ကုန်မြို့သို့ ၂၃-၇-၂၀၀၄ နေ့တွင် ပြန်လာခဲ့ပြီး ၆-၉-၂၀၀၄ နေ့တွင် အယူခံတရားပြိုင်၏လက်ပေါ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ကြောင်း၊ အယူခံတရားလို ဒေါ်အေးအေးသန်းသည် ဦးဇော်မျိုးလင်း၏အဒေါ် တော်စပ်ကြောင်း၊ ဦးဇော်မျိုးလင်းသည် အယူခံတရားပြိုင်နှင့် အိမ်ထောင်မပြုမီက အဒေါ်ဖြစ်သူတရားလို

အား အသက်အာမခံဌာနတွင် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူအဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့ကြောင်း၊ ဦးဇော်မျိုးလင်းသည် အယူခံတရား ပြိုင်နှင့် လက်ထပ်ပြီးနောက် ၂၄-၆-၂၀၀၄ ရက်စွဲပါ သဘောထား အသက်အာမခံလက်မှတ်အမှတ်၊ သသ/ ၂၀၉၂(၂၀၀၄-၂၀၀၅)ကို ပြုလုပ်ခဲ့သဖြင့် အယူခံတရား ပြိုင်တစ်ဦးတည်းသာ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိကြောင်း၊ အယူခံ တရားလိုသည် ဦးဇော်မျိုးလင်း၏မိသားစုအဖြစ် မှတ်ယူ စေရန် မိခင်ဖြစ်သည်ဟု မရိုးမသားဖော်ပြခဲ့ကြောင်း၊ ဦး ဇော်မျိုးလင်းသည် ၆-၉-၂၀၀၄ နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သဖြင့် အယူခံတရားပြိုင်သည် မြန်မာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ အမွေဆက်ခံခွင့်ရှိကြောင်း၊ သို့ရာတွင် အသက်အာမခံ ဌာနက အသက်အာမခံကြေးငွေ သိန်း(၅၀)ကျပ်ကို အယူခံတရားလိုသို့ ထုတ်ပေးခဲ့ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ အယူခံ တရားလိုသည် အသက်အာမခံငွေကို အကျိုးခံစားခွင့်မရှိ သူဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟကြေညာပေးရန်၊ အယူခံတရား ပြိုင်ကသာအသက်အာမခံငွေကို အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူဖြစ် ကြောင်း မြွက်ဟကြေညာပြီး အယူခံတရားလိုက ငွေ သိန်း(၅၀)ကျပ်ကို ပေးအပ်စေရန်အတွက် ဒီကရီချမှတ် ပေးရန် အဆိုပြုသည်။

ချေလွှာတွင် အယူခံတရားလိုဒေါ်အေးအေးသန်း က ဦးဇော်မျိုးလင်းသည် အသက်ထင်ရှားရှိစဉ်ကပင် အယူခံတရားလိုအမည်ဖြင့် အသက်အာမခံထားခဲ့ကြောင်း၊ အယူခံတရားပြိုင်သည် အမွေဆက်ခံခြင်းအက်ဥပဒေအရ သဘောထားအသက်အာမခံရလိုမှု စွဲဆိုခွင့်မရှိကြောင်း၊ မြန်မာ့အသက်အာမခံဥပဒေသည် အထူးဥပဒေဖြစ်၍ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအပေါ် လွှမ်းမိုးသဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်း

မှာ မှားယွင်းနေကြောင်း၊ မြန်မာအာမခံဥပဒေအရ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းခံရသူသာ အသက်အာမခံငွေကို ခံစား ခွင့်ရရှိသဖြင့် အယူခံတရားပြိုင်သည် အသက်အာမခံငွေ ကို မရလိုက်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ အဆိုလွှာကို ပယ်ပေး ပါရန် ထုချေသည်။

ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံးက အယူခံတရားပြိုင် ဒေါ် ဖြူဖြူအောင်သည် ဦးဇော်မျိုးလင်းနှင့် ၇-၁၁-၂၀၀၃ နေ့ တွင် တရားဝင်လက်ထပ်ပေါင်းသင်းခဲ့ကြောင်း၊ အယူခံ တရားလိုဒေါ်အေးအေးသန်းသည် ဦးဇော်မျိုးလင်း၏မိခင် ဒေါ်စန်းအေး၏ညီမဖြစ်၍ အဒေါ်တော်စပ်ကြောင်း၊ ဦးဇော် မျိုးလင်းသည် ၂၄-၆-၂၀၀၄ နေ့တွင် အက်စ်အမ်သဘော လိုင်းမှသဘောဖြင့် ကိုရီးယားနိုင်ငံသို့ ထွက်ခွာခဲ့ရာ အသည်းကင်ဆာရောဂါဖြစ်၍ ၂၃-၇-၂၀၀၄ နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီး ၆-၉-၂၀၀၄ နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ကြောင်း၊ အယူခံတရားပြိုင်သည် ဦးဇော်မျိုး လင်းအား ဆေးဝါးကုသပေးခြင်း၊ အသုဘကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြောင်း၊ သက်သေခံ(ည) ALLOT- MENT ORDER တွင် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ AL- LOTTEE အဖြစ် အယူခံတရားလို၏အမည်နှင့်အတူ မိခင်ဟုဖော်ပြထားကြောင်း၊ ALLOTMENT ORDER ၏နောက်တွင် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ၏ ဦးစားပေးအစီ အစဉ်တွင် ဇနီးသည် ပထမဦးစားပေးခံရသူအဖြစ် ဖော်ပြ ထားကြောင်း၊ အယူခံတရားလိုသည် မမှန်မကန်ဖော်ပြပြီး အသက်အာမခံငွေများကို ထုတ်ယူခဲ့ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ အယူခံတရားပြိုင်သည် ကွယ်လွန်သူဦးဇော်မျိုးလင်း၏ အသက်အာမခံငွေကို အမွေဆက်ခံခွင့်ရှိသူဖြစ်ကြောင်း

မြွက်ဟကြောညာပြီးအယူခံတရားလိုကအသက်အာမခံငွေသိန်း (၅၀)ကျပ်ကိုပြန်လည်ပေးအပ်ရန်ဒီကရီချမှတ်သည်။

အယူခံတရားလို၏ရှေ့နေက သဘောသား ဦး ဇော်မျိုးလင်း၏ သက်သေခံ(ည) ALLOTMENT ORDER တွင် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူအဖြစ် အယူခံတရား လို၏အမည်ကို ဖော်ပြထားကြောင်း၊ ဦးဇော်မျိုးလင်းက ALLOTMENT ORDER ကို ရေးသားဖြည့်သွင်းခြင်း ဖြစ်၍ ALLOTMENT ORDER တွင် အယူခံတရား လိုအား မိခင်ဟု ဖော်ပြခြင်းမှာလည်း အယူခံတရားလိုက ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်ကြောင်း၊ ဦးဇော်မျိုးလင်းသည် အကျိုး ခံစားခွင့်ကို မိမိ၏ဆန္ဒအလျောက် လွှဲပြောင်းပေးနိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း၊ ဦးဇော်မျိုးလင်းသည် အယူခံတရားပြိုင်သို့ သဘောသားအာမခံငွေကို လွှဲပြောင်းပေးရန် သဘော မတူသဖြင့် (၃)ကြိမ်တိုင်တိုင် မိခင်နေထိုင်ရာရွာသို့ ရောက်ရှိလာကြောင်းဖြင့် မိခင်ဖြစ်သူ ဒေါ်စန်းအေးက ထွက်ဆိုကြောင်း၊ မြန်မာအာမခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ တွင် သဘာသားအသက်အာမခံထားရှိရာတွင် အကျိုးခံစားခွင့် ငွေကို ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန၏ ALLOTMENT ORDER တွင် ဖော်ပြထားသည့် ALLOTTEE ကိုသာ ပေးရသည်ဟု သတ်မှတ်ထား ကြောင်း၊ အသက်အာမခံဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများက မြန်မာ အာမခံဥပဒေနှင့်အညီ အသက်အာမခံငွေ သိန်း(၅၀)ကျပ် ကို အယူခံတရားလိုအား ထုတ်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်၍ ရန်ကုန် တိုင်းတရားရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပေးပါ ရန် လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

အယူခံတရားပြိုင်၏ရှေ့နေက အယူခံတရားပြိုင်

သည် ကွယ်လွန်သူ ဦးဇော်မျိုးလင်း၏ တရားဝင်ဇနီးဖြစ် ပြီး အယူခံတရားလိုသည် ဦးဇော်မျိုးလင်း၏ အဒေါ်ဖြစ် ကြောင်း၊ သက်သေခံ(ည) ALLOTMENT ORDER တွင် ALLOTTEE အဖြစ် ဒေါ်အေးအေးသန်း (M) ဟုဖော်ပြထားသဖြင့် အယူခံတရားလိုသည် မိခင်ဖြစ်သည် ဟု လိမ်လည်၍ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သဖြင့် ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉အရ အလွဲဖော်ပြထားသော ကြောင့် ALLOTMENT ORDER သည် ဖျက်ပြယ်နေ သော ပဋိညာဉ်သာဖြစ်ကြောင်း၊ ALLOTMENT ORDER ၏နောက်ကျော အပိုဒ်(၂)တွင်အကျိုးခံစားခွင့် ရှိသူများ၏ဦးစားပေးအစီအစဉ် အလိုက် အမည်စာရင်းတွင် အမှတ်စဉ်(က)၌ ဇနီးဟု ဖော်ပြထားသဖြင့် ဇနီးသည် ပထမဦးစားပေးရမည့်သူဖြစ်ကြောင်း၊ အသက်အာမခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅(၁)အရ အာမခံထားသူသည် လွှဲပြောင်းပေး ခြင်းမပြုမနေရကြောင်း၊ မိသားစုမရှိမှ သူတစ်ပါး အားလွှဲ ပြောင်း ပေးနိုင်ပြီး အာမခံထား သူ အိမ်ထောင်ပြုလျှင် သူတစ်ပါးအား လွှဲပြောင်းပေးခြင်း မှာ အလို အလျောက် ဖျက်ပြယ်ကြောင်း၊ ဦးဇော်မျိုးလင်းတွင် ဇနီးဖြစ်သူ အယူခံ တရားပြိုင်ရှိနေသဖြင့် အဒေါ်ဖြစ်သော အယူခံတရားလိုက အသက်အာမခံငွေကို ခံစားခွင့်မရှိ ကြောင်း၊ အယူခံ တရားပြိုင်သည် ဦးဇော်မျိုးလင်း မကွယ်လွန်မီ နေထိုင် မကောင်းဖြစ်စဉ်ကပြုစောင့်ရှောက် ပြီး အသုဘ ကိစ္စများကိုလည်း ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြောင်း၊ အယူခံ တရားလို အယူခံတရားပြိုင်တို့ မြန်မာလူမျိုး၊ ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်များဖြစ်ကြသဖြင့် အယူခံတရားပြိုင်သည် ဇနီး ဖြစ်၍ မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ ဦးဇော်မျိုးလင်း၏

အမွေကို ဆက်ခံခွင့်ရှိသဖြင့် အသက်အာမခံငွေကိုလည်း ခံစားခွင့်ရှိကြောင်း သို့ဖြစ်၍ ဤ တရားမ ပထမအယူခံမှု ကို ပလပ်ပေးရန် လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ဦးဇော်မျိုးလင်းသည် နိုင်ငံခြားသွားသင်္ဘောတွင် တာဝန်ထမ်းခဲ့သော သင်္ဘောသားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ အယူခံ တရားပြိုင်သည် ဦးဇော်မျိုးလင်း၏ဇနီးဖြစ်ပြီး အယူခံတရား လိုမှာ ဦးဇော်မျိုးလင်း၏ အဒေါ်ဖြစ်သည်။ ဦးဇော်မျိုးလင်း သည် ၆-၉-၂၀၀၄ နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ကြောင်း အငြင်း မဟူးပေ။

သက်သေခံ(ည) ALLOTMENT ORDER တွင် ALLOTTEE အဖြစ် အယူခံတရားလို၏အမည်ကို ဖော်ပြထားသည်။

အယူခံတရားပြိုင်က သက်သေခံ(ည) ALLOTMENT တွင် ဒေါ်အေးအေးသန်း(M)ဟု ဖော်ပြ ထားသဖြင့် အယူခံတရားလိုသည် အဒေါ်ဖြစ်ပါလျက် မိခင် ဟု ဖော်ပြထားသောကြောင့် ALLOTMENT ORDER သည် ပျက်ပြယ်သောပဋိညာဉ်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြ သည်။ ALLOTMENT ORDER ကို ရေးသားဖြည့် သွင်းသူမှာ အယူခံတရားလိုမဟုတ်ဘဲ ကာယကံရှင်ဦး ဇော်မျိုးလင်းသာ ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလိုက မဟုတ် မမှန်ရေးသားဖြည့်သွင်းခဲ့ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဦးဇော်မျိုးလင်းက သာ မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက် ရေးသားဖြည့်သွင်းခဲ့ သဖြင့် ALLOTMENT ORDER သည် တရားမဝင် ဟု ယူဆရန်မဟုတ်ချေ။

သက်သေခံ(ည) ALLOTMENT ORDER ၏ နောက်ကျောတွင် ဖော်ပြထားသည့် အကျိုးခံစားခွင့်

ရှိသူများ၏ ဦးစားပေးအစီအစဉ်တွင် အမှတ်စဉ်(က)နေရာ ၌ ဇနီးဟု ဖော်ပြထားသည်။ သို့ရာတွင် ဦးဇော်မျိုးလင်း သည် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ၏ ဦးစားပေးအစီအစဉ်ကို ရေးသားဖြည့်သွင်းထားခြင်း မရှိပေ။

၁၉၅၀-ပြည့်နှစ် ပြည်ထောင်စုအာမခံစနစ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားသည် -

(၁) ဥပဒေ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေ ကဲ့သို့ပင် အာဏာတည်သော ဓလေ့ ထုံးစံ၌သော်လည်းကောင်း၊ မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ စည်းကမ်းချက်တစ်ခုခုပါ ရှိသော ဤအက်ဥပဒေအရပြုသည့် အသက်အာမခံပေါ်လစီ လွှဲပြောင်းပေး ခြင်းသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုပေါ်လစီ ၌ အကျိုးခံစားခွင့်အတွက် တစ်ဦးဦး၏ အမည်ထည့်သွင်းထားခြင်းသည် ဆိုခဲ့ သောဥပဒေကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဆိုခဲ့သည့် ဓလေ့ထုံးစံကြောင့်သော် လည်းကောင်း၊ မပျက်စေရ။

ခြွင်းချက် (က) x x x x x x

(ခ) x x x x x x

(၂) ပုဒ်မခွဲ(၁) ခြွင်းချက်(ခ)အရ အာမခံ ထားသူက ပြုသည်ဆိုခဲ့သော လွှဲပြောင်း ပေးခြင်းသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဆိုခဲ့ သော အမည်သွင်းထားခြင်းသည် ထိုလူ အိမ်ထောင်ပြုသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်

အလိုအလျောက် ပျက်ပြယ်သည်ဟု
မှတ်ယူရမည်။

သို့ရာတွင် ထို ၁၉၅၀-ပြည့်နှစ် ပြည်ထောင်စု
အာမခံစနစ်အဖွဲ့ အက်ဥပဒေကို ၁၉၆၇-ခုနှစ်၊
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူ့ဘဏ်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၇
အရ ၁-၁၁-၁၉၆၉ နေ့ကပင် ရပ်သိမ်းပြီးဖြစ်၍ ၁၉၅၀-
ပြည့်နှစ်အသက်အာမခံစနစ်အဖွဲ့အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅(၂)
ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် မလိုအပ်
တော့ချေ။

ဦးဇော်မျိုးလင်းက သက်သေခံ(ည) ALLOT-
MENT ORDER တွင် ALLOTTEE (အကျိုးခံစား
ခွင့်ရှိသူ)အဖြစ် အယူခံတရားလို၏အမည်ကို ဖော်ပြထား
သည်။

သက်သေခံ(၃) မြန်မာ့အာမခံလုပ်ငန်း အသက်
အာမခံဌာန၊ သင်္ဘောသားအသက်အာမခံလက်မှတ်တွင်
လည်း အသက်အာမခံထားသူ ဦးဇော်မျိုးလင်း၏အကျိုး
ခံစားခွင့်ရှိသူအဖြစ် အယူခံတရားလို၏အမည်ကို
ထည့်သွင်း ထားသည်။

မြန်မာ့အာမခံလုပ်ငန်းမှ လက်ထောက်အထွေထွေ
မန်နေဂျာ ဦးအောင်သိန်းထွန်း(ပြိုင်ပြ-၂)က ကွယ်လွန်သူ
သင်္ဘောသား ဦးဇော်မျိုးလင်း၏ အသက်အာမခံငွေကို
ထုတ်ယူရန်အတွက် အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရား
ပြိုင်တို့က အပြိုင်လျှောက်ထားကြကြောင်း၊ သင်္ဘောသား
ရုံးရှိ ALLOTMENT ORDER ပါ ALLOTTEE
ကို အသက်အာမခံငွေအား ထုတ်ပေးရကြောင်း၊ AL-
LOTTEE အဖြစ် အယူခံတရားလို၏အမည်ကို ဖော်ပြ

ထားသဖြင့် ဌာနက အယူခံတရားလိုသို့ အသက်အာမခံ
ငွေကို ထုတ်ပေးခဲ့ကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။

မြန်မာ့အာမခံလုပ်ငန်းက သက်သေခံ(န)ဖြင့်
အယူခံတရားပြိုင်ထံသို့ ဦးဇော်မျိုးလင်း၏ သင်္ဘောသား
အသက်အာမခံ အကျိုးခံစားခွင့်တောင်းခံသောကိစ္စတွင်
သင်္ဘောသားအသက်အာမခံစည်းကမ်းအရ အကျိုးခံစား
ခွင့်သည် ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးညွှန်ကြားရေးမှူးဦးစီး
ဌာန၊ သင်္ဘောသား အလုပ်အကိုင်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့မှ
အတည်ပြုသော ALLOTMENT ORDER တွင်
ဖော်ပြပါရှိသည့် ALLOTTEE နှင့် သက်ဆိုင်သဖြင့်
ကာယကံရှင်က ကိုယ်တိုင်သတ်မှတ်သော ALLOT-
TEE ဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုသို့ အသက်အာမခံငွေကို
ထုတ်ပေးခဲ့ကြောင်း ပြန်ကြားခဲ့သည်။

မြန်မာ့အာမခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ တွင် အောက်ပါ
အတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည် -

“တည်ဆဲဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်တွင် မည်သို့ပင် ပါရှိ
စေကာမူ ဤဥပဒေအရပြုလုပ်သည့် အသက်
အာမခံပေါ်လစီတိုင်းအတွက် အာမခံထားသူက
လွှဲအပ်ခြင်းခံရသူသာလျှင် အကျိုးခံစားခွင့် ရရှိ
စေရမည်။”

သို့ဖြစ်၍ တည်ဆဲဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်တွင် မည်သို့
ပင်ပါရှိစေကာမူ အသက်အာမခံထားသူက လွှဲအပ်ခြင်း
ခံရသူသာလျှင် အကျိုးခံစားခွင့်(အသက်အာမခံငွေ)ကို
ခံစားခွင့်ရှိပေသည်။

သက်သေခံ(ည) ALLOTMENT ORDER
တွင်လည်းကောင်း၊ သက်သေခံ(၃) သင်္ဘောသားအသက်

အာမခံလက်မှတ်တွင်လည်းကောင်း၊ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ အဖြစ် အယူခံတရားလို၏အမည်ကို ဖော်ပြထားသဖြင့် အယူခံတရားလိုကသာ သင်္ဘောသားဦးစော်မျိုးလင်း၏ အသက်အာမခံငွေကို ခံစားခွင့်ရှိသည်။

သို့ဖြစ်၍ မြန်မာ့အာမခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ တွင် တည်ဆဲဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်တွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူဟု ဖော်ပြထားသဖြင့် အခြားဥပဒေတစ်ရပ်တွင် မည်ကဲ့သို့ ပါရှိစေကာမူ ပုဒ်မ ၂၀ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်ကိုသာ လိုက်နာ ရမည်ဖြစ်ကြောင်း မြင်သာသည်။

အယူခံတရားပြိုင်က ၎င်းသည်ကွယ်လွန်သူ ဦးစော်မျိုးလင်း ၏ တရားဝင်ဇနီးဖြစ်၍ မြန်မာ့ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ အမွေဆက်ခံခွင့်ရှိသဖြင့် အသက် အာမခံငွေကိုလည်း အကျိုးခံစားခွင့်ရှိကြောင်း တင်ပြသည်။

မတင်လှ နှင့် ဒေါ်ဂေါက်ပါ ၃ အမှု^(၁)တွင် ပြည်ထောင်စုအာမခံစနစ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ၁၅သည် အခြား ဥပဒေ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေတို့ကို လွှမ်းမိုးသဖြင့် ယင်း ပုဒ်မနှင့် ယင်းဥပဒေအရ ပြုလုပ်ထားသောနည်းဥပဒေ များအရ တရားဝင်လွှဲပြောင်းခံရသူတို့ကသာလျှင် အသက် အာမခံပေါ်လစီ၏အကျိုးကို ခံစားခွင့်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ့ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ တရားဝင်ဇနီးသည် ကွယ်လွန် သူခင်ပွန်း၏ အမွေစား၊ အမွေခံဖြစ်စေကာမူ ခင်ပွန်းသည် ၏အသက်အာမခံပေါ်လစီ၏ အကျိုးခံစားခွင့်သက်ဆိုင်ရာ

လမ်းကြောင်းကို အထူးဥပဒေက အတိအလင်းသတ်မှတ် ပြီးဖြစ်သဖြင့် ယင်းအကျိုးခံစားခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ အမွေ ဆက်ခံစာ မရနိုင်ချေဟု လမ်းညွှန်ထားသည်။

အယူခံတရားပြိုင်သည် ကွယ်လွန်သူဦးစော်မျိုး လင်း၏ ဇနီးဖြစ်၍ မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ အမွေ ဆက်ခံခွင့်ရှိသည်ဆိုခြင်းမှာ မှန်၏။ မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေမှာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေဖြစ်သည်။ မြန်မာ့အာမခံ ဥပဒေသည် အထူးဥပဒေ ဖြစ်သည်။ အထူးဥပဒေက အခြားဥပဒေကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ ကိုသော်လည်းကောင်း လွှမ်းမိုးသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာ့ အာမခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ အကျိုးခံစားခွင့် လွှဲအပ်ခံရသူ အယူခံတရားလိုကသာ သင်္ဘောသားဦး စော်မျိုးလင်း၏ အသက်အာမခံငွေကို ခံစားခွင့်ရှိပြီး ဇနီး ဖြစ်သော အယူခံတရားပြိုင်က ခံစားခွင့်ရှိမည် မဟုတ်ချေ။

သို့ဖြစ်၍ ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး၏အမိန့်သည် မှန်ကန်မှုမရှိချေ။

ထို့ကြောင့် တရားမ ပထမအယူခံမှုကို ခွင့်ပြုပြီး ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး၏ ၃၁-၁-၂၀၀၇ ရက်စွဲပါစီရင်ချက် နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ကာ အယူခံတရားပြိုင်စွဲဆိုသော အမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

ရှေ့နေစရိတ်ငွေ (၂၀၀)ကျပ် သတ်မှတ်သည်။

တရားရုံးချုပ် စီရင်ချက်များ(၄)

တရားမ

ပထမအယူခံမှုအမှတ်(၁၅၆/၂၀၀၇)

(တရားရုံးချုပ်၊ မန္တလေး)

မန္တလေးတိုင်းတရားရုံး၊ တရားမကြီးမှုအမှတ်၊ ၂/၂၀၀၄ တွင် တရားလို မန္တလေးမြို့ အမှတ်(၂)အခြေခံ ပညာမူလတန်းကျောင်း၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးက တရားပြိုင် ဦးကြည်စိန်တို့မိသားစု(၄)ဦးအပေါ် “မန္တလေးမြို့၊ မဟာ အောင်မြေမြို့နယ်၊ ဟေမမာလာမြောက်ရပ်ကွက်၊ အကွက်အမှတ်(၆၄၆)၊ ဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င) ဘိုးဘာ ပိုင်မြေနှင့် မြေပေါ်ရှိ အဆောက်အအုံတွင် နေထိုင် လျက်ရှိသော တရားပြိုင်တို့အား ဖယ်ရှားပြီး အချင်း ဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံကို လက်ရောက်ရလိုမှု” စွဲဆိုရာ အမှုပလပ်ခံရသောကြောင့် တရားလို အမှတ် (၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်း၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးက ဤတရားမ ပထမအယူခံမှုကို တင်သွင်းသည်။

အဆိုလွှာတွင် မန္တလေးမြို့၊ မဟာအောင်မြေ မြို့နယ်၊ ဟေမမာလာမြောက်ရပ်ကွက်၊ အကွက်အမှတ်

(၆၄၆)၊ ဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င) ဘိုးဘာပိုင်မြေနှင့် မြေပေါ်ရှိ အဆောက်အအုံတို့ကို ဦးမောင်ကိုနှင့်ဇနီး ဒေါ်အမာတို့ အမည်ပေါက်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း၊ ဒေါ်အမာကွယ်လွန်သော အခါ ဦးမောင်ကိုက ဦးမောင်မောင်အား မှတ်ပုံတင် အရောင်းအဝယ်စာချုပ်အမှတ်(၃၅၄/ဂဂ)ဖြင့် ရောင်းချခဲ့ ကြောင်း၊ ဦးမောင်မောင်က မှတ်ပုံတင်လှူဒါန်းစာချုပ် အမှတ်(၁၀၅၈/ဂဂ)ဖြင့် အမှတ်(၂)အခြေခံပညာမူလတန်း ကျောင်းသို့ လှူဒါန်းသောကြောင့် တရားလိုဖြစ်သော အဆိုပါကျောင်းက ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း၊ တရားပြိုင်တို့သည် ၎င်းတို့၌ ပိုင်ရေးပိုင်ခွင့်မရှိမှန်းသိလျက်နှင့်အချင်းဖြစ်မြေ နှင့် အဆောက်အအုံတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့အား ဖယ်ရှားပြီး တရားလိုအား လက်ရောက်ပေး အပ်စေသည့်ဒီကရီ ရထိုက်ကြောင်း ဖော်ပြစွဲဆိုသည်။

ချေလွှာတွင် အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံ

ကို မိခင်ဒေါ်အုန်းက သမီးဒေါ်အမာအား အမွေပစ္စည်း အဖြစ် ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးမောင်ကိုနှင့် ဒေါ်အမာ တို့တွင် (၂)တရားပြိုင် ဒေါ်ခင်ဆွေမြင့်အပါအဝင် သား သမီး(၈)ဦး မွေးဖွားခဲ့ကြောင်း၊ ဦးမောင်ကိုသည် ဒေါ်အမာ နှင့်ကွဲသွားပြီး အဆိုပါမြေပေါ်မှ ဆင်းသွားခဲ့ကြောင်း၊ ထို့နောက် ဒုတိယမယား ဒေါ်သန်းရင်နှင့် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ အချင်းဖြစ်မြေကို ဦးမောင်ကို၏သား သမီးများနှင့် မိထွေး ဒေါ်သန်းရင်တို့က အမွေ ဆက်ခံပိုင်ဆိုင်ကြောင်း၊ အချင်းဖြစ်မြေမှာ အမွေဆိုင် မြေဖြစ်၍ (၂)တရားပြိုင်တစ်ဦးတည်း ပိုင်ဆိုင်ခြင်း မဟုတ်သဖြင့် အမှုသည် မစုံလင်ကြောင်း၊ အမွေဆိုင် မြေဖြစ်၍ ဖခင်တစ်ဦးတည်းသဘောဖြင့် သားတစ်ဦး အား ရောင်းချပိုင်ခွင့်မရှိသဖြင့် အရောင်းအဝယ် မှတ်ပုံတင်စာချုပ်အမှတ်(၃၅၄/၈၈)မှာ ရောင်းချစဉ် ကပင် ပျက်ပြယ်သောစာချုပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ အမှုကို ဤပုံစံအတိုင်း စွဲဆိုခွင့်မရှိကြောင်း၊ တရားစွဲဆိုရန် ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ တရားလိုသည် အချင်းဖြစ်မြေကို လက်ရောက်မရ ခဲ့သဖြင့် လက်ရောက်ရလိုမှုမစွဲဆိုနိုင်ကြောင်း ခုခံ ချေပသည်။

မန္တလေးတိုင်းတရားရုံးက တရားလို၏ထွက်ဆို ချက်အရ အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံမှာ မူလက ဦးမောင်ကို၊ ဒေါ်အမာတို့အမည်ပေါက်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း၊ ဇနီးဒေါ်အမာကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဦးမောင်ကိုတစ်ဦးတည်း ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ ဦးမောင်ကိုက သားဖြစ်သူဦးမောင်မောင် အား တရားဝင်စာချုပ်စာတမ်းဖြင့် ရောင်းချခဲ့ကြောင်း၊

ဦးမောင်မောင်က အမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်း ကျောင်းသို့ လှူဒါန်းစာချုပ်အမှတ်(၁၀၅၈/၈၈)ဖြင့် လှူဒါန်း ခဲ့သည်ဟု ပေါ်ပေါက်ကြောင်း၊ မြေပုံမြေရာဇဝင် (သက်သေခံ-င နှင့် င-၁)တို့အရလည်း အချင်းဖြစ် မြေမှာ အမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်း၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးအမည်ဖြင့် တရားဝင်အမည်ပေါက် နေကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ အချင်းဖြစ်ဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င) မြေနှင့် မြေပေါ်ရှိအဆောက်အအုံအကျိုးခံစားခွင့်များကို တရားလိုက မှတ်ပုံတင်လှူဒါန်းစာချုပ်အမှတ်(၁၀၅၈/၈၈) အရ တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ ဒေါ်အမာ၏အသုဘရှု ဖိတ်စာ(သက်သေခံ-၁၆)အရ ဦးမောင်ကို၊ ဒေါ်အမာ တို့တွင် ဦးမောင်မောင်အပါအဝင် သားသမီး(၁၀)ဦးရှိ ကြောင်း၊ တရားပြိုင်ပြသက်သေတို့၏ ထွက်ဆိုချက်များ အရ ဦးမောင်ကိုသည် ဒေါ်အမာ သက်ရှိထင်ရှားရှိစဉ် ကတည်းကပင် ဒေါ်သန်းရင်နှင့် နောက်အိမ်ထောင်ပြု ခဲ့သည်ဟု ပေါ်ပေါက်ကြောင်း၊ မြန်မာ့ဓလေ့ ထုံးတမ်း ဥပဒေ၏ အမွေဆက်ခံရေးမှုအရ လင်သေမယား၊ မယား သေလင် အမွေဆက်ခံရမည် ဟူသောဥပဒေသမှာ ကျန်ရစ်သူမိဘတွင် နောက်အိမ်ထောင်မရှိလျှင်ဖြစ်စေ၊ ဩရသသားသမီး မကျန်ရစ်လျှင်ဖြစ်စေ လိုက်နာရမည့် ဥပဒေသဖြစ်ကြောင်း၊ ဒေါ်အမာကွယ်လွန်ချိန်တွင် ဩရသ သမီးဖြစ်သူ ဒေါ်တင်အေးအပြင် မယားပြိုင်ဖြစ်သူ ဒေါ် သန်းရင်လည်း ကျန်ရစ်သဖြင့် ဦးမောင်ကို၊ ဒေါ်အမာတို့ အမည်ပေါက်ပိုင်ဆိုင်သည့် အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံအပေါ် ဩရသသမီးအနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကျန်သားသမီးများအနေဖြင့်ဖြစ်စေ အမွေတောင်းခံ

ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊ ဒေါ်အမာကွယ်လွန်ချိန်တွင် ခင်ပွန်း ဦးမောင်ကို၊ မယားပြိုင် ဒေါ်သန်းရင်နှင့် သြရသသမီး ဒေါ်တင်အေးတို့ကျန်ရစ်ခဲ့ရာ ၎င်းတို့ ကိုယ်ပိုင်အခွင့် အရေးအနေဖြင့် အမွေဆက်ခံပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရရှိမည်ဖြစ်၍ ဦးမောင်ကိုတစ်ဦးတည်း၏အစီအမံဖြင့် ရောင်းချ ပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း၊ ဖခင်ဦးမောင်ကိုက အချင်းဖြစ်မြေ နှင့် အဆောက်အအုံကို ရောင်းချခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဦးမောင်မောင်က အမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်း ကျောင်းသို့ လှူဒါန်းခြင်းကိုလည်းကောင်း တရားဝင်တည်မြဲ ခိုင်မာသည်ဟု ခွင့်ပြုပါက မြန်မာ့လေ့ထုံးတမ်းဥပဒေကို ပျက်ပြယ်စေမည်ဖြစ်၍ ပဋိညာဉ်အက် ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃ အရ ယင်းသဘောတူညီချက်အသီးသီးသည် ပျက်ပြယ် ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံ တို့မှာ တရားပြိုင်တို့၏ အမွေပုံစည်းဖြစ်ကြောင်း၊ တရားလို သည် လှူဒါန်းစာချုပ်ဖြင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကိုအခြေပြု၍ အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံကို လက်ရောက် ရလိုမှုစွဲဆိုခြင်းဖြစ်ရာ တရားပြိုင်တို့ကျူးကျော်သည့် နေ့မှစတင်၍ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကို ရေတွက်ရ မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ တရားလိုသည် ၁၂-၁၂-၈၈ ရက်စွဲပါ လှူဒါန်းစာချုပ်အမှတ် (၁၀၅၈/၈၈)အရ ပိုင်ရှင်အဖြစ် လက်ရောက်ရလိုမှု စွဲဆိုခြင်းဖြစ်ရာ အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံတွင် နေထိုင်သူများသည် အဆိုပါ ၁၂-၁၂-၈၈ နေ့မှစတင်၍ တရားလိုအား ဆန့်ကျင်နေထိုင် ရာရောက်၍ ထိုနေ့မှ တရားစွဲဆိုသည့် ၁-၁-၂၀၀၄ ရက် တွင် ကာလစည်းကမ်းသတ် (၁၂)နှစ်ကျော်လွန်နေ ကြောင်း သုံးသပ်ကာ အမှုကိုပလပ်ခဲ့သည်။

အယူခံတရားလို၏ ရှေ့နေက တရားရုံးချုပ် (မန္တလေးရုံးထိုင်) တရားမ ပထမအယူခံမှုအမှတ်(၁၆၄/ ၂၀၀၁)တွင် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဖြစ်သော အမှတ်(၂၂) အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းအုပ်ကြီးအပေါ် တာဝန်အရ ဆောင်ရွက်သည့် ပြုမူချက်ဖြစ်၍ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၀ အရ နှိပ်စက်ပေးပို့ခြင်းမရှိဘဲ တရားစွဲမှုဖြစ် ကြောင်း သုံးသပ်လျက် အမှုကိုပလပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အယူခံ တရားလိုသည် အစိုးရကိုယ်စား မိမိ၏ရာထူးတာဝန်အရ စွဲဆိုမှုဖြစ်၍ ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေအပိုဒ် ၁၄၉ အရ နှစ်ပေါင်း(၆၀) ရေတွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မူလရုံးက လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်က စွဲဆိုသည့်အမှု သဖွယ် ရေတွက်ခဲ့ခြင်းမှာ မှန်ကန်မှုမရှိကြောင်း၊ အချင်း ဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်အမှတ် (၁၀၅၈/၈၈)အရ အယူခံတရားလိုက တရားဝင်ပိုင်ဆိုင် ခဲ့ကြောင်း၊ ငြင်းချက်(၁)ကို ဖြေဆိုချက်အပေါ် အယူခံ တရားပြိုင်တို့က ပြန်လှန်ကန့်ကွက်လွှာ တင်ခဲ့ခြင်းမရှိ သဖြင့် အယူခံရုံးအနေဖြင့် ပြောင်းလဲဆုံးဖြတ်ခွင့်မရှိတော့ ကြောင်း၊ မူလရုံးက အမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်း ကျောင်းမှ အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံကို တရား ဝင်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း၊ ငြင်းချက်(၁)ကို ဖြေဆိုပြီး အချင်းဖြစ် မြေနှင့် အဆောက်အအုံမှာ အယူခံတရားပြိုင်တို့၏ အမွေ ပုံစည်းမဟုတ်သည်မှာ မမှန်ကြောင်း၊ ငြင်းချက်(၂)ကို ဆန့်ကျင်ဖြေဆိုထားသဖြင့် မူလရုံး၏စီရင်ချက်မှာ ရှေ့ နောက်ညီညွတ်မှုမရှိကြောင်း၊ အမှုသည်တို့က အတိ အလင်းတင်ပြသည်ဖြစ်စေ၊ မတင်ပြသည်ဖြစ်စေ အမှုတွဲ၌ ပေါ်ပေါက်သော ဥပဒေပြဿနာကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်

တရားရုံး၌ တာဝန်ရှိကြောင်း မောင်ခက် နှင့် မောင်စိုး အမှု^(၁)၊ ဘိုးထံမောင်ပါအများ နှင့် မဘွင့်အမှု^(၂)တို့ကို ကိုးကား၍ ဤအယူခံမှုကို ခွင့်ပြုသင့်ကြောင်း လျှောက်လဲ တင်ပြသည်။

အယူခံတရားပြိုင်တို့၏ ရှေ့နေက ဦးမောင်ကို သည် ဒေါ်အမာနှင့် ပေါင်းသင်းစဉ် နောက်အိမ်ထောင် ဒေါ်သန်းရင်နှင့် ပေါင်းသင်းခဲ့ပြီး ဒေါ်အမာကွယ်လွန်သော အခါ အချင်းဖြစ်မြေကို ရောင်းချခဲ့သည်ဟု ပေါ်ပေါက် ကြောင်း၊ ကျန်ရစ်သူမိဘ နောက်အိမ်ထောင်ပြုသောအခါ သားသမီးများသည် ထိုမိဘလက်ဝယ်ရှိ အမွေပစ္စည်း တစ်ဝက်ကို စုပေါင်းပြီး ရရှိသည်ဟု ဦးလွင် နှင့် မောင် တင်အောင်အမှု^(၃)တွင် ညွှန်ပြထားသောကြောင့် မိခင် ဒေါ်အမာအမွေဆက်ခံရရှိခဲ့သော အချင်းဖြစ် ဦးပိုင်အမှတ်၊ (၁၄-င)မှာ သားသမီး(၁၀)ဦး၊ ဖခင်ဦးမောင်ကိုနှင့် ဒုတိယ ဇနီး ဒေါ်သန်းရင်တို့ အမွေဆက်ခံရရှိသည့် အမွေဆိုင် ပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ဖခင်ဦးမောင်ကိုသည် မယား ပြိုင် ဒေါ်သန်းရင်၊ ဩရသ သမီးနှင့် ကျန်သားသမီးတို့ ရထိုက်သောဝေစုကို ထည့်သွင်းရောင်းချနိုင်မည်မဟုတ်၍ မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ ပျက်ပြယ်သောစာချုပ် ဖြစ်ကြောင်း၊ အဆိုပါ အရောင်းစာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူသူ သားဦးမောင်မောင်က အမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်း ကျောင်းသို့ လှူဒါန်းခြင်းစာချုပ်မှာလည်း မယားပြိုင်ဒေါ်

သန်းရင်နှင့် သားသမီးများ၏အမွေဆက်ခံရေးမူအရ ပျက် ပြယ်သောစာချုပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ မူလမူတရားလိုကျောင်းအုပ် ကြီးသည် အဆိုပါပျက်ပြယ်သော လှူဒါန်းစာချုပ်အရ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းဖြစ်၍ အချင်းဖြစ်မြေကို တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ခွင့် မရှိသည်မှာ ထင်ရှားသဖြင့် လက်ရောက်ရခွင့်မရှိကြောင်း၊ မူလမူတရားလိုသည် လှူဒါန်းစာချုပ် စတင်ချုပ်ဆိုခဲ့သည့် ၁၉၈၈-ခုနှစ်မှစ၍ ယနေ့ထိ လက်ရောက်မရခဲ့ကြောင်း မှာ အမှုတွင်သက်သေခံချက်များအရ ပေါ်လွင်နေကြောင်း၊ မူလမူတရားပြိုင်တို့သည် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ကျူးကျော် နေထိုင်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ အမွေဆိုင်အခွင့်အရေးဖြင့် နေထိုင် ခြင်းကြောင့် ကာလစည်းကမ်းသတ်ရေတွက်ရန် မလို ကြောင်း၊ ဦးစိုး ပါ ၃ နှင့် ဦးဉာဏ် ပါ ၄ အမှု^(၄)ကို ကိုးကားလျက် ကာလစည်းကမ်းသတ်မှာ လက်ရောက် ရလိုမှုအတွက် တမင်ကျူးကျော်သည့်နေ့၊ သို့မဟုတ် တရားပြိုင်၏လက်ရှိဖြစ်ခြင်းသည် တရားလိုနှင့်ဆန့်ကျင် လာသည့်အခါကစ၍ ကာလစည်းကမ်းသတ်အပိုင်း၊ ၁၄၄ အရ (၁၂)နှစ်အတွင်း စွဲဆိုရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကျူးကျော် သူက ပိုင်ရှင်အားဆန့်ကျင်၍ ဝင်ရောက်နေထိုင်မှုသည် (၁၂)နှစ်ကျော်လွန်သွားပါက ကာလစည်းကမ်းသတ်အက် ဥပဒေပုဒ်မ ၂၈ အရ လက်ရှိပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရသွားကြောင်း၊ အချင်းဖြစ်မြေမှာ ဒေါ်အုန်းအမွေရပြီး မိဘ ဦးမောင်ကို နှင့် ဒေါ်အမာတို့ပိုင်ဆိုင်လာကြောင်း၊ ဦးမောင်ကိုတွင်

၁။ ၁၈၉၇ - ၀၁ ၊ အထက်မြန်မာပြည် အတွဲ-၂ စာ-၃၇၉(၃၈၀)
၂။ အေအိုင်အာ၊ ၁၉၃၀ (ရန်ကုန်) ၂၆၄
၃။ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ-၂၂၇
၄။ ၁၉၈၄-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ-၁၃၉

ဒုတိယမယားရှိကြောင်း အငြင်းမပွာသဖြင့် အချင်းဖြစ်မြေ
မှာ အမွေဆိုင်ပစ္စည်းဖြစ်၍ အမွေဆိုင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဦး
မောင်မောင်က မိမိတစ်ဦးတည်းပိုင်ဆိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့်
လှူဒါန်းခြင်းမှာ ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိကြောင်း။ ထို့
ကြောင့် ဤအယူခံမှုကို ပလပ်သင့်ကြောင်း လျှောက်လဲ
တင်ပြသည်။

မူလမှုတွင် အချင်းဖြစ် မန္တလေးမြို့ မဟာအောင်
မြေမြို့နယ်၊ ဟေမမာလာမြောက်ရပ်ကွက်၊ အကွက်အမှတ်
(၆၄၆)၊ ဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င) ဘိုးဘပိုင်မြေနှင့် မြေပေါ်ရှိ
အဆောက်အအုံမှာ မူလပိုင်ဆိုင်သူ ဒေါ်အုန်းထံမှ သမီး
ဒေါ်အမာက အမွေရရှိ၍ ဒေါ်အမာနှင့် ခင်ပွန်းဦးမောင်ကို
တို့အမည်ပေါက်ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြောင်း မြေစာရင်းပုံစံ ၁၀၆
(သက်သေခံ င-၁)အရ ပေါ်ပေါက်သည်။ ဦးမောင်ကိုနှင့်
ဒေါ်အမာတို့တွင် အမှတ်(၂)တရားပြိုင် ဒေါ်ခင်ဆွေမြင့်
အပါအဝင် သားသမီး(၁၀)ဦးထွန်းကားခဲ့သည်။ တရားပြိုင်
ဦးကြည်စိန် ပါ ၄ ဦးတို့မှာ အမှတ်(၂)တရားပြိုင် ဒေါ်
ခင်ဆွေမြင့်၏မိသားစုများဖြစ်ကြပြီး အချင်းဖြစ်ဥပစာတွင်
၁၉၈၅-ခုနှစ်ကတည်းက နေထိုင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦး
မောင်ကိုသည် ဒေါ်အမာနှင့် ပေါင်းသင်းစဉ်က ဒေါ်သန်းရင်
နှင့် နောက်အိမ်ထောင်ပြုခဲ့သည်။ ဒေါ်အမာသည်
၂၉-၆-၈၇ ရက်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီး ခင်ပွန်းဦးမောင်ကို
က အဆိုပါဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င)မြေနှင့် အဆောက်အအုံ
ကို ၂၂-၁-၈၈ ရက်တွင် သားဖြစ်သူ ဦးမောင်မောင်အား
မှတ်ပုံတင်အရောင်းအဝယ်စာချုပ် အမှတ်(၃၅၄/၈၈)
(သက်သေခံ-က)ဖြင့် ရောင်းချခဲ့သည်။ ဦးမောင်မောင်က

အဆိုပါမြေနှင့် အဆောက်အအုံကို ၁၂-၁၂-၈၈ ရက်တွင်
အမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်း တရားလိုသို့
မှတ်ပုံတင်လှူဒါန်းစာချုပ်အမှတ်(၁၀၅၈/၈၈)(သက်သေ
ခံ-ခ)ဖြင့် လှူဒါန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ သက်သေခံ-
(ခ)လှူဒါန်းစာချုပ်အရ ပိုင်ဆိုင်လာသူ တရားလို အမှတ်
(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းအုပ်ကြီးက အချင်း
ဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံကို လက်ရောက်ရရှိရန် ဤ
အမှုကို စွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အချင်းဖြစ်ဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င)မြေနှင့် အဆောက်
အအုံကို ကွယ်လွန်သူဒေါ်အမာ၏ခင်ပွန်းဖြစ်သူ ဦးမောင်ကို
က သားဖြစ်သူ ဦးမောင်မောင်အား သက်သေခံ(က)
မှတ်ပုံတင် အရောင်းစာချုပ်အမှတ်(၃၅၄/၈၈)ဖြင့်
ရောင်းချသည့်အချိန်တွင် ဖခင်ဦးမောင်ကိုသည် နောက်
အိမ်ထောင်ဒေါ်သန်းရင်နှင့် ပေါင်းသင်းနေသည့် ဖြစ်
သောကြောင့် မြန်မာဓလေ့ ထုံးတမ်းဥပဒေအရ ဦး
မောင်ကိုလက်ဝယ်ရှိ အဆိုပါ ဥပစာ၏ထက်ဝက်ကို အမှတ်
(၂)တရားပြိုင်အပါအဝင် အထက်ပါသားသမီး(၁၀)ဦးတို့
က စုပေါင်းပြီး ရရှိသည်။ ဒေါ်ယု နှင့် မောင်ခင်အမှု^{၁)}
ကို ကြည့်ပါ။ ဦးမောင်ကိုသည် အထက်ပါပစ္စည်းတွင်
တစ်ဝက်ကိုရရှိသည်ဖြစ်ရာ ၎င်းရရှိသည့်ဝေစုကို သား
ဖြစ်သူ ဦးမောင်မောင်အား ရောင်းချခွင့်ရှိသည်။ သို့ရာတွင်
အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အဆောက်အအုံကို အထက်ပါသား
သမီးများနှင့် ဖခင်ဦးမောင်ကိုတို့သည် တစ်ဝက်စီရထိုက်
ခွင့်ရှိသော်လည်း မိမိတို့ရထိုက်သည့်ဝေစုကို အမွေမခွဲဝေ
ရသေးဘဲ ဦးမောင်ကိုက မိမိတစ်ဦးတည်းပိုင်အဖြစ် သား

ဦးမောင်မောင်အား ရောင်းချနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ဦးမောင်ကိုက ရောင်းချလိုက်သည့် အချင်းဖြစ် ဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င) မြေနင့် အဆောက်အအုံတွင် အထက်ပါသားသမီးများ ရထိုက်ခွင့်ရှိသည့်ဝေစုများ ပါဝင် နေသည်။ ထို့ကြောင့် ရောင်းချသူဦးမောင်ကိုတစ်ဦးတည်း ပိုင်မဟုတ်သော ဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င) မြေနင့် အဆောက် အအုံကို ဝယ်ယူသူ သားဦးမောင်မောင်အနေဖြင့် အချင်း ဖြစ်မြေနင့် အဆောက်အအုံတစ်ခုလုံးကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရ နိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ ဦးမောင်မောင်က အချင်းဖြစ် မြေနင့် အဆောက်အအုံတစ်ခုလုံးကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရရှိဘဲ လျှို့ဝှက် ခြင်းကြောင့် ထပ်ဆင့်ပိုင်ဆိုင်သည်ဆိုသော မူလမူ တရား လို အမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းအုပ်ကြီး မှာလည်း အချင်းဖြစ်ဥပစာတစ်ခုလုံးကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရရှိ နိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

မရွှေမပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း လက်ရောက်ရလို့မူ တွင် အချင်းဖြစ်ဥပစာကို တရားလိုက ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း အဓိကအားဖြင့် သက်သေပြရန် တာဝန်ရှိသည်။ အချင်း ဖြစ်ပစ္စည်းကို တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်အောင် ပြသနိုင်ခြင်းမရှိပါက တောင်းဆိုသောသက်သာခွင့်ကိုရရန် အကြောင်းမရှိပေ။ ဦးကြွား ပါ ၇ နှင့် ဒေါ်တင်လှ ပါ ၄ အမှု^(၆)၊ ဦးကျော်ဝင်း ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်ဘန်ဂါဗားမား ပါ ၄ အမှု^(၇)တို့ကို ကြည့်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ ဤအမှုတွင် တရားလို အမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းအုပ်ကြီးသည် လက်ရောက်ရလို့မူစွဲဆိုသော အချင်းဖြစ်ဥပစာတစ်ခုလုံး

ကို တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားခြင်းမရှိ သဖြင့် အဆိုပါ ဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င) မြေနင့် အဆောက် အအုံတစ်ခုလုံးကို လက်ရောက်ရထိုက်ခွင့်မရှိချေ။

အချင်းဖြစ်ဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င) မြေနင့်အဆောက် အအုံကို မူလမူတရားလိုက တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းဖြင့် ငြင်းချက်အမှတ်(၁)ကို မူလရုံးက အယူခံတရားလို(မူလမူ တရားလို)အား အသာပေး ဖြေဆိုဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ် အယူခံတရားပြိုင်တို့က ပြန်လှန်ကန့်ကွက်လွှာတင်သွင်း ခဲ့ခြင်းမရှိသဖြင့် ဤအယူခံရုံးအနေဖြင့် ပြောင်းလဲဆုံးဖြတ် ခွင့်မရှိတော့ကြောင်း အယူခံတရားလို၏ရှေ့နေက အယူခံ အကြောင်းပြချက်အဖြစ် တင်ပြလျှောက်လဲထားသည်။

အယူခံတရားပြိုင်သည် မည်သည့်အခါမျိုးတွင် ပြန်လှန်ကန့်ကွက်ချက် တင်သွင်းရမည်ဟု တရားမ ကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၄၁၊ နည်း ၂၂ ၌ ပြဌာန်းထား သည်။ ထိုပြဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင် ပြန်လှန်ကန့်ကွက် ချက်ကို အယူခံဝင်သည့်နည်းတူ တင်သွင်းရခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အယူခံတရားပြိုင်တစ်ဦးသည် ဒီကရီ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအပေါ် အယူခံဝင်ရန် အခွင့်အရေးရှိမှ သာ ပြန်လှန်ကန့်ကွက်ချက်တင်သွင်းနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဒီကရီအပေါ် လုံးဝအယူခံဝင်ရန် အခွင့်အရေးမရှိပါမူ ပြန်လှန်ကန့်ကွက်ချက် မတင်သွင်းနိုင်ပေ။ အောက်ရုံးမှ မိမိအား လုံးဝအနိုင်ပေးသောဒီကရီကို အယူခံတရားပြိုင် အနေဖြင့် အယူခံဝင်ရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်ပေ။ လိုသည် မလိုပေ။ ထိုကဲ့သို့အမှုမျိုးတွင် တစ်ဖက်မှ အယူခံဝင်

၆။ ၁၉၈၄-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ - ၂၃၉
၇။ ၁၉၉၁-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ - ၇

သောအခါ အယူခံတရားပိုင်အနေဖြင့် ပြန်လှန်ကန့်ကွက်ချက်တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ မိမိအားနှစ်နာစေသည့် အောက်ရုံး၏ယူဆချက်တစ်ခုခုသည် မှားယွင်းနေကြောင်း တင်ပြနိုင်ခွင့်ရှိပေသည်။ အီးအာရ်ဘီဒန် နှင့် ဦးလှိုင်ဖေ ပါ ၄ အမှု^(၈)ကို ကြည့်ပါ။ ဤအမှုတွင် မူလရုံးက အယူခံတရားလိုစွဲဆိုသောအမှုကို ပလပ်ခဲခြင်းကြောင့် အယူခံတရားပိုင် ဦးကြည်စိန်(မူလမူတရားပိုင်)တို့အနေဖြင့် အဆိုပါဒီကရီအပေါ် အယူခံဝင်ရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်ပေ။ လုံးဝအယူခံဝင်ရန် အခွင့်အရေးမရှိသဖြင့် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၄၁၊ နည်း ၂၂ အရ ပြန်လှန်ကန့်ကွက်ချက်မတင်သွင်းနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားပိုင်တို့က ပြန်လှန်ကန့်ကွက်ချက်တင်သွင်းရန် မလိုသဖြင့် ထိုသို့မတင်သွင်းသည့်အကြောင်းကြောင့် ဤအယူခံရုံးက ပြောင်းလဲဆုံးဖြတ်ခွင့်မရှိခြင်းမှာ ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိသဖြင့် လက်ခံခွင့်ပြုရန်အကြောင်း မရှိချေ။

မူလမူအမှတ်(၂) တရားပိုင်ဒေါ်ခင်ဆွေမြင့်အပါအဝင် ဒေါ်အမာနှင့် ဦးမောင်ကိုတို့၏သားသမီးများဖြစ်ကြသောဒေါ်တင်တင်အေးပါ(၁၀)ဦးတို့ကယခုအမှုမှ တရားလိုအမှတ်(၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းအုပ်ကြီးအပါအဝင် ဦးမောင်မောင် ပါ (၈)ဦးတို့အပေါ် မန္တလေးတိုင်းတရားရုံး၊ တရားမကြီးမှုအမှတ်(၂၅၁/၉၆)တွင် အမွေပုံစံခန့်ခွဲပေးစေလိုမှုစွဲဆိုခဲ့ကြောင်း၊ ယင်းအမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော တရားရုံးချုပ်(မန္တလေးရုံးထိုင်)၊ တရားမ ပထမအယူခံမှုအမှတ်(၁၆၄/၂၀၀၁)၏ စီရင်ချက်(သက်သေခံ-ဃ)အရ

အမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းအုပ်ကြီးသည် ရာထူးအလျောက် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအဖြစ် တာဝန်အရ ဆောင်ရွက်သူဖြစ်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်သဖြင့် တရားလိုအမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းအုပ်ကြီးသည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတာဝန်အရဆောင်ရွက်သူဖြစ်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် အစိုးရအတွက် မူလမှုကို စွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ ပထမ ဇယား အမှတ်စဉ်(၁၄၉)အရ အစိုးရကဖြစ်စေ၊ အစိုးရ အတွက်ဖြစ်စေ စွဲဆိုသည့်အမှုတွင် စည်းကမ်းသတ်ကာလကို နှစ်ပေါင်း(၆၀)သတ်မှတ်ထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် အဆိုပါဥပဒေအမှတ်စဉ်(၁၄၉) အရတရားလိုအမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်း က အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းများကို မှတ်ပုံတင်လှူဒါန်းစာချုပ် အမှတ်(၁၀၅၈/၈၈)အရပိုင်ဆိုင်ခွင့်စတင်ရရှိသည့် ၁၂-၁၂-၈၈ နေ့မှ မူလမှုစွဲဆိုသော ၁-၁-၂၀၀၄ နေ့ကို ရေတွက်သော် ကာလစည်းကမ်းသတ် နှစ်(၆၀)ကျော်လွန်ခြင်းမရှိသေးချေ။

အယူခံတရားလို၏ ရှေ့နေက ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ ပထမဇယားအမှတ်စဉ်(၁၄၉)ကို အယူခံလွှာတွင် ဖော်ပြထားသော်လည်း အယူခံမှုကြား နာရာတွင် လျှောက်လဲတင်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မူလမှုတွင် ခုခံချေပခဲ့သည့်ပြင် ဥပဒေပြဿနာဖြစ်သောကြောင့် ဤအယူခံရုံးက ကြားနာခွင့်ပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ မောင်ဆိုင် နှင့် မစိုးအမှု^(၉)ကို ရည်ညွှန်းသည်။

၈။ ၁၉၆၇-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ-၁၁၇
၉။ ၁၈၉၂ - ၉၆ ၊ အထက်မြန်မာပြည်၊ စာ - ၂၆၅

အထက်ပါအကြောင်းများကြောင့် အယူခံတရား
 လို အမှတ်(၂၂)အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းအုပ်ကြီး
 သည် အချင်းဖြစ် မန္တလေးမြို့ မဟာအောင်မြေမြို့နယ်၊
 ဟေမမာလာမြောက်ရပ်ကွက်၊ အကွက်အမှတ်(၆၄၆)၊
 ဦးပိုင်အမှတ်(၁၄-င)မြေနှင့်အဆောက်အအုံတစ်ခုလုံးကို
 ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရရှိဘဲ လက်ရောက်ရလိုမှုစွဲဆိုခြင်းကြောင့်

၎င်းစွဲဆိုသောအမှုမှာ အောင်မြင်ရန်အကြောင်း မရှိချေ။
 ဤအခြေအနေတွင် မူလရုံးကအယူခံတရားလိုစွဲဆိုခဲ့သော
 အမှုကို ပလပ်ခဲ့ခြင်းမှာ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုသာချေ။
 ထို့ကြောင့် မန္တလေးတိုင်းတရားရုံး၏ စီရင်ချက်
 နှင့် ဒီကရီကို အတည်ပြုပြီး ဤအယူခံမှုကို စရိတ်နှင့်
 တကွ ပလပ်လိုက်သည်။
 ရှေ့နေစရိတ် ကျပ်(၅၀၀) သတ်မှတ်သည်။

တရားစီရင်ရေး ဆောင်ပုဒ်

ဥပဒေ နှင့် အညီ ဆုံးဖြတ်ပါ။

မှန်မှန် နှင့် မြန်မြန် စီရင်ပါ။

လုပ်ထုံးညီညီ ဆောင်ရွက်ပါ။

လာဘ်ပေး လာဘ်ယူ ကင်းရှင်းပါ။

ပြောင့်မတ် တည်ကြည်မှုဖြင့်
 တရားရုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းပါ။

တရားရုံးချုပ် စီရင်ချက်များ(၅)

တရားမ

ပထမအယူခံမှုအမှတ်(၂၂၈/ ၂၀၀၇)

(တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်)

ပဲခူးတိုင်းအနောက်ပိုင်းတရားရုံး၏ ၂၀၀၆-ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ်(၆၈)တွင် အမှတ်(၁)အယူခံတရားပြိုင်က အယူခံတရားလိုများနှင့် ကျန်အယူခံတရားပြိုင်တို့အပေါ် ကွယ်လွန်ပြီးကြသူ ဒေါ်မမကြီးနှင့် ဦးကိုကိုကြီးတို့မောင်နှမနှစ်ဦးကျန်ရစ်သော ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမွေပုံစံခန့်ခွဲပေးစေလိုမှုစွဲဆိုရာ ကွယ်လွန်သူဦးကိုကိုကြီးကျန်ရစ်သော အမွေပစ္စည်းများကို တရားလိုရထိုက်ကြောင်း ပဏာမဒီကရီ ချမှတ်ပေးခဲ့သည်။ ယင်းသို့ချမှတ်ခဲ့ခြင်းကို မူလရုံး(၁)မှ (၃) တရားပြိုင်တို့က မကျေနပ်၍ ဤအယူခံမှုတင်သွင်းလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

မူလမှုတရားလို၏ဆိုလွှာတွင် တရားလိုသည် ဦးကိုကိုကြီး၏ တရားဝင်ဇနီးဖြစ်ခဲ့ပြီး (၁)မှ (၃) တရားပြိုင်တို့မှာ ဒေါ်မမကြီး၏ ကိစ္စိမ မွေးစားသားသမီးများဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးကိုကိုကြီးမှာ ၁၇-၂-၁၉၈၃ ရက်နေ့၌လည်းကောင်း၊ ဒေါ်မမကြီးမှာ ၁၂-၇-၂၀၀၅ ရက်နေ့၌လည်းကောင်း ကွယ်လွန်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ပြည်မြို့၊ နဝင်းနယ်မြေ၊

ရွှေလက်လှရပ်၊ ရွှေလက်လှလမ်း၊ ကွင်းအကွက်အမှတ် (၄)နဝင်း၊ ဦးပိုင်အမှတ် ၇၁၃(င)၊ ဧရိယာ သုည ဒဿ ၁၀၂-ဧကရှိ မြေကွက်နှင့် ယင်းမြေကွက်ပေါ်ရှိ နှစ်ထပ်တိုက်မှာ ဒေါ်မမကြီးနှင့် ဦးကိုကိုကြီးတို့မောင်နှမနှစ်ဦးအမည်ပေါက်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း၊ ယင်းကွင်းအကွက်အမှတ် (၄)နဝင်း၊ ဦးပိုင်အမှတ်(၇၁၁)၊ ဧရိယာ သုည ဒဿ ၀၄၀-ဧကရှိ မြေကွက်နှင့် ယင်းမြေကွက်ပေါ်ရှိ (၄)ခန့်တွဲ အိမ်ခန်းများကို ဦးကိုကိုကြီးတစ်ဦးတည်းက ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း၊ ယင်းပစ္စည်းများကို ဒေါ်မမကြီးက လက်ရှိထားရာမှ ဒေါ်မမကြီးကွယ်လွန်သောအခါ (၁)မှ (၃) တရားပြိုင်များက ဆက်လက်လက်ရှိထားခဲ့ကြောင်း၊ ဦးပိုင်အမှတ် ၇၁၃(င) မြေကွက်နှင့် မြေကွက်ပေါ်မှ နှစ်ထပ်တိုက်ကို မူလက (၄)တရားပြိုင် ဒေါက်တာမျိုးသိန်းနှင့် (၄)တရားပြိုင် ဒေါ်နီနီခင်၏ကွယ်လွန်သူခင်ပွန်း ဦးထွန်းကြည် တို့၏ ကွယ်လွန်သူခင် ဒေါ်စောတင်နှင့်ပူးတွဲ၍ ဒေါ်မမကြီးနှင့် ဦးကိုကိုကြီး တို့က ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ နောက်ပိုင်းတွင်

ဒေါ်စောတင်က မိမိ၏ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်မှုကို ဒေါ်မမကြီးနှင့် ဦးကိုကိုကြီးတို့အား လွှဲပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သို့ဖြစ်၍ ဦးကိုကိုကြီး ရထိုက်ခွင့် ရှိသည့်ပစ္စည်းများအတွက် မူလမှု စွဲဆိုရကြောင်း အဆိုပြု ထားသည်။

(၁)မှ (၃) တရားပြိုင်တို့၏ ချေလွှာတွင် ဦးပိုင် အမှတ် ၇၁၃(င) မြေကွက်ပေါ်ရှိ နှစ်ထပ်တိုက်မှာ ဒေါ် မမကြီးနှင့် ခင်ပွန်း ဦးချစ်ထွန်းတို့ ဆောက်လုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးပိုင်အမှတ်(၇၁၁) မြေကွက်ပေါ်ရှိ (၄)ခန်း တွဲအိမ်ခန်းကို ဒေါ်မမကြီးက ဦးကိုကိုကြီး သက်ရှိထင်ရှား စဉ်ကပင် ၁၉၅၅-၅၆ ခုနှစ်၌ ဦးကိုကိုကြီး၏ပိုင်ရေးပိုင်ခွင့် ကို ဆန့်ကျင်၍ ဆောက်လုပ်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ၁၉၉၁-ခုနှစ်က ရက်စွဲမပါ အကြောင်းကြားစာဖြင့် ဦးပိုင် အမှတ် ၇၁၃(င) မြေကွက်နှင့် မြေပေါ်ရှိအဆောက်အအုံ ကို လွှဲပြောင်းရောင်းချပေးကမ်းခြင်းမပြုရန် တရားလိုက ပြည်ဖြူ မြေစာရင်းဌာနနှင့် ဒေါ်မမကြီးထံ ကန့်ကွက်စာ ပေးပို့ခဲ့ကြောင်း၊ ထိုအခါ ဒေါ်မမကြီးက မြေပေါ်ရှိ အဆောက်အအုံမှာ ဦးကိုကိုကြီးနှင့် မသက်ဆိုင်ဟု ပြန် ကြားစာကို ရှေ့နေမှတစ်ဆင့် ၁၇-၉-၉၁ ရက်စွဲဖြင့် ပြန် ကြားခဲ့ကြောင်း၊ ထိုအကြောင်းများကြောင့် မူလမှုစွဲဆိုရန် ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ကြောင်းတရားလိုမှာ ဒေါ်မမကြီး၏အမွေကို (၁)မှ (၃) တရားပြိုင်တို့နှင့် ယှဉ်ပြိုင်ဆက်ခံခွင့်မရှိသကဲ့သို့၊ (၁) မှ (၃) တရားပြိုင်တို့မှာလည်း တရားလိုနှင့်ယှဉ်ပြိုင်၍ ဦး ကိုကိုကြီး၏အမွေကို ဆက်ခံခွင့်မရှိကြောင်း၊ တရားလိုနှင့် (၁)မှ (၃) တရားပြိုင်တို့သည် အမွေဆိုင်များမဟုတ်ကြ ၍ မူလမှုစွဲဆိုပုံ မှားယွင်းကြောင်း ချေပခံသည်။

အဆိုအချေများအရ မူလရုံးက အောက်ပါငြင်း ချက်များထုတ်ခဲ့သည် -

- (၁) ကွယ်လွန်သူဦးကိုကိုကြီးတွင် အမွေ ပစ္စည်းများ ကျန်ခဲ့သည်ဆိုခြင်းမှာ မှန် သလား။
- (၂) ကွယ်လွန်သူ ဦးကိုကိုကြီးကျန်ရှိသော အမွေပစ္စည်းများကို ဇနီးဖြစ်သူ တရား လိုက ရထိုက်သည်ဆိုခြင်းမှာ မှန် သလား။
- (၃) ဤအမှုကိုစွဲဆိုသည်မှာ ကာလစည်းကမ်း သတ် ကျော်လွန်နေသည်ဆိုခြင်းမှာ မှန် သလား။
- (၄) တရားလိုသည် မည်သည့်သက်သာခွင့် ကို ရထိုက်သနည်း။

ထို့နောက် (၁)မှ (၃)တရားပြိုင်တို့က မူလမှု စွဲဆိုပုံမှားယွင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ချေလွှာပါချေပချက် အပေါ် နောက်တိုးငြင်းချက် ထပ်မံထုတ်ပေးရန် လျှောက် ထားရာ အမှုပုံစံမှားယွင်းခြင်းမရှိဟုဆိုကာ မူလရုံးက ပလပ် ခဲ့သည်။ ယင်းအမိန့်ကို (၁)မှ (၃)တရားပြိုင်တို့က တရား ရုံးချုပ်၏ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ်(၄၀၇/၂၀၀၆)၌ ပြင် ဆင်မှုတင်သွင်းခဲ့ရာ အကျဉ်းနည်းဖြင့် ပယ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

မူလရုံးက မူလမှုအား နှစ်ဖက်သက်သေခံချက် များရယူကာ ငြင်းချက်များအား တရားလိုသို့ အသာပေး ဖြေဆိုပြီးနောက် ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဦးကိုကိုကြီးကျန်ရစ် သော အမွေပစ္စည်းများရထိုက်ကြောင်း ပထာမဒီကရီ ချမှတ်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလိုတို့၏ ရှေ့နေက လျှောက်လဲရာ၌ မူလမူမှ တရားလိုနှင့် တရားပြိုင်များ သည် အမွေဆိုင်များမဟုတ်ကြဘဲ အမွေပုံစံခန့်ခွဲပေးစေ လိုမှုစွဲဆိုခြင်းမှာ အမှုပုံစံများယွင်းကြောင်း၊ ယင်းပြဿနာ ကို နောက်တိုးငြင်းချက်ထုတ်နုတ်ပေးစေရန် လျှောက် ထားစဉ် မူလရုံးက လက်မခံဘဲ အမွေဆိုင်များဖြစ်ကြ သည်ဆိုကာ အမှုပုံစံများယွင်းရန် အကြောင်းမရှိဟုသုံးသပ် လျက် ၆-၁၂-၂၀၀၆ ရက်နေ့က ပလပ်မိန့်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းမှာ မှားယွင်းကြောင်း ထို့အပြင် ဦးကိုကိုကြီးပိုင် ဦးပိုင်အမှတ် (၇၁၁)နှင့် ဦးပိုင်အမှတ်(၇၁၂)မြေကွက်ပေါ်တွင် ဦးကိုကို ကြီးရှိစဉ်ကပင် ၎င်း၏ ဆိုင်ရေးဆိုင်ခွင့်နှင့် ဆန်ကျင်၍ အိမ်မကြီးက (၄)ခန်းတွဲအိမ်ခန်းဆောက်ခဲ့ပြီး အိမ်လခ များကို အိမ်မကြီးက ခံစားလာခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားကြောင်း အလားတူ ဦးကိုကိုကြီးနှင့် အိမ်မကြီးတို့ နှစ်ဦးအမည် ပေါက် ဦးပိုင်အမှတ် ၇၁၃(င) မြေကွက်နှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၉၁-ခုနှစ်က တရားလိုမှလွှဲပြောင်း ရောင်းချ ပေးကမ်း အမည်ပြောင်းခွင့်မပြုရန် ပြည်မြို့ မြို့နယ်မြေစာရင်းဌာန သို့ ကန့်ကွက်စာပေးပို့ခဲ့ကြောင်း၊ ယင်းကိစ္စအတွက် ဦး ကိုကိုကြီးနှင့် အကျိုးမသက်ဆိုင်ဟု အိမ်မကြီးက ရှေ့နေ ဦးစန်းမောင်မှတစ်ဆင့် ပြန်ကြားခဲ့ကြောင်း၊ ယင်းအချက် မှာလည်း မြေကွက်အမှတ် ၇၁၃(င)နှင့် ပတ်သက်၍ အိမ်မကြီးမှာ ဦးကိုကိုကြီးနှင့် ဆန်ကျင်ပြီး ၁၉၉၁-ခုနှစ် မှစ၍ လက်ရှိထားခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ မူလမူ စွဲဆိုရန် ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေကြောင်း တို့ကို အဓိကထား လျှောက်လဲတင်ပြထားသည်။

အယူခံတရားပြိုင်၏ရှေ့နေက လျှောက်လဲရာ၌

မူလမူပုံစံများယွင်းခြင်း ရှိ၊ မရှိကို မူလရုံးက အမှုပုံစံ မှားယွင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နောက်တိုးငြင်းချက်ထုတ်နုတ် ပေးစေရန် လျှောက်ထားစဉ်က စီရင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီးဖြစ် ကြောင်း၊ ယင်းအမိန့်ကို အယူခံတရားလိုများဘက်မှ ပြင် ဆင်မှုတက်ရောက်ခဲ့ခြင်းမရှိ၍ ယင်းအမိန့်မှာ အတည်ဖြစ် လျက်ရှိကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ယခုအယူခံမှုတွင် တင်ပြခွင့် မရှိတော့ကြောင်း၊ မူလမူစွဲဆိုရန် ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်သည်ဆိုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း မူလရုံး သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ထားမှုမှာ မှားယွင်းခြင်းမရှိကြောင်း၊ အိမ် မကြီးက အမွေအားလုံးကို အုပ်ထိန်းထားပြီး သင့်တော် သည့်အချိန်တွင် ခွဲဝေပေးပါမည်ဟု ဦးကိုကိုကြီး၏မိသားစု အား ဆွေမျိုးများရှေ့တွင် အမြဲပြောဆိုခဲ့သည်မှာ ပေါ်ပေါက် ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်ခြင်း မရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဤအယူခံမှုအား ပလပ်သင့် ကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

မူလမူအား ကြည့်ရှုသုံးသပ်ပါက ဦးပိုင်အမှတ် (၇၁၁)မြေကွက်နှင့် (၄)ခန်းတွဲအိမ်ခန်းကို ဦးကိုကိုကြီးက သီးခြားပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပြီး ဦးပိုင်အမှတ် ၇၁၃(င) မြေကွက်နှင့် တိုက်ကို ဦးကိုကိုကြီးနှင့် အိမ်မကြီးတို့ ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်ကြ ကြောင်း၊ ဦးကိုကိုကြီးရထိုက်ခွင့်ရှိသမျှကို ကျန်ရစ်သူနော် အိမ်လှမြင့်ကရရှိရန် မူလမူကို မူလတရားလိုက စွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးကိုကိုကြီးရထိုက်ခွင့်တို့ကို အိမ်မကြီးပိုင် ဆိုင်သောပစ္စည်းများနှင့်အတူ အိမ်မကြီး သက်ရှိထင်ရှား စဉ်က အိမ်မကြီးကလည်းကောင်း၊ အိမ်မကြီးကွယ်လွန် ရာ အယူခံတရားလိုတို့ကလည်းကောင်း လက်ရှိထား အကျိုးခံစားလျက်ရှိကြောင်းတို့ကို မူလရုံးအဆိုလွှာ၌ အဆို

ပြုထားသည်။

အထက်ပါအဆိုပြုချက်အရ မူလရုံးတရားလိုသည် ၎င်း၏ခင်ပွန်း ဦးကိုကိုကြီး ရထိုက်ခွင့်ရှိသည်များအတွက် မိမိ၏အမွေဆက်ခံခွင့်အခွင့်အရေးအရ တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသော်လည်း ဒေါ်မမကြီးနှင့် ဦးကိုကိုကြီးတို့ ပူးတွဲအမွေဆိုင်ပစ္စည်းအပေါ် အမွေခွဲဝေပေးစေရန် တောင်းဆိုခြင်းမျိုးမဟုတ်ချေ။ အယူခံတရားလို ရှေ့နေမှ လျှောက်လဲတင်ပြသကဲ့သို့ ဒေါ်မမကြီး ရထိုက်ခွင့်ကို အယူခံတရားလိုတို့က ရရှိစေခြင်းကိုမထိခိုက်စေဘဲ ဦးကိုကိုကြီးရထိုက်ခွင့်ကို မူလရုံးတရားလိုက ရရှိခွင့်ရှိစေရန် တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်ပြီး ဒေါ်မမကြီးရထိုက်ခွင့်ထဲမှ မူလရုံးတရားလို ရရှိခံစားခွင့်မရှိသကဲ့သို့ ဦးကိုကိုကြီးရထိုက်ခွင့်ထဲမှ အယူခံတရားလိုတို့ ရရှိခံစားခွင့်မရှိချေ။

သို့ဆိုလျှင် ဦးကိုကိုကြီး သီးခြားပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော ပစ္စည်းမှာ သူ့စိမ်းလက်ထဲရောက်နေ၍ လက်ရောက်ရရှိစေရေးနှင့် ဦးကိုကိုကြီး ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်သော အခြားပစ္စည်းမှာ ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်သည် ထိုအခြားသူ(သူ့စိမ်း)လက်ထဲရောက်နေ၍ ခွဲဝေရရှိခံစားရစေရေးတို့အတွက် မူလမူစွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်မှာ မြင်သာသည်။

ထိုအမှုမျိုးကို ဦးကြား ပါ ၇ နှင့် ဒေါ်တင်လှ ပါ ၄ စီရင်ထုံး^(၁)အရ အမွေထိန်းစာလျှောက်ထားရယူပြီးနောက် တစ်ဦးတည်းပိုင်ဆိုင်ခဲ့သောပစ္စည်းကို လက်ရောက်ရလိုမှုစွဲဆိုခြင်း၊ အခြားသူနှင့် ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်ခဲ့သောပစ္စည်း

ကို ခွဲဝေပေးစေလိုမှုစွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်သည်။ ထို့အပြင် ဦးတင်လှ နှင့် ဒေါ်စိန်ရှင်စီရင်ထုံး^(၂)အရ တစ်ဦးတည်းအမွေဆက်ခံခွင့်ရှိကြောင်း မြွက်ဟကြေညာပေးရန်နှင့် တစ်ဦးတည်းပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော ပစ္စည်းကို လက်ရောက်ရလိုမှုစွဲဆိုခြင်း၊ အခြားသူနှင့် ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်ခဲ့သောပစ္စည်းကို ခွဲဝေပေးစေလိုမှုစွဲဆိုခြင်းတို့ ပြုနိုင်ပေသည်။

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သကဲ့သို့ အယူခံတရားလိုတို့က ဒေါ်မမကြီးပိုင်ဆိုင်ခဲ့သောပစ္စည်းများကို ဆက်ခံခွင့်ရှိခြင်းကို မူလရုံးတရားလိုက မထိပါဘဲ ဦးကိုကိုကြီးပိုင်ဆိုင်ခဲ့သောပစ္စည်းများကို မိမိလက်ထိလက်ရောက် ရရှိခံစားခွင့်ရရှိရေးစွဲဆိုမှုဖြစ်၍ အယူခံတရားလိုတို့နှင့် မူလရုံးတရားလိုတို့မှာ အမွေဆိုင်များမဟုတ်ကြချေ။

ဆိုခဲ့သည့် အထက်စီရင်ထုံးများအရ အမွေဆိုင်အချင်းချင်းအကြား အမွေပစ္စည်းခွဲဝေပေးစေလိုပါက အမွေပုံပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲပေးစေလိုမှု စွဲဆိုနိုင်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် မူလမှုမှာ အမှုပုံစံမှန်သည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။

ဤနေရာ၌ အယူခံတရားလိုဘက်မှ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၅(၁)နှင့် ဦးတင်ဦး နှင့် ဦးရွှေလှ ဖြူစီရင်ထုံး^(၃)တို့ကို ကိုးကား၍ အမှုပုံစံမှားယွင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မူလရုံးက ငြင်းချက်ထုတ်မပေးရန် မှားယွင်းစွာ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းအပေါ် ဒီကရီကိုအယူခံသည့် ယခုအမှုတွင် တင်ပြခွင့်ရှိကြောင်း တင်ပြသည်။

ဆိုခဲ့သည့် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၅(၁)

၁။ ၁၉၈၄-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ - ၂၃၉
၂။ ၁၉၇၈-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ - ၅၂
၃။ ၁၉၈၃-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ - ၃၈

နှင့် ဦးတင်ဦးနှင့် ဦးရွှေလှဖြူစီရင်ထုံးတို့မှာ ဆိုခဲ့သည့် အမိန့်ချမှတ်စဉ်က အယူခံဝင်ခွင့်ရှိသောအမိန့်ကို အယူ မခံခဲ့သည့်ကိစ္စ၊ အယူမခံနိုင်သည့်အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု မတင်သွင်းခဲ့သည့်ကိစ္စတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ယခုကဲ့သို့ အမှုပုံစံများယွင်းခြင်း ရှိ၊ မရှိ နောက်တိုးငြင်းချက်ထုတ် ပေးရန် မူလမူ၌ အယူခံတရားလိုတို့ဘက်က တင်ပြရာ အမှုပုံစံများယွင်းခြင်းမရှိ၍ ထုတ်မပေးနိုင်ဟု မူလရုံးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းကို တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းရာ ပလပ်ခံရသည့်ကိစ္စမျိုးတွင် ထိုသို့တင်ပြခွင့်ရှိတော့မည် မဟုတ်ချေ။

သို့ဖြစ်ရာ အမှုပုံစံများယွင်းခြင်း ရှိ၊ မရှိနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မည်မျှပင် ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာဖြစ်စေကာမူ ထို အချက်ကို အယူခံတရားလိုတို့ဘက်က တင်ပြခွင့်မရှိတော့ သကဲ့သို့ ဤရုံးကလည်း ဤကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခွင့်မရှိတော့ချေ။

တစ်ဖန် မူလမူစွဲဆိုရန် ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ခြင်း ရှိ၊ မရှိနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဦးကိုကိုကြီးပိုင် မြေကွက်အမှတ်(၇၁၁)တွင်ရှိသည့် (၄)ခန်းတွဲအိမ်ခန်းကို ဒေါ်မမကြီးက ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်မှာ မှန်စေဦးတော့၊ ထိုသို့ဆောက်လုပ်၍ အိမ်ဂရားများချထားကာ အိမ်လခခံစား ခဲ့ရုံမျှဖြင့် ယင်းအချက်မှာ ဦးကိုကိုကြီး၏ပိုင်ရေးဆိုင်ခွင့်ကို ဆန့်ကျင်လက်ရှိထားခဲ့သည်ဟု တစ်ထစ်ချ မယူဆနိုင် သေးချေ။ အခြားအကြောင်းများကြောင့် လက်ရှိထားခြင်း လည်း ဖြစ်နိုင်သေးသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ထို့အပြင် ဦးကိုကိုကြီးနှင့် ဒေါ်မမကြီးတို့ ပူးတွဲ

ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည်ဆိုသော မြေကွက်အမှတ် ၇၁၃(င)မြေကွက် နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၁၉၉၁-ခုနှစ်က မူလရုံးတရားလိုတို့က မြို့နယ်မြေစာရင်းရုံးသို့ လွှဲပြောင်း ရောင်းချ၊ ပေးကမ်းခြင်း အမည်ပြောင်းခွင့်မပြုရန် ကန့်ကွက်စာပေးပို့ခဲ့ခြင်း၊ ထိုကိစ္စ တွင် ဦးကိုကိုကြီးနှင့် အကျိုးမသက်ဆိုင်ဟု ဒေါ်မမကြီး က ရှေ့နေမှတစ်ဆင့် ပြန်ကြားခဲ့ခြင်းတို့တွင် ဒေါ်မမကြီး က ရှေ့နေမှတစ်ဆင့် ပြန်ကြားစာ(သက်သေခံ-ဂ)အရ မြေကွက်အမှတ် ၇၁၃(င)မှာ ဦးကိုကိုကြီးနှင့်မသက်ဆိုင် ဟု ပြန်ကြားခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ မြေကွက်ပေါ်မှ အဆောက်အအုံ မှာ ဒေါ်မမကြီးနှင့် ခင်ပွန်း ဦးချစ်ထွန်းတို့ဆောက်လုပ်ခဲ့ ခြင်းဖြစ်၍ ဦးကိုကိုကြီးနှင့် မသက်ဆိုင်ဟု ပြန်ကြားခဲ့ခြင်း သာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

သို့ဖြစ်၍ မြေကွက်အမှတ် ၇၁၃(င) မြေကွက် နှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း ၁၉၉၁-ခုနှစ်မှစ၍ ဒေါ်မမကြီးက ဦး ကိုကိုကြီးအကျိုးကို ဆန့်ကျင်လက်ရှိထားခဲ့သည်ဟုမဆို နိုင်ချေ။

ထို့ကြောင့် မူလမူစွဲဆိုရန် ကာလစည်းကမ်းသတ် မကျော်လွန်ကြောင်း မူလရုံးက စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။

အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် မူလရုံးက ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီအပေါ် ဤရုံးက ဝင် ရောက်စွက်ဖက်ရန်အကြောင်း မပေါ်ပေါက်ချေ။

ထို့ကြောင့် ဤအယူခံမှုအား တရားရုံးအဆင့်ဆင့် စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်သည်။

ရှေ့နေခ(၅၀၀) သတ်မှတ်သည်။

တရားရုံးချုပ် စီရင်ချက်များ(၆)

တရားမ

ပထမအယူခံမှုအမှတ်(၂၇၃၊ ၂၇၄၊ ၂၇၅/၂၀၀၇)

(တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်)

ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး ၂၀၀၄-ခုနှစ် တရားမကြီးမှုအမှတ်(၉၁၂)တွင် တရားလိုဦးမြင့်ငွေ(၎င်း၏အထွေထွေကိုယ်စားလှယ်စာရရှိသူ ဒေါ်ခင်ခင်စန်း)က တရားပြိုင်ဒေါ်ခင်တိုးမြင့်အပေါ် ငွေကျပ်သိန်း(၂၀၀)ရလို့နှင့် ၂၀၀၄-ခုနှစ် တရားမကြီးမှုအမှတ်(၂၇၇၅)တွင် ငွေကျပ်(၆၅)သိန်းရလို့မှုကိုလည်းကောင်း၊ ၂၀၀၅-ခုနှစ် တရားမကြီးမှုအမှတ်(၂၈၈၀)တွင် တရားလို ဒေါ်ခင်ခင်စန်းက တရားပြိုင်ဒေါ်ခင်တိုးမြင့်အပေါ် ငွေကျပ်(၁၇)သိန်းရလို့မှုကိုလည်းကောင်း အသီးသီးစွဲဆိုခဲ့ကြသည်။ ယင်းအမှု(၃)မှုစလုံးကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်ခြင်းခံရသဖြင့် ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံးက ချမှတ်သည့် စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီများအပေါ် ဤတရားမပထမအယူခံမှုများကို တင်သွင်းလာခြင်းဖြစ်သည်။

မူလမှုများမှာ သီးခြားစီဖြစ်သော်လည်း အမှုဖြစ်ရပ်မှာ ဆက်စပ်လျက်ရှိခြင်း၊ လျှောက်လဲချက်များကို တစ်ပေါင်းတည်းကြားနာခဲ့ခြင်းကြောင့် ဤစီရင်ချက်သည် အထက်ပါအယူခံမှု(၃)မှုစလုံးနှင့် သက်ဆိုင်စေရမည်။

တရားမကြီးမှုအမှတ်(၉၁၂/၂၀၀၄)ပါ အဆိုလွှာအရ တရားလိုနှင့် တရားပြိုင်တို့သည် ခင်မင်ရင်းနှီးကြသူများဖြစ်ပြီး ၂၃-၇-၂၀၀၂ ရက်စွဲပါ တိုက်ခန်းအပျောက်အရောင်းအဝယ်စာချုပ်ဖြင့် ငွေကျပ်သိန်း(၂၀၀)ကို ဦးမြင့်ငွေထံမှ တရားပြိုင်ကရယူထားသော်လည်း ပြန်လည်ပေးဆပ်မှုမရှိကြောင်း၊ ၇-၄-၂၀၀၄ ရက်စွဲပါ အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့တောင်းခံသော်လည်း လိုက်နာခြင်းမရှိကြောင်း အဆိုပြုထားသည်။

တရားမကြီးမှုအမှတ်(၂၇၇၅/၂၀၀၄)ပါ အဆိုလွှာအရ တရားပြိုင်သည် ၁၀-၁၂-၂၀၀၁ ရက်နေ့တွင် လုပ်ငန်းအတွက် ငွေလို့အပ်သဖြင့် ဦးမြင့်ငွေထံ ငွေချေးရန်ပြောပြီး ကျပ်(၆၅)သိန်းကို ငွေယုံကြည်အပ်နှံခြင်းကတိစာချုပ်ချုပ်ဆို၍ လက်ခံရယူခဲ့ကြောင်း၊ ၁၀-၁-၂၀၀၂ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် ဝန်ခံကတိပြုသော်လည်း ပေးဆပ်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ ၇-၄-၂၀၀၄ ရက်စွဲပါ အကြောင်းကြားစာကို ပေးပို့တောင်းခံသော်လည်း လိုက်နာခြင်းမရှိ

ကြောင်း အဆိုပြုထားသည်။

တရားမကြီးမှုအမှတ်(၂၈၈၀/၂၀၀၅)ပါ အဆိုလွှာ အရ တရားပြိုင်သည် ၁၁-၂-၂၀၀၂ ရက်နေ့က တယ် လီဖုန်းဝယ်ရန်အတွက် ငွေလိုအပ်နေသဖြင့် တရားလို ဒေါ်ခင်ခင်စန်းထံမှ ငွေကျပ(၁၇)သိန်းကို ဝန်ခံကတိစာချုပ် ချုပ်ဆို၍ ရယူခဲ့ကြောင်း ထိုငွေကို ပေးဆပ်ခြင်းမရှိသဖြင့် ၇-၄-၂၀၀၄ ရက်စွဲပါ အကြောင်းကြားစာပေးပို့တောင်းခံ သော်လည်း လိုက်နာခြင်းမရှိကြောင်း အဆိုပြုထားသည်။

တရားပြိုင်၏ ချေလွှာများအရ တရားလိုသည် နှစ်လုံးထိလောင်းကစားနိုင်ပြုလုပ်ရာတွင် တရားပြိုင်ထိုး သော ထိဖိုးကြွေးများအတွက် ဝန်ခံကတိစာချုပ်၌ ကြိမ်း မောင်းခြိမ်းခြောက်လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်သဖြင့် ထိုးပေးရခြင်း ဖြစ်ကြောင်း တရားလိုထံမှ ငွေလက်ခံရရှိခြင်းမရှိကြောင်း ကတိစာချုပ်များသည် ပျက်ပြယ်သောစာချုပ်များဖြစ် ကြောင်း စာချုပ်များအပေါ် အခြေခံ၍ အမှုစွဲဆိုရန် အကြောင်း ပေါ်ပေါက်ခြင်းမရှိကြောင်း ဖော်ပြချေပထား သည်။

ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံးက ဒေါ်ခင်ခင်စန်းနှင့် ဒေါ် ခင်တိုးမြင့်တို့မှာ ခင်မင်ရင်းနှီးသူများသာဖြစ်ပြီး သွေးသား တော်စပ်မှုမရှိကြောင်း ငွေအမြောက်အမြားကို အတိုးမဲ့ ချေးငွားခဲ့ပြီး ပထမယူငွေများကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်း မရှိဘဲ ဆက်တိုက်ထပ်မံချေးပေးခဲ့သည်ဆိုခြင်းမှာ သဘာဝ ယုတ္တိမရှိကြောင်း ငွေချေးသည့်ကိစ္စကို ဒေါ်ခင်ခင်စန်း နှင့် ဒေါ်ခင်တိုးမြင့်တို့က ဆောင်ရွက်ပြီး ဦးမြင့်ငွေနှင့် စာချုပ်ချုပ်ခဲ့ခြင်းမှာ ဦးမြင့်ငွေက ခြိမ်းခြောက်သဖြင့် ကျေနပ်စေရန် ချုပ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကောက်ယူရန်ရှိ ကြောင်း နှစ်လုံးထိအကြွေးပေးရန်အတွက် ဆောင်ရွက် ခြင်းဖြစ်သဖြင့် တရားလိုသည် တောင်းဆိုသည့်သက်သာ

ခွင့်ကို မရထိုက်ကြောင်း သုံးသပ်ထားသည်။

အယူခံတရားလို၏ရှေ့နေက တရားလိုနှင့် တရား ပြိုင်တို့သည် ညီအစ်မအရင်းကဲ့သို့ ခင်မင်လာကြသဖြင့် ငွေကျပ်တစ်ဆယ်သိန်း၊ တစ်ဆယ့်ငါးသိန်း စတင်ချေးရာမှ တဖြည်းဖြည်းများလာပြီး ရယူထားသောငွေများအတွက် ယုံကြည်စိတ်ချစေရန် စာချုပ်များ ချုပ်ဆိုပေးခဲ့သည်ဆို သော တရားလို၏တင်ပြချက်ကို တရားလိုပြသက်သေ ဒေါ်မြစန်း ဒေါ်ခင်နီမြင့်နှင့် ဒေါ်အေးလှတို့က ထောက်ခံ ထွက်ဆိုထားကြောင်း ဦးအောင်သန်း(ရယက)က တရား လိုသည် ရပ်ကွက်အတွင်း နှစ်လုံးထိအလောင်းအစား ပြုလုပ်သည်ဟု ကျော်ဇောသတင်းရှိသူမဟုတ်ကြောင်းကို ထွက်ဆိုထားကြောင်း အဆိုပါ သက်သေခံချက်များအား ထည့်သွင်းသုံးသပ်ခြင်းမပြုဘဲ မျက်ကွယ်ပြုခဲ့သည်မှာ မှားယွင်းကြောင်း ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ နှင့် ၃၀ တို့အရ အလောင်းအစားပြုလုပ်ရာတွင် ပြုလုပ်သော သဘောတူညီချက်များဖြစ်၍ ပျက်ပြယ်ကြောင်း ပြသလို ပါက ထိုသို့စွပ်စွဲတင်ပြသည့်အပေါ်တွင် သက်သေထင်ရှား ပြရန် တာဝန်ရှိကြောင်း စွပ်စွဲခံရသူက မဟုတ်မမှန်ကြောင်း ကို ချေပတင်ပြရန်မဟုတ်ကြောင်း ချဲ့ထိလောင်းကစားငွေ များဖြစ်ပြီး အတင်းအဓမ္မ ကြိမ်းမောင်းခြိမ်းခြောက်၍ လက်မှတ်ထိုးပေးခဲ့သည်ဆိုသော ခုခံချေပချက်မှာ နှိပ်စက် စာပြန်စာတွင် မပါရှိသဖြင့် နောက်မှအကြံရပြီး ထုချေခြင်း ဖြစ်ကြောင်း စာချုပ်စာတမ်းတွင်ပါဝင်သော ရေးသားချက် များနှင့်ကွဲလွဲပြီး တင်ပြခြင်းကို သက်သေခံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၂ က ပိတ်ပင်ကြောင်း တရားလိုက လောင်း ကစားပြုလုပ်သည်ဆိုသောအချက်အတွက် တင်ပြခဲ့သည့် သက်သေခံအမှတ်(၄၊ ၅၊ ၆)နှင့် (၇) စာရွက်စာတမ်းများ မှာ တရားလိုနှင့်ပြုလုပ်သော စာရွက်စာတမ်းများဖြစ်သည်

ဟု ခိုင်လုံစွာ တင်ပြနိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း သိဖြစ်၍ မူလ တိုင်းတရားရုံး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး တရားလိုတောင်း ဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်ပေးသင့်ပါကြောင်း လျှောက် လဲတင်ပြသည်။

အယူခံတရားပြိုင်၏ရှေ့နေက တရားလိုသည် ၂၃-၇-၂၀၀၂ ရက်စွဲပါ တိုက်ခန်းအရောင်းအဝယ်စာချုပ် ကို အခြေပြု၍ စွဲဆိုခြင်းဖြစ်ပြီး ရုံးရှေ့ထွက်ဆိုရာတွင် စာချုပ်ပါဖော်ပြချက်များနှင့် ကွဲလွဲထွက်ဆိုနေခြင်းသည် သက်သေခံအာဏ်ဥပဒေပုဒ် ၉၁၊ ၉၂ နှင့် ၉၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်နေကြောင်း တရားလိုပြသက်သေ များ၏ ထွက်ဆိုချက်များသည် အယူခံတရားလိုအကြောင်း ပြသကဲ့သို့ ခိုင်မာသည်ဟု ကောက်ယူ၍မရကြောင်း သက်သေများမှာ မိခင်၊ ညီမဝမ်းကွဲနှင့် သူငယ်ချင်းတို့ဖြစ် နေကြောင်း တိုက်ခန်းအရောင်းအဝယ်စာချုပ်တွင် ဦး မြင့်ငွေ၏လက်မှတ်မရှိပါဘဲလျက်နှင့် ဒေါ်အေးလှ(လိပြ)က ဦးမြင့်ငွေနှင့် ဒေါ်ခင်တိုးမြင့်တို့ လက်မှတ်ရေးထိုးချုပ်ဆို သည်ဟု ထွက်ဆိုထားကြောင်း စာချုပ်ပါစည်းကမ်းချက် များနှင့် ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲပြီး ငွေချေးသည်ဟု သက်သေထူ နေကြသည့် ထွက်ဆိုချက်များကို လက်ခံစဉ်းစားထိုက်မှု မရှိကြောင်း စာချုပ်သည့်နေ့က ငွေအပေးအယူမရှိသည် မှာ ပေါ်ပေါက်ကြောင်း ကျပ်သိန်း(၄၀)၊ သိန်း(၇၀)၊ သိန်း (၉၀)ချေးယူသည်ဆိုသော အထောက်အထားများမရှိဘဲ စာချုပ်ပါ သိန်း(၂၀၀)နှင့်ကိုက်ညီအောင် ထွက်ဆိုနေခြင်း ဖြစ်ကြောင်း တိုက်ခန်းနှင့်ပတ်သက်၍ စာချုပ်နှစ်စောင် ချုပ်ဆိုခဲ့ပြီး တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်နွှယ်မှုမရှိသဖြင့် သာမန် ငွေချေးငှားခြင်းဖြစ်သည်ဟုပင် ကောက်ယူနိုင်မည် မဟုတ် ကြောင်း တရားပြိုင်နှင့် သက်သေများ၏ထွက်ဆိုချက်အရ ဒေါ်ခင်ခင်စန်းထံတွင် နှစ်လုံးထိထိုးကြရာမှ တင်ရှိသည်

ထိမိုးကြွေးငွေများအတွက် စာချုပ်အမျိုးမျိုး ချုပ်ဆိုပေးခဲ့ ရသည်မှာ ပေါ်ပေါက်ကြောင်း တောင်းဆိုသည့်သက်သာ ခွင့်အတွက် ထင်ရှားအောင် သက်သေပြရန်မှာ တရားလို ၏တာဝန်ဖြစ်ပြီး တရားပြိုင်က အထောက်အထားပြနိုင်မှု မရှိဆိုသောအကြောင်းဖြင့် အနိုင်ရခွင့်မရှိကြောင်း နို့တစ် စာပြန်စာတွင် မပါရှိသောအချက်များကို ခုခံချေပခြင်းမှာ နောက်မှအကြံရ၍ ထုချေသောအချက်ဖြစ်သည်ဟုဆို သော်လည်း ချေလွှာတွင် ခုခံချေပထားပြီးဖြစ်၍ နောက် မှအကြံရပြီး ထုချေခြင်းမဟုတ်ကြောင်း ငွေအလီလီချေး ယူသည်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စာချုပ်စာတမ်းတင်ပြ နိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် တရားပြိုင်ဘက်ထုချေချက်များအပေါ် လက်ခံပြီး ချမှတ်ထားသည့် မူလရုံး၏စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီ မှာ မှားယွင်းမှုမရှိပါကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့်ကြည့်လျှင် ငွေလက်ခံရရှိမှု နှင့် သက်ဆိုင်သည့် တရားပြိုင်၏ ဝန်ခံလက်မှတ်ပါရှိ သော ၁၀-၁၂-၂၀၀၁၊ ၁၁-၂-၂၀၀၂ နှင့် ၁၀-၃-၂၀၀၂ ရက်စွဲပါစာချုပ်များကို တရားလိုက တင်ပြထားရှိပြီး တရားပြိုင်ကမူ စာချုပ်များမှာ နှစ်လုံးထိလောင်းကစားရာ တွင် ပေးရန်ရှိသောငွေများအတွက် ခြိမ်းခြောက်ပြောဆို သောကြောင့် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးရပါသည်ဟု ထုချေ ထားသဖြင့် တရားပြိုင်က ၎င်း၏ထုချေချက်အတိုင်း မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေထင်ရှားမပြနိုင်လျှင် တရားလို က အနိုင်ရသင့်သည်ဟု ဆိုရန်ရှိသည်။

သို့သော် အမှုတွင် ငွေပေးငွေယူကိစ္စများ စာချုပ် ပြုလုပ်ရမှုများအတွက် နှစ်ဖက်စလုံးက သက်သေများ အပြိုင်တင်ပြထားသည့်အပြင် ငွေကျပ်သိန်း(၂၀၀)နှင့် ပတ်သက်၍ တိုက်ခန်းအရောင်းအဝယ်စာချုပ်ဖြင့် ရယူခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အဆိုပြုစွဲဆိုသော်လည်း ရုံးရှေ့တွင်မူ အလီလီ

ချေးယူသည့်ငွေများသာ ဖြစ်သည်ဟု ပြောင်းလဲထွက်ဆိုချက်များရှိသဖြင့် နှစ်ဖက်သက်သေခံချက်များအပေါ် ဖြစ်တန်ရာချေရှိမှုကို ချိန်ဆဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ သို့မှသာ မောင်ရေး ၆-၂ နှင့် မမယ်တင့် အမှု^(၁)၊ ကာမလာဆင်း ၆-၂ နှင့် ယူစီပေါ(လ်) အမှု^(၂)များပါ ညွှန်ပြချက်များ နှင့် ညီညွတ်မည် ဖြစ်သည်။

ငွေချေးရန်ဆက်နွယ်ခဲ့ပုံနှင့်ပတ်သက်၍ တရားလို ဒေါ်ခင်ခင်စန်းက ၁၉၉၉-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် တရားပြိုင်ကို တိုက်ခန်းနှီးချင်းအဖြစ် စတင်သိရှိကြောင်း၊ အမျိုးသားများမှာ သဘောသားများဖြစ်၍ ၎င်းတို့သဘောထွက်ချိန်တွင် တစ်အိမ်နှင့်တစ်အိမ်စောင့်ရှောက်ရင်း ညီအစ်မအရင်းကဲ့သို့ ခင်မင်လာကြောင်း၊ ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာလလောက်ကစ၍ တရားပြိုင်က ငွေ(၁၀)သိန်း (၁၅)သိန်းချေးခဲ့ရာ အတိုးမယူဘဲချေးခဲ့ကြောင်း၊ ထိုငွေများကိုပြန်ဆပ်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ချေးငွေပမာဏ တဖြည်းဖြည်းများလာကာ ကျပ်သိန်း(၅၀)ထိ ချေးလာကြောင်း၊ တရားပြိုင်က ၎င်း၏အမျိုးသားပြန်လာခါနီးတွင် ကားဝယ်ရန်အကြောင်းပြ၍ ကျပ်(၆၅)သိန်းချေးကြောင်း၊ နောက်(၂)လခန့်အကြာတွင် ယောက္ခမဖြစ်သူက စီဒီအမ်အေဖုန်းဝယ်ရန်ထားသောငွေကို သုံးလိုက်မိ၍ ယောက္ခမနှင့် ပြဿနာဖြစ်မည်ဆိုကာ ငိုယိုအကူအညီတောင်းသဖြင့် ကျပ်(၁၇)သိန်းချေးခဲ့ကြောင်း၊ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ညီမဖြစ်သူ မရွှေဂုဏ်ထူးမှာ ဟောင်ကောင်သို့ သွားရမည်ဆိုကာ ကျပ်သိန်း(၄၀)ချေးယူကြောင်း၊ ထိုငွေကို တစ်လခန့်အကြာတွင် ပေးမည်ဟုဆိုသော်လည်း မပေး ကြောင်း၊ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင်

အင်းစိန်နေညီမဖြစ်သူ ၏ လူမှုရေးအခက်အခဲရှိ၍ဆိုကာ ကျပ်သိန်း(၉၀)ချေးယူ ကြောင်း၊ ၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ မေလလောက်တွင် အခြားသူ (၄၊ ၅၊ ၆)ဦးထံမှ ငွေချေးထားရှိရာ ထိုငွေများကို ပြန်ဆပ် လို၍ တရားလိုတစ်ဦးတည်းထံမှယူပြီး ပြန်ဆပ်လိုကြောင်း ပြောကာ ကျပ်သိန်း(၇၀)ချေးယူကြောင်း၊ ထိုစဉ်က မိမိထံတွင် ငွေမပြည့်၍ ဖခင်ဖြစ်သူထံမှ သိန်း(၂၀)ယူပြီး ပေးခဲ့ရကြောင်း ထွက်ဆိုထားသည်။

ငွေချေးရာတွင် မည်သို့ဆောင်ရွက်သည်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဒေါ်ခင်ခင်စန်းက ကျပ်(၆၅)သိန်းချေးယူသည့် ၁၀-၁၂-၂၀၀၁ ရက်နေ့က စာချုပ်ချုပ်ခဲ့ပြီး စာချုပ်ပါဖြည့်စွက်ရေးသားချက်များကို တရားပြိုင်ကိုယ်တိုင် ကရေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ငွေပေးအပ်သူအဖြစ် ဦးမြင့်ဌေး (တရားလို၏ခင်ပွန်း)က လက်မှတ်ထိုးပြီး ငွေလက်ခံယူနေရာတွင် တရားပြိုင်က ထိုးကြောင်းထိုငွေကို (၁၀-၁၂-၂၀၀၂)ရက်နေ့တွင် ပေးဆပ်မည်ဟု ပြောခဲ့ကြောင်း၊ ငွေ(၁၇)သိန်းမှာ မနက်ပိုင်းတွင် သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်နီမြင့်နှင့် ဒေါ်မာမာဆွေတို့ ရှေ့ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး စာချုပ်ကို ညနေပိုင်းတွင် ချုပ်ခဲ့ကြောင်း၊ စာချုပ်ကို မိမိကရေးသားခဲ့ပြီး တရားပြိုင်က လက်မှတ်ထိုးပေးကြောင်း၊ ကျန်ငွေများကို ချေးစဉ်ကစာချုပ် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း မရှိဘဲ ဖခင်ဖြစ်သူ ဦးခင်မောင်တင့်က သိရှိသွားပြီး မေးမြန်းသည့်အခါတွင်မှ ဖခင်ကိုကြောက်ပြီး ကျပ်သိန်း(၁၀၀)ကျော်သာ ရှိသည်ဟု ပြောခဲ့ကြောင်း၊ ထိုအခါ စာချုပ်ချုပ်ထားရန်ပြော၍ တရားပြိုင်ကိုပြောပြ ပြီး တရားပြိုင်၏ တိုက်ခန်းကို ကျပ်(၁၂၀)သိန်းတန်ဖိုးထား ကာ ဖခင်ဖြစ်သူ

၁။ ၁၉၆၂ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး(ရှေးချုပ်)၊ စာ - ၃၀၄
၂။ ၁၉၇၀-ပြည့်နှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ - ၁၁၆

နှင့် စာချုပ်ချုပ်စေခဲ့ကြောင်း၊ ထိုစဉ်က တရားပြိုင်မှ တိုက်ခန်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် စာရွက်စာတမ်း များကို ပေးခဲ့ကြောင်း၊ ထို့နောက်တွင် ခင်ပွန်းဖြစ်သူက သိန်း(၂၀၀)နှင့်ပဲ ချုပ်ရမည်ပြောသဖြင့် တရားပြိုင်က ၂၃-၇-၂၀၀၂ ရက်စွဲပါစာချုပ်ကို ထပ်မံချုပ်ဆိုပေးခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုထားသည်။

ဒေါ်မြစန်း(လိပြ)မှာ ငွေချေးစဉ်ကကိစ္စများကို သိရှိခြင်းမရှိဘဲ သမီးဖြစ်သူ တရားလိုက တရားပြိုင်ထံမှ ငွေကျပ်သိန်း(၂၀၀)ကျော်ရရန်ရှိကြောင်းပြောသဖြင့် တရားပြိုင်ထံ သွားရောက်တောင်းခံရာ ပေးပါမည်ဟုပြောသော်လည်း ပေးဆပ်ခြင်းမရှိကြောင်းသာ ထွက်ဆိုနိုင်ခဲ့သည်။

ဒေါ်ခင်နီမြင့်(လိပြ)မှာ တရားလို၏အိမ်သို့ ဝင်ထွက်သွားလာလေ့ရှိသည့် သူငယ်ချင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုပြီး တရားပြိုင်က တရားလိုထံတွင် ငွေ(၁၀)သိန်း၊ (၁၅)သိန်း ချေးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ငွေကျပ်(၁၇)သိန်းချေးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကားဝယ်ရန် ငွေကျပ်(၆၅)သိန်းချေးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကျပ်သိန်း(၉၀)ချေးသည်ကိုလည်းကောင်း သိရှိကြောင်း၊ စုစုပေါင်း ကျပ်သိန်း(၂၀၀)ကျော်ခန့်ရှိသည်ဟု ဒေါ်ခင်ခင်စန်းကပြောပြကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။

ဒေါ်အေးလှ(လိပြ)မှာ မော်လမြိုင်မြို့တွင်နေထိုင်ပြီး ညီမဝမ်းကွဲတော်သူ တရားလိုထံသို့ ၂/၃-လတစ်ကြိမ်ခန့် လာရောက်လေ့ရှိသူ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ၎င်းက တရားလို၏အိမ်သို့ ရောက်ရှိနေချိန်တွင် တရားပြိုင်က တယ်လီဖုန်းဝယ်ရန် ငွေလိုအပ်သဖြင့် ကျပ်(၁၇)သိန်း လာချေးကြောင်း၊ ထိုနေ့က မိမိမှာ ညနေပိုင်းမှရောက်ရှိလာခြင်းဖြစ်သဖြင့် မနက်ပိုင်းငွေပေးစဉ်ကရှိမနေဘဲ ညနေပိုင်းစာချုပ်သည့်အချိန်တွင်မှ ရှိနေခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ၂၀၀၂-ခုနှစ်ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်းရောက်ရှိနေစဉ်က တရားပြိုင်က

ညီမဖြစ်သူ ဟောင်ကောင်သွားရန်ရှိ၍ ပြောဆိုပြီး ငွေချေးသဖြင့် တရားလိုက ကျပ်သိန်း(၄၀)ချေးခဲ့ကြောင်း၊ မေလအတွင်းတွင် တရားပြိုင်က လူ ၃/၄-ဦးထံ အကြွေးပေးရန်ရှိသည်ဆိုပြီး ကျပ်သိန်း(၇၀)ချေးသဖြင့် တရားလိုကချေးပေးခဲ့ကြောင်း၊ ချေးငွေကျပ်သိန်း(၂၀၀)အတွက် တိုက်ခန်းအရောင်းအဝယ်စာချုပ်ကို မိမိရှေ့တွင်ချုပ်ဆိုခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုထားသည်။

ဦးအောင်သန်း(လိပြ)မှာ (ရယက)အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး တရားလိုသည် နှစ်လုံးထိလောင်းကစားမှုပြုလုပ်သည်ဟု မှတ်တမ်းမရှိကြောင်း၊ ကျော်ဇောသတင်းရှိသူလည်း မဟုတ်ကြောင်း၊ ငွေပေးငွေယူကိစ္စကို မသိကြောင်း ထွက်ဆိုထားသည်။

တရားပြိုင်ဒေါ်ခင်တိုးမြင့်က တရားလိုမှာ နှစ်လုံးထိလောင်းကစားခိုင်းလုပ်သဖြင့် မိမိနှင့် ညီမဖြစ်သူ ဒေါ်ရွှေဂုဏ်ထူးက ထိုးခဲ့ကြကြောင်း၊ အရုံးအနိုင်ကို ကိုယ်က စိုက်ရခြင်းမရှိဘဲ တစ်လနှင့်တစ်လ လည်သွားကြောင်း၊ ရုံးသည်များရှိသလို မြတ်သည်များလည်းရှိကြောင်း၊ ပေးရန်ရှိသည့်ငွေများအတွက် ကားကိုရောင်းပြီး ပေးခဲ့ကြောင်း၊ လက်ဝတ်လက်စားများကို တရားလို၏မိခင်က ဈေးဖြတ်ယူကြောင်း၊ အရုံးများလာသည့်အခါ တရားလိုက တရားပြိုင်၏ခင်ပွန်းအား တိုင်ပြောမည်၊ သဘောသားရုံးတွင် သွားပြောကာ အရှက်ခွဲမည်ပြောပြီး စာချုပ်လုပ်ပေးရန်ပြော၍ ၁၀-၁၂-၂၀၀၁ နှင့် ၁၁-၂-၂၀၀၂ ရက်စွဲပါစာချုပ်တွင် လက်မှတ်ထိုးပေးရကြောင်း၊ နောက်ပိုင်းတွင် နှစ်လုံးထိဆက်ထိုးရာ ဆက်ရှုံးသဖြင့် တိုက်ခန်းရောင်းပြီးပေးခဲ့ကြောင်း၊ မိမိနေသောတိုက်ခန်းကို အရောင်းအဝယ်စာချုပ်ပြုလုပ်ပေးရန် ကြိမ်းမောင်းခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုလာ၍ ၂-၆-၂၀၀၂ နှင့် ၂၃-၇-၂၀၀၂ ရက်စွဲပါစာချုပ်များကို

ပြုလုပ်ပေးခဲ့ကြောင်း တရားလိုထံမှ ငွေချေးယူရခြင်းမရှိကြောင်း ထွက်ဆိုထားသည်။

တရားပြိုင်ဆိုင်မှုဖြစ်သူ ဒေါ်ရွှေဂုဏ်ထူး တို့မဖြစ်သူ မသိန်းကျူလိုင်တို့က နှစ်လုံးထိလောင်းကစားရာတွင် အကြွေးများတင်လာပြီး စာချုပ်များကို တရားလို၏ အလိုကျချုပ်ပေးရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုကြသည်။

ဦးဝင်းအောင်(ပြိုင်ပြ)က တရားလိုသည် နှစ်လုံးထိခိုင်ဖြစ်ပြီး တရားပြိုင်ကထိုးသူဖြစ်ကြောင်း တရားပြိုင်ပေးရန်ရှိသောငွေများအတွက် မိမိပိုင်ဆိုင်သည့် သန်လျင်မြို့ရှိခြံနှင့် စမ်းချောင်းမြို့နယ်ရှိ တိုက်ခန်းတို့ကိုလိုက်ပြရာ တရားလိုဘက်မှ လိုက်ကြည့်ခဲ့ကြောင်း ခြံကိုမယူလိုဟု ပြောပြီး တိုက်ခန်းကို သိန်း(၈၀)နှင့်ပေးရာ သိန်း(၃၀)နှင့် ယူမည်ပြော၍ မိမိကလက်မခံခဲ့ကြောင်း ပေးရန်ငွေမည်မျှရှိသည်ကို မသိကြောင်း ထွက်ဆိုထားသည်။

နှစ်ဖက်သက်သေခံချက်များအပေါ် ခြုံငုံသုံးသပ်သော် တရားပြိုင်အနေဖြင့် တရားလိုက ကြိမ်းမောင်းခြိမ်းခြောက်သည်ဆိုသောအချက်ကို ထင်ရှားအောင် ပြသနိုင်ခြင်းမရှိသကဲ့သို့ နှစ်လုံးထိဂဏန်းများရေးသားထားသည့် စာရွက်မှာ တရားလိုက အမှန်တကယ် ရေးသားပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ပေါ်ပေါက်ခြင်းမရှိပေ။ နှုတ်သက်သေခံချက်များမှာ အလွယ်တကူ ပြောင်းလဲပြောဆိုနိုင်သည်ဖြစ်၍ ယင်းထွက်ချက်သက်သက်ကို ခိုင်မာသော သက်သေခံချက်ဟု လက်ခံထိုက်မည် မဟုတ်ချေ။

တရားလိုနှင့် တရားပြိုင်တို့သည် ငွေချေးငှားမှုမစတင်မီ (၁)နှစ်ခန့်ကမှ စတင်သိကျွမ်းခဲ့သူများ ဖြစ်သည်။ တစ်ဦးအကြောင်းကို တစ်ဦးက ဂယနဏသိရှိနိုင်ကြဦးမည် မဟုတ်ချေ။ တရားလိုက တရားပြိုင်သည် ပထမတွင် (၁၀)သိန်း (၁၅)သိန်းချေးယူမှုများရှိပြီး ထိုငွေများကို

ပြန်ဆပ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုကိစ္စများအတွက် အထောက်အထားတင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိချေ။

ပထမဆုံးတင်ပြသည်မှာ ကျပ်(၆၅)သိန်းချေးသည့်စာချုပ်ဖြစ်ပြီး ဒုတိယအနေဖြင့် ကျပ်(၁၇)သိန်းချေးသည့်စာချုပ် ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းချေးယူသည်ဆိုသော ငွေများအတွက် စာချုပ်စာတမ်းများပြုလုပ်စေမှုရှိပါလျက် ကနဦးချေးငွေအတွက် စာချုပ်စာတမ်းမတင်ပြနိုင်သည်မှာ သဘာဝကျသည်ဟု မဆိုသာချေ။ လူသဘာဝအရ သူစိမ်းကိုထားဘိဦး ဆွေနှီးမျိုးစပ်များက ငွေစတင်လာချေးသည့် အခါများ၌ပင်လျှင် နောင်တွင် အငြင်းမပွားစေရန်အတွက် စာချုပ်စာတမ်းများကို သက်သေသက္ကာယများထားရှိပြီး ပြုလုပ်ကြလေ့ရှိပေသည်။ တရားလိုက ငွေချေးပေးခဲ့ကြောင်းထောက်ခံသည့် ဒေါ်ခင်နီမြင့်နှင့် ဒေါ်အေးလှတို့မှာ စာချုပ်တွင် သက်သေအဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးကြရခြင်း မရှိဘဲ ကြိုကြိုက်သက်သေသဘောမျိုး သက်ရောက်လျက်ရှိသည်။

တရားလိုနှင့် တရားပြိုင်တို့အကြားတွင် သဘောသားများ၏ ဇနီးဖြစ်သည်ဆိုသော ဆက်စပ်ချက်မှအပ အခြားဆက်စပ်မှုရှိကြောင်း၊ ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုခုကို တစ်ဦးချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦး အကျိုးတူပူးပေါင်း၍လည်းကောင်း၊ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိကြောင်း ပေါ်ပေါက်ခြင်းမရှိချေ။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးမှာ ခင်ပွန်းအပေါ် မီဒီနေကြရသူများသာ ဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေတွင် တရားပြိုင်လာရောက်ချေးငှားသမျှသော ငွေများကို တရားလိုက အလွယ်တကူထုတ်ပေးခဲ့သည်ဆိုသောအချက်မှာ များစွာစဉ်းစားရန် ရှိသည်။

တရားလို၏ထွက်ချက်တွင် တရားပြိုင်သည် ပထမယူငွေများကို (၁/၂)လအတွင်း ပေးဆပ်မည်ဟုဆို

သော်လည်း ပေးဆပ်ခြင်းမရှိဟု ဆိုသည်။ ထို့နောက်တွင် သိန်း(၄၀)၊ သိန်း(၇၀)၊ သိန်း(၉၀) စသဖြင့် အလီလီထုတ် ပေးခဲ့သည်။ ယင်းကြားကာလတွင် တရားပိုင်က ခင်ပွန်း ဖြစ်သူ ဦးဇော်သိန်းထံမှ ဒေါ်လာ(၃၀၀၀)ကို တစ်ဖက် လှည့်ဖြင့် တရားလိုအား အမည်ခံချေးယူစေပြီး သုံးစွဲခဲ့ သည်ဟုလည်း ဆိုသည်။ အခြားသူများထံ အကြွေးပေးရန် ရှိနေသူဟုလည်း ဆိုသည်။ သို့ဖြစ်ပါက တရားပိုင်သည် ကတိမတည်သူ၊ အမြဲလိုလို ငွေလိုအပ်နေသူ၊ မိမိခင်ပွန်း ထံမှငွေကိုပင် လှည့်ဖြားရယူနေသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရန်ရှိသည်။ ဤသို့သောသူတစ်ဦးကိုအလွယ်တကူ ငွေ ထုတ်ချေသည်ဆိုခြင်းမှာယုံကြည်လက်ခံရန် ခဲယဉ်းသည်။

တရားလိုနှင့် တရားပိုင်တို့သည် ၂၃-၇-၂၀၀၂ ရက်စွဲပါစာချုပ်ကိုမချုပ်ဆိုမီ ၂-၆-၂၀၀၂ ရက်စွဲပါစာချုပ် ကို ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ စာချုပ်နှစ်စောင်စလုံးမှာ တရားပိုင် နေထိုင်သည့် တိုက်ခန်းတစ်ခုတည်းအပေါ် မူတည်ချုပ်ဆို ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပထမစာချုပ်မှာ တရားလို၏ ဖခင်နှင့် ချုပ်ဆိုခြင်းဖြစ်ပြီး ဒုတိယစာချုပ်မှာ တရားလို၏ ခင်ပွန်း ဖြစ်သူနှင့် ချုပ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ပထမစာချုပ်ပါ တန်ဖိုး ဖြစ်သည့် ကျပ်(၁၂၀)သိန်းမှာ မည်သို့ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ် ကြောင်း တိတိကျကျတင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိချေ။ တရားလိုက ငွေများကို ၎င်းကချေးပေးခဲ့သည်ဆိုပါလျက် မသက်ဆိုင် သူများနှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုစေသည်မှာ သာမန်ဖြစ်ရပ်နှင့် ကွဲလွဲသည်။ တရားပိုင်တင်ပြသည့် ခြိမ်းခြောက်သည်ဆို သောအချက်မှာ ထင်ရှားခြင်း မရှိသော်လည်း တရားလို၏ အလို ကျလိုက်နာဆောင်ရွက်ပေးနေရသည်ဆိုသော အချက်မှာမူ မြင်သာသည်။

တစ်ဖက်မှကြည့်ပါက တရားပိုင်သည် တရားလို

ဆန္ဒရှိသည့်အတိုင်း သက်သေခံစာချုပ်များတွင် အကြောင်း မဲ့လက်မှတ်ရေးထိုးပေးခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ၎င်းတို့အကြားတွင် ငွေကြေးကိစ္စ ဆက်နွှယ်မှုရှိခဲ့မည်မှာ သေချာသည်။ သို့သော် ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်သည့် လုပ်ငန်း ရပ်များအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း မထင်ရှားမှု နှင့် ယင်းသို့ကောက်ယူရန် လုံလောက်သည့် အကြောင်း မရှိမှုတို့ကြောင့် ဥပဒေနှင့်မညီညွတ်သော လုပ်ငန်း တစ်ရပ်ရပ် အပေါ် အခြေခံကာ ရှုပ်ထွေးလာသောကိစ္စ ဖြစ်သည် ဟု ဆိုနိုင်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် လောင်းကစား မှုတစ်ခုခုကို ပြုလုပ် ကြရာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ဖော်ညွှန်းလျက်ရှိသည်။ လောင်းကစားမှုနှင့် ဆက်နွှယ် သော ကတိပဋိညာဉ်မျိုးကို တရားဥပဒေနှင့်အညီ အတည်ပြုလုပ်နိုင်ခွင့် မရှိချေ။ တရားရုံး၏အကူအညီကို တောင်းခံသူသည် သန့်ရှင်းသော လက်ဖြင့် လာရောက်ရန် လိုသည်။

အထက်ပါအကြောင်းအချက်များအရ တရားလို တောင်းခံသော ငွေကျပ်(၁၇)သိန်း (၆၅)သိန်းနှင့် သိန်း (၂၀၀)တို့သည် အမှန်တကယ်ထုတ်ချေးပေးသောငွေများ ဖြစ်သည်ဟုလက်ခံထိုက်ခြင်းမရှိဘဲလောင်းကစားလုပ်ငန်း တစ်ရပ်ရပ်နှင့် ယှဉ်တွဲပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကောက်ယူ ရန်ရှိသဖြင့် မူလရုံးက တရားလို တောင်းဆို သော သက်သာခွင့်ကို ခွင့်မပြုခဲ့ခြင်းမှာ အထင်အရှား မှားယွင်းသည် ဟု မဆိုသာချေ။

သို့ဖြစ်၍ ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး၏စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီအသီးသီးကို အတည်ပြုပြီး ဤတရားမ ပထမ အယူခံမှု(၃)မှုစလုံးကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ရှေ့နေစရိတ်ငွေ ကျပ်(၅၀၀)စီ သတ်မှတ်သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ

ပြင်ဆင်မှုနှင့်

စီရင်ပိုင်ခွင့်

ပြဿနာများ

တင်ဟုန်(တရားရေး)

၂၀၀၀-ပြည့်နှစ် တရားစီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရ ပြည်နယ်၊ သို့မဟုတ် တိုင်းတရားရုံးသည် ခရိုင်တရားရုံးကချမှတ်သော စီရင်ချက်၊ အမိန့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ရပ်ရပ်အပေါ် အယူခံမှု၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မှုကို စီရင်နိုင်သည်။ ပုဒ်မ ၁၈ အရ ခရိုင်တရားရုံးသည် ပြည်နယ်တရားရုံးကချမှတ်သော စီရင်ချက်၊ အမိန့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်ရပ်အပေါ် အယူခံမှု၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မှုကို စီရင်နိုင်သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာပြင်ဆင်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အောက်

တရားရုံး၏ အမှုတွဲများတောင်းခေါ်နိုင်ခွင့်အာဏာကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၅ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အောက်ရုံး၏အမိန့်အား ပယ်ဖျက်ပြင်ဆင်ခွင့်ကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၆ နှင့် ပုဒ်မ ၄၃၉ တို့တွင် ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်။

ပြည်နယ်၊ တိုင်းနှင့် ခရိုင်တရားရုံးများသည် ပြစ်ဆင်မှုအာဏာကျင့်သုံးရာတွင် အပ်နှင်းထားခြင်းမရှိသော အာဏာကို ကျင့်သုံးခဲ့သောအမှုများ ရှိခဲ့သည်။ တရားရုံးချုပ်က ထိုအမှားများကို ညွှန်ပြပြီးပြင်ဆင်ခဲ့ရသည်ကို တွေ့ရ

သည်။

မောင်ခင်မောင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အမှု^(၁)တွင် တရားရုံးတို့၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို တရားဥပဒေက အပ်နှင်းသည်။ ယင်းသို့ အပ်နှင်းသောဥပဒေကို ကျော်လွန်၍ တရားရုံးများသည် မိမိတို့သဘောအတိုင်း စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ဖန်တီးနိုင်သည်မဟုတ်။ အလားတူပင် မူလအမှုစစ်ရုံး၏ စီရင်အမိန့်ချမှတ်ချက်တို့မှ အယူခံဝင်ခွင့်မှာလည်း တရားဥပဒေက ဖန်တီးမှသာ ဖြစ်ပေါ်သော အခွင့်အရေးဖြစ်သည်။ဥပဒေက မပြုလုပ်ဘဲ အယူခံဝင်ခွင့်မဖြစ်ပေါ်ချေ။ အယူခံတရားရုံးသည်လည်း ဥပဒေက အပ်နှင်းသမျှသော စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေကအပ်နှင်းသမျှသာကြွသဖြင့် ဥပဒေကို ကျော်လွန်၍ တရားရုံး များသည် စီရင်ပိုင်ခွင့်ကိုမိမိတို့ ဘာသာ ချဲ့ထွင်ဖန်တီး၍ ယူခွင့်မရှိချေ။ ထိုနည်းတူစွာပင် ဥပဒေကအပ်နှင်းသော စီရင်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်ကို ငြင်းဆန်၍မရချေ။ဥပဒေ အတွင်းကျရောက်သောကိစ္စတို့ကို စစ်ဆေးစီရင်ပေးရမည် သာဖြစ်ပေသည်။ မရှိသော စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ယူခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ရှိသောစီရင်ပိုင်ခွင့်ကိုမသုံးဘဲ ငြင်းဆန်ခြင်း သည်လည်းကောင်း ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်ခြင်းမြောက်သည် ဟု ထုံးဖွဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ပြည်နယ်၊ တိုင်းနှင့် ခရိုင်တရားရုံးများက ပြင်ဆင်မှုအာဏာကျင့်သုံးရာတွင် ဥပဒေကအပ်နှင်းထားသော စီရင်ပိုင်ခွင့်အတွင်းကျရောက်ရန် လိုအပ်သည်။ အပ်နှင်းထားခြင်းမရှိသောအာဏာကို ကျင့်သုံးခဲ့ခြင်းအပေါ် တရားရုံးချုပ်က ပြင်ဆင်ညွှန်ပြခဲ့သောအမှုများကို စုစည်းဖော်ပြထားခြင်းဖြင့် လေ့လာမှတ်သားရာတွင် လွယ်ကူ

ထိုနည်းတူစွာပင်
ဥပဒေက
အပ်နှင်းသော
စီရင်ပိုင်ခွင့်
နှင့်
တာဝန်ကို
ငြင်းဆန်
၍
မရချေ။

မြန်ဆန်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ အောက်ရုံး၏ အမိန့်ကို ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်အောင် လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ပေးနိုင်သော ပြင်ဆင်ရုံးအနေဖြင့် ဥပဒေနှင့်အညီ စီရင်နိုင်ရန်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၄ အရ အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းအပေါ် ပြင်ဆင်ခြင်း

ဦးကြည်လွင်အောင်	နှင့်	ပြည်ထောင်စု
ပြည်ထောင်စု		မြန်မာနိုင်ငံတော်ပါ-၂
မြန်မာနိုင်ငံတော်		ဒေါ်ကျင်စိုး
အမှု(၂)တွင် ဦးကြည်လွင်အောင်၏ ဦးတိုက်		

၁။ ၁၉၇၀-ပြည့်နှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး(စစ်ဖက်အယူခံရုံး) စာ - ၁

၂။ ၁၉၉၉-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ - ၁

ပြည်နယ်တရားရုံးက
ခရိုင်တရားရုံး၏
အမိန့်ကို
ပယ်ဖျက်ပြီး
မြို့နယ်တရားရုံး၏
အမိန့်ကို
ပြန်လည်
အတည်ပြုခဲ့သည်။

လျှောက်ထားချက်အရ ဒေါ်ကျင်စိုးအပေါ် မူလမြို့နယ်တရားရုံးက ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၄၂၀ အရ အရေးယူဆောင်ရွက်သည်။ တိုင်းတရားရုံးက ပြင်ဆင်မှုတွင် ယင်းသို့ အရေးယူရန်ချမှတ်ခဲ့သောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ မြို့နယ်တရားရုံး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရာ၌ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉(၁)အရ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း တိုင်းတရားရုံးက သုံးသပ်သည်။

ယင်းပြဿနာအပေါ် တရားရုံးချုပ်က တိုင်းတရားရုံး၏အမိန့်အရ မူလရုံးက အမှုပိတ်သိမ်းလိုက်သဖြင့် တိုင်းတရားရုံးက အမှုကို ချေဖျက်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်ကြောင်း တိုင်းတရားရုံး၏အမိန့်မှာ အမှုချေဖျက်ခြင်း ဟုတ်၊ မဟုတ်

အနှစ်သာရကို ကြည့်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉(၁)အရ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း အကြောင်းပြရုံဖြင့် တိုင်းတရားရုံး၏အမိန့်သည် အမှုကို ချေဖျက်ခြင်းမဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ကြောင်း ထုံးဖွဲ့သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉(၁)သည့် ပုဒ်မ ၄၂၃၊ ၄၂၆၊ ၄၂၇ နှင့် ၄၂၈ တို့အရ အမှုရုံးအာဏာကိုဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၃၃၈ အရ အာဏာကိုဖြစ်စေ ပြင်ဆင်တရားရုံးက သုံးစွဲခွင့်ရှိကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၄ အရ စွပ်စွဲခံရသူကို အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းအပေါ် ပြင်ဆင်အမိန့်ချမှတ်ရန် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉(၁) အရ စီရင်ပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၆ အရ ထပ်မံစုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ညွှန်ကြားသည့်အမိန့်အပေါ် ပြင်ဆင်ခြင်း

ဦးစိန်လှနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အမှု(၇)တွင် မြို့နယ်တရားရုံးက ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၃ အရ ပလပ်ခဲ့သည့်အမိန့်အပေါ် ခရိုင်တရားရုံးက ပယ်ဖျက်၍ ဆီလျော်သောဥပဒေပုဒ်မဖြင့် ဆက်လက်အရေးယူရန် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၆ အရ ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ပြည်နယ်တရားရုံးက ခရိုင်တရားရုံး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး မြို့နယ်တရားရုံး၏အမိန့်ကို ပြန်လည်အတည်ပြုခဲ့သည်။

တရားရုံးချုပ်က ပြင်ဆင်မှုတွင် ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်

တရားစီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ အရ ပြည်နယ်၊ သို့မဟုတ် တိုင်းတရားရုံးသည် ခရိုင်တရားရုံးကချမှတ်သော စီရင်ချက်၊ အမိန့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်ရပ်အပေါ် အယူခံမှု၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မှုကို စီရင်နိုင်သည်မှန်သော်လည်း အမှု၏အနှစ်သာရအရ မွန်ပြည်နယ်တရားရုံး၏ ပြင်ဆင်မှုတွင်ချမှတ်ခဲ့သောအမိန့်သည် ပြင်မှုဆိုင်ရာ မူလအမှုကြီးကို ချေဖျက်ရာရောက်ကြောင်း ထင်ရှားပေါ်လွင်နေကြောင်း ဤအခြေအနေတွင် မွန်ပြည်နယ်တရားရုံးအနေဖြင့် မိမိအား အပ်နှင်းထားခြင်းမရှိသည့် စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံးရာရောက်နေကြောင်း အမှုချေဖျက်သည့်အာဏာကို ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားရုံးများသို့ အပ်နှင်းထားခြင်းမရှိကြောင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၁-ကအရ အမှုကိုချေဖျက်သည့်အာဏာကို တရားရုံးချုပ်ကသာလျှင် ကျင့်သုံးနိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ထုံးဖွဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၆ အရ ထပ်မံစုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ညွှန်ကြားသည့်အမိန့်ကို ပြစ်ဆင်အမိန့်ချမှတ်ရန် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉(၁)အရ စီရင်ပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။

အယူခံမှု၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မှုကို ယာယီပိတ်သိမ်းခြင်း

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် မောင်ရီ ပါ ၃ အမှု^(၅)တွင် ပြည်နယ်တရားရုံး ပြင်ဆင်မှုတွင် ပြည်နယ်ဥပဒေရုံးက လျှောက်ထားခံရသူ လက်ရှိနေရပ်လိပ်စာကို ရှာဖွေတင်ပြနိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် ပြစ်ဆင်မှုကို

အမှုကို ချေဖျက်သည့် အာဏာကို တရားရုံးချုပ်က သာလျှင်

ယာယီပိတ်သိမ်းခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ပြည်နယ်တရားရုံးက ယင်းလျှောက်ထားမှုကို ငြင်းပယ်ပြီး ပြင်ဆင်မှုကို ပလုပ်ခဲ့သည်။

တရားရုံးချုပ်ပြင်ဆင်မှုတွင် ပြည်နယ်တရားရုံးသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၂၃(၁)(ဃ)အရ အမှုကို ယာယီပိတ်သိမ်းခွင့်ရှိကြောင်း ရှေ့နေချုပ်ရုံးက တင်ပြသည်။

တရားရုံးချုပ်က ပြစ်မှုဆိုင်ရာအယူခံမှုကိုဖြစ်စေ၊ ပြင်ဆင်မှုကိုဖြစ်စေ နေရပ်လိပ်စာအသစ်တင်သွင်းနိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့်အမှုအား ယာယီပိတ်သိမ်းခွင့်ပြုသည့်အမိန့်သည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေတွင် အတိအလင်း ပြဌာန်းထား

ခြင်းမရှိကြောင်း၊ ယင်းကဲ့သို့ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသော အမှုမျိုး၌ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၁-ကအရ မူလဘူတအာဏာကျင့်သုံး၍ အမှုကို ယာယီပိတ်သိမ်းခွင့် ပြုနိုင်သော်လည်း ယင်းအာဏာကိုကျင့်သုံးရန် တရားရုံးချုပ် သို့သာအပ်နှင်းထားပြီး ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားရုံးများသို့ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၁-က၏အာဏာကို သုံးစွဲရန် အပ်နှင်းထားခြင်းမရှိကြောင်း ထုံးဖွဲ့သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉(၁)အရ ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားရုံးသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂၃၊ ၄၂၆၊ ၄၂၇ နှင့် ၄၂၈ တို့အရ အယူခံရုံးအား အပ်နှင်းထားသော အခွင့်အာဏာကို ကျင့်သုံးခွင့်ရှိကြ သည်။ သို့ရာတွင် အယူခံမှုကိုဖြစ်စေ၊ ပြင်ဆင်မှုကိုဖြစ်စေ ယာယီပိတ်သိမ်းခြင်းသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၂၃ (၁)(ဃ)အရသော်လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၄၃၉(၁)အရ သော်လည်းကောင်း အပ်နှင်းထားသောအခွင့်အာဏာအရ မဟုတ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၈ အရ အာမခံ ပေးခြင်းကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်း

တရားရုံးချုပ် ညွှန်ကြားလွှာအမှတ်(၇/၆၅)တွင် ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ကအာမခံပေးရဟုအတိအလင်းထားမြစ် ထားသည့် ပြစ်မှုမှအပ ကျန်ပြစ်မှုများနှင့် ပတ်သက်လျှင် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၇ နှင့် ၄၉၈ တို့အရ အာမခံလျှောက်လွှာများကို ဆုံးဖြတ်ပါဟု ညွှန်ကြား ထားသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၇ အရ အာမခံပေးခြင်းသည် အမှုစစ်တရားရုံး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် ဖြစ်သည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၇ အရ အချုပ်မလွှတ်ထားသူတစ်ဦးဦးကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၇(၅)အရ တရားရုံးချုပ်၊ သို့မဟုတ် ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားရုံးနှင့် ခရိုင်တရားရုံး သို့မဟုတ် အမှုစစ်တရားရုံးက ပြန်လည်ပမ်းဆီးရန် အမိန့်ချမှတ် နိုင်သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၈ အရ အာမခံပေးထားခြင်းသည် တရားရုံးချုပ်၊ ပြည်နယ်၊ တိုင်း နှင့် ခရိုင်တရားရုံး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ဖြစ်သည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၈ ၌ အာမခံပေးထားခြင်းကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိပေ။

ဦးအုန်းကျော် ပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အမှု^(၁)တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ အာမခံပေးထားခြင်းကို တရားရုံးချုပ်က သာလျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၁-ကအရ ပယ်ဖျက်နိုင်ကြောင်း ထုံးဖွဲ့သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၈ အရ အာမခံပေးရန်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တရားရုံးချုပ်၊ ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်တရားရုံးတို့မှာ တူညီသောအခွင့်အာဏာရှိ ကြသည်။

သို့ရာတွင် ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်တရားရုံးသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၈ အရ အာမခံပေး ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်ရန် အခွင့်အာဏာအပ်နှင်းထားခြင်း မရှိကြောင်း မှတ်သားရပါသည်။

၅။ ၁၉၆၂-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး(ရုံးချုပ်)၊ စာ - ၅၁၁

ဦးတင်အေးနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ၁၉၉၅-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ - ၄၈

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၂(၁)နှင့် ၅၆၂ (၁-က)အရ ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၂(၁)အရ ချမှတ်သောခံဝန်ချုပ်ဆိုပြီး အစမ်းလွှတ်သည့်အမိန့်ကိုဖြစ် စေ၊ ပုဒ်မ ၅၆၂(၁-က)အရ ချမှတ်သော ဆုံးမလွှတ်သည့် အမိန့်ကိုဖြစ်စေ သက်ဆိုင်ရာတရားခံသည် မိမိအား ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်သည့်အမိန့်ကို အယူခံဝင်နိုင်သည်။^(၆)

သို့ရာတွင် ထိုသို့ခံဝန်ချုပ်ဆိုပြီး အစမ်းလွှတ် သည့်အမိန့် သို့မဟုတ် ဆိုဆုံးမလွှတ်သည့်အမိန့်ကို ပယ် ဖျက်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်စေလိုလျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၂(၃)အရ တရားလွှတ်တော်(ယခုတရား ရုံးချုပ်)သို့ လျှောက်ထားရမည် ဖြစ်သည်။

မောင်ထွန်းလှိုင် ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် (မောင်သောင်း)အမှု^(၇)တွင် ပြစ်မှု ဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၂(၁-က)အရ ဆိုဆုံးမ လွှတ်သောအမိန့်သည် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းမဟုတ်ကြောင်း၊ ယခုကဲ့သို့ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဆိုဆုံးမလွှတ်သည့် အမိန့်တစ်ရပ်ကို ပယ်ဖျက်၍ ပြစ်ဒဏ်တိုးမြှင့်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်းသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ နှင့် အကျိုးမဝင်သောကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း တရားရုံးများတွင် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာမရှိကြောင်း၊ ပြစ်မှု ဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၂(၁-က)အရ ဆိုဆုံးမ လွှတ်သောအမိန့်ကို ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၂(၃)အရ ဗဟို

တရားရုံးကသာ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိကြောင်း ထုံးဖွဲ့သည်။ မောင်ထွန်းထွန်းတင်ဝင်း ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဟု အမှု^(၈)တွင် ပြစ်မှု ဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၂(၃)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရ ပုဒ်မ ၅၆၂(၁)အရ ချမှတ်သောခံဝန်ချုပ်ဆိုပြီး အစမ်းလွှတ်သည့်အမိန့်ကိုဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၅၆၂(၁-က)အရ ချမှတ်သော ဆိုဆုံးမလွှတ်သည့်အမိန့်ကိုဖြစ်စေ ပယ် ဖျက်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်မည်ဆိုပါက တရားလွှတ်တော် (ယခုတရားရုံးချုပ်)ကသာ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်သည်ဖြစ် ကြောင်း ထုံးဖွဲ့သည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၂ (၁)၊ သို့မဟုတ် ပုဒ်မ ၅၆၂(၁-က)အရ ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းသည် ပြစ်မှု ဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉(၁)အရ အပ်နှင်းထား သောအာဏာနှင့် အကျိုးမဝင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

နောက်တိုးတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းသည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ခြင်း

အမှုစစ်တရားရုံးသည် အမှုစစ်ဆေးစီရင်မှုစတင် ပြီးအဆင့်တွင် အခြားသူများလည်း ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရလျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅၁(၁)အရ ထိုသူတို့အပေါ် အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ တရားခံ အဖြစ်ထည့်သွင်းသည့်အမိန့်ကို မကျေနပ်သူတို့က အဆိုပါ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းလေ့ရှိသည်။

၆။ ရန်ကုန်စူးစူး(လ်)နှင့် နိုင်ငံတော် ၁၉၄၀၊ ရန်ကုန်၊ စာ - ၃၈၁
၇။ ၁၉၇၆-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ - ၅၅
၈။ ၂၀၀၄-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ - ၂၅

မန္တလေးတိုင်း
တရားရုံးသို့
လျှောက်ထားရန်
ဖြစ်သည်ကို
ဗဟိုတရားရုံးသို့
လျှောက်ထားလာခြင်း
ဖြစ်၍

နောက်တိုးတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းသည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန်တင်သွင်းသော ပြင်ဆင်မှုတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉(၁)အရ တရားခံအဖြစ်ထည့်သွင်းသည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ခွင့် ရှိ၊ မရှိနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စီရင်ထုံးနှစ်ခုကို လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

မောင်အိစွပ် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အမှု^(၉)တွင် မောင်ကျော်မိုးအပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၄၅၄ အရ အရေးယူ တရားစွဲဆိုသောအမှုတွင် မြို့နယ်တရားရုံးသည် တရားလိုပြ သက်သေအချို့ကို စစ်ဆေးပြီးနောက် မောင်အိစွပ်အား တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ယင်းအမိန့်ကို မောင်အိစွပ်က မကျေနပ်သဖြင့် ဗဟိုတရားရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားသည်။

ဗဟိုတရားရုံးက ပြင်ဆင်မှုတွင် မြို့နယ်တရားရုံးက လျှောက်ထားသူ မောင်အိစွပ်အား တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းသည့်အမိန့်မှာ ကြားဖြတ်အမိန့်တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းအမိန့်ကို မကျေနပ်ပါက လျှောက်ထားသူ မောင်အိစွပ်သည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ အရ ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသော မန္တလေးတိုင်းတရားရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ လျှောက်ထားသူ မောင်အိစွပ်၏ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာခေါင်းစဉ်တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ အပြင်ပုဒ်မ ၅၆၁-က အရ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသော်လည်း လျှောက်ထားသူ မောင်အိစွပ် အဓိကလိုလားချက်မှာ နောက်တိုးတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းသည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန်ဖြစ်၍ ယခုကိစ္စအလိုသာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၁-ကကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ အရ ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသော မန္တလေးတိုင်းတရားရုံးသို့ လျှောက်ထားရန်ဖြစ်သည်ကို ဗဟိုတရားရုံးသို့ လျှောက်ထားလာခြင်းဖြစ်၍ လျှောက်လွှာကို ပလပ်ရန်မှလွဲ၍ အခြားအကြောင်းမရှိကြောင်း ထုံးဖွဲ့သည်။

ဦးသောင်းရွှေ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ပါ ၆ အမှု^(၁၀)တွင် မခင်ရွှေဝင်း ပါ ၃ ဦးအပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၃၈၄ အရ စွဲဆိုသောအမှုတွင် ဒုရဲအုပ်ဝင်းနိုင်နှင့် ရဲတပ်သားကျော်ဝင်းတို့ကို နောက်တိုးတရားခံအဖြစ်ထည့်ရန် မြို့နယ်တရားရုံးက အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ မြို့နယ်တရားရုံး၏အမိန့်ကို ဒုရဲအုပ်ဝင်းနိုင်နှင့် ရဲတပ်သားကျော်ဝင်းတို့က မကျေနပ်၍ ခရိုင်တရားရုံးတွင်

၉။ ၁၉၇၈-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ - ၁၂၇
၁၀။ ၂၀၀၄-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ - ၃၇

ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားရာ ခရိုင်တရားရုံးက မြို့နယ်တရားရုံး၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်တရားရုံးက ခရိုင်တရားရုံး၏အမိန့်ကို အတည်ပြုခဲ့သည်။

တရားရုံးချုပ်က မူလအမှုစစ်မြို့နယ်တရားရုံးက ရုံးရှေ့ပေါ်ပေါက်ချက်အရ စွပ်စွဲခံရသူများအပေါ် အမှုကို ဆက်လက်စစ်ဆေးစီရင်နိုင်ရန် ချမှတ်သောအမိန့်ကို ခရိုင်တရားရုံးနှင့် ပြည်နယ်တရားရုံးတို့က ပယ်ဖျက်ခဲ့ခြင်းမှာ စစ်ဆေးစီရင်လျက်ရှိသောအမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရန် ချေဖျက်သည့်သဘောအနှစ်သာရအားဖြင့် သက်ရောက်ကြောင်း၊ မြို့နယ်တရားရုံးတွင် ဆောင်ရွက်နေသည့်အမှုကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၁-က အရ တရားရုံးချုပ်ကသာ ပယ်ဖျက်ခြင်းပြုနိုင်ကြောင်း၊ အခြားသော လက်အောက်ခံတရားရုံးများက ချေဖျက်ခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း ထုံးဖွဲ့ထားသည်။

မောင်အိစွပ်အမှု^(၁)အရဆိုလျှင်အမှုစစ်တရားရုံးက နောက်တိုးတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းသည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉(၁) အရ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟုတွေ့ရသည်။ ဦးသောင်းရွှေအမှု^(၁၁)အရဆိုလျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၁-က အရ တရားရုံးချုပ်၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်သာဖြစ်သည်ဟုတွေ့ရသည်။

မောင်အိစွပ်အမှုကို ယခင်ဗဟိုတရားစီရင်ရေးအဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ဦးသောင်းရွှေအမှုကို တရားရုံးချုပ်(တစ်ဦးထိုင်)က ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

မသောင်း နှင့် မောင်ဖေတင်အမှု^(၁၁)တွင် -

“When there are two rulings by two Benches of equal standing, it is not for the Lower Court to say which rule is right and which rule is wrong. He should follow the rule which appeals to his reason.”

ဟု ညွှန်ပြထားသည်။

ဦးသောင်းရွှေအမှုတွင် ရည်ညွှန်းထားသော ဒေါ်ခတီမာဘီဘီ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အမှု^(၁၂)တွင်လည်း မူလရုံးတွင် စစ်ဆေးဆောင်ရွက်နေသည့်အမှုကို တိုင်းတရားရုံးက ပယ်ဖျက်နိုင်သည့်အာဏာမရှိကြောင်း၊ အမှုပယ်ဖျက်ခြင်းကို ဗဟိုတရားရုံးကသာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၁-ကအရ ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း ထုံးဖွဲ့ထားသည်။

ဦးသောင်းရွှေစီရင်ထုံးသည် အကျိုးအကြောင်းပြမူ ပိုမိုခိုင်လုံသည်ဟု တွေ့ရသည်။

ထို့ကြောင့် နောက်တိုးတရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းသည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ အရ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာမရှိဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်၍ ပြည်နယ်/တိုင်းနှင့် ခရိုင်တရားရုံးများသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ အရ ပြင်ဆင်မှုအာဏာ ကျင့်သုံးဆုံးဖြတ်ကြရာတွင် အထက်တွင် တင်ပြထားသည့် စီရင်ထုံးဖွဲ့ချက်များကို ဂရုပြုရန်ဖြစ်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

တင်ဟုန်(တရားရေး)

၁၁။ ၁၉၅၇-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး(တရားထွတ်တော်)၊ စာ - ၂၅၉

၁၂။ ၁၉၇၆-ခုနှစ် ၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ - ၁၅

Operative Order

များနှင့်

ကျွန်တော်

ပန်း၊ ရေ၊ ဆီပီး

၁၉၉၁-ခုနှစ်...

မန္တလေးတိုင်းတရားရုံး၌ ဒုတိယလက်ထောက် တိုင်းတရားသူကြီး(တရားမ)[ကျွန်တော်တာဝန်ထမ်းဆောင် စဉ် မန္တလေးမြို့နယ်တရားရုံး-(တရားမ)၊ မြို့နယ်တရား သူကြီး(တရားမ)ဟုပြောင်းလဲသတ်မှတ်ပါသည်။]အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် တရားမမှုခင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ မရှင်းလင်းသည့် ဥပဒေပြဿနာများကို ဆရာများထံ မေးမြန်းအဖြေရှာရလေ့ ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် လက်ထောက်တိုင်းတရားသူကြီး ဆရာဦးဟန်ညွန့်(နောင် တွင် မန္တလေးတိုင်းတရားသူကြီးဖြစ်လာပြီး ယခု တရားရုံး ချုပ်ရှေ့နေ)နှင့် တိုင်းတရားသူကြီး ဆရာဦးမင်းလွင်(ယခု

တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ)တို့ထံ မေးမြန်းသင်ယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ဤဆရာများ၏ တူညီသည့် ထူးခြားချက်တစ်ရပ် မှာ ၎င်းတို့တွင် မည်မျှအလုပ်များ၍ မအားလပ်သည့်ကြာ မှုဖြစ်စေ စိတ်ရှည်လက်ရှည် စိတ်ဝင်တစား အထောက် အထား၊ အကိုးအကားစီရင်ထုံးများဖြင့် ပြသသင်ကြား ပေးလေ့ရှိကြခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ရက်တွင် အမှုတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ Operative Order ရေးသားရာ၌ အခက်အခဲတွေ့ကြုံ နေရသော ကျွန်တော်သည် တိုင်းတရားသူကြီး ဆရာ ဦးမင်းလွင်၏ရုံးခန်းသို့ သွားရောက်တင်ပြရာတွင် ဆရာက တရားမမှုများတွင် Operative Order ၏ အရေးကြီးမှု

နှင့် မည်ကဲ့သို့ ရေးသားရမည်များကိုသာမက စီရင်ချက် ရေးသားရာတွင် စီရင်ချက်ပါသုံးသပ်ချက်များ ရှေ့နောက် ညီညွတ်မှုရှိစေရန် ရေးသားရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ စီရင်ချက် ၏ စာကိုယ်ပါသုံးသပ်ချက်နှင့် Operative order ၊ Operative order နှင့် ဒီကရီ ညီညွတ်မှုရှိစေရန် မည်ကဲ့သို့ ရေးသားရမည်ဖြစ်ကြောင်းများကိုပါ ဆက်စပ် ၍ ရှင်းလင်းပြောပြပြီး ယခင်အခါများစွာကကဲ့သို့ပင် ဆရာ ၏ထုံးစံအတိုင်း စာအုပ်တစ်အုပ်ကို မိမိထံမှ ထုတ်ယူ၍ ကျွန်တော်အား ဖတ်ရှုစေခဲ့ပါသည်။ ဆရာက ကျွန်တော် အား ဖတ်ရှုစေခဲ့သည်မှာ ဆရာဦးမြရေးသားသည့် သောင်းပြောင်းထွေလာဥပဒေပြဿနာ(၆)စာအုပ်၊ စာမျက် နှာ(၇၂)နှင့် (၇၃)ပါအချက်များဖြစ်ပြီး ယင်းစာမျက်နှာ များ၌ ဖော်ပြထားသည်များမှာ -

“xxx ဒီကရီကို စီရင်ချက်အပေါ်အခြေခံ၍
 ရေးဆွဲရသည်။ ဒီကရီရေးဆွဲသူ စာရေး၊ စိစစ်သူ
 တရားရေးဝန်ထမ်း၊ လက်မှတ်ရေးထိုးသူတို့သည်
 သံပတ်ပေးထားသော စက်ရုပ်ကဲ့သို့ ရေးသူက
 ရေး၊ စိစစ်သူက စိစစ်၊ လက်မှတ်ထိုးသူက
 လက်မှတ်ထိုးကြ၊ ကိုးရီးကားရားနိုင်သော ဒီကရီ
 ဖြစ်သည်ကို သတိမထားကြချေ။ တာဝန်အရှိ
 ဆုံးမှာ တရားရေးဝန်ထမ်း ဖြစ်သည်။”

ဒီကနီဟူသည် တရားရုံး၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ထုံးနည်းတကျရေးသားထားသော ဖော်ပြချက် ဖြစ်သည်။ စီရင်ချက်ပါ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် အမိန့် Operative order (စီရင်ချက်တွင် အမိန့်ဟူသော ခေါင်းစီးရေးပြီး ချမှတ်သော နောက်ဆုံးစာပိုဒ်)အတိုင်း ဒီကနီတွင် ကူးရေးကြ လေ့ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ရေးသားသော

ဒီကရီမှာ ထုံးနည်းတကျကျ ရေးသားဖော်ပြချက် မဟုတ်။ ဒီကရီပါဟု ကျမ်းကျိန်ပြောဆိုရမည့် ဒီကရီမျိုး ဖြစ်သည်။ ငွေကျပ်ငါးထောင် ရလို ကြောင်း စွဲဆိုသောအမှုတွင် စီရင်ချက်၏ နောက်ဆုံးအမိန့်တွင် တရားလိုစွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်လိုက်သည်ဟု ရေးသည့်အတိုင်း ဒီကရီတွင် ဖော်ပြရန်မဟုတ်။ ဒီကရီတွင် တရားပြိုင်ဦးဖြူက တရားလိုဦးနီအား ငွေကျပ် ငါးထောင် ပေးစေ စသည်ဖြင့် စာသံပေသံပါပါ ထုံးနည်းတကျ ရေးသားရန် ဖြစ်သည်။ ထိုနည်း တူ ၁၉၆၀-ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနရုံးခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(စ)အရ စွဲဆိုသောအမှုတွင် တရားလိုစွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီကို ချမှတ်လိုက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သော စီရင်ချက်နှင့်အညီ ဒီကရီရေးဆွဲရာ၌ “တရားပြိုင် ဦးမြသည့် ——— မြို့ (၁၀)လမ်း အိမ်အမှတ် (၅၃)၏ ပြေညီထပ်လက်ဝဲဘက် အစွန်ဆုံးအခန်း မှ ၁၉၆၀-ပြည့်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနရုံးခကြီးကြပ် ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(စ)အရ ဖယ်ရှား ထွက်ခွာသွားစေ”ဟု ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးသား ဖော်ပြရန် ဖြစ်သည်။

+++ +++ +++

ဘုရား-ခုနစ် . . .။

ပဲခူးတိုင်းတရားရုံး(တောင်ငူခရိုင်)၌ လက်ထောက်
တိုင်းတရားသူကြီးတစ်ဦး (ကျွန်တော်တာဝန်ထမ်းဆောင်
စဉ် တောင်ငူခရိုင်တရားရုံးမှ ဒုတိယခရိုင်တရားသူကြီးဟု
ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ပါသည်။)အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်
စဉ် တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်မြို့၌ ဖွင့်လှစ်သော တရားရေး

ဝန်ထမ်း အဆင့်မြင့်မှမ်းမံသင်တန်း အမှတ်စဉ်(၁၀)သို့ တက်ရောက်ခွင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုသင်တန်းတွင် တရားမ စီရင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာရာ၌ တရားမ တရား စီရင်ရေးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ဆရာဦးစိုးညွန့် (ယခု ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ တရားရုံးချုပ်၊ နေပြည်တော်)က ၎င်း၏ရုံးခန်းတွင်ပြုလုပ်သော ဆွေးနွေးပွဲချုပ်၌ တရားမ မှုခင်းများ စစ်ဆေးဆောင်ရွက်ပုံနှင့်ပတ်သက်၍ အသေးစိတ် ရှင်းလင်းပို့ချပြီး Operative order ရေးသားနည်းကို ဂရုပြုလေ့လာရန် အောက်ပါအတိုင်း မှာကြားခဲ့ပါသည်-

“တရားမမှုတွေမှာ Operative order က တော်တော်လေးကို အရေးကြီးပါတယ်။ ဂရု တစိုက်လေ့လာကြပါ။ စီရင်ထုံးတွေ၊ တရားရုံးချုပ် ကဆုံးဖြတ်ခဲ့တဲ့ တရားမမှုများရဲ့ စီရင်ချက်တွေ ကနေ Operative order တွေချည်း သတ်သတ် မှတ်စုစာအုပ်တစ်အုပ်မှာ ရေးကူး မှတ်သားထားပြီး လေ့လာရင် ပိုကောင်းပါတယ်”

+++ +++ +++

၂၀၀၅-ခုနှစ်...။

တရားရုံးချုပ်(မန္တလေး)၌ တရားမ တရားစီရင်ရေး ဌာနတွင် တွဲဖက်ညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်း ဆောင်စဉ် မရှင်းလင်းသည့် ဥပဒေပြဿနာများကို တရားမ တရားစီရင်ရေးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ဆရာ ဦးကျော်သောင်း(ယခုတရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ)ထံ မေးမြန်း သင်ယူခွင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။

ဆရာဦးကျော်သောင်းမှာလည်း အခြားဆရာများ ကဲ့သို့ပင် မိမိသိရှိသမျှကို တပည့်များအား မချွင်းမချန် ပြန်လည်သင်ပြလိုသည့် စေတနာပြည့်ဝသည့် ဆရာ တစ်ဦးပင် ဖြစ်ပါသည်။

Operative order

တွေချည်း သတ်သတ်

မှတ်စုစာအုပ်တစ်အုပ်မှာ

ရေးကူး မှတ်သားထားပြီး

တစ်ရက်တွင် ဆရာက အခြားအကြောင်းအရာ များကို ဆွေးနွေးသင်ကြားရင်း Operative order နှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြပါသည် -

“Operative order နဲ့ ပတ်သက်လို့က တော့ ဂရုစိုက်ရမယ်ဗျ၊ မှားလို့ မဖြစ်ဘူး၊ တရားမ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ဆရာဦးစိုးညွန့်ကလည်း Operative order ရေးတာ သေသေချာချာ ဂရုစိုက်ရေးဖို့ ကျွန်တော့်ကို မှာဖူးတယ်”

ထိုအခါ ကျွန်တော်သည် တရားရေးဝန်ထမ်း အဆင့်မြင့်မှမ်းမံသင်တန်း အမှတ်စဉ်(၁၀)သို့ တက်ရောက် ခဲ့စဉ်က သင်တန်းသားများဖြစ်ကြသည့် ကျွန်တော်တို့အား ဆရာဦးစိုးညွန့်က Operative order နှင့် ပတ်သက်၍ မှာကြားခဲ့သည်များကို ပြန်လည်မြင်ယောင်၊ ကြားယောင် လာခဲ့မိပါသည်။

+++ +++ +++

ထိုနေ့က ဆရာဦးကျော်သောင်း၏ရုံးခန်းမှအပြန် ကျွန်တော်၏စားပွဲသို့ ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မိမိ ထဲရှိ စီရင်ထုံးစာအုပ်များ၊ တရားရုံးချုပ်မှဆုံးဖြတ်ခဲ့သည့် အခြားသောတရားမမှုခင်းများမှ စီရင်ချက်မိတ္တူကို ထုတ်

ယူကာ ၎င်းတို့အထဲမှ ကူးယူမှတ်သားရမည့် Operative order များကို ခဲတံဖြင့်မှတ်သားပြီး ဆရာဦးစီးညွှန် မှာကြားခဲ့သည့်အတိုင်း မှတ်စုစာအုပ်တစ်အုပ်တွင် စတင် ထည့်သွင်းရေးမှတ်ပါတော့သည်။ (ဆရာမှာကြားခဲ့သည် များကို ၇ နှစ်ကျော်ကာလကြာမြင့်ခဲ့ပြီးချိန်ရောက်မှ စတင် လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့မိသည့် တပည့်ကို ခွင့်လွှတ်ပါ ဆရာ)

ဗိုလ်စဉ်က ကျွန်တော်သည် တရားရုံးချုပ် တရားမ တရားစီရင်ရေးဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေခြင်းဖြစ် သည်နှင့်အညီ လတ်စွာလောဆောင်ရွက်နေရသည်မှာ တရားမအယူမမှီ၊ တရားမပြင်ဆင်မှု၊ တရားမအထွေထွေ အယူခံမှု အစရှိသည့်မှုစွဲဖြစ်သည့်အလျောက် ကျွန်တော် ကူးယူမှတ်သားခဲ့သည်များမှာလည်း အဆိုပါအမှုများမှ ကောင်းနိုးရာရာ ကျွန်တော်အတွက် လိုအပ်ရာများ ဖြစ် ပါသည်။

ထိုသို့ Operative order များကို ဖတ်စု စာအုပ်တွင် တစ်စုတစ်စုတည်း ရေးကူးမှတ်သားထားခြင်း ဖြင့် အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ စီရင်ချက်များရေးသားရသည့် အခါများတွင် အရေးကြီးမှု ရှာဖွေရသကဲ့သို့ ဗျာများခြင်း မရှိဘဲ အချိန်ကုန်သက်သာခြင်း၊ တိကျမှန်ကန်ခြင်း၊ အမှတ်တမဲ့ မေ့လျော့ကျန်ရစ်ခဲ့သည့်အချက်များ ကင်းစင် သွားခြင်းတို့အပြင် မိမိ၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များက ၎င်းတို့ ရေးသားရန်ရှိသည့် Operative order များနှင့် ပတ်သက်၍ လာရောက်ဆွေးနွေးရာတွင်လည်း အလွယ် တကူ ပြန်လည်ဆွေးနွေးနိုင်ခြင်း စသည့်ကောင်းကျိုးတရား များကို ချက်ချင်းလက်ငင်း ရရှိလာပါတော့သည်။

+++ + + + +

ကျွန်တော်၏မှတ်စုစာအုပ်၌ ရေးကူးထားသော Operative order များအနက် အချို့မှာ -

“ဤအထူးအယူခံမှုကို ခွင့်ပြုပြီး တရားရုံး ချုပ်နှင့် တိုင်းတရားရုံးတို့၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီ ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ တိုင်းတရားရုံးသည် အယူခံတရားလို စွဲဆိုသည့်အမှုကို မူလအမှု နံပါတ်ဖြင့် ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်၍ ကျန်ငြင်းချက် များအပေါ် ဥပဒေနှင့်အညီ ကြားနာဆုံးဖြတ်သွား ရန် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၄၁၊ နည်း ၂၃ အရ ညွှန်ကြားလိုက်သည်။

ထိုအယူခံတွင် ထမ်းဆောင်သောရုံးခွန်ကို အယူခံတရားလိုတို့အား ပြန်ပေးစေရန်အတွက် သက်သေခံလက်မှတ်ထုတ်ပေးစေ။

ဤအယူခံတွင် ကုန်ကျသောတရားစရိတ် များကို နောက်ဆုံးတွင် အမှုရှုံးသူက အမှုနိုင်သူ သို့ ပေးရမည်။

ရှေ့နေခ ကျပ်(၃၀၀၀) သတ်မှတ်သည်။”^(၁)

“ထို့ကြောင့် မူလစစ်ကိုင်းတိုင်းတရားရုံး၏ (၃၁-၇-၂၀၀၁)ရက်စွဲပါ စီရင်ချက်နှင့် အပြီးသတ် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီး မူလရုံးတရားလိုအား အမွေပုံပစ္စည်းများကို ပဏာမဒီကရီနှင့်အညီ ခွဲဝေပေးရန်အတွက် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၂၆၊ နည်း ၁၃ အရ ကော်မရှင်နာအား ဆောင်ရွက်စေပြီး ကော်မရှင်နာ၏အစီရင်ခံစာ

၁။ ဒေါ်ခင်လေး ပါ ၂ နှင့် ဦးပါ ပါ ၂
၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ - ၂၁၉(၂၂၂)

နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့် ၂၆၊ နည်း ၁၄ အရ အဆုံးအဖြတ်ပေးပြီးနောက် အပြီးသတ်ဒီကရီ ချမှတ်ရန် ညွှန်ကြားလိုက်သည်။

စရိတ်မသတ်မှတ်”(၁)

မဆုံးမီ ငြိုးသွား တက်သော အမှုများ

မောင်အေးမောင်

တွေ့ရှိချက်အရ ဆုံးဖြတ်ခြင်း

အမှုများတွင် အမှုသည်များနှင့် သက်သေများ အားလုံးကို အဆုံးအထိ စစ်ဆေးရန် အမြဲတမ်း လိုအပ်သည်မဟုတ်ပါ။

“အမှုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရေးအတွက် လုံလောက်မည်ဖြစ်သည့် ငြင်းချက်များအပေါ် တွေ့ရှိချက်မှာ အမှု စီရင်ဆုံးဖြတ်ရေးအတွက် လုံလောက်လျှင် တရားရုံးသည်

ယင်းတွေ့ရှိချက်နှင့်အညီ စီရင်ချက်ချမှတ်ပေးနိုင်သည်။” ဤသည်မှာ တရားမ တရားစီရင်ရေး၏ ပင်မလုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။ ငြင်းချက်နှင့် စီရင်ချက် ဆက်သွယ်ပုံလည်း ဖြစ်ပါသည်။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအစီနဲ့ ၁၅ နည်း ၃ တွင် ပါဝင်သော စကားလုံးများဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းချက်မှ သက်ဆိုင်သမျှကို ကောက်နုတ်လိုက်လျှင် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

If the finding upon such of the issues

as may be sufficient for the decision of the suit is sufficient for the decision, the Court may pronounce judgment accordingly.

အမှုစီရင်ဆုံးဖြတ်ရေးအတွက် လုံလောက်သော တွေ့ရှိချက်ဆိုသည်မှာ တရားလိုတောင်းဆိုသော သက်သာခွင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မရနိုင်တော့ဟုဆိုရမည့် အထောက်အထားလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ တရားပြိုင်က ခုခံနိုင်ရန် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်တော့ဟုဆိုရမည့် အထောက်အထားလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

အဆိုပါ လုံလောက်သော တွေ့ရှိချက်သည် အမှု၏ ပထမကြားနာသောနေ့ဖြစ်သည့် ငြင်းချက်ထုတ်သော နေ့တွင် ရှိနေသည်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုနေ့တွင်ရှိနေသော တွေ့ရှိချက်မှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် မလုံလောက်သေးလျှင် အမှုကို ရွှေ့ဆိုင်းပြီး လိုအပ်သော နောက်ထပ် သက်သေခံချက်တင်ပြရန်ဖြစ်စေ၊ လိုအပ်သည့်အတိုင်း ထပ်မံလျှောက်ထားရန်ဖြစ်စေ ကြားနာရန် ရက်တစ်ရက်ကို သတ်မှတ်ပေးရပါသည်။

ကြားနာရန် ရက်ချိန်းပေးလိုက်သောအခါ အမိန့် ၁၆ အရ သက်သေများဆင့်ခေါ်ခြင်း၊ အမိန့် ၁၇ အရ လိုအပ်သလို ရက်ချိန်းထပ်ပေးခြင်း၊ အမိန့် ၁၈ မှာပါသည့် အစီအစဉ်အတိုင်း ကြားနာခြင်းပြုရပါသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်စဉ် အမှုစီရင်ဆုံးဖြတ်ရေးအတွက် လုံလောက်သော တွေ့ရှိချက် ပေါ်ပေါက်လာလျှင် တရားရုံးသည် ယင်း တွေ့ရှိချက်နှင့်အညီ စီရင်ချက်ချမှတ်ပေးနိုင်ပါသည်။

နှစ်ဖက်တင်ပြသော သက်သေများကို စစ်ဆေးကြားနာပြီးသည့်အဆင့်သို့ ရောက်သွားလျှင် ပေါ်ပေါက်နေသော အထောက်အထားများအရ ရှိနိုင်ဖွယ်၊ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်

ရှိသောအနေအထားကို ဆင်ခြင်တုံတရားလက်ကိုင်ထား၍ စဉ်းစားချင့်ချိန်ပြီး တွေ့ရှိချက်တစ်ခုကို ရှာဖွေယူရပါသည်။ ရှိသော တွေ့ရှိချက်အရ အမိန့် ၂၀ တွင်ပါရှိသည့် နည်းအတိုင်း စီရင်ချက်ချရန် ဖြစ်ပါသည်။

ငြင်းချက်ထုတ်သည့်နေ့တွင် စီရင်ချက်ချနိုင်ခွင့် ပေးထားသော်လည်း တရားရုံးများက စီရင်ချက်ချလေ့မရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမှုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရေးအတွက် လုံလောက်မည်ဖြစ်သည့် ငြင်းချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမှုသည်များက လတ်တလောတင်ပြနိုင်သည့် လျှောက်လဲချက်၊ သို့မဟုတ် သက်သေခံချက်အပြင် အခြားလျှောက်လဲချက် သို့မဟုတ် သက်သေခံချက် ထပ်မံတင်ပြရန်မလိုအပ်တော့ကြောင်း ကျေနပ်မှသာဆောင်ရွက်ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ နောက်တစ်ချက်ရှိသေးသည်မှာ အမှုကို ချက်ချင်းဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် တရားမျှတမှုကင်းမဲ့မည်မဟုတ်ကြောင်း တရားရုံးက ကျေနပ်ရန်လည်း လိုပါသည်။ ဤအချက်နှစ်ချက်ကို ကျေနပ်ပြီးနောက် အမှုသည်များ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ရှေ့နေများသည် တရားရုံးတွင် ရောက်ရှိနေကြရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုနေ့သည် ငြင်းချက်ထုတ်ရန်အတွက်သာ သမ္မန်စာထုတ်ဆင့်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လျှင် အမှုသည်နှစ်ဖက်စလုံးက ကန့်ကွက်ခြင်းမပြုမှသာ စီရင်ချက်ချမှတ်ပေးရန် ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ပထမမြင့်ချက်အရ ဆုံးဖြတ်ခြင်း

ငြင်းချက်ထုတ်သည့်နေ့မှာပင် လုံလောက်သော တွေ့ရှိချက်အရ စီရင်ချက်ချခွင့်ပြုထားသောနည်းအပြင် အမှုဆက်လက်စစ်ဆေးခြင်းမပြုမီ စီရင်ချက်ချခွင့်ပြုထား

• အမှုကို မှန်ကန်စွာ ဆုံးဖြတ်ရာ၌
• အားကိုးပြု လောက်သည့် ငြင်းချက်များဆိုရာတွင်
• အမှုကို ဆုံးဖြတ် ရာ၌ မပါမဖြစ်သည့်ငြင်းချက်
• ဖြစ်ရမည့်အပြင် ပိုနေသော
• ငြင်းချက်မဖြစ်ရန် လိုပါသည်။

သော အခြားနည်းတစ်နည်း ရှိပါသေးသည်။ ထိုနည်းမှာ ဥပဒေငြင်းချက်ဖြစ်သည့် ပဏာမငြင်းချက်အပေါ် လျှောက်လဲ ချက်ကြားနာ၍ စီရင်ချက်ချခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အမှုတစ်မှု၌ ဥပဒေငြင်းချက်နှင့် အကြောင်း ခြင်းရာငြင်းချက် နှစ်ခုလုံးပေါ်ပေါက်နေရာတွင် ဥပဒေ ငြင်းချက်ကိုသာ စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းဖြင့် အမှုတစ်မှုလုံးကို ဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုဖြစ်စေ ပြီးပြတ်အောင် ဆုံးဖြတ် နိုင်မည်ဟု ထင်မြင်လျှင် တရားရုံးသည် ဥပဒေငြင်းချက် ကို ပဏာမငြင်းချက်အဖြစ် ဦးစွာပထမ စစ်ဆေးစီရင်ရ မည်ဟု အမိန့် ၁၄၊ နည်း ၂ တွင် ပြဌာန်းထားပါသည်။

ဤတွင် အကြောင်းခြင်းရာငြင်းချက်ကို စီရင် ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုသေးကြောင်းနှင့် အငြင်းမပွားသော အကြောင်းခြင်းရာအချက်များလည်းရှိနေကြောင်း ပေါ်လွင် ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရလျှင် တရားလိုတင်ပြသော အကြောင်းခြင်းရာအချက်အပေါ် ဥပဒေငြင်းချက်ကို ဖြေဆို

ရာ၌ တရားပြိုင်အသာရဖွယ်ရှိသောအချက်၊ သို့မဟုတ် တရားပြိုင်တင်ပြသော အကြောင်းခြင်းရာအချက်အပေါ် ဥပဒေငြင်းချက်ကို ဖြေဆိုရာတွင် တရားလိုအသာရဖွယ် ရှိသောအချက် ရှိနေလျှင် ယင်းဥပဒေငြင်းချက်ကို နှစ်ဖက် ကြားနာ၍ ဆုံးဖြတ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အမှု၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုသာ ပြီးပြတ်အောင် ဆုံးဖြတ်နိုင်၍ အမှုပြီးပြတ်သွားမည်မဟုတ်လျှင် ထိုငြင်း ချက်များကို တရားရုံးက ပဏာမငြင်းချက်အဖြစ် ဦးစွာ ပထမ ကြားနာခြင်းပြုလေ့မရှိပါ။

အပိုအလိုမရှိသောငြင်းချက်များ

ဤတွင် ငြင်းချက်များ၏အရေးပါပုံကို သတိပြု မိဖွယ် ရှိပါသည်။ ငြင်းချက်ထုတ်ရမည့် ပထမကြားနာ သောနေ့တွင် တရားရုံးက အဆိုလွှာ၊ အချေလွှာများကို

အမှုကို အတော်အတန် စစ်ဆေး ပြီးသောအခါ
 မိမိတို့အမှု၏အခြေအနေကို ခန့်မှန်းနိုင်ကြ ပါသည်။
 ဤအခါမျိုးတွင် ဆက်လက်၍ ငွေကုန်လှူပန်းမခံ တော့ဘဲ
 နှစ်ဖက်အမှုသည်တို့ ပြေငြိမ်းမှုရတတ်ပါသည်။

ဖတ်ရှုပြီး လိုအပ်လျှင် နှစ်ဖက်အမှုသည်များအား မေးမြန်းပြီးနောက် နှစ်ဖက်အမှုသည်တို့အကြား အရေးပါသော ကွဲပြားခြားနားနေသည့် တင်ပြချက်များကို ရှာဖွေ၍ ယင်းအချက်များအနက်မှ အမှုကို မှန်ကန်စွာဆုံးဖြတ်ရာ၌ အားကိုးပြုလောက်သည့် ငြင်းချက်များကို ဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းတင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း အမိန့် ၁၄၊ နည်း ၁(၅) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

အမှုကို မှန်ကန်စွာ ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အားကိုးပြုလောက်သည့် ငြင်းချက်များဆိုရာတွင် အမှုကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌ မပါမဖြစ်သည့်ငြင်းချက် ဖြစ်ရမည့်အပြင် ပိုနေသော ငြင်းချက်မဖြစ်ရန် လိုပါသည်။ နမူနာအဖြစ် တင်ပြလိုသည်မှာ အတွေ့များသော “ခွင့်ပြုချက်နှင့်ထားသူအား နှင်လိုမှု”တွင် ခွင့်ပြုချက်ပေးခဲ့ခြင်း ရှိ၊ မရှိ ဆိုသည်မှာ မပါမဖြစ်သောငြင်းချက် ဖြစ်ပါသည်။ အငြင်းပွားဥပစာတွင် တရားလို ပိုင်ရေးပိုင်ခွင့်ရှိသလား၊ တရားပြိုင်သည် ကိစ္စိမမွေးစားသားဖြစ်သလား ဆိုသည့်ငြင်းချက်များမှာ ပိုနေသောငြင်းချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ဤအမှုမျိုးတွင် ပိုနေသောငြင်းချက်များဆိုသော်လည်း သက်ဆိုင်ရာအမှု

တွင်မူ မပါမဖြစ်သောငြင်းချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ဤအမှုမျိုးတွင် ဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်များ မဟုတ်သည့်အပြင် အမှုစစ်ဆေးစီရင်ရာ၌ မလိုအပ်ဘဲ ကြန့်ကြာနေခြင်းနှင့် ရှုပ်ထွေးစေခြင်း ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ငြင်းချက်များထုတ်သည့်အခါတွင် အဆိုလွှာ၊ အချေလွှာများအပြင် တရားရုံးသည် အမှုသည်၊ သို့မဟုတ် သူ့ကိုယ်စားလှယ်က ကျမ်းကျိန်၍ဖြစ်စေ၊ သူ့ရှေ့နေက ဖြစ်စေ တင်သွင်းသည့်တင်ပြချက်များ၊ တစ်ဖက်အမှုသည်က တင်ပြတောင်းဆိုသောမေးခွန်းကို ဖြေကြားချက်များနှင့် အမှုသည်တို့တင်ပြသော စာချုပ်စာတမ်းများတွင် ပါရှိချက်များမှလည်း ငြင်းချက်များကို ထုတ်နိုင်ကြောင်း အမိန့် ၁၄၊ နည်း ၃ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

အမှုသည်တို့ပြေငြိမ်း၍ ပြီးပြတ်ခြင်း

ငြင်းချက်များအရ မိမိတို့အမှု၌ မည်သည့်အချက်များအပေါ်တွင် စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်မည်ကို အမှုသည်တို့ သိနိုင်ကြပါသည်။ အမှုကို အတော်အတန် စစ်ဆေး

ပြီးသောအခါ မိမိတို့အမှု၏အခြေအနေကို ခန့်မှန်းနိုင်ကြပါသည်။ ဤအခါမျိုးတွင် ဆက်လက်၍ ငွေကုန်လှူပန်းမခံတော့ဘဲ နှစ်ဖက်အမှုသည်တို့ ပြေငြိမ်းမှုရတတ်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်နိုင်ရန် နှစ်ဖက်ရှေ့နေတို့နှင့် တရားရုံး၏အကူအညီဖြင့် အမှုပြီးပြတ်သွားတတ်ပါသည်။

အမှုတစ်မှုလုံးကိုဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုဖြစ်စေ နှစ်ဖက်အမှုသည်တို့ ညှိနှိုင်းရှင်းလင်း၍ရသည့်အခါလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ တရားပြိုင်က အမှုဖြစ်ရသည့်အကြောင်းအရာ (subject-matter) တစ်ရပ်လုံးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်စေ တရားလိုကျေနပ်အောင် ဆောင်ရွက်ပြီးသည့်အခါလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ညှိနှိုင်းရရှိသည့်သဘောတူချက်၊ သို့မဟုတ် ပြေငြိမ်းချက်သည် တရားဥပဒေနှင့် ညီညွတ်စွာဖြစ်လာကြောင်း အထောက်အထားရှိလျှင်ဖြစ်စေ၊ တရားလိုကျေနပ်အောင် ဆောင်ရွက်ပြီးလျှင်ဖြစ်စေ တရားရုံးသည် ယင်းသဘောတူညီချက်၊ ပြေငြိမ်းချက်၊ သို့မဟုတ် ကျေနပ်အောင်ဆောင်ရွက်ချက်ကို မှတ်တမ်းတင်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ်ပြီး ယင်းအချက်နှင့်အညီ ဒီကရီချမှတ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အပြီးအပြတ်မဟုတ်ဘဲ စည်းကမ်းချက်များ ဆောင်ရွက်ရန်ရှိနေသေးလျှင် အမှုကို ဆိုင်းငံ့ထားကြောင်း ဒီကရီချမှတ်ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဒီကရီ၌ သဘောတူချက်၊ ပြေငြိမ်းချက်၊ သို့မဟုတ် ကျေနပ်အောင်ဆောင်ရွက်ချက်တွင် ပါရှိနေသော စည်းကမ်းချက်များကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပေးရန် အမှုသည်တို့က လျှောက်ထားလိုက် လျှောက်ထားခွင့်ပြုကြောင်း ဖော်ပြပေးရမည်ဟု အမိန့် ၂၃၊ နည်း ၃ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ပျက်ကွက်မှုကြောင့် ပြီးသွားသည့်အမှုများ

အဆိုလွှာတွင် အမှုစွဲဆိုရန်အကြောင်းဖော်ပြရန် ပျက်ကွက်ခြင်းနှင့် လိုသောရုံးခွန်တော်တင်သွင်းရန် တရားရုံးကသတ်မှတ်သည့်ရက်တွင် တင်သွင်းရန်ပျက်ကွက်ခြင်းတို့ကြောင့် အမိန့် ၇၊ နည်း ၁၁ အရ ပယ်နိုင်ပါသည်။

အချေလွှာတွင် ဝေလည်ကြောင်ပတ်မဟုတ်ဘဲ တိကျပြည့်စုံစွာ ငြင်းဆိုရန်ဖြစ်သော အမိန့် ၈၊ နည်း ၃ နှင့် ၄ ကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် အမိန့် ၈၊ နည်း ၅ နှင့် အမိန့် ၁၂ နည်း ၆ အရ ဝန်ခံသည်ဟု မှတ်ယူပြီး တရားရုံးက စီရင်ချက်ချမှတ်နိုင်ပါသည်။

အကယ်၍ တရားရုံးက အချေလွှာတင်သွင်းရမည့်နေ့ရက်ဖော်ပြပြီး တင်သွင်းရန်ညွှန်ကြားလျှင် ထိုနေ့ရက်တွင် တင်သွင်းရန်ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် အမိန့် ၈၊ နည်း ၁၀ အရ တရားရုံးက စီရင်ချက်ချမှတ်နိုင်ပါသည်။

တရားပြိုင် တရားရုံးသို့လာရောက်ရန် အမိန့် ၉ အရ ဆင့်ခေါ်ထားသောနေ့တွင်လည်းကောင်း၊ အမိန့် ၁၇ အရ ကြားနာရန် ရက်ချိန်းပေးထားသောနေ့တွင်လည်းကောင်း အမှုသည်များရောက်ရှိရန် ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် တရားလိုအပေါ်တွင်တစ်နည်း၊ တရားပြိုင်အပေါ်တွင်တစ်နည်း အရေးယူပြီး တရားရုံးက စီရင်ချက်ချမှတ်နိုင်ပါသည်။

မိမိဖက်မှ သက်သေလာရောက်စေရန်ဖြစ်စေ၊ အခြားနည်းဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်စေ ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် ပျက်ကွက်သောအမှုသည်ဖက်မှ ပြည့်စုံစွာမတင်ပြရသေးသော်လည်း တရားရုံးက စီရင်ချက်ချမှတ်နိုင်ကြောင်း အမိန့် ၁၇၊ နည်း ၃ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့် စစ်ဆေးခံပိုင်ခွင့် ရှိ/မရှိ ပြဿနာ

မောင်ညွှတ်စိန်

တရားမမှုများတွင် နစ်နာသူကိုယ်တိုင်က တရားလို ပြုလုပ်၍ သက်သာခွင့်များကို တောင်းဆိုခြင်း၊ တရား စွဲဆိုခြင်း ပြုကြပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ နစ်နာသူက တရား လိုပြုလုပ်သော်လည်း တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၃၊ နည်းဥပဒေ ၁ အရ ကိုယ်စားလှယ်ပါဝါလွှဲအပ်ထားသည့် အခွင့်ရကိုယ်စားလှယ်ကလည်း အမှုသည်ကိုယ်စား တရားရုံးသို့ လာရောက်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခံခြင်း၊ လျှောက်ထားခြင်း၊ ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ပြုနိုင်ပေသည်။ တရားလိုသေဆုံးသွားပြီး တရားစွဲဆိုခွင့် ကျန်ရှိနေသေးလျှင် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၂၂၊ နည်းဥပဒေ (၁)(၃) တို့အရ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ထည့်သွင်းခြင်းဖြင့်

တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်ကိုယ်တိုင်က တရားလိုအဖြစ် ရပ်တည်ကာ အမှုအား ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့် ရှိပေသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် ဤကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့် ရှိ/မရှိကို မကြာခဏ အငြင်းအခုံဖြစ်လေ့ရှိကြပါသည်။ အမြင့်ဆုံးတရားရုံးများဖြစ်ကြသည့် ဗဟိုတရားရုံး၊ တရားရုံးချုပ်တို့သို့အထိ ဤပြဿနာသည် ရောက်ခဲ့၍ ယင်းရုံးများက လမ်းညွှန်စီရင်ထုံးများကို ထုံးပြုပေးခဲ့ရသည့် သာဓကများရှိပါသည်။

လမ်းမတော်မြို့နယ်တရားရုံး၏ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုကြီးမှုအမှတ်(၉၈၇/၇၅)တွင် ဦးမြတ်စိုးသည် ဦးစိုးရ နှင့် ဦးနန်းယားတို့အပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၄၀၆

အရ တရားစွဲဆိုသည်။ အမှုမပြီးပြတ်မီ ဦးမြတ်စိုးကွယ်လွန်သွားသောကြောင့် ဦးမြတ်စိုး၏သား မောင်ဝင်းအောင်က ဖခင်ကိုယ်စား အမှုကို ဆက်လက်သွားခွင့်ပြုပါရန် လျှောက်လွှာတင်သည်။ မြို့နယ်တရားရုံးနှင့် တိုင်းတရားရုံးတို့က မောင်ဝင်းအောင်အား သေဆုံးသူ ဦးမြတ်စိုး၏ ကိုယ်စား အမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုကြသည်။

ဦးစိုးရ ပါ(၂)က ဗဟိုတရားရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။ ဗဟိုတရားရုံးက ဦးစိုးရ ပါ(၂)နှင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်အမှု ^(၁) တွင် အောက်ပါအတိုင်း စီရင်ထုံးပြုခဲ့သည်။

“တရားမမှုများတွင် အမှုမပြီးပြတ်မီအတွင်း တရားလို ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်လျှင် တရားဝင် ကိုယ်စား ထည့်သွင်း၍ အမှုကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊ ပြဌာန်းချက်ရှိသော်လည်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် အလားတူ ပြဌာန်းချက်မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုများတွင် တရားလိုသည် အမှုကိုဆောင်ရွက် နေစဉ်အတွင်း ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်လျှင် ယင်းကိုယ်စား အခြားသူတစ်ဦးက တရားလို အဖြစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရှေ့နေဌာနခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၂ အရ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် တရားလိုသည် နိုင်ငံတော်ဖြစ်သောကြောင့် ရုံးအမှုလိုက် ရ အရာရှိ၊ သို့မဟုတ် ဥပဒေဝန်ထမ်းကသာလျှင် တရားလိုကိုယ်စားပြု၍ ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။ တရားရုံးသို့ တိုက်ရိုက်လျှောက်ထားသော အမှု

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုများတွင် တရားလိုသည် အမှုကိုဆောင်ရွက် နေစဉ်အတွင်း ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်လျှင် ယင်းကိုယ်စား အခြားသူတစ်ဦးက တရားလို အဖြစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရှေ့နေဌာနခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

များတွင်လည်း တိုက်ရိုက်လျှောက်ထားသော တရားလိုရှိနေလျှင် အမှုကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အကျိုးဆောင်အား ကိုယ်စား လှယ်လွှဲခြင်းများပြုလုပ်နိုင်သော်လည်း တိုက်ရိုက် လျှောက်ထားသောတရားလို သေဆုံးလျှင် ယင်း ကိုယ်စား ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက အမှုကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် မရှိပေ။”

“ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၃ အရ တရားလိုအတွက် အမှုလိုက်ပါဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသူမှာ ဥပဒေဝန်ထမ်းဖြစ်သောကြောင့် တိုက်ရိုက်လျှောက်ထားသော အမှုဖြစ်စေ၊ ရဲ တပ်ဖွဲ့မှ စွဲဆိုတင်ပို့သောအမှုဖြစ်စေ တရားလို

သေဆုံးလျှင် ဥပဒေဝန်ထမ်းကသာလျှင် လိုအပ်သလို အမှု ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရပေလိမ့်မည်။”

ဒေါ်အေးဟန် ပါ(၂)နှင့်ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အမှု (၂) တွင်လည်း အောက်ပါအတိုင်း ဆက်လက်၍ စီရင်ထုံးပြုထားသည်ကို တွေ့ရှိရသေးသည်။

“ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၁ တွင် ကိုယ်စားလှယ်လွှဲပေးသူ သေဆုံးလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်စားလှယ်အလွှဲခံရသူ သေဆုံးလျှင်သော်လည်းကောင်း ပဋိညာဉ်အဆုံးသတ်စေရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်လွှဲအပ်သူ၊ မူလရုံးတရားလို ဦးဖေလှိုင် သေဆုံးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ၎င်းကလွှဲအပ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်သည်လည်း အတည်မဖြစ်တော့၍ ဖျက်ပြယ်ချုပ်ငြိမ်းသွားပြီ ဖြစ်သော ကိုယ်စားလှယ်အပေါ် အခြေခံ၍ မူလအကျိုးဆောင် ဦးသန်းမောင်အနေနှင့် အမှုကို ဆက်လက်လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့် မရှိတော့ချေ။

“တရားမမှုများတွင် အမှုအတောအတွင်း တရားလိုသေဆုံးခဲ့လျှင် ၎င်း၏ကိုယ်စား တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်ထည့်သွင်း၍ အမှုကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိသော်လည်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် အလားတူ

ပြဋ္ဌာန်းချက် မရှိပေ။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် တရားလိုသည် အစိုးရသာလျှင်ဖြစ်သောကြောင့် တိုင်တန်းသူသေဆုံးသော်လည်း အမှုမှာ ရပ်ဆိုင်းသွားခြင်းမရှိပေ။ သေဆုံးသူ၏ကိုယ်စား အခြားသူတစ်ဦးကို တရားလိုအစားထိုးရန် မလိုပေ။ ထိုသို့ အစားထိုးခွင့်လည်း ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက် မရှိပေ။ အမှုကို တရားရုံးက ဥပဒေနှင့်အညီ ဆက်လက်စစ်ဆေးကြားနာရန်သာ ရှိသည်။”

တာမွေမြို့နယ်တရားရုံး၏ ပြစ်မှုကြီးမှုအမှတ် ၁၇၅/၉၂ တွင် ဒေါ်သိန်းမြက ဦးထွန်းကြည် ပါ(၃)ဦးအပေါ် ဦးတိုက်လျှောက်ထားခဲ့သည်။ မြို့နယ်တရားရုံးက ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၀ အရ စစ်ဆေး၍ ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၂ အရ အရေးယူဆောင်ရွက်ပြီးနောက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၃ အရ ပလပ်ခဲ့သည်။ ယင်းအမိန့်ကို ဒေါ်သိန်းမြက မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားခဲ့သည်။ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားစဉ်အတွင်း ဒေါ်သိန်းမြကွယ်လွန်သွားခဲ့ရာ ၎င်း၏ကိစ္စိမ် မွေးစားသားဖြစ်သူ ဦးလှဖေက တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ပါဝင်ခွင့်ပြုပါရန်လျှောက်ထားခဲ့သည်။ တရားရုံးချုပ်ကအထွေထွေလျှောက်လွှာကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ဦးလှဖေနှင့်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ပါ (၄)^(၃) တွင် အောက်ပါအတိုင်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

“တရားမမှုများတွင် အမှုအတောအတွင်း တရားလိုသေဆုံးခဲ့လျှင် ၎င်း၏ကိုယ်စား တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်ထည့်သွင်း၍ အမှုကို ဆက်လက်

၂။ ၁၉၈၁၊ ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် တရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ-၁၃၂

၃။ ၁၉၉၃ခုနှစ် ၊ တရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ-၁၈၅

ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိသော်လည်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် အလားတူ ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိပေ။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် တရားလိုသည် အစိုးရသာလျှင်ဖြစ်သောကြောင့် တိုင်တန်းသူသေဆုံးသော်လည်း အမှုမှာ ရပ်ဆိုင်းသွားခြင်း မရှိပေ။ သေဆုံးသူ၏ကိုယ်စား အခြား သူတစ်ဦးဦးကို တရားလို အစားထိုးရန်လည်း မလိုပေ။ ထိုသို့ အစားထိုးခွင့်လည်း ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိပေ။ အမှုကို တရားရုံးက ဥပဒေ နှင့်အညီ ဆက်လက်စစ်ဆေးကြားနာရန်သာ ရှိသည်။”

“ထိုနည်းတူ တရားရုံးသို့ တိုက်ရိုက်လျှောက်ထားသော အမှုများတွင်လည်း တိုက်ရိုက်လျှောက်ထားသော တရားလိုရှိနေလျှင် အမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အကျိုးဆောင်ကိုယ်စားလှယ်လွှဲခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်သော်လည်း တိုက်ရိုက်လျှောက်ထားသော တရားလို သေဆုံးလျှင် ယင်းကိုယ်စား ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးက အမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် မရှိပေ။”

“ဦးလှဖေအနေဖြင့် တရားမမှုများတွင်ကဲ့သို့ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိပေ။ နိုင်ငံတော်အတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ဥပဒေအရာရှိကသာ သတ်မှတ်ထားသောဘောင်အတွင်း လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်စေရန် ဖြစ်ပေသည်။”

အထက်ဖော်ပြပါ တရားရုံးချုပ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ယခင် ဗဟိုတရားရုံး၏ ဦးစီးရ ပါ(၂)နှင့် နိုင်ငံတော်

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင်
တရားလို သေဆုံးသဖြင့်
တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ထည့်သွင်းပြီး
စစ်ဆေးခံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊
တရားလို သက်ရှိထင်ရှား ရှိလျက်
တရားလို၏အထွေထွေကိုယ်စားလှယ်
လွှဲစာရရှိ သူက
အခွင့်ရကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်
စစ်ဆေးခံခြင်းကို လည်းကောင်း
ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း။

(၁၉၇၉၊ မတစ၊ စာ-၄၄)နှင့် ဖေါ်အေးဟန် ပါ(၂)နှင့် နိုင်ငံတော် (၁၉၈၁၊ မတစ၊ စာ-၁၃၂)ပါ အမှုများတွင် စီရင်ထုံးပြုထားသည့်အတိုင်း တညီတညွတ်တည်း လိုက်နာဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြောင်းကို တွေ့ရှိရပေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အမှု(၃)မှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် တရားလိုကွယ်လွန်သွား၍ အမှုတွင် တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ပါဝင်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားသော အမှုများဖြစ်ကြပါသည်။ ယင်းပြဿနာနှင့်မတူဘဲ ဦးတိုက်လျှောက်ထားမှုတွင် တိုင်လျှောက်သူကိုယ်စား ၎င်း၏ အထွေထွေကိုယ်စားလှယ်စာရသူအား တရားလိုအဖြစ်

ခေါ်ယူစစ်ဆေး ခွင့် ပြုသင့်/မသင့် ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးပါသည်။ ကိုအောင်မော်လင်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ပါ-၂ (၄) အမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ် ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

“ယခုအမှုတွင် အဆုံးအဖြတ်ပြုရမည့် ပြဿနာမှာ ဦးတိုက်လျှောက်ထားမှုတွင် တိုင် လျှောက်သူ ဒေါ်ရင်ကိုယ်စား ၎င်း၏အထွေထွေ ကိုယ်စားလှယ်စာရသူ မပြုံးပြီးအောင်အား တရားလိုအဖြစ် ခေါ်ယူစစ်ဆေးခွင့် ပြုသင့်/ မသင့် ဆိုသောအချက်ပင် ဖြစ်သည်။”

“ချမ်းမြသာစည်မြို့နယ်တရားရုံးက ဒေါ်ရင် အား ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၀ အရ စစ်ဆေးပြီးနောက် တရားခံ အောင်မော်လင်း အား ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၄၂၇၊ ၄၄၈ နှင့် ၄၅၄ တို့အရ အရေးယူထားပြီးဖြစ်ရကား တရားခံ

၏ရှေ့တွင် တိုင်လျှောက်သူ တရားလိုဒေါ်ရင် အား စစ်ဆေးရန် မလွှဲမသွေလိုအပ်မည် ဖြစ် ပေသည်။”

“ဤအမှုတွင် တိုက်ရိုက်လျှောက်ထားသော တရားလို ဒေါ်ရင် ရှိနေသဖြင့် ၎င်းကိုယ်စား အထွေထွေကိုယ်စားလှယ်စာရသူ မပြုံးပြီးအောင် အား တရားလိုအဖြစ် အမှုတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက် ခွင့်ပြုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။”

ထို့ကြောင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် တရားလို သေဆုံးသဖြင့် တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ထည့်သွင်းပြီး စစ်ဆေးခံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ တရားလို သက်ရှိထင်ရှား ရှိလျက် တရားလို၏ အထွေထွေကိုယ်စားလှယ်လွှဲစာရရှိ သူက အခွင့်ရကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် စစ်ဆေးခံခြင်းကို လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း၊ ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးခံပိုင်ခွင့်မရှိကြောင်း ရေးသားအပ်ပါသည်။ ။

မောင်ဉာဏ်စိန်

* မည်သူမဆို အမှုအကြောင်းသိရှိပါက သက်သေအဖြစ် အစစ်ခံခွင့် ရှိပါသည်။

ပြည်စုံသုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ပြ

လှအေး(တရားရေး)

ပြစ် မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်များရေးသားခြင်းသည်လည်း အရေးပါသည့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ တရားရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်များတွင် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ဆုံးဖြတ်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်းနှင့် မည်သည့်ဥပဒေများအရ ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြည့်စုံစွာ ရေးသားရမည် ဖြစ်သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် စီရင်ချက်ရေးသားခြင်းအတွက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၆၆၊ ၃၆၇၊ ၃၆၉ တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၆၅၃၊ ၆၅၄၊ ၆၅၅၊ ၆၈၇၊ ၆၈၈၊ ၆၈၉၊ ၆၉၀၊ ၆၉၁၊ ၆၉၂၊ ၆၉၄၊ ၇၀၇၊ ၇၀၈ နှင့် ယခင်ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့၏ ညွှန်ကြားချက်အမှတ် ၁၅ တွင် ဖော်ပြထားချက်များကို ဖတ်ရှုလေ့လာရန် လိုအပ်ပေသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာမူလအမှုများကို ရေးသားရာတွင် ခေါင်းစီးပိုင်း၌ အောက်ပါအစီအစဉ်အတိုင်း ရေးသားဖော်ပြရမည် ဖြစ်သည် ^(၁) -

- (၁) စစ်ဆေးစီရင်သောတရားရုံးအမည်၊
- (၂) အမှုအမျိုးအစားနှင့် အမှုအမှတ်၊
- (၃) တရားလိုအမည်၊
- (၄) တရားခံတစ်ဦး၏အမည်၊ တစ်ဦးထက်ပိုလျှင် ယင်းတို့၏အမည်များကို အမှတ်စဉ် တပ်၍အထက်မှအောက်သို့စဉ်ပြီးရေးရန်။

(၅) တရားလိုနှင့် တရားခံတို့အတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ရှေ့နေများ၏အမည်၊

(၆) တရားစွဲဆိုသော ဥပဒေနှင့် ပုဒ်မ။

အထက်ပါခေါင်းစီးပိုင်း၏အောက်တွင်မူ စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်များကို ရေးသားရန်ဖြစ်သည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် တရားလိုပြသက်သေများ စစ်ဆေးပြီးနောက် စွဲချက်တင်ရန်အကြောင်း ခိုင်လုံမှုမရှိပါက တရားခံအား စွဲချက်မတင်မီ ပြန်လွှတ်ရခြင်းများ ရှိပါသည်။ ထိုသို့သော အခြေအနေမျိုး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့လျှင် အမှုခေါင်းစီးအောက်တွင် -

- (၁) အမှုအကြောင်းအရာအကျဉ်းချုပ်၊
- (၂) တရားလိုဘက်မှတင်ပြသော သက်သေခံချက်များ၊
- (၃) တရားလိုဘက်မှ သက်သေခံချက်များနှင့် ဥပဒေအချက်အလက်များကို သုံးသပ်ချက် နှင့် တွေ့ရှိချက်များ၊
- (၄) ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အမိန့် ဟူ၍ ရေးသားရမည် ဖြစ်သည်။^(၂)

အထူးသဖြင့် တရားခံအပေါ် အကြောင်းမခိုင်လုံသဖြင့် စွဲချက်မတင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်သည့်အခါ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ထိုသို့ဆုံးဖြတ်သည်ကို ဖော်ပြ၍ တရားခံအား ပြန်လွှတ်ထားကြောင်း အမိန့်ကို ပြည့်စုံစွာ ရေးသားရမည် ဖြစ်သည်။

၁။ ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့၏ ညွှန်ကြားချက်အမှတ်၊ ၁၅ ၏ အပိုဒ်၊ ၄(က)

၂။ ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့၏ ညွှန်ကြားချက်အမှတ်၊ ၁၈ ၏ အပိုဒ်၊ ၄(ခ)

စွဲချက်တင်ပြီးနောက် ဆက်လက်စစ်ဆေးသည့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်ကို ရေးသားရာတွင် အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် အမှုခေါင်းစီးပိုင်း၊ အမှုအကြောင်းအရာအကျဉ်းချုပ်၊ တရားလိုဘက်မှ တင်ပြသော သက်သေခံချက်များအပြင် တရားခံဘက်မှ တင်ပြသော သက်သေခံချက်များ နှစ်ဖက်သက်သေခံချက်များ နှင့် ဥပဒေအချက်များကို သုံးသပ်ချက်များနှင့် တွေ့ရှိချက်များကို အစီအစဉ်အတိုင်း ရေးသားရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်မှ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အမိန့်ကို ရေးသားရန်ဖြစ်သည်။^(၃)

ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးကံသိန်းအမှု^(၄)တွင် စီရင်ချက်ချမှတ်သည့်နေ့တွင် တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့ဝင်များက စီရင်ချက်ချမှတ်သည့်နေ့စွဲဖြင့် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းမရှိသဖြင့် အဆိုပါစီရင်ချက်သည် အတည်မဖြစ်ဟု သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် စီရင်ချက်ကိုချမှတ်သည့်အခါ၌ လူသိရှင်ကြား တရားခွင်တွင် စီရင်ချက်ကိုချမှတ်ပြီး နေ့စွဲတပ်၍ လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။ လက်နိပ်စက်ဖြင့် ရေးသားလျှင် စီရင်ချက်စာမျက်နှာတိုင်းတွင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသို့မဟုတ် တရားသူကြီးက လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။^(၅)

ဦးမောင်စိန်နှင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ပါ(၂)အမှု^(၆) တွင်လည်း မူလအမှုစစ်တရားရုံးတွင် သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံပြီးသော စာရွက်စာတမ်းကို သက်သေခံအဖြစ် လက်မခံသင့်ဟု ထပ်မံ၍ အမိန့်တစ်ရပ်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းသည် မိမိချမှတ်ထားသောအမိန့်ကို မိမိပယ်ဖျက်ထားခြင်းဖြစ်သဖြင့် ယင်းကဲ့သို့

သောဆောင်ရွက်ချက်မှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၆၉ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သဖြင့် စီရင်ချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးဖြစ်သည့်အခါ စာရေးသားမှားယွင်းချက်ကို ပြင်ရန်မှတစ်ပါး ထိုစီရင်ချက်ကို ပြောင်းလဲခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ ပြန်လည်စစ်ဆေးခြင်းသော်လည်းကောင်း မပြုမိရန် အထူးသတိပြုမိစေလိုပါသည်။

တရားခံနှစ်ယောက်ဖြစ်စေ၊ နှစ်ယောက်ထက် ပိုသောတရားခံများကိုဖြစ်စေ အတူတကွ စစ်ဆေးစီရင်၍ ထိုတရားခံအသီးသီးအပေါ်တွင် စွဲချက်တင်ရန် အခြေခံပြုသော သက်သေခံချက်တို့မှာ အားလုံးထပ်တူမဟုတ်သော အမှုများတွင် စီရင်ချက်၌ အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိရမည်-

- (၁) တရားလိုဘက် သက်သေထွက်ချက်ကို လိုအပ် သည့်အလျှောက် ယေဘုယျအားဖြင့်ဝေဖန်လျက်အမှု၏အကြောင်းအရာအလုံအလောက်ကို အတိုကောက်ဖော်ပြချက်၊
- (၂) တရားခံအားလုံးနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ အများနှင့်သော်လည်းကောင်း အတူသက်ဆိုင်သမျှ တရားခံဘက်မှ ချေဆိုသောအမှုကို အလားတူ ဖော်ပြချက်နှင့် ဝေဖန်ချက်၊
- (၃) တရားခံအသီးသီးကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သည့် သက်သေခံချက်နှင့် ထောက်ခံသည့် သက်သေခံချက်တို့ကို သီးခြားဖော်ပြချက်၊ ဝေဖန်ချက်တို့နှင့်တကွ ၎င်းတို့အပေါ်တွင် တိကျပြတ်သားသည့်

၃။ ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့၏ ညွှန်ကြားချက်အမှတ်၊ ၁၈ ၏ အပိုဒ်၊ ၄(ဂ)
 ၄။ ၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (ဗဟိုတရားရုံး)၊ စာမျက်နှာ-၂၂
 ၅။ တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ်၊ ၆၅၄၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ၊ ၃၆၇(၁)
 ၆။ ၁၉၈၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ-၁၇

ဆုံးဖြတ်ချက်များ။ တရားခံနှစ်ဦး သို့တည်းမဟုတ် နှစ်ဦးထက်ပိုသော တရားခံများပေါ်တွင် ဆန့်ကျင်ထွက်ဆို သည့် သက်သေခံချက်သည် ထပ်တူဖြစ် သောအခါ ထိုတရားခံတို့ကို တစ်ဦးစီ စဉ်းစားဝေဖန်မည့်အစား တလုံးတစည်း တည်း စဉ်းစားဝေဖန်ရမည်။ တရားခံ အသီးသီးအတွက် တရားခံတက်သက်သေ ခံချက်ကို လိုအပ်သည့်အလျောက် သီးခြားဆောင်ရွက်ရမည်။ တရားခံများ အပေါ်တွင် တင်သည့်စွဲချက်များမတူဘဲ ကွဲလွဲခြင်းရှိသောအခါ တရားခံအသီးသီး အပေါ်တွင် တင်သည့်စွဲချက်ကို စီရင်ချက် ၏ ဤအပိုင်းတွင် ဖော်ပြရမည်။

(၄) တရားခံအသီးသီးအပေါ်တွင် ချမှတ် သည့်ပြစ်ဒဏ်သို့တည်းမဟုတ်အမိန့်။^(၇)

ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့၏ ညွှန်ကြားချက် အမှတ်၊ ၁၅၊ အပိုဒ်(၅)တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာအယူခံမှုနှင့် ပြင်ဆင်မှုများကို အောက်ပါအချက်များပါဝင်အောင် အစီ အစဉ်အလိုက် ရေးသားဖော်ပြရန် ဖြစ်ပါသည် -

- (က) ခေါင်းစီးပိုင်းရေးသားခြင်း။
- (ခ) စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်ရေးသားခြင်း။
- (င) အမှုအကြောင်းအရာအကျဉ်းချုပ်
- (၂) အယူခံမှု၊ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထား ရခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ယခင်စီရင် ပြီးခဲ့သော တရားရုံးအဆင့်ဆင့်၏ တွေ့ရှိချက်နှင့် ပြစ်ဒဏ်၊
- (၃) ဆုံးဖြတ်ရန်အချက်များ။

- (၄) ဆုံးဖြတ်ရန်အချက်များနှင့်ပတ်သက် ၍သုံးသပ်ချက်များနှင့်တွေ့ရှိချက်၊
- (၅) ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်အမိန့်၊
- (၆) သက်သေခံပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက် ၍ ချမှတ်သောအမိန့်၊

ပြစ်မှုစီရင်ချက်တွင် စစ်ဆေးစီရင်သော အမှု တစ်ရပ်တည်းတွင် သီးခြားချမှတ်သော တစ်ကျွန်းပိုဒဏ် ကိုဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ်ကိုဖြစ်စေ တစ်ပြိုင်နက်တည်းခံစေ ရန်နှင့် တသီးတခြားစစ်ဆေးစီရင်သောအမှုများ၌ နောက် ပြစ်ဒဏ်ကို တရားခံအား ယခင်ပြစ်ဒဏ်နှင့် တစ်ပြိုင် တည်းကျခံစေရန်အမိန့် သို့တည်းမဟုတ် တစ်ခုပြီးမှတစ်ခု ကျခံစေရန် ရေးသားချမှတ်ရန်လည်း လိုအပ်ပေသည်။^(၈)

ထိုသို့ ပြစ်မှုစီရင်ချက်တွင်ချမှတ်သည့် ထောင် ဒဏ်ပြစ်ဒဏ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရေးသားရာတွင် နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်၏ ၁၉၆၇ ခုနှစ်၊ တရားရုံးများညွှန်ကြားလွှာ အမှတ် ၈၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ နှင့် လမ်းညွှန်စီရင်ထုံးများကို ဖတ်ရှုရေးသားမိရန် လိုအပ် ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် နှင့် မောင်ထွန်းရွှေအမှု^(၉) တွင် တရားခံအား ထောင် ဒဏ်(၄)လနှင့် (၁၅)ရက် ကျခံစေရန်ချမှတ်၍ ထိုထောင် ဒဏ်မှ အချုပ်ကာလ (၄)လနှင့် (၁၅)ရက်ကို ထုတ်နုတ် ရမည်ဟု ပါဝင်သောကြောင့် နောက်ထပ်ထောင်ဒဏ် ကျခံရန် မလိုတော့သဖြင့် တရားခံအား လွှတ်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့လွှတ်ပြီးနောက် အခြားအမှုများမှ ထောင်ဒဏ် အသီးသီးကို ပထမအမှုမှထောင်ဒဏ်နှင့် တစ်ပေါင်းတည်း ကျခံစေရန်အမိန့် ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်သည် ပြစ်မှု ဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၉၇ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်

၇။ တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ်၊ ၃၆၉
 ၈။ တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ်၊ ၆၈၇ နှင့် ၆၈၈၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၅ နှင့် ၃၉၇
 ၉။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ-၆၀

ဆန့်ကျင်ပေသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၉၇ ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ ကျခံဆဲထောင်ဒဏ်ရှိမှသာလျှင် နောက် ချမှတ်သည့်ထောင်ဒဏ်ကို ကျခံဆဲထောင်ဒဏ်နှင့် တစ်ပေါင်းတည်းကျခံစေရန် ချမှတ်နိုင်မည်ဟု ထုံးပြုခဲ့ သည်ကို ကြည့်ရှုစေလိုပါသည်။

တရားခံကျူးလွန်မည့် ထောင်ဒဏ်မှချုပ်ရက်များ ကို ထုတ်နုတ်ရာတွင်လည်း (သီးခြားစီအမှုများရှိသော် လည်း ယခင် နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်၏ ၁၉၆၇ ခုနှစ်) တရားရုံးများ ညွှန်ကြားလွှာအမှတ်၊ ၈ အပိုဒ်ခွဲ(ခ)ပါ ညွှန်ကြားချက်အရ ထောင်ဒဏ်များမှ ချုပ်ရက်များကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါသာ ထုတ်နုတ်ရန်ဖြစ်ကြောင်းအား ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးကောဘသောင်းအမှု^(၁၀)တွင် လမ်းညွှန်ဆုံးဖြတ်ထားချက် ကို မမေ့သင့်ချေ။

ထို့အတူပင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် နှင့် မောင်ချေ(ခ)ထွန်းဝင်းအမှု^(၁၁) တွင်လည်း ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူအား ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရာတွင် ထောင်ဒဏ် ချမှတ်လိုပါက ထောင်ဒဏ်မည်ရွှေမည်မျှကျခံရမည်ဟု တိတိကျကျဖော်ပြရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဖော်ပြခြင်းမရှိဘဲ တရားခံအချုပ်ခံရသည့်ကာလကို ထောင်ဒဏ်အဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်းသည် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အရ မှန်ကန်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေဟု ဆုံးဖြတ်လမ်းညွှန် ထားချက်သည် သတိပြုရမည့်အချက်ပင် ဖြစ်သည်။

သန်းဦးအမှု^(၁၂) တွင်လည်း တစ်ပြိုင်တည်း ကျခံခွင့်ရှိသော ထောင်ဒဏ်သည် မူရင်းချမှတ်သည့်

ထောင်ဒဏ်များနှင့်သာ သက်ဆိုင်ကြောင်းနှင့် တရားရုံး ကတစ်ရိုက်သော ဒဏ်ငွေကိုမဆောင် ပျက်ကွက်သည့် အတွက် ကျခံရမည့်ထောင်ဒဏ်ကာလကို မူရင်းချမှတ် ခဲ့သည့် ထောင်ဒဏ်နှင့်ဖြစ်စေ၊ သီးခြားအမှုမှဖြစ်သော ထောင်ဒဏ်နှင့်ဖြစ်စေ တစ်ပေါင်းတည်းကျခံစေခြင်း ချမှတ်ခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့သည်။

ဒဂိုးအတု ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပြစ်မှု၊ နာကျင်စေမှုနှင့် ခိုးယူမှု၊ သစ်ခိုးမှု စသည့်ပြစ်မှုများ၌ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ထိရောက်ဟန့်တား သည့်ပြစ်ဒဏ်မျိုးချမှတ်ရန်လည်း လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။^(၁၃) အထူးပြင်းထန်သော ထိရောက်ဟန့်တားသည့်ပြစ်ဒဏ် များကိုချမှတ်ရာ၌ အဆိုပါပြစ်ဒဏ်များကို မည်သည့် အတွက်ကြောင့် ချမှတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းပြချက် များကို ရေးသားရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။^(၁၄)

အထက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များကို အစဉ် သတိပြု၍ ပြစ်မှုများတွင် စီရင်ချက်များရေးသားမည်ဆို ပါက အမှားကင်းစင်နိုင်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း ဆန္ဒကောင်း ဖြင့် ရေးသားလိုက်ပါသည်။ ။

လှအေး(တရားရေး)

- ကိုးကားချက်
- ၁။ မြန်မာနိုင်ငံတရားဥပဒေ၊ အတွဲ(၈)
- ၂။ ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့၏ ညွှန်ကြားချက်များ (၁)မှ (၂၁)
- ၃။ တရားရုံးများလက်စွဲ
- ၄။ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ

- ၁၀။ ၁၉၈၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ-၂၂
- ၁၁။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ-၄၄
- ၁၂။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ-၄၄
- ၁၃။ တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ်၊ ၆၈၉၊ ၆၉၀၊ ၆၉၁ နှင့် ၆၉၄
- ၁၄။ တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ်၊ ၆၉၃

စွဲချက်ပုဒ်မမှ အပြစ်ပေးပုဒ်မ ပြောင်းလဲခြင်း

ဦးသန်းအောင်(မြိတ်)

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် တရားခံတစ်ဦးအား ရဲက စွဲဆိုတင်ပို့သောအမှုဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဦးတိုက်လျှောက်ထားသောအမှုဖြင့်ဖြစ်စေ မည်သည့်ပုဒ်မဖြင့် လျှောက်ထားတရားစွဲဆိုစေကာမူ အမှုစစ်ဆေးသည့် တရားရုံးအနေဖြင့် တရားခံအပေါ် စွဲချက်တင်သည့်အခါတွင် ပုဒ်မပြောင်းလဲခွင့် ရှိပါသည်။ ယင်းအချက်ကို အငြင်းမပွားသော်လည်း စွဲချက်တင်သည့်အခါက ပုဒ်မတစ်မျိုး၊ အပြစ်ပေးသည့်အခါတွင် ပုဒ်မတစ်မျိုးဖြစ်ပါက ပြဿနာပေါ် အငြင်းပွားတတ်ပေသည်။

တရားခံအပေါ် စွဲချက်တင်ထားသောပြစ်မှုဖြင့်ပင် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ရမည်ဟု မူလ အမှုစစ်တရားရုံးအား

လည်းကောင်း၊ အယူခံတရားရုံးအားလည်းကောင်း ကန့်သတ်ထားသည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိပေ။^(၁) အမှုတစ်ခုတွင် စစ်ဆေးပေါ်ပေါက်ချက်အရ သင့်လျော်သည့် ဥပဒေပုဒ်မဖြင့် စွဲချက်တင်ပြီး သင့်လျော်မည့် ဥပဒေပုဒ်မဖြင့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ တရားရုံး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပင် ဖြစ်သည်။^(၂)

စွဲချက်တင်ထားသောပုဒ်မဖြင့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းမပြုဘဲ အခြားသင့်တော်သောပုဒ်မဖြင့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်နိုင်သည်ဟု ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၃၇ အရ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၃၈ အရ ကြီးသောပြစ်မှုဖြင့် စွဲချက်တင်

၁။ ဦးချစ်ညွန့် ပါ ၅ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၉၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ-၅၀ (၅၄)

၂။ မောင်လှိုင်ကြည်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၉၁-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ-၁၂၁ (၁၂၃)

ခဲ့ပြီးနောက် ငယ်သောပြစ်မှုဖြင့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ငယ်သောပြစ်မှုဖြင့် စွဲချက်တင်ခဲ့ပြီးနောက် ကြီးသောပြစ်မှုဖြင့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း မပြုနိုင်။ (၃)

ယင်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဦးလှရီ ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် စီရင်ထုံး(၄) တွင် မောင်တင်မောင်အား ဦးလှရီက မျဉ်းလုံးနှင့်ရိုက်၍ ဦးမောင်မောင်က လက်သီးနှင့်ထိုးသဖြင့် မောင်တင်မောင်တွင် နာခေါင်းရိုးကျိုးသောဒဏ်ရာ ရရှိခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ သို့ရာတွင် ဦးလှရီနှင့် ဦးမောင်မောင်တို့နှစ်ဦးအနက် မည်သူ့၏လက်ချက်ဖြင့် ယင်းဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကြောင်း ခွဲခြား၍ တပ်အပ်သေချာစွာ မပြောနိုင်သောကြောင့် ဦးလှရီနှင့် ဦးမောင်မောင်တို့အား ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၃၃၁ အရ ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ရန် မသင့်ပေ။ တစ်ဆင့် နိမ့်သော ပြစ်မှုဖြင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၃၃၀ အရသာလျှင် ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ရန် ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ မောင်ဘမြေ နှင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်စီရင်ထုံး(၅)တွင် မင်းကင်းမြို့နယ်တရားရုံးသည် မောင်ဘမြေအပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၃၀၂(၂)အရ စွဲချက်တင်ပြီးနောက် အပြစ်ပေးသောအခါတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၃၀၂ (၁)(ခ)အရ အပြစ်ပေးခြင်းမှာ ဥပဒေအရ မှားယွင်း

သည်။ တရားခံတစ်ဦးအပေါ် သေးငယ်သောပြစ်မှုနှင့် စွဲချက်တင်ပြီးနောက် ကြီးလေးသောပြစ်မှုသို့ ပြောင်းလွှဲအပြစ်ပေးပေးနိုင်ပေဟုလည်းကောင်း ထုံးစံလမ်းညွှန်ထားပြီးလည်း ဖြစ်ပါသည်။

မောင်အားဖို (ခ) မောင်သောင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(၆)တွင် အယူခံတရားလိုအား ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၉၆ အရ တရားစွဲဆိုခဲ့သော်လည်း ထိုပုဒ်မအရ စွဲချက်မတင်ဘဲ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆ အရသာ စွဲချက်တင်ပြီး အပြစ်ပေးခဲ့သဖြင့် ပုဒ်မ ၃၉၆ အရ အယူခံမှုတွင် ပြောင်းလဲအပြစ်ပေးပါက သေးငယ်သောပြစ်မှုမှ ကြီးလေးသောပြစ်မှုသို့ ပြောင်းလဲအပြစ်ပေးသည့်အနေသို့ ရောက်နေမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထုံးစံလမ်းညွှန်ချက်အရ အယူခံရုံးသည်ပင် မူလရုံးက စွဲချက်တင်အပြစ်ပေးခဲ့သော ပြစ်မှုထက် ကြီးလေးသောပြစ်မှုသို့ ပြောင်းလဲအပြစ်ပေးနိုင်ခြင်း မရှိပေ။

သို့ရာတွင် အထက်ပါ မောင်အားဖို(ခ) မောင်သောင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(၇)တွင်ပင် အကယ်၍ အယူခံတရားလိုအပေါ် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၂၃ နှင့် ၄၃၉ တို့အရ ပြင်ဆင်မှု ဖွင့်လှစ်ပြီးအရေးယူခဲ့ပါမှု အောက်ရုံးမှ အပြစ်ပေးခဲ့သည့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၂၆ အစား ပုဒ်မ ၃၉၆ သို့ ပြောင်းလဲအပြစ်ပေးနိုင်ပေမည်။

၃။ ဦးလှရီ ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၇၅-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး စာ-၉၀(၉၁)
၄။ ၁၉၇၅-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး၊ စာ-၉၀
၅။ ၁၉၇၉-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး၊ စာ-၉၉
၆။ ၁၉၆၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး၊ စာ-၁၇၉
၇။ ၁၉၆၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ထုံး၊ စာ-၁၇၉ (၁၈၁-၁၈၂)

ထိုအတိုင်းပင်လည်း မောင်အုံးရွှေ (ခ) ကလေးနှင့် နိုင်ငံတော်^(၈)နှင့် မောင်သံခဲနှင့် ပြည်ထောင်စု^(၉) တို့အမှုများ၌ အဆုံးအဖြတ်ပေးထားသည်ကို တွေ့မြင်နိုင် လေသည်။ ယခုအမှုတွင်မူ အယူခံတရားလိုအပေါ် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၂၃ နှင့် ၄၃၉ တို့အရ ပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ်အရေးယူခဲ့ခြင်းမရှိသဖြင့် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၉၆ အရ စွဲချက်ပြောင်းလဲပြီး အပြစ်ပေးခြင်း မပြုနိုင်ပေ ဟု ထုံးဖွဲ့လမ်းညွှန်ထားချက်အရလည်း တရားခံတစ်ဦး အပေါ် ပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ်အရေးယူခဲ့ခြင်း ပြုမှသာလျှင် မူလရုံးက စွဲချက်တင်အပြစ်ပေးခဲ့သောပြစ်မှုထက် ကြီးလေး သောပြစ်မှုသို့ ပြောင်းလဲအပြစ်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် ဦးချစ်ညွန့် ပါ ၅ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံတော်စီရင်ထုံး^(၁၀)တွင် စွဲချက်တင်ထား သောပြစ်မှုထက် သေးငယ်သောပြစ်မှုဖြင့် ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်နိုင်ကြောင်း ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်အတိအလင်းရှိပြီးသော အခြေအနေတွင် စွဲချက်တင်ထားသည့်ပြစ်မှု မမြောက်ဟု မူလရုံးက အပြီးအပြတ်လွှတ်ခဲ့သည့်တိုင်အောင် မူလရုံးက စွဲချက်တင်ခဲ့သောပြစ်မှုထက် သေးငယ်သည့်ပြစ်မှုတစ်ရပ် ဖြင့် အယူခံတရားရုံးက ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိ၍ ပြစ်ဒဏ် စီရင်ခြင်းမှာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိဟု မဆိုနိုင်ပေဟု ထုံးဖွဲ့ထားချက်အရလည်း အယူခံတရားရုံး

အနေဖြင့် တရားခံတစ်ဦးအား မူလရုံးကစွဲချက်တင် စစ်ဆေးပြီးနောက် အမှုမှ အပြီးအပြတ်လွှတ်ခဲ့သည့်တိုင် အောင် မူလရုံးက စွဲချက်တင်ခဲ့သော ပြစ်မှုထက် သေးငယ်သောပြစ်မှုဖြင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်နိုင်ပါသေးသည်။

ယင်းသို့ သေးငယ်သောပြစ်မှုဖြင့်ပြောင်း၍ ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်ရာ၌ အထူးဥပဒေပါပြစ်မှုမှ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေသို့ ပြောင်းလဲအပြစ်ပေးခြင်း မပြုနိုင်ဟုလည်း ဥပဒေ တွင် ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိချေ။^(၁၁) ယင်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဦးထွန်းအောင်၊ ဦးထွန်းသိန်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်စီရင်ထုံး^(၁၂)တွင်လည်း အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့က စီရင်ထုံးပြုပြီးသည့် အတိုင်း အထူးဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင် ထားခြင်းကို ရာဇသတ်ဥပဒေပါ ပုဒ်မတစ်ရပ်ရပ်သို့ အမှု အကြောင်းခြင်းရာခိုင်လုံလျှင် ပြောင်းလွှဲ၍ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်နိုင်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ထံတွင်တင်ပို့သောပြဿနာကို ဖြေကြားလိုက်သည်ဟု ထုံးဖွဲ့ထားပြီးလည်း ဖြစ်ပါသည်။

တရားခံအပေါ် ပြစ်မှုတစ်ရပ်ဖြင့် စွဲချက်တင် စစ်ဆေးခဲ့ရာတွင် စွဲချက်တင်ထားသည့်ပြစ်မှုထက် သေးငယ်သောပြစ်မှုကို တရားခံကျူးလွန်ကြောင်း တရားရုံး ကတွေ့ရှိလျှင် အဆိုပါသေးငယ်သောပြစ်မှုနှင့် စွဲချက်တင် ဘိသကဲ့သို့ တရားခံအား ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်နိုင်ကြောင်း

၈။ အတွဲ(၁)၊ ရန်ကုန်၊ ၄၃၆
 ၉။ ၁၉၄၈၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ ၈၄၈ (တရားလွှတ်တော်)
 ၁၀။ ၁၉၉၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ ၈-၅၀
 ၁၁။ ဦးချစ်ညွန့် ပါ ၅ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၉၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ ၈-၅၀ (၅၄)
 ၁၂။ ၁၉၇၀-ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ ၈-၁၉၀

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၃၇ နှင့် ၂၃၈(၂)တို့တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး ဖြစ်သည်။^(၁၇)

ယင်းသို့ စွဲချက်တင်ခဲ့သောပြစ်မှုထက် သေးငယ်သောပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိသောအခါ တရားရုံးက ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၂၇ (၂) နှင့် ၂၂၈ တို့အရ စွဲချက်ပြောင်း၍တင်ကြောင်း တရားခံအား အသိပေး၍ ဖတ်ကြားရှင်းလင်းပြသခြင်း အမှုကို အစမှ ပြန်လည်စစ်ဆေးကြားနာခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခြင်းမရှိခဲ့သော်လည်း ယင်းအချက်များမှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၃၇ အရ ကုစားနိုင်ခွင့်ရှိ၍ အမှုမပျက်ပြယ်ကြောင်း W-A RANMOND Vs THE UNION OF MYANMAR^(၁၈) စီရင်ထုံးတွင် ဆုံးဖြတ်ထားသည်။^(၁၉)

ယင်းသို့ ဥပဒေပုဒ်မပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် တရားခံ

ခုခံချေပခြင်းကိစ္စကို ထိခိုက်မှုမရှိရန် လိုအပ်ကြောင်းကိုကာသတိပြုရပေမည်။^(၂၀) ပြောင်းလဲအပြစ်ပေးသော ရာဇသတ်ပုဒ်မနှင့်လည်း ၎င်းအားစွဲဆိုနိုင်သည်ကို တရားခံက ကြိုတင်သိပြီးဖြစ်လျှင် အမှုစစ်ဆေးရာ၌လည်း ခုခံချေပခွင့်ရရှိပြီး ဖြစ်ရမည်။ အကယ်၍ ပြောင်းလဲအပြစ်ပေးလိုသောပုဒ်မဖြင့် တရားစွဲဆိုရန် ခွင့်ပြုမိန့်လိုသည်ဆိုလျှင်မူ ကား ခွင့်ပြုမိန့်ကိုရယူစေပြီးနောက် အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် ဖြစ်ပေသည်။^(၂၁)

အထက်ပါအချက်များသည် စွဲချက်ပုဒ်မမှ အပြစ်ပေးပုဒ်မ ပြောင်းလဲဆုံးဖြတ်ရာတွင် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ အထောက်အကူဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးသန်းအောင်(မြို့တ်)

- ၁၃။ ဦးချစ်ညွန့် ပါ ၅ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၉၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ-၅၀ (၅၄)
- ၁၄။ ၁၉၅၆၊ B.L.R(HC) ၊ ၅၄၁
- ၁၅။ ဦးချစ်ညွန့် ပါ ၅ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၉၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ-၅၀(၅၅)
- ၁၆။ ဦးချစ်ညွန့် ပါ ၅ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၉၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ-၅၀(၅၄)
- ၁၇။ ဦးထွန်းအောင်၊ ဦးထွန်းသိန်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၁၉၇၀-ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ-၁၉၀

ကလေးသူငယ်

အုပ်ထိန်းခွင့်

တင်ဟုန်(တရားရေး)

လင်နှင့် မယား ကွဲကွာနေကြသည့်အခါဖြစ်စေ၊ ကွာရှင်းပြတ်စဲကြသည့်အခါဖြစ်စေ၊ တစ်ယောက်ယောက် ကွယ်လွန်သည့်အခါဖြစ်စေ အရွယ်မရောက်သေးသည့် ကလေးများအုပ်ထိန်းမှုအတွက် နှစ်ဖက်မိဘများ၊ အမိ၊ သို့မဟုတ် အဖနှင့်တစ်ဖက်မှ ဆွေမျိုးသားချင်းများသည် ကလေးများအုပ်ထိန်းခွင့်ရရှိရေးအတွက် တရားစွဲဆိုသော မှုခင်းများ ရှိသည်။ အဆိုပါအမှုများကို အုပ်ထိန်းသူနှင့် အုပ်ထိန်းခြင်းခံရသူများအက်ဥပဒေအရ တရားရုံးများက စီရင်ဆုံးဖြတ်ရသည်။

အုပ်ထိန်းသူနှင့်အုပ်ထိန်းခြင်းခံရသူများအက် ဥပဒေပုဒ်မ၄(၁)နှင့် အရွယ်ရောက်ခြင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃

တို့အရ အသက်(၁၈)နှစ်ပြည့်ပြီးသူသည် တရားဥပဒေအရ အရွယ် ရောက်သူ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အသက်(၁၈)နှစ်မပြည့် သေးမီ အုပ်ထိန်းသူနှင့် အုပ်ထိန်းခြင်းခံရသူများ အက် ဥပဒေအရ အုပ်ထိန်းသူခန့်ထားပါက အသက်(၂၁)နှစ် ပြည့်မှ အရွယ်ရောက်ပေသည်။

စကားရပ်များအနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅(က)(၂၅)တွင် အရွယ်ရောက်သူဆိုသောစကား ရပ်သည် အသက်(၁၈)နှစ်ပြည့်ပြီးသူကို ဆိုလိုသည်ဟု အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားသည်။

ထို့ကြောင့် အသက်(၁၈)နှစ်မပြည့်သေးသူသည်

တရားဥပဒေအရ အရွယ်မရောက်သေးသူဖြစ်သည်။

ကလေးသူငယ်ဥပဒေပုဒ်မ ၂(က)တွင် ကလေးသူငယ်ဆိုသည်မှာ အသက်(၁၆)နှစ်မပြည့်သေးသူကို ဆိုလိုသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၂(ခ)အရ လူငယ်ဆိုသည်မှာ အသက်(၁၆)နှစ်ပြည့်ပြီး (၁၈)နှစ်မပြည့်သေးသူကို ဆိုလိုသည်ဟုလည်းကောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ထို့ကြောင့် ကလေးသူငယ်နှင့် လူငယ်တို့သည် အရွယ်မရောက်သေးသူများ ဖြစ်ကြသည်။

ကလေးသူငယ်ဥပဒေ အခန်း(၅)၊ ကလေးသူငယ်၏ အခွင့်အရေးများခေါင်းစဉ်အောက်ရှိ ပုဒ်မ ၁၂ တွင် ကလေးသူငယ်တိုင်သည် -

(က) မိဘနှစ်ပါး သို့မဟုတ် တစ်ပါးပါးအသက်ရှင်လျက်ရှိပါက ယင်းတို့နှင့်အတူ နေထိုင်ကြီးပြင်းရန် အခွင့်အရေးရှိစေရမည်။

(ခ) ယင်း၏အကျိုးစီးပွားအတွက် ဥပဒေအရ ခွဲခွာနေထိုင်ရန် လိုအပ်သည့်အခါမှ တစ်ပါးမိဘများနှင့် အတင်းအဓမ္မခွဲခွာမှုကို မခံထိုက်စေရ။

(ဂ) ယင်း၏အကျိုးစီးပွားကို မထိခိုက်လျှင် ဥပဒေအရ ခွဲခွာနေထိုင်ရသော မိဘတို့နှင့် ပုံမှန်တွေ့ဆုံနိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

(ဃ) မိမိ၏ကိုယ်ခန္ဓာ၊ သို့မဟုတ် ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဥပဒေနှင့်အညီ အုပ်ထိန်းမှုခံပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂညီလာခံ သဘောတူစာချုပ်အပိုဒ် ၃ တွင် -

(၁) ကလေးသူငယ်များနှင့် ပတ်သက်သော အရေးယူလုပ်ရားမှုများအလုံးစုံတွင်

ဆန္ဒပြုစေကာမူ

ထိုဆန္ဒမှာ

၎င်း၏ကောင်းရာကောင်းကျိုးနှင့်

ဆန် ကျင်နေလျှင်လည်း

ထိုဆန္ဒအတိုင်း

လိုက်လျောခြင်း

မပြုအပ်ပေ။

ပြည်သူအများဆိုင်ရာ၊ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာ လူမှုဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ တရားရုံးများ၊ စီမံခန့်ခွဲခွင့်အာဏာပိုင်များ၊ သို့မဟုတ် ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းများက တာဝန်ယူ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကလေးသူငယ်များအတွက် အကောင်းဆုံးအကျိုးခံစားခွင့် ရရှိစေရန် အဓိကထောက်ထား ဆင်ခြင်မှု ဖြစ်စေရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

အရွယ်မရောက်သေးသည့် ကလေးသူငယ်များ အုပ်ထိန်းခွင့်အပေါ် မြန်မာနိုင်ငံတွင်အမြင်ဆုံးတရားရုံးများက စီရင်ဆုံးဖြတ်ထုံးစံသော အမှုများရှိသည်။ ကလေးသူငယ်

ဥပဒေပါ ကလေးသူငယ်၏ အခွင့်အရေးများပြဋ္ဌာန်းချက်၊ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂညီလာခံ သဘောတူစာချုပ်ပါအချက်များနှင့် ညီညွတ်သည်ဟုလည်း တွေ့ရသည်။

အုပ်ထိန်းသူနှင့် အုပ်ထိန်းခြင်းခံရသူများ အက်ဥပဒေ ၁၇ အရ အရွယ်မရောက်သေးသူတစ်ဦး၏ အုပ်ထိန်းသူခန့်ထားရာတွင် အရွယ်မရောက်သေးသူ၏ ကောင်းရာကောင်းကျိုးကိုသာ ဦးစားပေး၍ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အရွယ်မရောက်သေးသူ၏ အသက်နှင့် လိင်၊ အုပ်ထိန်းသူအဖြစ်လျှောက်ထားသူ၏ အကျင့်စာရိတ္တနှင့် အင်အားတို့ကိုသာမက ၎င်းတို့သည် ဆွေမျိုးတော်စပ်ရင်းနှီးခြင်း ရှိ မရှိ စသည့်အချက်အလက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။ အရွယ်မရောက် သေးသူသည် အများအမှန်ကို ဝေဖန်ခွဲခြားနိုင်သည့် ဆင်ခြင်တုံတရားရှိနိုင်သည့် အရွယ်ရောက်နေပါက ၎င်း ဆန္ဒကိုလည်း အလေးပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ဆွေမျိုးရင်းနှီး သော်လည်း အရွယ်မရောက်သေးသူ၏ ကောင်းရာ ကောင်းကျိုးမဟုတ်လျှင် အုပ်ထိန်းသူအဖြစ်ခန့်ထားခြင်း မျိုး မပြုသင့်ပေ။ အရွယ်မရောက်သေးသူက မည်သူထံ တွင် နေထိုင်လိုသည်ဟု ဆန္ဒပြုစေကာမူ ထိုဆန္ဒမှာ ၎င်း၏ကောင်းရာကောင်းကျိုးနှင့် ဆန့်ကျင်နေလျှင်လည်း ထိုဆန္ဒအတိုင်း လိုက်လျောခြင်း မပြုအပ်ပေ။^(၁)

ကလေး၏ ကျန်းမာရေး၊ နေထိုင်ရေး၊ ပညာရေး၊

စာရိတ္တပြုပြင်ရေး စသည့်အချက်တို့တွင် မည်သူနှင့် နေထိုင်လျှင် ပိုမို၍ ကောင်းရာကောင်းကျိုးဖြစ်နိုင်မည် ဆိုသည့်အချက်ကိုမူတည်၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည်။^(၂) အရွယ်မရောက်သေးသူ အုပ်ထိန်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အုပ်ထိန်းခွင့်လျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်ထားချက်ကို စဉ်းစားရာတွင် အရေးကြီးဆုံးအချက်မှာ အရွယ်မရောက် သေးသူ၏ စိတ်ချမ်းသာ၊ ကိုယ်ချမ်းသာ၊ ကောင်းရာကောင်း ကြောင်းအဝဝကိုထား၍ (Welfare and happiness of minor should given paramount consideration) စဉ်းစားရသည်။^(၃)

အရွယ်မရောက်သေးသည့် ကလေးများအုပ် ထိန်းရေးပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ဘာသာစလေ့ ထုံးတမ်းအရ ဆုံးဖြတ်ရန်မဟုတ်၊ လူမျိုးဘာသာမရွေး အုပ်ထိန်းသူနှင့် အုပ်ထိန်းခြင်းခံရသူများအက်ဥပဒေအရ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ အရွယ်မရောက်သေးသူကို မည်သူ၏အုပ်ထိန်းမှုအောက်တွင်ထားလျှင် အကျိုးရှိမည် ဆိုသောအချက်ကို အဓိကထားဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သည်။

မဟာမေဒင်ဘာသာထုံးတမ်းအရ မိခင်ဖြစ်သူ သည် သူစိမ်းတရံနှင့် နောက်အိမ်ထောင်ပြုလျှင် ၎င်း၏ အရွယ်မရောက်သေးသည့် သားသမီးများကို အုပ်ထိန်းရန် အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးသည်မှာ မှန်သည်။ သို့ရာတွင် အုပ်ထိန်း သူနှင့် အုပ်ထိန်းခြင်းခံရသူများအက်ဥပဒေအရ အရွယ် မရောက်သေးသောသူတစ်ဦးဦးအား မည်သူ၏အုပ်ထိန်းမှု

၁။ ဒေါ်ချောင်ကမ်ငုတ်နှင့် အရွယ်မရောက်သေးသူ ငွတ်ကွေကီစွ၊ ၁၉၆၇-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး(ရုံးချုပ်)

စာ - ၂၁၄

၂။ မောင်ဘိုးသူတော်နှင့် မသန်းကြည်၊ ၁၉၆၈-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ - ၄၈

၃။ ဦးစိန်ဝင်း၊ ဦးစောခိုင်နှင့် ဦးစောခိုင် ၁၉၆၀-ပြည့်နှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး(ထွတ်တော်)၊ စာ - ၄၃၇

မိခင်ဖြစ်သူသည်

ဥစ္စာပစ္စည်း

ကုံလုံကြွယ်ဝခြင်း

မရှိဆိုသော

အကြောင်းတစ်ချက်နှင့်

၎င်း၏သားသမီးကို

အုပ်ထိန်းခွင့်မရှိဟု

မဆိုနိုင်ချေ။

အောက်တွင် ထားရှိသည့်ဆိုသောပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌ သက်ဆိုင်ရာဘာသာထုံးတမ်းအရ အုပ်ထိန်းပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ မရှိသည် ဆိုသောအချက်မှာ အဓိကမဟုတ်။ မည်သူ၏အုပ်ထိန်းမှုအောက်တွင် ထားရှိခြင်းဖြင့် အရွယ်မရောက်သေးသူ၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာမှုကို အကျိုးပြုမည်ဆိုခြင်းကို ဦးစားပေး၍ သုံးသပ်ရမည် ဖြစ်သည်။^(၄)

ဖခင်အရင်းအချာနှင့် သူတစ်ပါး၊ ဦးလေး၊ ဘကြီး၊ အဒေါ်၊ အဘိုး၊ အဘွား၊ ဘထွေး၊ မိထွေး စသောသူများနှင့်

ပြိုင်ဆိုင်၍ အုပ်ထိန်းခွင့်လျှောက်ထားလာလျှင် ဖခင်အရင်းအချာဖြစ်သူ၏ အခွင့်အရေးကိုသာ အသာပေး၍ အုပ်ထိန်းသူနှင့် အုပ်ထိန်းခံရသူများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉ တွင် အကြောင်းခြင်းရာများမပေါ်ပေါက်လျှင် ဖခင်ကိုသာ အုပ်ထိန်းခြင်းအခွင့်အရေး ပေးရမည်။^(၅)

အရွယ်မရောက်သေးသူ၏ဖခင်သည် အသက်ရှင်လျက်ရှိပြီး အရွယ်မရောက်သေးသူ၏အုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် သင့်လျော်ခြင်းမရှိဟုယူဆရန် အကြောင်းမရှိလျှင် အခြားသူတစ်ပါးအား အရွယ်မရောက်သေးသူ၏ကိုယ်ကိုအုပ်ထိန်းသူအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ ဖခင်သည် မိမိ၏အရွယ်မရောက်သေးသည့် သား၊ သို့တည်းမဟုတ်သမီး၏ သဘာဝအုပ်ထိန်းသူဖြစ်သည့်အလျောက် အကြောင်းထူးမရှိဘဲနှင့် တစ်စုံတစ်ယောက်အား အုပ်ထိန်းသူအဖြစ်ခန့်ထားရန် ရုံးတော်၌ အခွင့်အရေးအာဏာ မရှိပေ။^(၁)

ထို့အတူ မိခင်ရင်းဖြစ်သူသည် အရွယ်မရောက်သေးသူကို အုပ်ထိန်းရန်မသင့်ဟု လုံလောက်သည့်အကြောင်းရှိသည်ဟု သက်သေအထောက်အထားမရှိလျှင် သူတစ်ပါးနှင့်ပြိုင်၍ လျှောက်ထားသည့်အခါ မိခင်အရင်း ကသာ အုပ်ထိန်းခွင့်ရှိသည်။^(၆)

မိခင်ဖြစ်သူသည် ဥစ္စာပစ္စည်း ကုံလုံကြွယ်ဝခြင်းမရှိဆိုသော အကြောင်းတစ်ချက်နှင့် ၎င်း၏သားသမီးကို အုပ်ထိန်းခွင့်မရှိဟု မဆိုနိုင်ချေ။^(၇)

၄။ မိုဟာမက်ဟာနစ်ခန်နှင့် မိုင်ရွန်နစ်ဆာ၊ ၁၉၇၁-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး(ရုံးချုပ်)၊ စာ - ၁၈
၅။ မလဲလဲဝင်းနှင့် မောင်စိုးလွင်၊ ၁၉၆၈-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး(ရုံးချုပ်)၊ စာ - ၂၃၇
၆။ ဒေါ်သန်းနှင့် မတင်တင်ဌေး(ခ) မခင်ထွေးလွင်၊ ၁၉၇၆-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး၊ စာ - ၆၆
၇။ ဒေါ်ခင်ရီနှင့် ဦးထွန်းအောင်၊ ၁၉၆၇-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး(ရုံးချုပ်)၊ စာ - ၂၀၅

အမှုတစ်မှု^(၈)၌ ကလေးတစ်ယောက်မွေးဖွားပြီးနောက် (၁၀)လခန့်အကြာ လင်မယားခွဲနေကြသည်။ မယားက လင်ထံတွင်ကျန်ရစ်ခဲ့သော သားငယ်အား ကျွေးမွေးကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ခွင့်ရရန် လျှောက်ထားရာ တရားရုံးချုပ်က အောက်ပါအတိုင်း စီရင်ဆုံးဖြတ်ထားသည်-

“ဤကိစ္စမျိုး၌ ရုံးသည် ဥပဒေအရ စီရင်ထုံးများကိုလမ်းညွှန်များ သဖွယ်လက်ခံကျင့်သုံးပြီးအရေးကြီးဆုံးထားရှိရမည်ဟုကလေး၏အကျိုးကျေးဇူးပင်ဖြစ်သည်။ အမှုတစ်ခုနှင့်တစ်ခုမှာ အချက်အလက်ချင်း ထပ်တူထပ်မျှ မည်သို့သောအခါမျှ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် အမှုတိုင်းတွင် ၎င်းအမှု၏ အချက်အလက်ဖြစ်ပေါ်သမျှတို့ကို ချိုး၍ စဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ကလေးသည် ငယ်ရွယ်နုနယ်သေးလျှင် မိခင်ဖြစ်သူက ပို၍ ကျွေးမွေးပြုစုနိုင်သည်။ စောင့်ထိန်းနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် သာမန်အားဖြင့် မိခင်ဖြစ်သူသည် အကျင့်စာရိတ္တယုတ်ပြားခြင်း သို့မဟုတ် စောင့်ထိန်းသူဖြစ်ထိုက်သော အရည်အချင်းများနှင့်

ပြည့်စုံခြင်းမရှိသူမဟုတ်လျှင် ကလေးသူငယ်ကို မိခင်နှင့် ထားရှိစေတတ်သည်။ ဤသည်ကား အနိုင်နိုင်ငံ၏ လက်ခံကျင့်သုံးသော သဘာဝတရားပင် ဖြစ်သည်။”

အုပ်ထိန်းသူနှင့် အုပ်ထိန်းခြင်းခံရသူများအက်ဥပဒေအရ အမှုစစ်ဆေးသော တရားသူကြီးသည် အရွယ်မရောက်သေးသောကလေးကို ၎င်း၏ချမ်းသာကောင်းရာကောင်းကျိုးအလိုမှာ အမှုသည်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ရှေ့နေများမျက်ကွယ်တွင်၊ သို့မဟုတ် စဉ်းစားခန်းတွင် မိမိသိလိုသောအချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ကလေးကို ခေါ်ယူစစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်း ပြုနိုင်သည်။^(၉)

ထို့ကြောင့် အရွယ်မရောက်သေးသူတစ်ဦး၏ အုပ်ထိန်းသူခန့်ထားရာတွင် အရွယ်မရောက်သေးသူ၏ ကောင်းရာကောင်းကျိုး(Welfare)ကို အဓိကထားဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ပြီး အရွယ်မရောက်သေးသူကို အုပ်ထိန်းရန်မသင့်(unfit)ဟု လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိပါက မိရင်းဖရင်းများကိုသာ အုပ်ထိန်းခွင့်ပြုရန် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

တင်ဟုန်(တရားရေး)

၈။ မတင်ညွန့်နှင့် ကိုအောင်သိန်း၊ ၁၉၆၃-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး(ရုံးချုပ်) စာ - ၂၈၇

၉။ မသန်ကြည်နှင့် မောင်ဖိုးသူတော်၊ ၁၉၆၇-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး(ရုံးချုပ်) စာ - ၂၄၃

အယူခံ/ပြင်ဆင်မှုများတွင်

အယူခံမဝင်/ပြင်ဆင်မှုမလျှောက်သည်.

ပူးတွဲတရားခံများအတွက်
သက်သာခွင့်၊ ပေးနိုင်၊ မပေးနိုင်

မောင်ညွှတ်စိန်

တရားမမှုများသည် ပြစ်မှုများထက် ပို၍ ကျယ်ပြန့်ကြောင်း၊ နက်နဲရှုပ်ထွေးကြောင်း ဥပဒေပညာရှင်များ ဥပဒေဖြင့် သက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုနေသူများက တညီတညွတ်တည်းပြောဆိုလေ့ ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် လက်တွေ့လုပ်ငန်းခွင်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြသော အခါ မမျှော်လင့်ဘဲ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများ၌လည်း ချက်ချင်း ဆုံးဖြတ်၍မရသော ပြဿနာများကို ကြုံတွေ့ရတတ်ပါသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေတွင် အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသော ပြဿနာများကို ကြုံတွေ့ရတတ်

ပါသည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် အမြင်ဆုံးဖြတ်သော တရားရုံးချုပ် (ယခင် ဗဟိုတရားရုံး)က စီရင်ထုံးများကို ထုံးပြပေးရပါသည်။ ယင်းစီရင်ထုံးများကို အောက်ရုံးအဆင့်ဆင့်တို့က လိုက်နာဆောင်ရွက်ရပါသည်။

တစ်ဦးထက်ပိုသော တရားခံများပါဝင်သည့်အမှုများ၌ တရားခံအားလုံးကို အပြစ်ပေးရာတွင် တရားခံအားလုံးကအယူခံဝင်ချင်မှဝင်ပေမည်။ အယူခံမဝင်ကြသော တရားခံများမှာ မူလရုံး၏အမိန့်ကို ကျေနပ်သောကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အယူခံပြင်ဆင်မှု ဝင်ရောက်ရမည့်

အလုပ်ကို မလုပ်ချင်သောကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အယူခံရုံးအနေဖြင့် အယူခံဝင်ရောက်ကြသော တရားခံများ ၏အမှုကို ကြားနာပြီးနောက် ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း မတွေ့ရှိက အပြီးအပြတ်လွှတ်ခွင့်ရှိသည်။ အယူခံမဝင်ကြ သော တရားခံများနှင့် စပ်လျဉ်း၍မူ အပြစ်ပေးထားခြင်းမှာ မှားနေကြောင်းထင်ရှားပါက အယူခံရုံးသည် မိမိသဘော အလျောက် ပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ်၍ ဥပဒေအရာရှိအား ကြားနာပြီးနောက် ပြင်ဆင်နိုင်ခွင့်အာဏာ ရှိပါသည်။

သာကေအနေဖြင့် တရားစွဲဆိုရန် ခွင့်ပြုမိန့်ပါရှိမှ သာ တရားစွဲဆိုခွင့်ရှိသည့် အမှုမျိုးတွင် တရားစွဲဆိုရန် ခွင့်ပြုမိန့်မပါရှိဘဲ တရားစွဲဆိုပေးပို့လာပါက ယင်းအမှုမှာ မူလကပင် ပျက်ပြယ်နေသည့်အမှု(Void-ab-initio) ဖြစ်၍ ယင်းအမှုမျိုးတွင် အယူမခံသောတရားခံများအပေါ် ပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ်၍ အပြီးအပြတ်လွှတ်သောအမိန့်ကို ချမှတ်ပေးရပေမည်။ အကယ်၍ အယူခံသောတရားခံ၏ အမှုမှာ ပြင်ဆင်မှုဖြစ်ပါက အယူမခံသောတရားခံများ အတွက် သီးခြားပြင်ဆင်မှုဖွင့်လှစ်ရန်မလိုဘဲ ရုံးရှေ့ရှိ ပြင်ဆင်မှုဥပဒ် တစ်ပေါင်းတည်း အမိန့်ချမှတ်နိုင်ပေသည်။ ပူးတွဲတရားခံက အယူခံမဝင်ရောက်သော်လည်း ပြင်ဆင်မှု တရားရုံး၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အရ ယင်းတရားခံအပေါ် ချမှတ်ထား သောအမိန့်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်ကြောင်း “ဒေါ်မြနုနှင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ပါ ၂ အမှု”^(၁)တွင် အတိအလင်း ထုံးပြထားပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါအမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည် -

“ဒေါ်မြနုသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၄၂၀

မူလရုံးက မှားယွင်း၍
စွဲချက်တင်ထားခြင်း၊
မှားယွင်း၍ အပြစ်ပေးထားခြင်းများ
ပေါ်လွင်ထင်ရှားပါက
အထက်အဆင့်မြင့်တရားရုံးများအနေဖြင့်
အယူခံ မဝင်သော တရားခံ၊
ပြင်ဆင်မှုမလျှောက်ထားသော
တရားခံများ
အတွက်ပါ
ပြင်ဆင်ပေးသင့်ကြောင်း
ထုံးပြထားသည့်
တရားရုံးချုပ်၏
လမ်းညွှန်စီရင်ထုံးများ၊
စီရင်ချက်များပင်
ဖြစ်သည်

အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ကောက်ယူနိုင်မည် မဟုတ် ချေ။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၁ အရ လိမ်လည်မှု ကျူးလွန်ရန် ဒေါ်မြနုနှင့်အတူ ပါဝင်အားထုတ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသော ဒေါ်လှကြည်ကို အပြစ်ပေးထားခြင်းမှာ ဒေါ်မြနု ကျူးလွန်သည်ဆိုသောပြစ်မှုကို အခြေခံ၍ အပြစ်ပေးထား ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဒေါ်လှကြည်အပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂၀/၅၁၁ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်သည်ဟု ဆိုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

“ဒေါ်လှကြည်သည် တိုင်းတရားရုံးသို့လည်းကောင်း၊
ဗဟိုတရားရုံးသို့လည်းကောင်း အယူခံမှု၊ ပြင်ဆင်မှု
စသည်ဖြင့် တက်ရောက်ခဲ့ခြင်းမရှိသော်လည်း ပြင်ဆင်မှုရုံး
၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အရ ဒေါ်လှကြည်အတွက်ပါ ဤအမှု၌
ထည့်သွင်း အမိန့်ချမှတ်သင့်ပေသည်”ဟု သုံးသပ်ပြီး
မြို့နယ်တရားရုံးနှင့် တိုင်းတရားရုံးတို့၏ အမိန့်များကို
ပယ်ဖျက်၍ ဒေါ်မြနုနှင့် ဒေါ်လှကြည်တို့အား အမှုမှ အပြီး
အပြတ်လွှတ်လိုက်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။”

အထက်ဖော်ပြပါ ဒေါ်မြနုနှင့် ပြည်ထောင်စု
ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ပါ ၂ စီရင်ထုံးအား
လက်ရှိတရားရုံးချုပ်၏ ၂၀၀၅-ခုနှစ်၊ ပြစ်မှုပြင်ဆင်မှု အမှတ်
၇၅၂ (ခ)၊မသန်းသန်းအေး(ခ)မဘုဘု ပါ ၂ နှင့်
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အမှုတွင် ထပ်မံ၍
လိုက်နာဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြောင်းကို တွေ့ရသည်။

စစ်တွေခရိုင်တရားရုံး၏ ပြစ်မှုကြီးမှုအမှတ်၊ ၂၀/
၂၀၀၅ တွင် တရားခံ မသန်းသန်းအေး(ခ)မဘုဘု၊
ကျော်ကျော်ဌေး(ခ)ကုလားချေနှင့် ဦးခင်မောင်တို့(၃)ဦး
အပေါ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါး
များဆိုင်ရာဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ထို့နောက်
မသန်းသန်းအေး(ခ) မဘုဘုအပေါ် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ
၁၉(က)အရလည်းကောင်း၊ ကျန်တရားခံ(၂)ဦးအပေါ်
ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၉(က)/၂၁ အရလည်းကောင်း စွဲချက်
များတင်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ စွဲချက်တင်ခဲ့သောအမိန့်ကို
တရားခံ မသန်းသန်းအေး(ခ)မဘုဘုနှင့် ဦးခင်မောင်တို့
က မကျေနပ်၍ ရခိုင်ပြည်နယ်တရားရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု

လျှောက်ထားခဲ့ရာ အောင်မြင်ခြင်းမရှိချေ။ ထို့ကြောင့် ယင်း
တရားခံနှစ်ဦးကတရားရုံးချုပ်သို့ပြင်ဆင်မှုအမှတ်၇၅၂(ခ)/
၂၀၀၅ အရ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားတင်သွင်းခဲ့သည်။
တရားရုံးချုပ်က ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကြားနာပြီးနောက်
ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားသော တရားခံ(၂)ဦးအပေါ် စွဲချက်
တင်ထားသောအမိန့်များကို ပယ်ဖျက်ပြီး အမှုမှ ပြန်၍
လွှတ်ခဲ့သည်။ တရားခံတစ်ဦးဖြစ်သည့် ကျော်ကျော်ဌေး(ခ)
ကုလားချေမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်တရားရုံးသို့လည်းကောင်း၊
တရားရုံးချုပ်သို့လည်းကောင်း ပြင်ဆင်မှုတစ်စုံတရာ
ဝင်ရောက်ခဲ့ခြင်း မရှိချေ။ သို့ရာတွင် ၎င်းမှာ ပြင်ဆင်မှု
လျှောက်ထားသော တရားခံ(၂)ဦးနှင့် ပူးတွဲတရားခံဖြစ်
နေသောကြောင့် ၎င်းတရားခံနှစ်ဦးလျှောက်ထားသော
ပြင်ဆင်မှုတွင်ပင် အမှုမှပြန်၍လွှတ်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ်
ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

မူလရုံးက မှားယွင်း၍ စွဲချက်တင်ထားခြင်း၊
မှားယွင်း၍ အပြစ်ပေးထားခြင်းများ ပေါ်လွင်ထင်ရှားပါက
အထက်အဆင့်မြင့်တရားရုံးများအနေဖြင့် အယူခံမဝင်
သော တရားခံ၊ ပြင်ဆင်မှုမလျှောက်ထားသော တရားခံ
များအတွက်ပါ ပြင်ဆင်ပေးသင့်ကြောင်း ထုံးပြုထားသည့်
တရားရုံးချုပ်၏ လမ်းညွှန်စီရင်ထုံးများ၊ စီရင်ချက်များပင်
ဖြစ်သည်။

အယူခံအာဏာ ၊ ပြင်ဆင်မှုအာဏာများကို
ကိုင်တွယ်ကျင့်သုံးခွင့်ရှိသည့် ခရိုင်တရားရုံး၊ ပြည်နယ်
တရားရုံး၊ တိုင်းတရားရုံးများအနေဖြင့် အထက်ဖော်ပြပါ
စီရင်ထုံးများ၊ စီရင်ချက်များကို လေ့လာနိုင်ရန် ရေးသား
အပ်ပါသည်။

အမှားမှ အမှန်

လှအေး(တရားရေး)

တရားမမှုနှင့် ပြစ်မှုစစ်ဆေးရာတွင် ပြစ်မှု စစ်ဆေးခြင်းသည် လွယ်ကူသည်ဟု အများက ခံယူထားကြသည်။ ထိုသို့ခံယူထားမှုကြောင့် အမှားသင့်သောအမှားများရှိနေကြောင်း တွေ့ရသည်။ မည်သည့်မှုခင်းစစ်ဆေးမှုမဆို ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကျေညက်မှုမရှိပါက အမှားနှင့်တွေ့ကြုံရမည်ပင် ဖြစ်သည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ မှုခင်းများစစ်ဆေးရာတွင် ပြစ်မှုကြီးကိုသာ အများအားဖြင့် သတိပြုစစ်ဆေးလေ့ရှိသော်လည်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာအထွေထွေ မှုများကို သာမန်သဘောထား၍ စစ်ဆေးလေ့ရှိကြသည်။

အထူးအားဖြင့်အမှုစစ်ဆေးသည့်တရားသူကြီးများသည် တရားခံပြေးအမှုများတွင် မကြာခဏ အမှားများရှိခဲ့ကြသည်။ တရားခံပြေးမှုတွင် တရားခံအား ဖမ်းဆီးရန် ဝရမ်း ထပ်မံထုတ်ဆင့်ခြင်းမပြုဘဲ အမှု၌ဖော်ပြထားသည့် မှင်နီသက်သေ ရဲအရာရှိနှင့် သက်သေများကို စစ်ဆေးခြင်း များရှိခဲ့သည်။ ထိုသို့စစ်ဆေးခြင်းသည် မှားယွင်းနေကြောင်း နှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၂ အရ တင်ပို့သောအမှုတွင် ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများကို ဦးဘိုကြီး

နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ပါ ၂ စီရင်ထုံး^(၁) တွင် အောက်ပါအတိုင်း လမ်းညွှန်ထားချက်ကို လိုက်နာရမည် ဖြစ်သည် -

“ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၂ အရ တရားစွဲဆိုတင်ပို့လာသည့်အခါ တရားခံအား လူဖမ်းဝရမ်း ထုတ်ဆင့်ရသည်။ လူဖမ်းဝရမ်း အတည်မဖြစ်လျှင် ဝရမ်းအတည်ပြုသည့် ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်နှင့် မှင်နီသက်သေများကို တရားခံထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခြင်း ရှိ မရှိ၊ လောလောဆယ်ဖမ်းမိရန်အကြောင်း ရှိ မရှိနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စစ်ဆေးရသည်။ ထိုသက်သေတို့၏ ထွက်ချက်များအရ တရားခံသည် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေပြီး လောလောဆယ်ဖမ်းမိရန် အကြောင်း မရှိကြောင်း ပေါ်ပေါက်မှသာ ထိုအချက်ကို မှတ်တမ်းတင်၍ အမှုဖြစ်အကြောင်း အရာနှင့် ပတ်သက်၍ ထွက်ဆိုကြမည့် မှင်ပြာသက်သေများကို စစ်ဆေးရမည်။ တစ်နည်းဆိုရ

သော် တရားခံ၏မျက်ကွယ်တွင် သက်သေများ အား အမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စစ်ဆေးနိုင်ရန်အလိုတူ တရားခံသည် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်လျက်ရှိကြောင်း သက်သေခံအထောက်အထားရှိဖို့ လိုအပ်ပေသည်။

အလားတူပင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၂ အရ စစ်ဆေးသည့်အမှုတွင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေသူ တရားခံအပေါ် တရားစွဲဆိုတင်ပို့ထားသည့် ပြစ်မှုပုဒ်မ၊ သို့မဟုတ် အခြားပုဒ်မတို့အနက် မည်သည့်အပြစ်ရှိကြောင်းနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၈၇ နှင့် ၈၈ ဆောင်ရွက်ရန် အမှုပိတ်သည်ဟု ဖော်ပြအမိန့်ချမှတ်ခြင်းများရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ပွားနေခြင်းမှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် တရားရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ် ၅၁၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပြန်လည်ဖတ်ရှုခြင်း မရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်မိပါသည်။ တရားရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ် ၅၁၃၊ ပုဒ်ခွဲ(၅)တွင်-

“သက်သေခံချက်ကို ရေးမှတ်ယူပြီးသောအခါ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် ပြစ်မှုမှာ လုံလောက်စွာ ယုတ္တိထင်ရှားခြင်း ရှိ၊ မရှိ စဉ်းစားဆင်ခြင်ရမည်။ ယုတ္တိထင်ရှားခြင်းရှိလျှင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ပုဒ်မ ၈၇ နှင့် ၈၈ တို့အရ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ပြစ်မှုမှာ လုံလောက်စွာ ယုတ္တိထင်ရှားခြင်းမရှိလျှင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် ကြော်ငြာစာထုတ်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းဖမ်းဝရမ်းထုတ်ရန်သော်လည်းကောင်း ငြင်းပယ်ရမည်။ သေးငယ်သောအမှုများတွင် ပြစ်မှုမှာ လုံလောက်စွာ ယုတ္တိထင်ရှားရှိ

သော်ငြားလည်း ပုဒ်မ ၈၇ နှင့် ၈၈ တို့အရ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် မလိုချေ။ သေးငယ်သောပြစ်မှုအတွက် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ကြော်ငြာခြင်းသည် ထိုလူအား တရားဥပဒေမှ လက်လွှတ်ထွက်ပြေးသူဖြစ်စေ၍ သာ၍ပင် ကြီးလေးသောပြစ်မှုကို ကျူးလွန်စေရန် ထိုလူအား လှုံ့ဆော်ခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။ သံသယရှိသည့်အချက်တွင် နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးဖြစ်စေ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးဖြစ်စေ ပြန်ထောက်လှမ်းရမည်။”

ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။

အထက်ပါ တရားရုံးများလက်စွဲပါပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ဖတ်ရှုမိမည်ဆိုပါက ပြစ်မှုဆိုင်ရာအထွေထွေမူ(တရားခံပြေးမှု)တွင် မှင်ပြာသက်သေ(တရားလိုသက်သေ)များကို စစ်ဆေးပြီးချိန်တွင် စွဲဆိုတင်ပို့ထားသည့် မည်သည့်ပုဒ်မအရ စွဲချက်မမြောက်ကြောင်း၊ မည်သည့်ပုဒ်မမမြောက်ကြောင်း ဖော်ပြအမိန့်ချမှတ်ရန် မလိုသည်ကို သတိပြုမိမည်ပင် ဖြစ်သည်။

မယားစရိတ်၊ ကလေးစရိတ်တောင်းခံသည့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာအထွေထွေမူများတွင် စရိတ်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ထားခြင်း ခံရသူသည် အမိန့်ချပေးထားသည့် တရားသူကြီး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာနယ်မြေအတွင်းမှ ပြောင်းရွှေ့သွားသည့်အတွက် အတည်ပြုဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် အမှုပိတ်ထားလေ့ရှိကြောင်းလည်း တွေ့ရသည်။ ကာယကံရှင် အမှုသည်များအပေါ် တရားရုံးမှ ခွင့်ပြုပြီးသောအမိန့်အတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန် တာဝန်ရှိပေသည်။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၈ အရ စရိတ်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းခံရသူသည်

အမိန့်ချပေးသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာနယ်မြေအတွင်း နေထိုင်ခြင်းမှ ရပ်စဲသွားသော အခါ ထိုအမိန့်ချပေးသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးကဖြစ် စေ၊ ထိုသူနေထိုင်သည့်နေရာတွင် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ရှိသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးကဖြစ်စေ စရိတ်မပြေကျန် ငွေများကိုအရကောက်ခံရန် အမိန့်ချပေးနိုင်သည်။^(၂)ကို သတိပြုစေလိုပါသည်။

အဆိုပါ မယားစရိတ်နှင့် ကလေးစရိတ် တောင်းဆိုသောအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူ လင်၊ သို့မဟုတ် ကလေး၏ဖခင်သည် ရုံးသို့ရောက်ရှိလာခြင်း မရှိသည့်ကိစ္စမျိုး ပေါ်ပေါက်လာပါကအာမခံဝရမ်းဖမ်းဝရမ်း များထုတ်ခြင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိကြောင်းလည်း သိရှိ ထားစေလိုပါသည်။ မောင်ဂုက်စီ(ခ)အင်းယား နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး(၇)တွင်လည်း မယားစရိတ်၊ ကလေးစရိတ်ရလိုသော အမှု စစ်ဆေးစီရင် ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါအတိုင်း လမ်းညွှန်ထုံးပြု ထားခဲ့သည်။မယား စရိတ်နှင့် ကလေးစရိတ်ရလိုကြောင်း စွဲဆိုသည့်အမှုများ ကို ရာဇဝတ်တရားရုံးမှ ကြားနာဆုံးဖြတ် သော်လည်း အမှန် မှာ ယင်းအမှုမျိုးသည် ရာဇဝတ်မှု စစ်စစ် မဟုတ်ချေ။ ခိုကိုးရာမဲ့သည့် မိန်းမနှင့် ကလေးများ ၏ စားဝတ်နေရေး အတွက် အလျှင်အမြန်ရရှိအောင် ရာဇဝတ်တရားရုံးက အကျဉ်းနည်းဖြင့် စုံစမ်းပြီး

အမိန့်ချမှတ်ရသည့် အမှုမျိုး သာဖြစ်သဖြင့် တရားမ မှုဆန်သည်။ ရာဇဝတ်မှုများကဲ့သို့ တရားခံအား ချုပ်နှောင် ခြင်း၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်း မပြုနိုင် ပေ။ တစ်ဖက်သတ် စစ်ဆေးပြီး အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၈(၆)နှင့် တရားရုံးလက်စွဲ အပိုဒ် ၅၁၆ တို့တွင်လည်း လင်၊ သို့မဟုတ် ကလေး၏ဖခင်သည် သမ္မာန်စာချအပ်ခြင်းကို တမင်ရှောင်တိမ်းနေသည်ဟုသော်လည်းကောင်း၊ တရားရုံး သို့ လာရောက်ရန် တမင်ပေါ့လျော့ပျက်ကွက်သည်ဟု သော်လည်းကောင်း ယူဆကျေနပ်လျှင် အမှုကို တစ်ဖက် သတ်ကြားနာ၍ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်ဟု ဖော်ပြပြဋ္ဌာန်းထား ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအထွေထွေမှု (အသေးအမွှေအမှု) များဖြစ်သော်လည်း “သတိမမူ ဂူမမြင်”ဆိုသည့် စကားပုံ နည်းတူ ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ထားသည့် ဥပဒေများကို ဖတ်ရှုရန် အားနည်းနေလျှင် အမှားများရှိနေမည်ပင် ဖြစ်သည်။ တရားစီရင်ရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် အမှားကင်း နိုင်ရန် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် မကင်းကွာသင့်ဟု အကြံပြုရေးသားလိုက်ရပါသည်။

လှအေး(တရားရေး)

- ကိုးကား -
- ၁။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ
- ၂။ တရားရုံးများလက်စွဲ
- ၃။ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ

၂။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ၊ ၄၈၈(၈)/တရားရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ်၊ ၅၁၄

၃။ ၁၉၇၇-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး၊ စာ - ၂၁

အပြစ်ရှိသောစိတ်နှင့်

ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ

(The Law of mens rea)

ဦးအောင်ဝင်း(တရားရေး)

(စာရေးသူ ဥပဒေပညာရှာနု နည်းပြအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့စဉ် ၁၉၈၀-ပြည့်နှစ်တွင် ရေးသားခဲ့ပြီး ၁၉၈၁-ခုနှစ်၊ ဥပဒေဂျာနယ်၊ အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၂)၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်စာတမ်း ဖြစ်သည်။)

၁။ အပြစ်ရှိသောစိတ်၏ သဘောသဘာဝ

ပါဏိနီစေ ဝဏောနဿ၊ ဟရေယျ ပါဏိနာ
ဝိသံ၊

နာဗ္ဗဏံ ဝိသမဇ္ဇေတိ၊ နတ္ထိပါပံ အကုဗ္ဗ
တော'တိ။^(၁)

ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရှင်တော်ဂေါတမဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား
ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။

ဆိုလိုချက်မှာ အနာမရှိသောလက်ဖြင့် အဆိပ်
ကိုကိုင်တွယ်သော်လည်း အဆိပ်သည် အနာမရှိသော
လက်ကို အဆိပ်မသင့်စေဘဲသကဲ့သို့ အကုသိုလ်စေတနာ
မပါဘဲ လုပ်ဆောင်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်လျှင် ထိုလုပ်ဆောင်ချက်

ကြောင့် လုပ်ဆောင်သူအပေါ်၌ အပြစ်ဖြစ်စေခြင်း မရှိ
ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အတူ ပြစ်မှုများတွင်လည်း ပြုလုပ်မှု၊
သို့မဟုတ် ပျက်ကွက်မှု အကြောင်းတရားတစ်ခုတည်း
ကြောင့် ပြစ်မှုမြောက်သော အကျိုးတရား ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါက်
စေခဲ့သော်လည်း ထိုပြုလုပ်သူ၊ သို့မဟုတ် ပျက်ကွက်သူ
၌ ပြစ်မှုမြောက်သော အကျိုးတရား ဖြစ်ပွားစေလိုသော
စိတ် (ဝါ) ပြစ်မှုကျူးလွန်လိုသော စိတ်ဝေဒနာ (ဝါ)
အပြစ်ရှိသောစိတ် (ဝါ) အပြစ်ရှိသော မနောကံမပါရှိ
ခဲ့လျှင် ထိုပြုလုပ်မှု၊ သို့မဟုတ် ပျက်ကွက်မှုသည် ပြစ်မှု
မမြောက်ဆိုသော ခံယူချက်ရှိပါသည်။

ထိုခံယူချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားသူကြီးချုပ်

၁။ ကုက္ကုဋမိတ္တနိဿာဒဝတ္ထု၊ ဓမ္မပဒဌကထာ၊ ဒုတိယတွဲ၊ ၁၉၆၉-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ စာ - ၁၈

လော့ဒ်ကင်ယွန်^(က)၏ အဆိုအရ ပြစ်မှု^(ခ)ဆိုရာတွင်ရပ်ပိုင် အင်္ဂါရပ်^(ဂ)နှင့် စိတ်ပိုင်းအင်္ဂါရပ်^(ဃ)ဟူ၍ လိုအပ်ချက်နှစ်ရပ် ရှိပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ရိုးရာဥပဒေ^(င)တွင် လူတစ်ဦးကို ပြစ်မှု ဆိုင်ရာ အပြစ်ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ရန်မှာ ထိုလူသည် ဥပဒေ ကပြဌာန်းထားသော လုပ်ဆောင်မှုအချို့ကိုပြုရာတွင် ဥပဒေ က တားမြစ်ထားသည်၊ သို့မဟုတ် တားမြစ်ထားသည့် (မလုပ်ရန် တားမြစ်ထားသည်၊ သို့မဟုတ် လုပ်ရန်ခိုင်းစေ ထားသည်) ပြင်ပလုပ်ဆောင်မှု ^(၁) ရှိခဲ့ရမည်။ ထို လုပ်ဆောင်မှုကို ပြုနေချိန်တွင် ထိုသူ၌ ဥပဒေနှင့်မညီ သော အပြစ်ရှိသောစိတ်အခြေအနေ၊ သို့မဟုတ် အပြစ် ရှိသောစိတ်^(ခ) ပါရှိနေခဲ့ရမည်။ ယင်းအင်္ဂါနှစ်ရပ်ပေါင်းစပ် မှသာ ထိုသူကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အပြစ်ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ပြီး ထိုအင်္ဂါနှစ်ရပ်ပေါင်း ပါဝင်ခြင်းမရှိလျှင် ထိုသူကို မည်သည့် အခါမျှ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အပြစ်ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။^(၂)

အထက်ပါ အပြစ်ရှိသောစိတ်သည် အခြားသော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအင်္ဂါရပ်များဖြစ်ကြသည့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ ၏ ရည်ရွယ်ချက်^(၁)၊ လုံ့ဆော်မှု^(၂)၊ အသိတရားရှိမှု^(၃)၊ အသိတရားမဲ့မှု^(၄)၊ အကြောင်ခြင်းရာ အယူအဆလွဲမှားမှု^(၅)၊ ဥပဒေအယူအဆလွဲမှားမှု^(၆) စသည်တို့နှင့်အတူ ပြစ်မှု

ဆိုင်ရာဥပဒေများတွင် အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းများ အဖြစ် ပါဝင်နေပေသည်။^(၇)

၂။ အပြစ်ရှိသောစိတ်နှင့် ယတ်သက်သည့် လက်တင် ဆိုရိုးစကားနှင့် ယင်းဆိုရိုးစကားအပေါ် အကျိုး သက်ရောက်မှု

အပြစ်ရှိသော စိတ်ကို လက်တင်စကားဖြင့် “mens rea” ဟုခေါ်ပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားဖြင့် “guilty mind” ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။^(၈) ၎င်းနှင့်တတ်သက်၍ လက်တင်ဆောင်မှာ (ငါ) ဆိုရိုးစကားတစ်ခု ရှိပါသည်။^(၉)

“actus non facit reum, nisi mens sit rea” ဟူ၍ ပြစ်ပါသည်။ ၎င်းဆောင်မှာ အပြစ်ရှိသော ကြံရွယ်ချက် ပေါ်ရှိဘဲ ပြုလုပ်မှုသက်သက်သည် အပြစ်ရှိသည်မဟုတ် တို့၍လည်းကောင်း၊ ပြစ်မှုမြောက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပြုလုပ်မှုနှစ်ရပ်လုံး ပါရှိရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အပြစ် ရှိသောစိတ်ပေါ်ရှိဘဲ ပြုလုပ်မှုရှိရှိသည် အပြစ်ရှိခြင်းကို

(က) Lord Kenyon, C.J (ခ) Crime. (ဂ) Physical element (ဃ) Mental element
(င) English Common Law. (စ) Over act. (ဆ) mens rea (ဇ) Intention (ဈ) Motive
(ည) Knowledge (ဋ) Innocence (ဌ) Mistake of fact (၃) Mistake of Law (၁) Latin Maxim.
၂။ “Kenny’s - Outline of Criminal Law” 16th Edn., (1952), PP-12, 13, 35 (By Turner)
၃။ Ratanlal and Dhirajlal, “The Indian Penal Code” 24th Edn., Bombay, 1967, p. Intro. lvi.
၄။ L.B. Gurzon, “English Legal History”, London, 1968, P-225. Cited that, “An act itself does not constitute guilt unless it has done with a guilty intent.”
၅။ (a) M.C. Setalvard, “The Common Law in India” London, 1960, P-137.
(b) L.C.J. Goddard, in the case of “Youngehusband Vs. Luffing (1949) 2 K.B., 354, 370”. Cited that, “The intent and act must both consur to constitute the Crime”.

ဖန်တီးပေးခြင်းမရှိဟူ၍လည်းကောင်း^(၆) ဟုသာရှင်အသီးသီးက အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြသည်။

၎င်းဆောင်ပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုသဘောကို ယခင် တရားရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာမောင်မောင်က ဗိုလ်မှူးကြီးစိန်ဝင်း ပြောဖူးသည့်စကားကို ကိုးကား၍ “ရာဇသတ်ကြီးဥပဒေတို့တွင်ပါသော ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့သည် သဘောအားဖြင့် ဝိနည်းတော်ပညတ်ချက်များကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပြစ်မှုတစ်ရပ်ကို ကျူးလွန်သူသည် တရားဥပဒေအခေါ်အဝေါ်အားဖြင့် အပြစ်ရှိသော စိတ် ရှိခဲ့ရမည်။ ထိုစိတ်နှိုးဆော်သော ပြုလုပ်မှုရှိရမည်။ ထိုအင်္ဂါရပ်နှစ်ရပ်ပေါင်းမှ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဟု ရာဇသတ်တွင် ပါတတ်သည်။ ဝိနည်းတော်များတွင်လည်း စေတနာ၊ သို့မဟုတ် မနောကံနှင့် ကာယကံမြောက် ကျူးလွန်ခြင်း ပေါင်းဆုံမှ ဝိနည်းချိုးဖောက်မှုမြောက်သည်။ ထို့ပြင် လူလောကပြစ်မှုဟူသမျှသည် အရင်းစစ်လျှင် ပြည်သူ့နီတိ လူကုင့်ဝတ်ဖောက်ဖျက်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ငါးပါးသီလမှ တစ်ပါးပါးကို ချိုးဖောက်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်”ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။^(၇)

အထက်ပါ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုများသည် ပြစ်မှုမြောက်ရန် ပြုလုပ်မှုတစ်ခုကို အပြစ်ရှိသောစိတ်၏ နှိုးဆော်မှုကြောင့် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရမည်အကြောင်း

ဖော်ပြချက်များဖြစ်ကြပါသည်။

၃။ အပြစ်ရှိသောစိတ် လက်ခံကျင့်သုံးမှု နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း

“ပြုလုပ်မှုတစ်ခုကို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်က ၎င်း၏စိတ် အပြစ်ကင်းစင်သော အနေအထားဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လျှင် ထိုသူသည် ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည်မဟုတ်” ဟူသောမူသည် အင်္ဂလိပ်ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ^(၈)တွင် ပါဝင်သောမူတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။^(၉)

ပြစ်မှုဆိုင်ရာတာဝန်ဝတ္တရားရှိမှု^(၁၀)တွင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအင်္ဂါရပ်ကို အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းသည် အင်္ဂလိပ်ရိုးရာဥပဒေ၌ တည်ရှိကျင့်သုံးခဲ့သည့် အချက်တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အထက်ကဖော်ပြခဲ့သည့် ရှေးရိုးရာ လက်တင်ဆောင်ပုဒ်(ဝါ)ဆိုရိုးစကားသည် အင်္ဂလိပ်ဥပဒေ၏ အရေးပါဆုံးသောမူ^(၁၁)အဖြစ် လက်ခံခဲ့ကြကြောင်း တရားသူကြီးချုပ်တစ်ဦးဖြစ်သူ လော့ဒ်ဂေါ့ဒ်ဒတ်စ်^(၁၂)က စီရင်ထုံးတမ်းခံ^(၁၃) ၌ ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့သည်။

ထိုနည်းတူ တရားသူကြီးချုပ် လော့ဒ်ကင်ယံကလည်း ထိုဆောင်ပုဒ်(ဝါ)ဆိုရိုးစကားသည် သဘာဝတရားမျှတမှုနှင့် အင်္ဂလိပ်ဥပဒေများ၏ အခြေခံမူတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး

(၈) English Criminal Law (၉) Criminal Liability. (၁၀) Cardinal Doctrine. (၁၁) Goddard, L.C.J.

၆။ Sir John Salmond, “The Law of Torts”, P-31 - Cited that, “The act itself creates no guilty in the absence of guilty mind”.

၇။ ပြည်သူ့လက်စွဲစာစောင် (၁) ရာဇဝတ်တရားစီရင်ရေး ၁၉၇၃၊ စာ - ၉

၈။ Ratanlal and Dhirajlal, “The Indian Penal Code”, op-cit., p.I vii.

၉။ Younghusband Vs Luftig (1949) 2 K.B., 354, 370. (Goddard, L.C.J)

ပြစ်မှုမြောက်ရန် ကြံရွယ်ချက်နှင့် လုပ်ဆောင်ချက် နှစ်ရပ်လုံး အတူတကွပါရှိရမည်ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထိုဆိုရိုးစကားကို အင်္ဂလိပ်တရားရုံးများက ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာကပင် ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်ဟု တင်ပြခဲ့သည်။^(၁)

အထက်ပါအတိုင်း အပြစ်ရှိသောစိတ်ဆိုင်ရာမှုကို အင်္ဂလိပ်ရိုးရာဥပဒေတွင် အသိအမှတ်ပြု ကျင့်သုံးခဲ့သည်ဆိုသော်လည်း တစ်ဆယ့်နှစ်ရာစုတိုင်အောင် အင်္ဂလိပ်ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုသမိုင်းတွင် ကျဉ်းမြောင်းသော အခန်းကဏ္ဍအဖြစ်သာ ပါဝင်ခဲ့သည်။^(၂)

တစ်ဆယ့်နှစ်ရာစုမတိုင်မီ အင်္ဂလိပ်ဆက်ဋ္ဌနဥပဒေ^(၃)တွင် ပြစ်မှုအတွက် ပြစ်ဒဏ်ပေးရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ပြစ်မှုမြောက်သောအကြံ^(၄)ကို ထည့်သွင်းမစဉ်းစားသလောက်ပင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဥပမာ-A က B ကို နာကျင်စေခဲ့လျှင်၊ သို့မဟုတ်သတ်ပစ်ခဲ့လျှင် A ၌ ယတိပြတ်တာဝန်ဝတ္တရား^(၅)(ငါ)ယတိပြတ်အပြစ်ရှိသည်ဟုယူဆခဲ့ကြသည်။ပြုလုပ်မှု၏ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေမည်သို့ရှိစေကာမူထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမပြုခဲ့ကြပေ။^(၆)

တစ်ဆယ့်နှစ်ရာစုကုန်ဆုံးချိန်ဖြစ်သော နော်မန်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး^(၇)ကာလတွင် အထက်ပါ ယတိပြတ်အပြစ်ရှိခြင်းကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုခေတ်တွင် မှားယွင်းသည့်လုပ်ဆောင်မှုများတွင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရေးပါမှုကို အလေးအနက်ပြုသည့် ခရစ်ယာန်

ဘုရားရှိခိုးကျောင်းများ၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုကြောင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်များ၏ အရေးပါမှုကို အလေးအနက်ပြုမှုများ ထွန်းကားလာပြီး ခရစ်ယာန်တရားရုံးများ^(၈)ကလည်း တရားစီရင်ရာတွင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရေးပါမှုကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားကျင့်သုံးလာခဲ့သည်။ ပထမမြောက်ဟင်နရီဘုရား၏ ဘီသိက်ခံစာချွန်တော်^(၉)တွင်လည်း ရူးသွပ်သူများနှင့် ကလေးသူငယ်များအား ယတိပြတ်ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားရှိမှု^(၁၀)မှ ကင်းလွတ်ခွင့်များပေးခဲ့သည်။^(၁၁)

နောက်ပိုင်းတိုးတက်လာမှုကိုကြည့်လျှင် နောက်ရာစုနှစ်များ၌ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်ချမှတ်ရေးတွင် အပြစ်ရှိသော ကြံရွယ်ချက်အပေါ်တွေးခေါ်မှုသည် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လာသည်။ ဤသို့ဖြင့် အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ ကံမကောင်း အကြောင်းမလှဖြစ်ခြင်းကြောင့် လူ့အသက်ဆုံးရှုံးစေသော ပြစ်ဒဏ်မှုများနှင့် မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ခုခံသည့်အနေဖြင့် ကျူးလွန်သောပြစ်မှုများတွင် ပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုလာကြသည်။^(၁၂) ၁၄၊ ၁၅ ရာစုနှစ်များတွင် စစ်အတွင်း အကြပ်ကိုင် အချုပ်နှောင်ခံနေရစဉ် ကျူးလွန်သောပြစ်မှုများကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုကြောင်းနှင့် အလွန်ကြီးလေးသော ပြစ်မှုများ၌သာ မကောင်းသောစိတ်ထားဖြင့် ကြိုတင်တွေးတောလျက် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လျှင် ကင်းလွတ်ခွင့်မရကြောင်း ကြေညာလာခဲ့ပါသည်။^(၁၃)

(၁) Anglo Saxon Law
(၂) Criminal Intention. (၃) Strick Liability. (၄) Norman Innovation.
(၅) The Courts Christian. (၆) Legas Henrici Primi. (၇) Strick Criminal Liability.
၁၀။ Kenny's Outline of Criminal Law, op-cit., p-12,13.
၁၁။ L.B. Curzon "English Legal History", op-cit., p-225 ၁၂။ Ibid., p-225, 226.
၁၃။ Ibid., p-226 ၁၄။ Statute of Northampton, 1328
၁၅။ L.B. Curzon, "English Legal History", op-cit., p-226

၁၆၃၈-ခုနှစ်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော မူခင်းတစ်ခု^(၁)၌ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားရှိဆုံးဖြတ်ရာတွင် အကြောင်းခြင်းရာ အယူအဆလွှဲမှားခြင်း၏အရေးပါမှုကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ယင်းအမှုတွင် ဝီလီရန်လီဗက်သည် ဖရန်စစ် ဖရီးမန်းကိုသတ်မှုဖြင့် စွဲချက်တင်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ လီဗက်က ဖရီးမန်းသည် ၎င်း၏စားစရာအခန်းထဲသို့ ခိုးယူရန် ဝင်ရောက်ခဲ့သည်ဟု အထင်မှား၍ ဖရီးမန်းကို ဓားနှင့် ထိုးခဲ့ခြင်းဖြင့် သေစေလောက်သောဒဏ်ရာများ ရရှိစေခဲ့သည်။ ၎င်းအမှုကိုဆုံးဖြတ်သော တရားသူကြီးက လီဗက်သည် ဖရီးမန်းအား သေစေလိုသော ကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းမဟုတ်ဘဲ မသိ နားမလည်မှုကြောင့် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်အတွက် လူသတ်မှု မမြောက်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးတွင် အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကျင့်သုံးခဲ့ရာ ယနေ့ထက်တိုင် ထည့်သွင်းစဉ်းစား ကျင့်သုံးခြင်းရှိသေးကြောင်းကို ၁၉၆၈-ခုနှစ်တွင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော စီရင်ထုံးတမ်းစာချုပ်^(၂)ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သိရှိနိုင်ပါသည်။

အထက်ပါ အင်္ဂလိပ်တရားရုံးများကျင့်သုံးသော အပြစ်ရှိသောစိတ်သဘောတရားကို အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့သို့ အင်္ဂလိပ်တို့ နယ်ပယ်ချဲ့ထွင်ဝင်ရောက်လာရာမှ ၎င်းတို့၏ အင်္ဂလိပ်ရိုးရာဥပဒေစနစ်^(၃)နှင့်အတူ ၎င်းတို့၏ကိုလိုနီနိုင်ငံများအတွက် ပြဋ္ဌာန်းသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းသကဲ့သို့ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် ၁၆၆၁-ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ^(၄)

ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ရာ၌ ၎င်းအပြစ်ရှိသောစိတ်၏မူများကို ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်ထက်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်တစ်ခုသာ ဖြစ်ခဲ့သဖြင့် အိန္ဒိယတွင် ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးခဲ့သော အခြားဥပဒေများနှင့်အတူ အိန္ဒိယပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ရောက်ရှိကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ၁၆၆၁-ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော အိန္ဒိယပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေကိုပင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ အဆင့်ဆင့် ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော်လည်း ယခုလက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ (မြန်မာနိုင်ငံရာဇသတ်ကြီး)တွင် အပြစ်ရှိသောစိတ်၏မူများကို ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားဆဲပင် ဖြစ်ပေသည်။

၄။ အပြစ်ရှိသောစိတ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ

ခေတ်သစ်တရားဥပဒေများသည် ပိုမိုတိုးတက်ပြောင်းလဲလာမှုနှင့်အတူ ပိုမိုတိကျလာမှုတို့ကြောင့် အထက်ပါ အပြစ်ရှိသောစိတ်၏ အခန်းကဏ္ဍသည်လည်း ပြောင်းလဲလာသည်။ ဥပဒေများတွင်လည်း အပြစ်ရှိသောစိတ်၏ ပါဝင်သောအခန်းကဏ္ဍမှာ ကျဉ်းမြောင်းလာသည်။ ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ကျူးလွန်လျှင် ကျူးလွန်သည့်အတိုင်း အပြစ်ပေးခြင်းရှိလာသည်။ အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို တိတိကျကျကျင့်သုံးရန်မဟုတ်တော့ဘဲ လမ်းညွှန်သဖွယ်သာ ကျင့်သုံးလာသည်။ ဥပဒေပုဒ်မများတွင် အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် မော်ပြထားမှု

(၁) English Common Law System of India Penal Code, 1861
 ၁၆။ Rex Vs Level, (1638) Crc. Cas., 538 ၁၇။ Fagan Vs Commissioner of Metropoliton Police (1968) 1.Q.B.D., P-439

သာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း ပြုလာသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် သီးခြားကျင့်သုံးရန် မလိုတော့ပေ။ သို့သော် တိတိကျကျအားဖြင့် လုံးဝကျင့်သုံးခြင်းမရှိဟူ၍ကား ပြော၍မရပေ။ အမှုအခြေအနေ၊ အဖြစ်အပျက်၊ အကြောင်းခြင်းရာအလိုက် အချို့သောအမှုများတွင် အနည်းငယ် လမ်းညွှန်သဘောဖြင့် ကျင့်သုံးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ကျင့်သုံးရန် အဘယ်ကြောင့် မလိုအပ်သနည်း ဆိုသော် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတွင်ပါသော ပုဒ်မများ၌ အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို တိတိကျကျဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

အောက်ပါပုဒ်မများပါ ဖော်ပြချက်များသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတွင် အပြစ်ရှိသောစိတ်နှင့် ပတ်သက်၍ တိတိကျကျဖော်ပြချက်များ ဖြစ်ကြသည်။

ပုဒ်မ ၂၄ တွင် “မရိုးမဖြောင့်ခြင်း”^(၁) မတရားရယူရန် အကြံဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မတရားဆုံးရှုံးစေရန် အကြံဖြင့်ဖြစ်စေ မည်သူမဆို တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူအား ပြုလျှင် ထိုသူသည် “မရိုးမဖြောင့်”ပြုသည် မည်၏ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထိုမရိုးမဖြောင့်ခြင်းကို ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်သော ပြစ်မှု၏ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်များတွင် တွေ့ရပေသည်။ ဥပမာ - ခိုးမှု(ပုဒ်မ ၃၇၇)၊ လုယက်မှု(ပုဒ်မ ၃၉၀)၊ ပြစ်မှုမကင်းသော အလွဲသုံးစားမှု(ပုဒ်မ ၄၀၃)၊ ပြစ်မှုမကင်းသော ယုံကြည်အပ်နှံရေးဖောက်ဖျက်မှု(ပုဒ်မ ၄၀၅)၊ ခိုးရာပါပစ္စည်းလက်ခံမှု (ပုဒ်မ ၄၁၁)၊ လိမ်လည်မှု(ပုဒ်မ ၄၁၅)၊ စာချုပ်စာတမ်းကို လိမ်လည်လှည့်ဖြားချုပ်ဆိုခြင်းနှင့် ပစ္စည်းကို လိမ်လည်လှည့်ဖြား

စီမံခန့်ခွဲခြင်း(ပုဒ်မ ၄၂၁) စသည်တို့နှင့် သက်ဆိုင်သော ပြစ်မှုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုများတွင် တွေ့ရပေသည်။

၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍ “မောင်ကြည်သိန်း နှင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် စီရင်ထုံး”^(၁)တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၄၀၉ အရ စွဲဆိုခြင်းတွင် ပြစ်ဒဏ်သင့်ရန်အတွက် ယုံကြည်အပ်နှံခဲ့ရသူသည် ပစ္စည်းမရိုးမဖြောင့်သောသဘောဖြင့် အလွဲသုံးစားပြုရန်လိုသည်။ သို့မှသာ ပုဒ်မ ၄၀၅ ကို ချိုးဖောက်၍ ပုဒ်မ ၄၀၉ အရ ပြစ်ဒဏ်သင့်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ အထက်ပါတို့အရ “မရိုးမဖြောင့်သောသဘော”ကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ပစ္စည်းဆိုင်ရာပြစ်မှုများတွင် ပြစ်မှုမြောက်ရန် လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားပြီး ထိုလိုအပ်ချက်ကို တိတိကျကျထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားပြီးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပုဒ်မ ၂၅ တွင် “လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်း”^(၁) မည်သူမဆို လိမ်လည်လှည့်ဖြားလိုသော အကြံနှင့်ပြုလျှင် ထိုသူသည် “လိမ်လည်လှည့်ဖြား၍”ပြုသည် မည်၏။ ထိုအကြံမျိုးမရှိလျှင် လိမ်လည်လှည့်ဖြား၍ ပြုသည်မဟုတ်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ပြုလုပ်မှုတစ်ခုသည် လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်းဖြင့် ပြုခြင်းမြောက်ရန် ပြုသူက လိမ်လည်လှည့်ဖြားလိုသော အကြံဖြင့် ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ရန်လိုပြီး အပြစ်ရသူသည် မတရားဆုံးရှုံးခြင်းရှိကြောင်း ထင်ရှားရမည်ဖြစ်သည်။ မထင်ရှားက (၁) မတရားဆုံးရှုံးခြင်းမရှိက လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်း မမြောက်ပေ။ ၎င်းလိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်းကို ပြစ်မှု

(၁) Dishonestly
(၂) Fraudulently
၁၈၊ ၁၉၇၅-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ - ၆

မြောက်ရန် အင်္ဂါရပ်များအဖြစ်ဖြင့် ပြစ်မှုအများအပြားတွင် ပါဝင်သည်။ မမှန်သက်သေခံမှုနှင့် ပြောဆိုမှုများ တရား စီရင်ရေးကို ဆန့်ကျင်သောပြစ်မှုများ (အခန်း-၁၁)၊ အလေးချိန်အတွယ် တင်းတောင်းနှင့် အတိုင်းအတာများ ဆိုင်ရာပြစ်မှုများ(အခန်း-၁၃)၊ ဒဏ်ပေးမှု အစိုးရတံဆိပ် ခေါင်းများနှင့် သက်ဆိုင်သောပြစ်မှုများ(အခန်း-၁၂) စသည် တို့၌ တိတိကျကျပါဝင်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ပုဒ်မ ၂၆ တွင် “ယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိခြင်း”(၁) ယုံကြည်ရန်လုံလောက်သော အချက်အလက်ရှိခြင်းမှ တစ်ပါး အခြားမည်သည့်အရာကိုမျှ “ယုံကြည်ရန် အကြောင်း” ရှိသည်မမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ၎င်းကို လည်း ပြစ်မှုမြောက်ရန် အင်္ဂါရပ်များအဖြစ်ဖြင့် ပြစ်မှု အများအပြားတွင် တွေ့ရသည်။ ၎င်းနှင့်တွဲလျက် ပါဝင် တတ်သော “သိလျက်”(၁) နှင့် “တမင်သက်သက်”(၆) ဆိုသည့်စကားရပ်များလည်း တွေ့ရသည်။

“ဦးပဏ္ဍိရွှေနှင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်စီရင်ထုံး”(၁)တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၇ အရ မယားခိုးမှုတွင် လင်ရှိကြောင်း သိလျက်နှင့်၊ သို့မဟုတ် ယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိလျက် နှင့် လင်ကသဘောမတူဘဲ ကာမစပ်ယှက်ကာ မယား ခိုးမှုမြောက်သည်ဟု စီရင်ထုံးပြုထားသည်။ ထို့ကြောင့် ယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိလျက်၊ သို့မဟုတ် သိလျက်၊ သို့မဟုတ် တမင်သက်သက်တို့သည်လည်း ပြစ်မှုမြောက်

ရန်အင်္ဂါရပ်များတွင် ပါဝင်၍ အပြစ်ရှိသောစိတ် (၁) မနောက်များပင် ဖြစ်ကြသည်။

ပုဒ်မ ၃၉ တွင် “အလိုအလျောက်ပြုခြင်း”(၁) တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူသည် အကျိုးသက်ရောက်စေ ရန် ကြံရွယ်၍ပြုလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုသို့ပြုစဉ် အကျိုးသက်ရောက်မည်ကို သိလျက်နှင့်ဖြစ်စေ၊ အကျိုး သက်ရောက်တန်ရာသည်ကို ယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိ လျက်နှင့်ဖြစ်စေ ပြုလျှင် ထိုသူသည် “မိမိအလိုအလျောက် ပြုသည်”မည်၏ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားသည်။

ထိုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ “အလိုအလျောက် ပြုခြင်း”မှာ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အပြစ်မကင်းစင်မှုပင်ဖြစ်၍ ဥပမာအားဖြင့် ပုဒ်မ ၃၂၁ မိမိအလိုအလျောက် နာကျင် စေမှု၊ ပုဒ်မ ၃၂၂ မိမိအလိုအလျောက် အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှု၊ ပုဒ်မ ၃၉၉ မတရားတားဆီးကန့်ကွက်မှုနှင့် ၎င်းတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသောအခြားပြစ်မှုအများအပြားတွင် ပြစ်မှုမြောက်ရန် အင်္ဂါရပ်များအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်း ထားပြီးဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ပုဒ်မ ၅၂ တွင် “သဘောရိုး”(၁) ထိုက်သင့် သော သတိပြုခြင်းနှင့် ထိုက်သင့်သော စိတ်အာရုံပြုခြင်း တို့ကင်းသော ပြုလုပ်မှုသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ယုံကြည်မှု သည် “သဘောရိုး”နှင့် ပြုသည်မမည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ယုံကြည်သည်မမည်ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ ပြုလုပ်မှုတစ်ခုကို တစ်စုံ

(၁) Rason to believe (or) Reasonably (၁) Knowingly
(၂) Intentionally(၁) Voluntarily (အစ) Good-faith
၁၉။ ၁၉၇၄-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ - ၄၅

တစ်ယောက်က ထိုက်သင့်သောသတိပြုခြင်းနှင့် ထိုက်သင့်သောစိတ်အာရုံပြုခြင်းတို့ဖြင့် ပြုလုပ်မှသာ ထိုပြုလုပ်မှုသည် သဘောရိုးဖြင့် ပြုလုပ်သည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသဘောရိုးမှာ ကင်းလွတ်ရခြင်းအချက်များ (အခန်း-၄)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကဲ့သို့သော ပြစ်မှုမထိုက်သင့်စေသည့် (ဝါ) ပြစ်မှုမမြောက်သည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ၎င်းမှာ အပြစ်ရှိသောစိတ်မပါသော စိတ်ထားများဖြစ်၍ ထိုစိတ်ထားများ(သဘောရိုး)မပါရှိဘဲ ပြုလုပ်ခြင်းမှာလည်း ပြစ်မှုမြောက်သောအင်္ဂါရပ်တစ်ခု ဖြစ်ပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့်ကင်းလွတ်ရခြင်းအချက်များအခန်းပါ ပုဒ်မ-၇၆၊ ပုဒ်မ-၇၇၊ ပုဒ်မ-၇၈၊ ပုဒ်မ-၈၁၊ ပုဒ်မ-၈၈၊ ပုဒ်မ-၈၉၊ ပုဒ်မ-၉၂၊ ပုဒ်မ-၉၄ တို့တွင် သဘောရိုးဖြင့် ဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် ပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရခြင်းများကို ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ အထက်အချက်များ၌ အသက်ခန့်နစ်နစ်အောက်ကလေး၏ ပြုလုပ်မှု(ပုဒ်မ-၈၂)၊ အမြော်အမြင် အဆင်အခြင်မပြည့်စုံသေး၍ အသက်ခန့်နစ်နစ်အထက်၊ ဆယ့်နှစ်နှစ်အောက်အရွယ်ရှိသော ကလေး၏ ပြုလုပ်မှု(ပုဒ်မ-၈၃)၊ စိတ်ပေါ့သွပ်သူ၏ပြုလုပ်မှု(ပုဒ်မ-၈၄)၊ မသိအလိုမတူဘဲ မူးယစ်အောင် သူတစ်ပါးတိုက်ကျွေးသဖြင့် မသိနိုင်သူ၏ပြုလုပ်မှု(ပုဒ်မ-၈၅)၊ ကြောက်ရွံ့၍ ဖြစ်စေ၊ အကြောင်းခြင်းရာအမှန်မသိ၍ဖြစ်စေ၊ သဘောတူခြင်း စိတ်ပေါ့သွပ်သူက၊ သို့တည်းမဟုတ် မူးယစ်သူက သဘောတူခြင်း၊ ကလေးကသဘောတူခြင်း(ပုဒ်မ-၉၀)၊ ခြိမ်းခြောက်၍ခိုင်းစေသောကြောင့် ပြုလုပ်ရသည့် ပြုလုပ်မှု(ပုဒ်မ-၉၄) စသည်တို့တွင်လည်း ပြုလုပ်မှုတစ်ခု

ကို ပြုလုပ်သည့် အပြစ်ကင်းစင်သောစိတ် (ဝါ) မနောက်မပါသောစိတ်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆခြင်းကြောင့် ပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုထားခြင်းများကို ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

တစ်ဖန် သာမန်အားဖြင့် “မေတ္တာပျက်ခြင်း”(ကက)၊ “သစ္စာမဲ့ခြင်း”(ခခ)၊ “အငြိုးထားခြင်း”(ဂဂ)၊ “အမုန်းထားခြင်း”(ဃဃ)၊ “မလေးစားခြင်း”(ငင) စသည့်စိတ်ထားများရှိခြင်းသည် အပြစ်ရှိသော စိတ်ထားများဖြစ်သော်လည်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေအရ ပြစ်မှုမမြောက်ပေ။ သို့ရာတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၄(က)အရ ပြည်ထောင်စုအတွက်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်များအတွက် ဥပဒေအရတည်ထောင်ထားသော အစိုးရကို “အကြည်ညိုပျက်အောင်ပြုခြင်း”(ခခ)ကဲ့သို့သော ပြစ်မှုများတွင် သူတစ်ပါးအား ထိုစိတ်ထားများရှိလာစေရန် ရည်ရွယ်၍ လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ လှုံ့ဆော်ရန်အားထုတ်ခြင်းများသည် ပြစ်မှုမြောက်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

၎င်းပြင် “ပေါ့လျော့ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အရမ်းပြုလုပ်ခြင်း”(ဆဆ)စိတ်ထားဖြင့်ပြုခြင်းသည် ပြစ်မှုမြောက်သောအင်္ဂါရပ်များအဖြစ် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းများလည်း ရှိပေသေးသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၃၀၄(က) ပေါ့လျော့ခြင်းဖြင့် လူသေစေမှု၊ ပုဒ်မ ၃၃၆ အခြားသူ၏ အသက်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ် လုံခြုံရေးကို ဘေးဖြစ်စေသောပြုလုပ်မှု၊ ပုဒ်မ ၃၃၇ အခြားသူ၏အသက်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ် လုံခြုံရေးကို ဘေးဖြစ်စေသော ပြုလုပ်မှုတစ်ခုခုကို ပြုခြင်းဖြင့် နာကျင်စေမှု၊ ပုဒ်မ ၃၃၈ အခြား

(ကက) Disaffection (ခခ) Disloyalty (ဂဂ) Enmity (ဃဃ) Hatred (ငင) Contempt (စစ) Contempt (ဆဆ) Sedition

သူ၏အသက်ကို သို့တည်းမဟုတ် လုံခြုံရေးကို ဘေးဖြစ်စေသော ပြုလုပ်မှုတစ်ခုခုကိုပြုခြင်းဖြင့် အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှုတို့တွင် တွေ့နိုင်သည်။

“မောင်ချစ်လှိုင်နှင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး”(၂)တွင် မိုင်(၂၀)နှုန်းဖြင့် မော်တော်ကားကိုမောင်းနှင်လျက် ဝင်းတံခါးကိုဝင်ခြင်း သည် လိုအပ်သောသတိမထားဘဲ ပေါ့လျော့စွာမောင်းနှင်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် ဘရိတ်ဖမ်းသော်လည်း မနိုင်မနင်းဖြစ်၍ လူတစ်ဦးသေဆုံးခြင်းမှာ လျှောက်ထားသူ၏ ပေါ့လျော့မှုကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားရာ ပေါ့လျော့ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အရမ်းပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် လူသေစေလျှင်၊ နာကျင်စေလျှင်၊ သို့မဟုတ် အပြင်းအထန်နာကျင်စေလျှင် အပြစ်ရှိကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

အထက်ပါတို့အတိုင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတွင် အပြစ်ရှိသောစိတ်နှင့် ပတ်သက်၍ တွေ့နိုင်ပေသည်။ ထိုစကားရပ်များမှာ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ တရားခံများတွင် အပြစ်ရှိသောစိတ်ထား ရှိသည်၊ မရှိသည်ကို စဉ်းစားနိုင်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မများ၌ ထိုစကားရပ်များပါရှိပါက ထိုစကားရပ်များအရ တရားခံ၏စိတ်နေစိတ်ထားကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

၅။ အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်မလိုသည့် ပြစ်မှုများ

အပြစ်ရှိသော စိတ်နေစိတ်ထားများနှင့်ပတ်သက်သောစကားရပ်များကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၏ပုဒ်မများတွင် အထက်ပါကဲ့သို့ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါက ထိုကဲ့သို့ မပါရှိခြင်းသည် ၎င်းပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဥပဒေပြုအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများက တမင်သက်သက် (ဝါ) ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ချန်လှပ်ထားခြင်းများ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။(၂) ထိုစကားရပ်များကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၏ပုဒ်မများတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်းမပြုပါက တရားခံစိတ်နေစိတ်ထားကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်မလိုဘဲ ပြုလုပ်မှုအပေါ်တွင်သာ မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်မည်။ ပြင်ပဖြစ်ရပ်များနှင့်သာ အပြစ်ပေးမည် ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရကို ဆန့်ကျင်ကျူးလွန်သောပြစ်မှုများ(အခန်း-၆)၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတို့ကျူးလွန်သော၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း နှင့် သက်ဆိုင်သောပြစ်မှုများ(အခန်း-၉)၊ စာတမ်းအမှတ်အသားနှင့်လည်းကောင်း၊ ကုန်တံဆိပ်၊ သို့မဟုတ် ပစ္စည်းတံဆိပ်များနှင့်လည်းကောင်း စပ်လျဉ်းသောပြစ်မှုများ(အခန်း-၁၀)နှင့် အခြားသောပြစ်မှုအများအပြားတွင် တွေ့ရသည်။

“ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးသွယ်စီရင်ထုံး”(၂)တွင် ဦးသွယ်က ကုန်သွယ်ရေးတွင်

၂၀။ ၁၉၇၅-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ - ၂၂

၂၁။ Ratanlal and Dhirajlal, "The Indian Penal Code,?" op.cit.' p.Intr.1vi.

၂၂။ ၁၉၆၇-ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ၊ စာ - ၂၂၇

အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ယောက်မဟုတ်ပါဘဲလျက် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ယောက်အနေဖြင့် ခွဲတမ်းများကိုခွဲဝေ၍ လက်မှတ်ရေးထိုးထုတ်ပေးခဲ့သည်တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၀(ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းယောင်ဆောင်မှု)နှင့် တရားစွဲဆိုခဲ့ရသည့်အမှုတွင် ၎င်းအနေဖြင့် လိမ်လည်လှည့်ဖြားလိုသောသဘောမရှိဘဲ သဘောရှိပြီးဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။ ရုံးတော်မှ ၎င်း၏တင်ပြချက်ကို လက်ခံခဲ့သော်လည်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၀ အရဆိုလျှင် မကောင်းသောအကြံ၊ သို့မဟုတ် လိမ်လည်လှည့်ဖြားလိုသော စိတ်ထားရှိသည်၊ မရှိသည်ကို ဖော်ပြရန် မလိုအပ်ကြောင်း ပြင်ပပြုလုပ်မှုသာ အဓိကဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

၎င်းပြင် “ရှားရပ်စ် နှင့် ဒီရတ်ဇင်စီရင်ထုံး”(၁) တွင် အပြစ်ရှိသောစိတ်သည် ပြစ်မှုတိုင်းတွင် လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်အနေဖြင့် အရေးပါအရာရောက်သော မူသဘောဆောင်နေသော်လည်း အောက်ပါအမှု(၃)မျိုးတွင် လုံးဝလိုအပ်ခြင်းမရှိကြောင်း ထုံးပြုထားပါသည်။

- (၁) အမှုများသည် အမှန်တကယ်အနေအထားအရ ပြစ်မှုမဟုတ်သော်လည်း အများပြည်သူအကျိုးအတွက် ပြစ်ဒဏ်ဖြင့် တားမြစ်ထားသည့်အမှုများ၊ ဥပမာ - အခွန်ဥပဒေများ(အခွန်ဥပဒေအရ အများအကျိုးအတွက် လူတစ်ဦးသည် ကျသင့်သော အခွန်ငွေကို ပေးဆောင်ရမည်။ မ ဆောင်

လျှင် မည်သည့်အခြေအနေ ၌ မဆို ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းခံရမည် ဖြစ်သည်။

- (၂) အများပြည်သူကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေမှုများ။^(၁၁)
- (၃) အမှုများသည် ပုံစံအရ ပြစ်မှုများဖြစ်သော်လည်း တရားမအခွင့်အရေး(၁၂)ဖြင့် တောင်းဆိုအကြပ်ကိုင်ရသော အမှုများ (ဥပမာ-ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးကိုဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၈ အရ မယားစရိတ်၊ သားစရိတ် တောင်းခံမှုများ)။

၆။ လမ်းညွှန်သဖွယ်ကျင့်သုံးမှုများ

အထက်ပါအတိုင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတွင် အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သော ပြစ်မှုများအတွက် သက်ဆိုင်ရာပုဒ်မများ၌ တိတိကျကျ ဖော်ပြထားပြီး ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်မလိုအပ်သော ပြစ်မှုများအတွက် သက်ဆိုင်ရာပုဒ်မများ၌ မထည့်သွင်းဘဲ ချန်လှပ်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ပြဌာန်းချက်များတွင် ထပ်မံကိုးကားဆောင်ရွက်ရန် မလိုတော့ပေ။ ပြဌာန်းချက်အတိုင်း စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်သာ လိုပေသည်။ အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မများတစ်ခုချင်းတွင် ထည့်သွင်းပြဌာန်းထားခြင်းမရှိပါက ပုဒ်မများနှင့်သက်ဆိုင်သော ပြစ်မှုများတွင် မည်သည့်

(၁၁) Public Nuisance (စုစု) Civil Right

၂၃။ (a) Sherras Vs De Rutzen (1895) I.Q.B. 981

(b) Ratanlal and Dhirajlal, “The Indian Penal Code” op.cit, p. 1vi.1 vii

လူတို့၏

စိတ်တွင်းခံစားချက်များကို

အခြားသူ

တစ်ဦးက

မမြင်နိုင်၊

မကြားနိုင်၊

မသိနိုင်ပေ။

အခါမျှ လုံးဝထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မပြုတော့ဟူ၍ကား ပြော၍မရပေ။ အနည်းငယ်မျှသော အချို့အမှုများတွင် လမ်းညွှန်သဖွယ်ကျင့်သုံးမှုများကိုကား တွေ့ရသည်။ ဤသို့ ကျင့်သုံးသေးကြောင်းကို စီရင်ထုံးများအချို့မှ အရေးပါ သောစီရင်ထုံးများကို အောက်ပါအတိုင်း လေ့လာတွေ့ရှိ နိုင်ပါသည်။

“ဗိုလ်သိန်းနိုင် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး”(၂)တွင် အများပြည်သူအကျိုးတရား လမ်းပြပြင်ရာတွင် လမ်းပေါ်ရှိ ညောင်ပင်နှင့် နတ်ကွန်း ကို ဖျက်ဆီးဖယ်ရှားပစ်ခြင်းကိစ္စ၌ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ၏အမိန့်ဟု လိမ်လည်အတုပြုထားသော စာတမ်း

ကို ဖတ်ကြား၍ နတ်နှင့်ခဲခြင်းအတွက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၆၅/၄၇၁ အရ ပြစ်ဒဏ်ပေးသင့် မသင့်ကို အထူး ရာဇဝတ်ရုံအယူခံအဖွဲ့က စဉ်းစားခဲ့သည်။ ၎င်းကိစ္စတွင် စာတမ်းအတုကို အများပြည်သူအကျိုးအတွက် သဘောနိုး ဖြင့် ပြုလုပ်အသုံးပြုခဲ့ခြင်း၊ ၎င်း၏ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ကိုယ်ရေးမှတ်တမ်း၌ နိုင်ငံအကျိုးအတွက် စွမ်းစွမ်းတမံ ထမ်းဆောင်ခဲ့ခြင်း စသည်အချက်များကို ထောက်ရှု၍ အပြစ်မှ အထူးသတိပေး၍ လွှတ်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။

“ဒေါက်တာဂေါ်ဒင်စီးဂရေဗ် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး”(၂)တွင်လည်း နိုင်ငံတော်ပုန်ကန်မှု ကို ကိုယ်ထိလက်ရောက်ကူညီခဲ့သော်လည်း တရားခံ၏ စိတ်စေတနာအပေါ်မူတည်၍ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အပြစ်မှလွတ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ၎င်းအမှုကိုကြည့် လျှင် နိုင်ငံတော် တော်လှန်ပုန်ကန်မှုနှင့်စပ်ဆိုင်သော ပြစ်မှုများ၌ အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို လုံးဝထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်မလိုအပ် သော်လည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစား၍ ပြစ်မှုမှလွတ်ပေးခဲ့သည် မှာ လွန်စွာမှားယွင်းသည် ဟုဆိုနိုင် သော် လည်း ခေတ်အခါ အလျောက် နိုင်ငံရေး ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု(ဗေဒ)အရ ဆုံးဖြတ် ခဲ့သည်ဟု ယူဆရန်သာ ရှိသည်။

အထက်ပါ စီရင်ထုံး(၂)ခုကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၏ပုဒ်မများတွင် အပြစ် ရှိသောစိတ်ကို လုံးဝထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းမထားသော်လည်း လမ်းညွှန်သဖွယ်ကျင့်သုံးသေးသည်မှာ သေချာနေပေသည်။

(ညည) Justice according to politics

၂၄* (၁၉၆၅-၇၀) ၊ အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့စီရင်ထုံးများ၊ စာ - ၁၄၁

၂၅* Dr. Gorden Seagreave Vs The Union of Burma, 1952, B.L.R. (S.C) 49

၇။ အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို တွက်ဆခြင်း

လူတို့၏ စိတ်တွင်းခံစားချက်များကို အခြားသူ တစ်ဦးက မမြင်နိုင်၊ မကြားနိုင်၊ မသိနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ပြစ်မှုတစ်ခုကို တရားခံက အပြစ်ရှိသောစိတ်နှင့် ကျူးလွန် ခဲ့ခြင်း ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို တွက်ဆရန် မလွယ်ကူပေ။ သို့ဖြစ်၍ အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို ရှာဖွေတွက်ဆခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါစီရင်ထုံးအချို့မှ ထုတ်ဖော်ချက် များကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

“စိတ်ရောကိုယ်ပါကျူးလွန်မှ ပြစ်မှုမြောက်သည် တို့တွင် စိတ်ကို ကာယကံမူမှ ချိန်ဆခန့်မှန်းရသည်။ ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌာန်မဟုတ်၊ ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်သဘောအားဖြင့် ယေဘုယျ လူတို့သည် ဤသို့ပြုလျှင် ဤသို့ပြုလုပ်ရန်ပျက်ကွက်လျှင် ဤသို့သောစိတ် ရှိတတ်သည်ဟု ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်ကြရသည်။”(၂)

“လူတစ်ဦးတစ်ယောက်က တစ်စုံတစ်ရာကို ပြုလုပ်ရာတွင် ထားရှိခဲ့သော စိတ်စေတနာကို အတိ အကျတိုင်းထွာခန့်မှန်းရန် လွယ်ကူသည်မဟုတ်ချေ။ စိတ် စေတနာက တိုက်တွန်း၍ ကာယကံမြောက်ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းကပင် အတွင်း စိတ်ကို ဖော်ပြသော ကြေးမုံပြင်ဖြစ်သည်ဟု သာမန်အား

ဖြင့် တွက်ချက်ရသည်။(၂)

“လူတို့၏စိတ်ကို ခန့်မှန်းတိုင်းထွာ၍ ရသည် မဟုတ်။ စိတ်သည် အပြုအမူတွင် အရောင်ဟပ်သည်ဟု ယူဆရမည်သာ ဖြစ်သည်။ စိတ်သည် ကိုယ်ကိုဦးဆောင် ၏။ စိတ်နောက်သို့ ကိုယ်ပါသည်ဟု ပြောစမှတ်ရှိ၏။ တစ်စုံတစ်ခုကိုပြုလုပ်လျှင် ထိုပြုရပ်မှ သဘာဝအလျောက် ဖြစ်ပေါ်တတ်သောဖြစ်ရပ်ကို ပြုသူက မျှော်မှန်းရည်ရွယ် ပြီးဖြစ်သည်ဟူ၍သာ ယူဆရပေသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် ရာဇဝတ်မှုများတွင် မနောက်၊ ကာယကံနှစ်ပါး ဆုံမီမှ ပြစ်မှုမြောက်သည်ဆိုသည့်မှုကို ပြင်ဆင်ပယ်ဖျက် လိုသည်မဟုတ်၊ မနောက်ကို မည်သို့ ခန့်မှန်း၍ ဆုံးဖြတ် ရမည် ဆိုသည့်နည်းကိုသာ ဖော်ထုတ်ပြသခြင်း ဖြစ်သည်။”(၂)

အထက်ပါ စီရင်ထုံးများအရ အပြစ်ရှိသောစိတ် ကို လူတို့၏ပြင်ပ ကာယကံမြောက်ပြုလုပ်မှုမှ ခန့်မှန်းရ ကြောင်း သိရှိပေသည်။

၈။ အပြစ်ရှိသောစိတ်နှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အထူးဥပဒေ များ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့် သီးခြား အကြောင်းအရာတစ်ခုချင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော ပြစ်မှု

၂၆။ မောင်သောင်းကြည် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁၉၆၅-၇၀)

အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့စီရင်ထုံးများ၊ စာ - ၁၃၀

၂၇။ ဗိုလ်သိန်းနိုင် ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁၉၆၅-၇၀) ၊

အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့စီရင်ထုံးများ၊ စာ - ၁၄၁

၂၈။ မောင်သန်းဝင်း(ခ)မောင်တင်အောင် ပါ ၃ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ

(၁၉၆၅-၇၀)၊ အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့စီရင်ထုံးများ၊ စာ - ၂၄၇

ဆိုင်ရာဥပဒေများတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် အပြစ်ရှိသော စိတ်ကို ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသည့်ပြင် ၎င်းဥပဒေများအရ အရေးယူအပြစ်ပေးသော ပြစ်မှုများတွင်လည်း အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ထားခြင်း မရှိပေ။ ၎င်းကို သက်ဆိုင်ရာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအထူးဥပဒေများနှင့် ယင်းဥပဒေများအရ ဖြစ်ပွားသောအမှုများကို ဆုံးဖြတ်သော စီရင်ထုံးများကို လေ့လာပါက တွေ့နိုင်ပေသည်။

ဥပမာ - “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးညို စီရင်ထုံး”^(၁)တွင် အဂတိလိုက်စား တားမြစ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄(၁)(ဃ)(၂)တို့အရ အရေးယူသောပြစ်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားရှိမှုကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အပြစ်ရှိသောစိတ် (ဝါ) မနောက်သည် စပ်ဆိုင်မှုမရှိကြောင်း တရားဝန်ကြီး ဦးအောင်ခိုင်က ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

“ဂါနက်ချီနာရာယန် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး”^(၂)တွင် နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်ရေးစည်းမျဉ်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉(၂)အရဖြစ်ပွားသော အမှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ၏ အပြစ်ရှိသောစိတ် (ဝါ)မနောက်ကို ဤကဲ့သို့အမှုမျိုး၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်

မလိုကြောင်း တရားဝန်ကြီး ဦးဘသော်က စီရင်ထုံးဖွဲ့ခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာအထူးဥပဒေများတွင် ကိုးကားဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိပါဟူ၍ ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုရမည် ဖြစ်ပေသည်။

၉။ နိဂုံး

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် တင်ပြရလျှင် တရားစီရင်ရေးအခြေခံမူများနှင့်အညီ တရားစီရင်နေကြသောကာလ၌ ပြစ်မှုတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ အရေးယူခြင်းခံနေရသော ပြည်သူတစ်ဦး၏ အပြစ်ရှိမှု (ဝါ) ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများ၌ အပြစ်ရှိသောစိတ်ကို ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားပါက ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း စီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့အပြင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ လုံ့ဆော်မှု၊ အသိတရားရှိမှု၊ အသိတရားမဲ့မှု၊ အကြောင်းခြင်းရာအယူအဆလွဲမှားမှု၊ ဥပဒေအယူအဆလွဲမှားမှု စသည်တို့နှင့်တကွ ခေတ်သစ်တရားဥပဒေနှင့် တရားစီရင်ရေးတို့၏ တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ မှန်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ထောက်ရှု၍ ပြစ်မှုကျူးလွန်သော ပြည်သူများအား အကျင့်စာရိတ္တပြုပြင်ရေးကို ဦးတည်သည့် ပြစ်ဒဏ် စီရင်သင့်မည်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးအောင်ဝင်း(တရားရေး)

၂၉။ The Union of Burma Vs U Nyo, 1957, B.L.R. (H.C) 58

၃၀။ Ganesh Narayan Vs The Union of Burma, 1959, B.L.R. (H.C) 6

အမှုတွဲ

နေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးသားခြင်း

တရားရုံးအဆင့်ဆင့်၏ နေ့စဉ်အမှုစစ်ဆေးစီရင်ဆောင်ရွက်ချက်များကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်းသည် အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ တရားရုံးအမှုတွဲ၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းသည် စစ်ဆေးစီရင်ဆောင်ရွက်နေသည့် အမှုအတွက် သက်သေခံအထောက်အထားတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။

အမှုတွဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးသားခြင်းသည် တရားစီရင်ရေး၏ အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်သဖြင့် တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အပိုဒ် ၁၁၁၅၊ ၁၁၁၆၊ ယခင်ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေထားသည့် ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စုတရားရုံးများအတွက် တရားရုံးများလက်စွဲစာအုပ်၊ အခန်း(၃၈)နှင့် ဗဟိုတရားရုံး၏ ၁-၁၂-၇၇ ရက်စွဲပါစာအမှတ်၊ ၁၅/ကြီးကြပ် ၁၀၈/၇၇ (လထန) တို့ဖြင့် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများကို မည်သို့မည်ပုံ ရေးသားရမည်ဖြစ်ကြောင်း ညွှန်ကြားထားပြီးလည်း ဖြစ်သည်။

အလားတူပင်အမှုတွဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌တရားလိုပြု

လူအေး(တရားရေး) သက်သေများစစ်ဆေးရန် ချိန်းဆိုရာတွင် စစ်ဆေးမည့် သက်သေဦးရေနှင့် သက်သေအမည်များကို ရေးသားမှု မရှိခြင်း၊ သက်သေများစစ်ဆေးပြီး သက်သေစိတ်ထုတ်ပေးထားခြင်း ရှိ၊ မရှိနှင့် အမှုတွဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်းများ ရေးသားထားရန် ပြတ်တောက်နေခြင်းတို့ကို တွေ့ရှိသဖြင့် တရားရုံးချုပ်မှ အမှာစာ^(၁)ဖြင့် ညွှန်ကြားချက်ကို သတိပြုရမည် ဖြစ်သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် စွပ်စွဲခံရသူတရားခံတရားရုံးသို့ ရောက်ရှိနေကြောင်း ရေးသားရာ၌ အချုပ်ဖြင့် ရောက်ရှိသည်၊ သို့မဟုတ် အာမခံဖြင့် ရောက်ရှိသည်ဟု အမှုတွဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌ ပြည့်စုံစွာ ရေးသားရန်လည်း လိုအပ်ပေသည်။ တရားခံ ရုံးရှေ့သို့ ရောက်ရှိသည်ဟု ရေးသားရုံမျှဖြင့် မလုံလောက်ကြောင်း သိရှိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ အမှုတွဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးသားရာတွင် ခြွင်းချက်များရှိခဲ့သဖြင့် တရားရုံးချုပ်မှ အမှုစစ်တရားသူကြီးများအားလုံးထံသို့ စာ^(၂)များဖြန့်ဝေခဲ့ပြီး

၁။ ၇-၁၂-၁၉၈၈ ရက်စွဲပါစာအမှတ်၊ ၁၁၇/ရ - ၁၉/၁၃ (ထွေ) ၈၈
၂။ ၂၃-၁၂-၁၉၈၈ ရက်စွဲပါစာအမှတ်၊ ၄၉၄/၁၆၅/၈၈ (လထန)

ဖြစ်သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် သက်သေခံပစ္စည်းများကို စီမံခန့်ခွဲသည့်အမိန့်များချမှတ်ရာ၌ အမှုတွဲနေ့စဉ် မှတ်တမ်းတွင် ပြည့်စုံစွာဖြင့် မလွဲမသွေ မှတ်တမ်းတင်ရေးသားရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ အလားတူပင် အမှုမှ သက်သေခံပစ္စည်းကို အာမခံဖြင့် ပြန်ပေးထားခြင်း မရှိပါက အဆိုပါ သက်သေခံပစ္စည်းအား မည်သည့်နေရာတွင် ထိန်းသိမ်းထားရှိကြောင်း သေချာစွာ ဖော်ပြရေးသားရမည် ဖြစ်သည်။

တရားခွင့်နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌ တရားရုံးနှင့်မဆိုင်သူများက လက်မှတ်ထိုးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုမိရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အမှုမှ သက်သေခံပစ္စည်းကို အမှုအတောအတွင်းဖြစ်စေ၊ အမှုပြီးဆုံးသည့်အချိန်တွင်ဖြစ်စေ ပြန်လည်ထုတ်ပေးသည့်အခါတွင် အမှုတွဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ရမည်။

သက်သေခံကားအမှတ်၊ လ/-----
ဆန်နီပစ်ကပ်ကားကို ကောင်းစွာလက်ခံရရှိပါသည်။

ဦးဘ
(ပိုင်ရှင်)

ထို့အတူ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် စွပ်စွဲခံရသူတရားခံအား ထောင်ဒဏ်ချမှတ်သဖြင့် ထောင်ချဝရမ်းထုတ်ပေးရာတွင် အမှုလိုက်ရဲအရာရှိက ထောင်ချဝရမ်းလက်ခံရရှိကြောင်းကို ရေးသား၍ အမှုတွဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်း

၌ လက်မှတ်ထိုးခြင်းကိုလည်း မပြုလုပ်မိရန် လိုအပ်ပါသည်။ တရားခွင့်နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် အမှုစစ်တရားသူကြီးကသာလျှင် လက်မှတ်ရေးထိုး ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိကြောင်း အစဉ်သတိရှိရန် လိုအပ်ပေသည်။

သို့ရာတွင် အမှုစစ်တရားသူကြီးမရှိသည့် ချိန်းဆိုထားသည့်ရုံးချိန်း၌ အခြားတရားသူကြီးတစ်ဦးဦးကသာမန်လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ပေးရမည့် ကိစ္စအတွက် လက်မှတ်ထိုးဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

တရားခွင့်နေ့စဉ်မှတ်တမ်းမှာ ရှည်လျားသော အမိန့်များကိုဖြစ်စေ၊ အရေးကြီးသောအမိန့်များကိုဖြစ်စေ ရေးသွင်းရန် ရည်ရွယ်သည်မဟုတ်၊ တိုတောင်းသော လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဖြစ်သည့် အငြင်းအခုံရှိသော၊ သို့မဟုတ် တစ်ဖက်သတ်ဖြစ်သောအမိန့်များကိုသာလျှင် ရေးသွင်းရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။^(၃)

အထူးသဖြင့် တရားမမှုများတွင် အမှုတစ်ခုလုံးအတွက် အရေးကြီးသောအမိန့်များနှင့် အငြင်းအခုံဖြစ်နေသည့်ကိစ္စရပ်များအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့်အမိန့်များကိုတရားခွင့်နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌ရေးသားခြင်းမပြုလုပ်သင့်ပါ။ သီးခြားအမိန့်တစ်ရပ်ကို ရေးသား၍ ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

တရားမမှုများတွင် အမှုသည်ရှေ့နေများ လာခြင်း၊ မလာခြင်းသည် အရေးပါသော အချက်တစ်ချက်ဖြစ်၍ အမှုကို နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌ ပြည့်စုံစွာရေးသားရန် လိုမည်ဖြစ်သည်။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၉၊ နည်းဥပဒေ ၃၊ အမိန့် ၉၊ နည်းဥပဒေ ၆၊ အမိန့် ၉၊ နည်းဥပဒေ ၈၊ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၁ နှင့် ၂ တို့ပါ ဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထက်ပါ တရား

၃။ တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အပိုဒ် - ၁၁၁၅

အမှုကို အဆင့်ဆင့်
 တိုးတက်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်
 အမှုဆောင်ရွက်ပုံတို့ကို
 ရှင်းလင်းဖော်ပြရန်လိုသည့်
 အကြောင်းအရာများကို
 ရေး မှတ်ရမည်လည်း ဖြစ်သည်။

ခွင့်နေ့စဉ်မှတ်တမ်း ရေးသားချက်သည် အဓိကအရေးပါသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

တရားမဇာရီမူတွင်လည်း အမှုစစ်တရားသူကြီးသည် ဝရမ်းစွဲကပ်ထားသည့်ပစ္စည်းကို ရောင်းချစေရန် အမိန့်ချမှတ်သောအခါ သက်ဆိုင်ရာဇာရီအမှုတွဲ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် -

- (က) မည်သည့်နည်းဖြင့် ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်ကြောင်း မိမိထံ အစီရင်ခံရမည့်နေ့ရက်
- (ခ) ရောင်းချရန် ချိန်းဆိုသောနေ့ရက်
- (ဂ) ရောင်းချခြင်းအကြောင်းအစီရင်ခံစာတင်သွင်းရမည့်နေ့ရက်

တို့ကို ရေးမှတ်ပြီးလျှင် ထိုအမှုကို (က)နေ့ရက်တိုင် ရွှေ့ဆိုင်းထားရမည်ဆိုသည့် နေ့ရက်များကို ဒီကရီအနိုင်

ရသူအား အကြောင်းကြားရမည်^(၆)ဟု ဖော်ပြရေးသားရန်လည်း လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

တရားရုံးသို့ပေးသွင်းသော၊ သို့မဟုတ် ဝရမ်းဖမ်းဆီးသိမ်းယူသော၊ သို့တည်းမဟုတ် ပစ္စည်းကိုရောင်းချ၍ရသောငွေကို ဒီကရီအရ ပြေကျေလောက်အောင် ဒီကရီအနိုင်ရသူသို့ ပေးရန်မှစ၍ ပိုမိုသည့်ငွေကိုလည်း တရားရုံးသို့ ပေးခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားနည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း စီမံခန့်ခွဲရန် တရားရုံးက နည်းလမ်းတကျအမိန့်ကို ဇာရီအမှုတွဲတွင် ရေးမှတ်ထားရမည်။ ထိုအမိန့်အရ ငွေထုတ်ပေးခြင်းကိုလည်း ဇာရီအမှုတွဲတွင် ရေးမှတ်ထားရမည်။^(၇)

ဇာရီမူတွင် မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သည့်ပစ္စည်းရောင်းချခြင်းကို အတည်ပြုပြီးနောက် အရောင်းသက်သေခံစာလက်မှတ်မိတ္တူကို သက်ဆိုင်ရာ မြေစာရင်းဌာနသို့ အကြောင်းကြားစာပေးပို့ပြီးကြောင်း အမှု၏နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် ရေးမှတ်ရမည်^(၈)ကို သိရှိထားစေလိုပါသည်။

နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် အမိန့်ဆင့်စာ စသည်များ ထုတ်ဆင့်ခြင်း၊ အမှုသည်နှင့် သက်သေများလာရောက်ခြင်း၊ ငြင်းချက်များစီစဉ်ထုတ်ပေးခြင်း၊ စာမှတ်စာတမ်းများတင်သွင်းခြင်း၊ သက်သေများစစ်ဆေးခြင်း၊ ကြားဖြတ်အမိန့် များချမှတ်ခြင်း၊ စီရင်ချက်ပေးခြင်းမှစ၍ အမှုကို အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အမှုဆောင်ရွက်ပုံတို့ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြရန်လိုသည့် အကြောင်းအရာများကို ရေးမှတ်ရမည်လည်း ဖြစ်သည်။^(၉)

၄။ တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အပိုဒ် - ၂၄၂
 ၅။ တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အပိုဒ် - ၂၆၅၊ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၆၊ ၅၈၊ ၆၄
 ၆။ တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အပိုဒ် - ၂၆၂
 ၇။ တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အပိုဒ် - ၁၁၁၆

ကိုးကား

အထက်ပါ စည်းတင်ပြထားချက်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက စစ်ဆေးစီရင်ရမည့် ပြစ်မှု၊ တရားမမှု၊ တရားခွင်နေစဉ်မှတ်တမ်းများရေးသားထားခြင်းအတွက် အဆင်ပြေချောမွေ့မည်ဟု ယုံကြည်စိတ်ချပါသည်။

- ၁။ တရားရုံးလက်စွဲ
- ၂။ ရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာအုပ်စုတရားရုံးများအတွက် တရားရုံးလက်စွဲ
- ၃။ တရားရုံးချုပ်၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ အမိန့်များ၊ ညွှန်ကြားချက်များနှင့် အမှာစာများ အပိုင်း(၁)၊ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ (၁၉၈၈ မှ ၁၉၉၂)

လှအေး(တရားရေး) ၄။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ

ဧည့်သည်

စာရေးသူများသို့-

- ၁။ တရားရုံးချုပ်မှ ထုတ်ဝေသော တရားရေးကျာနယ်များ၌ ထည့်သွင်းဖော်ပြရန် တရားစီရင်ရေးရာ ဥပဒေရေးရာတို့နှင့်စပ်လျဉ်းသော ဆောင်းပါးစာမူများ ရေးသားပေးပို့နိုင်ပါသည်။
- ၂။ စာမူများအား မြန်မာဘာသာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်သော်လည်းကောင်း ရေးသားနိုင်ပါသည်။
- ၃။ စာမူတစ်ပုဒ်အတွက် မူရင်းစာမူနှင့်အတူ မိတ္တူတစ်စောင် ပူးတွဲပေးပို့ရန်ဖြစ်ပါသည်။
- ၄။ စာမူများအား တရားရေးကျာနယ် စာတည်းအဖွဲ့၊ တရားရုံးချုပ်၊ နေပြည်တော်သို့ စာရေးသူကိုယ်တိုင် ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စာတိုက်မှဖြစ်စေ ပေးပို့ရန်ဖြစ်ပြီး စာရေးသူ၏ နေရပ်လိပ်စာ အပြည့်အစုံ ဖော်ပြပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။
- ၅။ ရွေးချယ်ခြင်းမခံရသော စာမူများအား ပြန်လည်ရယူလိုပါက စာရေးသူကိုယ်တိုင်သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြန်လည်ထုတ်ယူနိုင်ပါသည်။

တရားရေးကျာနယ်စာတည်းအဖွဲ့

Judicial Journal

English
Section

EFFECTIVE LEGAL MECHANISM TO COMBAT TRAFFICKING IN PERSON

Daw Thaw Dar Sein

Introduction

United Nations Convention against Transnational Organized Crime and its protocol. Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children and the Protocol to Combat Smuggling of Migrants by Land, Air and Sea were acceded on 30 March, 2005. Subsequently Myanmar has promulgated the Anti-Trafficking in Persons Law (TIP) on 13 September 2005, the provisions of which are in accord with the UN Convention and Protocols. TIP law composes of 10 Chapters and 38 Sections.

Definition of Trafficking in Persons

Under the Section 3 (a) of TIP Law, Trafficking in Person means recruitment, transportation, transfer, sale, purchase, lending, hiring, harbouring or receipt of persons after committing any of the following acts for the purpose of exploitation of a person with or without his or her consent :

- (1) threat, use of force or other form of coercion ;
- (2) abduction ;
- (3) fraud ;
- (4) deception ;
- (5) abuse of power or of position taking advantage of the vulnerability of a person ;

- (6) giving or receiving of money of benefit to obtain the consent of the person having control over another person.

Exploitation includes receipt or agreement for receipt of money or benefit for the prostitution of one person by another, other forms of sexual exploitation, forced labour, forced service, slavery, servitude, debt-bondage or the removal and sale of organs from the body.

Prostitution means any act, use, consummation or scheme involving the use of a person by another, for sexual intercourse or lascivious conduct in exchange for money, benefit or any other consideration.

Debt-bondage means the pledging by the debtor of his/her personal labour or services or those of a person under his/her control as payment or security for a debt, when the length and nature of service is not clearly defined or then the values of the services as reasonably assessed is not applied toward the liquidation of the debt.

Facts that must be proved

The TIP cases are required to prove the elements of trafficking and its component offences and act for the purpose of exploitation of a person with or without his or her consent.

Compare to International Definition

Article 3(a) of the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children describes

the term of trafficking in persons. The following tables show that TIP law criminalizes all aspects of trafficking as define by international law.

Table 1. Similar and Different Elements

Sr.	Action for TIP	
1.	Article 3(a) of Protocol	TIP Law
	- recruitment - transportation - transfer - harbouring - receipt of persons	- recruitment - transportation - transfer - sale - purchase - lending - hiring - harbouring - receipt of persons

Table 2. Similar and Different Elements

Sr.	Means for TIP	
1.	Article 3(a) of Protocol	TIP Law
	- threat, use of force or other form of coercion ; - abduction ; - fraud ; - deception ; - abuse of power or of position of vulnerability - giving or receiving of payments or benefit to achieve the consent of a person having control over another person.	- threat, use of force or other form of coercion ; - abduction ; - fraud ; - deception ; - abuse of power or of position taking advantage of the vulnerability of a person ; - giving or receiving of money or benefit to obtain the consent of the person having control over another person.

Penalty Structure

Since one of the aims of the said law is "to enable effective and speedy investigation to expose and take action against persons guilty of trafficking in persons and to prevent for their trafficking in persons by passing effective and deterrent punishment".

In order to achieve this purpose, first the prosecution side must prove the guilt of the accused person that he is committed the trafficking in person beyond reasonable

doubt. Secondly, passing punishment is totally rely on the Court, the presiding Judge must pass the deterrent punishment while protecting the victims in accordance with the TIP Law. Deterrent punishment should be applied individual legal persons found guilty of trafficking or of its component or related offences.

The following table (3) shows the offences and punishment laid down in the TIP Law.

Table 3. Offences and Penalties under the TIP Law

Sr.	Sect.	Offences	Penalty
1.	24	Trafficking in person especially women, children and youth	Minimum 10 years to maximum of imprisonment for life also fine
2.	25	Trafficking in other person other than women, children and youth	Minimum 5 years to maximum of 10 years also fine
3.	26	(a) adoption or marrying (b) unlawfully documents	Minimum 3 years to maximum of 7 years also fine
4.	27	Pornography	Minimum 5 years to maximum of 10 years also fine
5.	28(a)	Committing Section 24 with organized criminal group	Minimum 20 years to maximum of imprisonment for life also fine
6.	28(b)	Committing Section 25, 26, 27 with organized criminal group	Minimum 10 years to maximum of imprisonment for life also fine
7.	28(c)	Member of an organized criminal group	the same as 28(a), (b)
8.	29	Trafficking in persons with serious crime	Minimum 10 years to maximum of imprisonment for life or death sentence

9.	30	Public Official who demands or accepts money or property	Minimum 3 years to maximum of 7 years also fine
10.	31	Previous conviction	Maximum punishment
11.	32	Prepares, attempt, conspires, organize, administers or abets, provide financial assistance to commit or in commission of such offence	Punishment for such offence

* **Organized criminal group** means a structured group of three or more persons, for a certain period with the aim of committing a serious crime, in order to obtain directly or indirectly a benefit relating to money or material {Section 3(d)}

* **Serious crime** means an offence punishable with imprisonment for a term of four years or more under any existing law. {Section 3(e)}

* **Imprisonment for life** means imprisonment passed on a convicted person to serve in the prison until death {Section 3(i)}

Accomplices

TIP Law mentions the punishment section for those who aid or abet the traffickers in Section 32. In this section, whoever prepares, attempts, conspires, administers or abets, or provides financial assistance to commit or in commission of any such offence shall be liable to the punishment provided in the TIP law such offence. However there is no definition for accomplice under the TIP law. According to the Criminal Procedure Code, accomplice is the one who has been directly or indirectly concerned in or privy to the offence.

Attempts

TIP law prohibits attempt to commit the trafficking in person. But there is no definition for attempt under the TIP law.

Penalty is the same as the abettor that mention under Section 32.

Definition of Children

TIP law distinguishes between adults, children and youth. According to the Section 3(j) of the TIP law child means a person who has not attained the age of 16 years and youth means a person who has attained the age of 16 years but has not attained the age of 18 years.

Differences in penalties

Since the protocol tends to protect the children and women, TIP law has different penalties for the traffickers who traffic children and women. Section 24 laid down the penalties whoever is guilty of trafficking in persons especially women, children and youth

shall, on conviction be punished with imprisonment for a term which may extend from a minimum of 10 years to a maximum of imprisonment for life and may also be liable to a fine.

Whoever is guilty of trafficking in persons other than women, children and youth shall, on conviction be punished with imprisonment for a term which may extend from a minimum of 5 years to a maximum of 10 years and may also be liable to a fine. {Section 25}

Jurisdiction

Generally, criminal offences shall be tried by a Court within the local limits of whose jurisdiction it was committed. However, the trafficking crimes are transnational in nature, prepare in one country's jurisdiction and commit in the other's jurisdiction. Traffickers may be foreigners for one jurisdiction. To combat such special features of crime and to end the impunity for trafficker, the extraterritorial jurisdiction is defined in TIP law. TIP law has jurisdiction on any person who commits any offence cognizable under TIP law in the Union of Myanmar, or on board a vessel or an aircraft registered under the existing law of the Union of Myanmar, or on a Myanmar citizen or foreigner residing permanently in the Union of Myanmar who commits the said offence outside the country.

Victim Treatment

The central body for Suppression of trafficking in persons was formed under the Section 5(a) of TIP law. The central body shall, after coordination with the relevant department, organizations and non-

governmental organizations for the repatriation of trafficked victims, reintegration into the mainstream of the society resettlement and rehabilitation the trafficked victims carry out as follows :

- (a) arranging and carrying out necessary coordination for the repatriation of the trafficked victims
- (b) arranging the temporary shelter at a safe place or appropriate house for the trafficked victims ;
- (c) rehabilitating the social aspect
- (d) hiring a lawyer if necessary in a suit instituted by the trafficked victim
- (e) lay down the security programmes and arranging for other rights entitled while the trafficked victims are giving testimony or contesting a case
- (f) arranging medical examination and giving medical treatment with the consent of the trafficked victims
- (g) arranging for teaching of vocational education based upon education and technical opportunities for the survival of the life of the trafficked victim

Before repatriation, nationality identification of trafficked victims is undertaken by Ministry of Immigration and Population and family tracing is carried out by Department of Social Welfare (DSW) and Myanmar Women's Affairs Federation (MWAFF) with the cooperation of General Administration Department, NGOs and INGOs. DSW also provides the temporary shelter to the female victims at Vocational Training Centers for

Women in Yangon, Mandalay, Kyaing Tone, Myeik. For male victims, temporary shelters are also provided at the training Schools for Boys in Yangon, Mandalay, Mawlamying and Lashio.

If the trafficked victims are in foreign country, the responsible officials of the Embassies of the Union of Myanmar in foreign States shall provide necessary protection and coordinate with the relevant responsible persons for sending them back to Myanmar.

Safeguarding the Rights of Trafficked Victims

Safeguarding the rights of trafficked victims is provided in section 11 to 15 of the TIP law. If the victims are women, children and youth, the court shall not trial in open court, but in camera for the protection of the dignity, physical and mental security. The publication of news related to trafficking in person should be made only the permission of the Central Body. All the documents contained in the proceedings shall not be allowed to peruse or make copies who are not involved in the case. In addition, the Central Body shall make necessary arrangements for the preservation of dignity, physical and mental security, if victims are women, children and youth. Another safeguarding factor is that the central body shall not take action against the victims for any offence under TIP law and also determine whether or not it is appropriate to take action against the victims for any other offence arising as a direct consequence of trafficking in persons. The central body also

guarantees the right of permanent residence, security and relevant status of victims who re-entered the country. The central body shall arrange and carry out for the security of life of trafficked victims and to arrange according to their wishes for repatriation and resettlement as much as possible.

Testimonial protection

The criminal proceeding is dispensed in accordance with the Criminal Procedure Code (1898) and Evidence Act (1872). According to these Code and Act, all the statements are still required to be made before the Court by witness. Up to now, there is no provision relating to testimonial protection such as video link, pseudonym, testimony behind screen and voice/face masking. Since the trafficking cases are not trailed in open court, police are not allowed to enter the court room, but in outside, for the security purpose.

Asset confiscation

Trafficking in human being makes large profit for trafficker and it is risk free crime. To make trafficking less lucrative and increase risk, freezing and seizure of the assets and the proceeds of crime is the one of the effective methods. Thus, section 33 provides the Court to pass an order for confiscation or disposal in accordance with the stipulations of the property involved in the offence, which have been seized as exhibits. Additionally, Court may pass an order to pay damages to the victim from the money confiscated or from the proceeds of sale of property or from the fine.

Cooperation in Combating Trafficking

Myanmar became a member country to the 2000 UN Convention against Transnational Organized Crime and its Protocols to Prevent, Suppress and Punish against Trafficking in Persons especially Women and Children and Protocol to Combat the Smuggling of Migrant by Land, Sea and Air.

1. Cooperation with ASEAN Members countries

In 2002, ASEAN member countries have agreed to prevent and suppress 8 types of transnational organized crimes, including trafficking in person. In 2004, ASEAN Member countries agreed to the landmark ASEAN Declaration against Trafficking in Persons, Particularly Women and Children. The Declaration affirms the continuing importance of previous ASEAN initiatives Cooperation takes place at the most senior level through the ASEAN Ministerial Meeting on Transnational Crime.

2. Memoranda of Understanding

Myanmar has entered into a MOU with Thailand on cooperation in the employment of workers (2002). This seeks to regularize the movement of migrant labour between Myanmar and Thailand by establishing a framework for legal labour migration between two countries.

3. Coordinated Mekong Ministerial Initiative against Trafficking (COMMIT) Process

Myanmar hosted a meeting in October 2004 which was attended by relevant

Ministerial of the Mekong Sub-region Countries: Cambodia, China, Laos, Myanmar, Thailand and Vietnam. At the said meeting, MOU on Cooperation against Trafficking in Persons in the Greater Mekong Sub-region was signed and the Regional Plan of Action was formulated and promulgated. The COMMIT MOU draws heavily on the UN's Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking. The MOU adopts a victim-centered and rights-based approach to combating trafficking COMMIT Member Countries have agreed to undertake 34 functions, most of which are at the national level and some involve bilateral and regional cooperation.

4. Cooperation with China

To solve the problem of trafficking in persons which occurs China-Myanmar border, Senior Official Meeting was hosted in November 2005. According to the resolutions of the said meeting the task on signing of the relevant MOU establishing of border liaison offices of enhancing communications between the two countries central/state level will be implemented stage by stage.

5. Cooperation with Thailand

To combat the trafficking in persons for sexual purposes and for labour exploitation which commit Myanmar-Thailand border, Senior Police Official Meeting was held at Bangkok in November 2005 and in 2007. At the said meetings the Senior Police Officers

agreed on the drafting and signing the relevant MOU in the near future.

6. ARCPPT and ARTIP Project

The Asia Regional Cooperation to Prevent People Trafficking Project (ARCPPT) which is being founded by the Australian government and involved four countries: Myanmar, Thailand, Laos and Cambodia. ARCPPT was concluded in August 2006. Then Asia Regional Trafficking in Persons (ARTIP) project commenced in August 2006 and for the terms of 5 years Project ARTIP is focus on ending impunity for traffickers and securing justice for victims it involve 5 countries, Myanmar, Thailand, Laos, Cambodia and Indonesia.

Trafficking Related Crimes

The trafficking related crimes are also criminalized in Penal Code and other special laws Under the Penal Code ;

- importing, exporting, buying, selling and trafficking in slaves (Sec 370, 371)
- various offences relating to kidnapping and abduction, wrongful confinement (Sec 359, 369)
- subjecting woman and girls to illicit intercourse (Sec 366, 366-A, 366-B)
- slavery (Sec 367)
- selling or buying children under the age of 18 for the purpose of prostitution (Sec 372, 373)
- forced labour (Sec 374)

Under the Child Law ;

- buying, hiring or other-wise obtaining possession of any person under the

age of 18 for the purposes of prostitution (Sec 66)

- employing a child to beg for personal benefit (Sec 66)
- willfully maltreating a child (Sec 66)

The other special laws which contain the offences of trafficking related crimes are as follows ;

1. Immigration Emergency Provisions Act, Section 13
2. Suppression of Prostitution Act, Section 3, 5, 6, 7
3. Oversea Employment Law, Section 26, 27, 28, 29
4. The Body Organ Donation Law, Section 21, 22
5. Control of Money Laundering Law

Conclusion

Myanmar views human trafficking as a serious issue confronting humankind. For that reason, the issue has been undertaken through national legislation, a National Plan of Action, high-level commitment, bilateral, regional and multilateral cooperation. In order to effectively suppress the trafficking cases, the Judges and Prosecutors must have knowledge not only the applicable legal mechanism but also the trafficking patterns and trends, victim psychology, and international practices. Cooperation and collaboration with the States, NGOs, INGOs and UN agencies is also essential in implementation process.

Daw Thaw Dar Sein

CIVIL REGULAR SUIT

Before U Kyaw Zan U,J.

THE BANK OF COMMUNICATIONS (PLAINTIFF)

V

KHIN COMPANY(DEFENDANT)*

Code of Civil Procedure, O, VI Rule 17-amendment of pleadings — at any stage of the proceedings — whether proposed amendments to be underlined in red ink — principles for guidance in allowing amendments.

Held: Under O. VI Rule 17 of the Code of Civil Procedure the Court may

allow at any stage of the proceedings to amend the pleadings. It is discretionary depending upon the circumstances of each case. It would have been more convenient if the amendments were underlined in red ink in the relevant paragraphs of the proposed amended written statement so that when the two written statements were compared one would see at once what was amended and what was not.

The principles for guidance are:—

No amendments shall be allowed—

- (a) Where it is made at a stage when it would cause injustice to the opposite party, or where it would necessitate a *de novo* trial;
- (b) Where it would change the defence completely thereby implying that the application is not *bona fide*;
- (c) Where there was no possibility of misconception of defence at the beginning but on being unsuccessful in the case originally put forward attempt is being made to change the front and seek to be successful on another and completely different ground.

Ma Thein Tin v, U Nyan and four others, (1953) B.L.R. 260 (H.C), referred to.

U Saw Taik Leong for the plaintiff.

U Aye Maung for the defendant.

U Kyaw Zan U, J.—The sole issue now remains in this suit to be decided is whether the promissory note dated 9th July 1954 (Exhibit A) was executed for consideration. I have dealt with the facts of the suit and other issues in my judgment dated 30th March 1966. Under section 118 of the Negotiable Instruments Act every promissory note is presumed until the contrary is proved that it was made or drawn for consideration. The burden of proof therefore lay very heavily under section 102 of the Evidence Act on the defendants to prove “the contrary”. U Ba Hla, the Managing Partner of the defendants alone gave evidence

and closed the defence on 21st June 1966. When the suit was called on 1st July 1966 to hear the final arguments the defendants filed an application for leave to amend their written statement to which the plaintiffs objected. The Court heard the arguments on the question of amendment on the same day, and fixed 7th July 1966 as requested by the defence to hear the final arguments in the suit. In this judgment I shall first deal with the question of amendment.

I must at the outset point out that this application for amendment of the written statement was filed at so late a stage at the conclusion of the trial and when it was fixed for final arguments. It is true that under Order VI, Rule 17 of the Code of Civil Procedure the Court may allow at any stage of the proceedings to amend the pleadings. It is discretionary depending upon the circumstances of each case. This is not a case of mere formal or technical amendment but a substantial alteration of the defence. The Court had difficulties for not being able to visualize easily what amendments were made or desired by reading the proposed amended written statement. It would have been more convenient if the amendments were underlined in red ink in the relevant paragraphs of the proposed amended written statement so that when the two written statements were compared one would see at once what was amended and what was not.

In the proposed amended written statement also the execution of the promissory note (Exhibit A) was not denied. The contention was there was no consideration but, at the same time, it was stated that the amount borrowed was paid off on 9th August 1954 and the debt had been discharged. The defence is self-contradictory. Though the defendants were silent as to the notice of demand made by the plaintiffs in their original written statement they denied the receipt of notice in their proposed amended written statement. The demand made for payment was taken as admitted by the defence under Order VIII, Rule 5 of the Code of Civil Procedure. Again, though no fraud or undue influence was originally pleaded they put up a new defence in the proposed amended written statement that

the representatives of the plaintiffs made him (U Ba Hla) sign on Exhibit B, which is an agreement promising to pay a time-barred debt under section 25 (3) of the Contract Act by using "undue influence by giving alcoholic drinks." I have dealt fully with Exhibit B document when I was answering the issues Nos. 2 and 3 in my judgment dated 30th March 1966. It is not therefore open to the defendants to raise a totally different defence in connection with Exhibit B document in the proposed amended written statement.

The principles for guidance in a case of this nature are :

No amendments shall be allowed —

(a) Where it is made at a stage when it would cause injustice to the opposite party, or where it would necessitate a *de novo* trial ;

(b) Where it would change the defence completely thereby implying that the application is not *bona fide*;

(c) Where there was no possibility of misconception of defence at the beginning but on being unsuccessful in the case originally put forward attempt is being made to change the front and seek to be successful on another and completely different ground.

I agree with the learned Judge in *Ma Thein Tin v. U Nyan and four others* (I) when he said :

"It is an accepted principle now that leave to amend would be refused when the amendment seeks to introduce a totally different new and inconsistent case and the application is made at a late stage of the proceedings."

In that case also evidence was led and the parties had closed their respective cases and the amendment of the written statement was sought only when the arguments were to be heard on the remaining issues, pleading estoppel, which was an entirely new defence not pleaded in the original written statement.

For all the reasons given above I have no alternative but to reject the application for amendment of the written statement, and accordingly it is rejected.

Now I come to the issue in question. I must say the defence has failed miserably to discharge its burden of proof in the suit. U Ba Hla has stated in his evidence that he did not receive cash from the plaintiffs on the spot. He said he was in custody and only when he was released from prison he found the papers showing that he had paid up on 9th August 1954 the loan of K 75,200 taken from the plaintiffs. He deposed that he had altogether paid K 80,062.03. Since the amount claimed in the suit is K 85,934.65 I must say that he did not sufficiently explain the difference in the amounts. U Ba Hla is a business man and he has studied English up to 10th standard. He did not deny the contents of the original written statement. It is hard to believe his evidence that he was in custody and could not get the relevant statements of accounts showing the repayments made by him when the first written statement was filed. This written statement was signed and verified by him on 25th September 1962 and the record shows that he was arrested by the B.S.I in connection with an offence only on 21st July 1964. There is no other evidence except his own to support the defence. I answer the issue in the affirmative.

In the result there shall be a decree against the defendants for payment of K 85,934.65 with all costs of the suit.

(1966, B.L.R. P-811)

တရားစီရင်ရေးဆောင်ပုဒ်

- * ဥပဒေနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ပါ။
- * မှန်မှန်နှင့် မြန်မြန်စီရင်ပါ။
- * လုပ်ထုံးညီညီဆောင်ရွက်ပါ။
- * လာဘ်ပေးလာဘ်ယူ ကင်းရှင်းပါ။
- * ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဖြင့်
တရားရုံး၏ရုတ်သံကျကို ထိန်းသိမ်းပါ။

ယ
၁
၁